

Prologus in parte secunda de vita san- ctorum patrum.

Uere morum quis dubi-
tet meritis stare sanctorum
horum. scilicet quorum in huius
lumine vita profulget. quod
omnem luxurie notam totam
mentem fugiunt. modoque
elicto heremi vasta se-
creta rimantur. ibique per terribiles rupes et for-
midolos antris excubant. nec esurunt nec
sitiunt. quod de terra dei sustentat et pascit eos.
Horum meritis subleues. horum supplicationibus
peccatorum veniam merearis. mihi domine fidei. Non
ergo ignas simplicitate et impolitos ser-
mones. nec enim opus est divine doctrine sophis-
tice et eloquenter signare sermones. sed suade-
re mentes hominum in fide et operibus veritatis. Ex
primis namque sanctorum patriarcharum et prophetarum. id est
abraham. ysaac. et iacob. moysi. et helie. et io-
hannis id est descripta est fides et conversatio. nisi
tamen ut illos glorificaret quos certe deus glorifi-
caverat et in regno suo gloriosos habebat. sed ut
legentibus posteris proficerent veritatis doctri-
nam et exempla salutis

Finit prologus.

Incipiunt adhorta- tiones sanctorum patrum perfectionisque monachorum ceteri quoque subsequentes libelli quos de gre- co in latinum transtulit sanctus Hieroni- mus cardinalis presbiter.

Quidam sanctorum seniorum patrum in-
terrogantibus se monachis de
ca abstinentie dixit. Optet
filioli ut odio habeant omnem
requiem presentis vite. sine dele-
ctatione corporis ac ventris suavitate et ho-
nozem ab hominibus non requiramus. et da-
bit nobis dominus ihesus celestes honores et re-
quiem in vita eterna gloriosamque leticiam cum
angelis suis. **I**dem autem senior dixit. Quia
naturaliter inest homini esurire. optet sumere
cibum ad necessitatem corporis sustentandam. non tamen

in passione seu saturitate ventris. nam et som-
nus naturaliter inest homini. sed non in satietate
sive resolutione corporis quo possumus bu-
miliare passiones ac vicia carnis. Satieta-
tas enim somni mentem sensumque hominis stu-
pidum pigritiam reddit. vigilie autem tamen sen-
sumque etiam mentem subtiliorem ac puriorem
efficiunt. Ita enim et sancti patres dixerunt. quia
vigilie sancte purificant et illuminant mentem
superflue autem vigilie inducunt frenesim et do-
lorem capitis et totius corporis. Sed etiam
iraletur naturaliter inest homini. non in commo-
tione passionis sed ut irascatur contra seipsum.
ac vicia sua ut facile emendare et a se absci-
dere possit. **N**ecnon etiam si quid pravum et con-
tra precepta dei videamus agere alios oportet
nos contra vicia eorum vehementer quidem irasci
ipsos vero diligenter corripere et increpare ac
monere ut emendati laudentur et ad vitam eter-
nam perveniant

Erat quidam se-
nior in heremo interiori per multos annos in
abstinentia: et in omni spiritali studio nimis
laborans. **A**dvenientibus ad eum quidam fratres
admirati sunt eius perseverantiam dicentes.
Quomodo toleras istum tam aridum et squalidum lo-
cum presbiter. **Q**uibus ille respondens ait. **O**mnis la-
bor totius temporis quem ego hic dego nondum
vini? horum tormentorum eternorum gehenne ipsa-
cium habet. **O**portet inquit nos in prope vite
istius sustinere laborem et macerare pas-
siones corporis nostri. ut inveniamus in illo
futuro ac eterno seculo quod nunquam deficit prope-
tuam reparacionem. **R**eferebant nobis san-
cti seniores de quodam fratre dicentes quomodo
quodam tempore impugnabatur a demonibus ut
statim hora diei primam tantam famem et defe-
ctionem corporis eius facerent. ut penitus sus-
tinere non posset. **T**erunt tamen ille dicebat in
corde suo. **Q**uia quilibet cumque elurio optet
me vel usque horam terciam expectare. et tunc ci-
bum sumere. **C**umque sancta fuisset hora terciam ite-
rum dicebat cogitationibus suis. **E**tiam et
nunc violenter optet me sustinere usque ad ho-
ram sextam. **C**umque advenisset hora sexta in-
fundebat panem et aquam dicens. **D**um hic
panis infunditur optet me etiam horam nonam
expectare. **C**umque advenisset hora nona se-
cundum consuetudinem proplebat omnes oves

Folium

suas. et psalmodiam secundum regulam et ponebat panem ut comederet. Hoc ergo per plures dies iustinuit. Quadam ergo die iussit ab hora prima usque ad nonam fecit. Cumque hora nona se disset ut cibum caperet. vidit de sportella ubi panis. id est parimacia reposita erat surrexisse fumum magnum. et egressum esse per fenestrellam cellule eius. Itaque ex illo die nec esurires nec defectio corpori facta est. sed magis ita cor roboratum est in fide et abstinentia cor eius: ut etiam nec post biduum delectaret eum cibum accipere. Ita gratia dei auxiliante certis mini eius. per patientiam suam frater extirxit castrum argie. id est gula concupiscentie passionem. **C** Egrediuntur sunt aliquando de monasterio fratres ad visitandum eos qui in heremo morabantur presbiteri. Cum autem venissent ad quendam heremitam senio-rem suscepit eos cum grati gaudio et sic consuetudo est apposuit eis mensulam. Videns enim eos fatigatos de itinere ideo ante horam fecit eos reficere. et quodquid bebant in cella sua apposuit ut ederent et repausavit eos. Secundo autem tempore orationes et psalmos secundum consuetudinem complerunt. Sicut etiam et nocte fecerunt. Supradictus autem senior separet in alio loco quod secebat sibi et audiebat loquentes inter se: et dicentes. Quoniam isti heremite magis et melius ad refectorem cibantur quam qui in monasteriis quiescunt. **H**ec autem senior audies tacuit. Et cum illuxisset dies arripuerunt iter ut ad alium heremitam pergerent. qui in vicino eiusdem senis habitabat. Cum autem egredierentur dixit eis senior. salutate enim ex me et dicite ei. observa et noli irrigare olera. **I**psa vero intellexit causam et tenuit eosdem fratres. deditque eis ut operarentur teretes sportas. sed etiam cum eis ipse operabat. **V**espere autem ad luminaria addidit super consuetudinem alios psalmos. et post complatas orationes dixit eis. Nos quidem consuetudinem non habemus cibare quotidie: sed propter vestrum adventum oportet nos hodie cenare. **E**t apposuit panem et sal dicens. Quia propter vos debemus amplius aliquid cenare. misit autem modicum acetum et sal et modicum olei. **E**t cum surrexissent de mensula cepit iterum psallere usque prope lucem. **E**t dixit eis. **N**on possumus propter vos omnem canone psallere. ideoque repausate modicum quod de itinere

re fatigati estis. cum autem factum fuisset mane hora prima voluerunt recedere ab eo sed non permisit eos senior dicens. **M**agis iubete facere nobiscum aliquot dies. **N**on enim dimitto vos hodie sed propter caritatem teneo vos vel alios tres dies. **I**lli autem hec audientes surrexerunt nocte. et antequam luceret fugerunt ex eodem loco. **Q**uidam de sanctis senioribus salutandi causa perfectus est ad alium seniorum heremitam. **Q**ui cum omni gaudio suscepit eum. **P**ro eius adventu paravit ad refectorem lenticule cibum coctum. **D**ixeruntque inter se ut prius ex more complerent orationes et psalmodiam et postea cibum caperent. **C**um autem ingressi fuissent psallebant totum psalterium complerunt. **N**am et de scripturis sanctis tanquam legentes duos prophetas absentes habentes recitauerunt. **I**taque dies abierat non similiter recedebat. **D**um ergo orarent et intente psallerent illuxit alia dies. et tunc intellexerunt quod iam non transisset. **I**terum autem inter se de verbo dei loquentes et spiritales ibi sensus exponentes. factum est ut circa horam nonam salutantes se invicem ita reuertens est qui venerat senex ad cellam suam. **N**am refectorio cibi qui paratus fuerat obliti sunt accipere dum cibum spirituale preceperunt. **V**espere autem secundo inveniit senior ollam plenam sicut parata fuerat. et tristatus dixit. **H**ec quomodo obliti sumus pulmentum istud. **R**eferebat nobis abbas zenon. quod aliquando dum proficisceret ad palestinas fatigatus de labore itineris: reledit sub arbore. **E**rat autem in primo ager plenus cucumere. **C**ogitavit autem in corde suo ut surgeret et tolleretur sibi ad refectorem de ipsis cucumeribus. **N**ihil enim gravis est quod habeo tollere. **R**espondensque ipse sibi in cogitationibus suis ait. **Q**uia fures precipientibus iudicibus in tormenta mittuntur. oportet ergo et me ipsum probare si possum sustinere tormenta que latrones patiuntur. **E**xurgens autem eadem hora stetit in esu quousque dies. **F**ixitque corpus suum et dixit cogitationibus suis. **Q**uia non possum sustinere tormenta. ideo oportet me furtum non facere. sed magis exercere secundum consuetudinem opera manuum et de laboribus meis reficere sicut sancta scriptura dicit in psalmo. **L**abores manuum tuarum qui manducabis

btus es et bñ tibi erit. **Q**uod certe quidie i cō
 spectu dñi psallim? **E**t discipul? cur
 iusdā sancti senioris impugnabat a spū for
 nicatōis. s; auxiliāte grā dñi resistebat vi
 rite pessimis et immōdis cogitatōib; cordis
 suis ieiunijs et orōib;. et in ope manū af
 fligebat se vebemter. **S**enior autē senior vi
 dens eū ita laborantē dixit ei. **S**i vis o fili
 deprecor dñm vt auferat a te istā impugntōz
Ille vero rñdens dixit. **U**ideo pē. qz et si
 labore sustineo. sentio tñ fructū in me. pfi
 ce re bonū. qz p occasionē impugnatōis b;. et
 ampli? ieiū et ampli? in vigilijs et orōib;
 tolero. **U**erū tñ deprecor te vt ozes. p me mi
 sericordiā dñi vt det tibi virtutē qten? pos
 sim sustinere et certare legitie. **T**ūc senior
 scūs dixit ei. **E**cce nūc cogui fili. qz fidele
 intelligis q hoc spiritale certamē p paciāz
 ad salutē eternā aie tue. pfiat. **I**ta enī san
 ctus apłs dixit. **B**onū certamē certamē cur
 sum psummaui. fide seruaui. decetero ēpo
 sita est tibi corona iusticie. nō solum autē
 tibi s; et omib; qui diligūt aduētum ei?
Et alius etiā frater vebementer ipugna
 batur ab immōdo spū fornicatōis. **E**urgēs
 autē noctu abiit ad quedā scñ et pbatum in
 virtutib; seniorē. et pessus est ei qz patieba
 tur impugnatōz a spū fornicatōis. **D**ecū
 audisset senior p solabat eū docēs spūalib;
 vbi de virtute patiētie dicens sicut scrip
 tum est. **U**irile age et pfortē cor tuū et lu
 sine dñm. **R**euerlus est frater ad cellulā
 suā. et ecce iter impugnatō inlisterat ei.
Ipe autē festinavit denuo pgerē ad supdi
 ctū seniorē. **U**idēs autē eum senior. iteruz
 docebat eum vt patiēter et indefesse sustine
 ret. dicebat qz ei. crede fili qm mittz tibi do
 minus ih̄s xp̄s auxiliū de celo scō suo: vt
 possis supare passionē hanc. **C**onfortatus
 autē frater monēte sancto seniorē remeavit
 ad cellulā suā. et iter impugnatō valde cō
 turbabat cor eius. **E**t statim eadē hora no
 ctis reuerlus est ad seniorē. et deprecabat eū
 vt intētius p eo dñm exoraret. **D**ixitq; ei
 senior. **N**e ptimescas fili neq; resoluaris
 neq; abscondas cogitatōes tuas. ita enim
 pfulus spūs immōdis discedit a te. **N**ihil ei
 ita allidit virtutē demonū. quō si quis secre

ta immōdaz cogitationū reuelauerit factis
 ac beatissimis patrib;. **U**irile age fili et cō
 forter cor tuū et sustine dñm. **U**bi em durū
 or est pugna tibi glorioz erit et corona. **D**e
 neq; scūs. ppxta ysaias dicit. **N**ūquid iua
 lida est man? dñi ad saluandū. aut aggra
 uata est auris eius vt nō exaudiat. **C**onfi
 dera ergo fili ole qz certamen tuū expectat
 dñs. tibi qz ptra diabolū dimicāti pat eter
 nitatis coronam. **I**deo monet nos sancta
 scriptura dicens. qz p multas tribulatio
 nes optet nos introire in regnū celorum.
Hec autem audiēs frater pfirmatū est cor
 eius in dño. et pmasit apud seniorē. noluit
 qz vltra reuerti ad cellulā suā. **E**t
 abbat moysi qui habitabat in loco q appellat
 petra. quodā tpe in tñm imposuit durissimā
 impugnatōem temō fornicatōis vt nō pua
 leret ledere in cellulā suā: sed abiit ad scūz
 abbatē ysidorū et retulit ei violētā ipugna
 tionis sue. **C**unq; de scripturis scīs abbas
 ysidorus pferēs testimonia p solaret eū et
 vt ad cellulā suā reuerteter rogaret euz no
 luit abbas moyses pgerē ad cellulā suā.
 tūc abbas ysidorus piter cum abbate moy
 se ascenderunt in supiora cellule sue. **E**t di
 xit ei ysidorus. **R**espice ad occidentē et vi
 de. **C**unq; respiceret vidit multitudinem
 demonū vebemter cum furore p turbari et
 quasi ad plium pprepatos festinantesq; pu
 gnare. **D**ixit autē ei abbas ysidorus. **R**e
 spice iter ad orientem et vide. **C**unq; respi
 ceret vidit innumerabilem multitudinem
 scōz angeloz glōsum et splendētē sup lumē
 solis celestū virtutū exercitū. **A**it autē ei ab
 bas ysidorus. **E**cce qz in occidente vidisti
 ipi sunt q etiā impugnat scōs dei. **N**ā quos
 ad orientē pperisti ipi sunt qz ad adiutorū
 scīs suis mittit. **C**ogice qz ples sunt no
 biscū licet dicit belise? ppxa. **E**ter etiā sã
 ctus **J**obes dic. qz maior est qui in nob ē
 qz qui in hoc mōdo. **E**t bis audit? pfortat i
 dño scūs abbas moyses. et reuerlus est in
 cellulā suā: grās agens et glificās dñi nē
 ih̄s xp̄i bonitatis patiētiā. **E**rat quidā
 frater in heremo scitbie. pmp? et alacer in
 opus dei et spiritali puerfatione. **H**ic at i
 uic? gñis hūani diabol? imisit cogitatōes

vt recordaret cuiusdam note sibi mulieris
puleritudinē et turbaret in cogitatōibus
suis vehementer. Cōtigit autē ex dispensatō
ne dñi ihu vt alius quidā frater de egipto
veniret ad visitādū euz in caritate xpi. Et
dum inter se loquebant euenit sermo vt di
ceret ille frater de egipto. qz mortua ē illa
mulier. Ipa autē erat in cō amore ipugna
bat supradict⁹ frater. Hec cū audisset ille
post paucos dies abiit ad locū illū vbi po
litum erat corpus illius defuncte mulieris
et apuit noctu sepulcr⁹ ei⁹. et euz pallio suo
terxit sanie putredis eius. et euerfus est ad
cellulā suā. Donebatqz fetore in cōspectu
suo et dicebat cogitatōib⁹ suis. Ecce babel
desideriū qd̄ querebas. satia te ex eo. Et ita
in illo fetore cruciabat semetipm vsqz
cessaret ab eo sordidissima impugnatio.

Suo frēs monachi abierūt in proxi
mam ciuitatē vt distraberēt que manibus
suis p totū annū opati eēt. Unus autez
ex eis egressus est vt quedā sibi necessaria
emeret. alius autē solus in hospitiō reman
sit. et instigāte diabolo cecidit in fornicatō
nem. Cum autē reuersus venisset frater di
xit ei. ecce distraxim⁹ que necessaria erāt re
uertamur nūc ad cellulā nrām. Rūdēs au
tem frater dixit ei. Nō possum reuerti. Cū
qz deprecaretur eū frater suus dicēs. Qua
ppter nō reuertes ad cellā. Ille p̄fess⁹ ē
ei dicēs. Quia ego cū discessisti a me ceci
di in fornicatōnez: ideo nolo reuerti. Uol
lēs autē lucrari et saluare aīam eius frat
sus cum sacō dixit ei. Quia et ego cum se
paratus fuissē a te lapsus suz hlt in forni
cationez. Uerumtamē reuertamur ad cel
lulam. et ponamus nos in pñiam. Via em̄
possibilia sunt deo: ut penitētib⁹ nobis idul
gentiā donare dignet. vt i eterno igne tor
mētis et penis inferni tartaro nō cruciemur
vbi pñia nō est sed ignis sp̄ sine cessatōe et
dura tormēta. Ita ergo reuersi sunt ad cel
lulam suā. Abierūt autē ad scōs p̄res. et p
strauerūt se ad vestigia eoz cū multo vlula
tu et lacrimis gemētes. et p̄fessi sunt illque
euenisset eis ruine tēptatio. Quidqd̄ autē
p̄cepunt scī seniores et docuerūt eos in cau
sa pñie ita oīa fecerūt. Ille ergo ali⁹ frater

qui nō peccauerat p̄ fratre q̄ peccauerat pe
nitētiā agebat. q̄m et ipse peccasset. eo q̄ mul
tam caritatē circa eū hēret. Videns autez
dñs laborem caritatis eius infra pauca tē
pora reuelauit scīs patrib⁹ qual̄ eēt cā. et qz
ppter caritatē illius qui nō peccauerat. et le
afflixerat p̄ salute fratris. idcirco indulgen
tiā donauit ei dñs qui peccasset. Ecce hoc
ita est sicut scriptū est. qz posuit aīam luam
p̄ salute fratris sui. **H**ic etiam fra
ter molestiā sustinebat a spū fornicatōnis
Abiit autē ad quedā p̄batissimū seniorez et
p̄cabat eū dicēs. Pone tibi solitudinem
beatissime pater et ora p̄ me. qz grauiter me
impugnat passio fornicatōnis. Hec cū au
disset senior orabat intēte diebz ac noctib⁹
p̄ eo deprecans misericōdiaz dñi. Itē autē veni
ebat idē frater et rogabat seniorez vt ma
gis intent⁹ p̄ eo oraret. Similit̄ autē euz oī
solitudine beatus senior orabat intent⁹
p̄ eo. Frequenter autē venientem ad se mo
nachum videns senior et deprecantem se vt
oraret valde cōtristatus mirabat. quia nō
exaudiret dñs oratōem eius. Eadem autē
nocte reuelauit ei dñs que circa illum mo
nachū erat negligentie et ignaue resolutio
et delectationes corporee cordis eius. Ita
autē oñsum est scō seniori. Vidit sedentem
illum monachū et spū fornicatōnis in di
uersis mulier⁹ formis ante illum ludentes
et ipm cum eis delectari. Videbat autez et
angelū dñi astantē et indignatē grauiter p̄
eundē frēm. qz nō surgebat neqz p̄sternē
bat se in orōib⁹ ad deū sed magis delectaba
tur cogitatōib⁹ suis. Hec autē ostensa sunt
p̄ reuelatōz scō seniori. cognouit autē qz cul
pa et negligētia illi⁹ monachi erat. vt nō ex
audirent orōes ei⁹. et tūc dixit ei senior. qz
tua culpa est frater qui delectaris cogitati
onib⁹ malis. impossibile est em̄ discedere a
te spū fornicatōnis immūndū alijs orātī
bus et deū p̄ te deprecātib⁹. nisi et tuipe labo
rē assumas in ieiūijs et oratōib⁹ et vigilijs
multis. cū gemitu deprecās vt misericōdiaz suā
et adiutorium sue gr̄e prebeat tibi dñs iube
sus xps vt possis resistere cogitatōib⁹ ma
lis. Nā et medici qui corpib⁹ hoīm medi
camēta p̄ficiunt et adhibent quib⁹ oīa euz

summa diligentia faciāt. **U**erū si ille q̄ isiet
maā a noxijs cib̄ vel de alijs q̄ solēt ledere
infirmitates abstinere noluerit nihil ei p̄
ficiat cura ⁊ diligentia ⁊ sollicitudo medico
rū. **S**ile eēt ⁊ in aīe lāguoribz eueniet. **L**ic
em̄ om̄i itētōe ⁊ ex toto corde sc̄i p̄tes qui
sunt medici sp̄iales exozent misericōdiaz dñi
saluatoris n̄i. p̄ eis qui orōnibz eoz se p̄
stulant adiuuari. nisi ⁊ ip̄i cū om̄i intētōe
mētis tā in orōibz q̄ in om̄i ope sp̄iali que
deo placita sunt fecerint. n̄ eis p̄ficiant ne
gligētibz ⁊ reuolutis ⁊ de salute aīe m̄ime
cogitātibz orōes sc̄oz. **E**t h̄c audiēs s̄ cō
pūctus est corde. ⁊ cū om̄i sollicitudīe sc̄dm
doctrinā senioris tā in ieiūijs q̄ in orōibz
⁊ uigilijs semetip̄m afflixit ⁊ meruit mile
ricordiā dñi. **E**t recessit ab eo sp̄s immū
de passionis. **E**rat quidā monach⁹
⁊ bitabat in heremo. **Q**uedam aut̄ puella
ex genere ⁊ cognatōe eius post plurimos
annos p̄git in quo loco supradictus mōn
achus bitaret. ⁊ instigante diabolo abiit in
desertū req̄rēs eū. **Q**uo inuēto ingressa est
cellulā ei⁹. asserēs ei q̄ ex genere ⁊ p̄ntela
eius fuisset. mansitq̄ ibi apud eum. ⁊ ceci
dit in ruinā peccati cū ea. **E**rat aut̄ ali⁹ mo
nachus ⁊ ip̄e in heremo degens. **Q**ui cū
ad refectōis horā uenisset. gello cum aqua
quē ad potū sibi p̄pauerat h̄tebat se. ⁊ to
ta illa aqua fundebat̄ in terra. **H**oc autē p̄
aliquot dies cū ad refectōnē uenisset. ita fi
ebat ⁊ effundebat̄ aqua in terrā ut nō pos
set bibere. **C**ogitauit aut̄ apud semetip̄m
ut abiret ad illū aliū monachū. ⁊ diceret ei
de gellone qui h̄tebat se. ⁊ tota aq̄ effūde
bat̄. **I**ter cū in itinere uelpe sc̄o in quodā
antiquo ⁊ diruto tēplo ydolorū dormiret.
audiuit demones inter se loquētes quia in
ista nocte p̄cipitauim⁹ illū monachū in for
nicatōem. **E**t h̄c audiēs admirabat̄. cū au
tem illuxisset dies puenit ad monachū. et
inuenit eum ḡuissima tristitia oppressum.
⁊ dixit ei. **Q**uid faciā frater q̄ q̄ hora refi
cere uoluerō statim gello quē ad usum aq̄
h̄o uertit se ⁊ effundit̄ aqua. ⁊ non h̄o qd̄
possim bibere. **T**ūc r̄ndit ei supradict⁹ mo
nachus di. **T**u quidē uenisti ad me inter
rogare q̄ gelūculus uertit se ⁊ effundit̄ aq̄

Ego aut̄ quid h̄o facere q̄ in hac nocte ce
cidi in fornicatōnē. **R**ndensq̄ frater dicit
ei. ⁊ ego iā hoc cognoui. **D**ixit aut̄ ei ille. ⁊
uñ hoc potuisti cognoscere. ⁊ ille ait. tū in
it inere noctu quiescere audiui demōes in
ter se loquētes ⁊ gl̄antes de laplu tuō. et
nimis tristitatus iuz. **T**ūc r̄ndit ei ille mo
nachus dicens. **E**cce ego egredior ⁊ uato
in seclm. **H**ec ille audiēs de p̄cabatur euz
dicens. **N**oli hoc agere frater s̄ magis pa
tiēter insurēs p̄mane in hoc loco. **H**ā mu
lierē expellamus ⁊ reuertat̄ ad locū suum.
manifeste eniz ista exquisitō artis maligni
diaboli ē. **M**agis aut̄ optet ut maneat in
hoc loco in afflictōe cordis ⁊ corporis. ⁊ cū
intimi cordis gemitu ⁊ lacrimis uisq̄ in exi
tum uite. de p̄care saluatoris n̄i pietatē ut
possis inuenire misericōdiam in die illo terribili
magni iudicij dei. **R** **E**rat quidā fra
ter in heremo. bitabat aut̄ in loco qui dice
bat̄ **C**ellia. ⁊ impugnabat̄ eū demōes i pal
sione fornicatōis. **C**ogitauit aut̄ apd̄ semet
ip̄m dicens. **Q**uia forsūtā optet me maḡ in
opera manuum laborare. ut extenuet̄ car
nalis sensus meus. **E**rat aut̄ idē frater ar
te figulus. **E**urgēs aut̄ fecit in luto ⁊ plas
mauit quasi figurā mulieris. ⁊ dixit cogita
tōibz suis. **E**cce uxor tua. necessarium est
q̄ ut sup̄ p̄suetudinē addas in ope manū
tuar. **E**t post aliquōtos dies itēz similiter
fecit ex luto. ⁊ plasmauit quasi filiā sibi. et
dixit cogitatōibz suis. **E**cce generauit ux
or tua filiam. necessarium est etgo ut maḡ
magisq̄ amplius exerceas opa manuum
ut possis p̄alcare ⁊ uertere et te et uxorē et
filiam tuā. **E**t ita p̄ nimio labore macerauit
corpus suum. ut nō p̄ualeret iam sup̄porta
re tantū laborem. **T**ūc dixit cogitatōibz
suis. **Q**uia si nō p̄uales nimium istum su
stinere laborem. neq̄ mulierem requiras.
Vidēs aut̄ deus feruens p̄positum mētis
eius. p̄ certamine castitatis. abstulit ab eo
molestiā impugnatōis demonū. et glorifi
cavit deum sup̄ magnitudinē grane eius.
Quidā frater interrogauit b̄t̄m abbatē
p̄emē dicens. **Q**uid faciā pater. q̄ impu
gnat me passio fornicatōis ⁊ rapioz in pas
sionez furoris. **E**t r̄ndens dixit ei sanctus

senior. **I**o utiq; David ppheta dicebat. qz leonē quidē pcutiebā. nam ⁊ vsum fre quēter suffocabā. **H**oc autē ita intelligitur qz furore ab aīo meo absceidebam. fornicationē autē in laborib; affligebam.

Explicit de spiritu fornicationis.

De virtute paciē

tie ⁊ humilitate

Dicebāt scī seniores p̄res de q̄ dā monacho iam seniore in scī t̄bie heremo p̄manēte. quō ser uis quorū dā erat: ⁊ p̄ linglos ānos descēdebat de heremo in alexādrīā v bī p̄manebāt dñi ei⁹ de ferēs eis p̄sionē si cut solēt sui dare dñis suis. **S**z dñi ei⁹ ma gis reuerētīā p̄ timore hñtes circa euz ho norabāt occurrētes ⁊ salutātes eū. **P**etē telq; vt p̄ eis dñm exoraret. **I**lle autē mit tebat aquā in peluiz. ⁊ festinabat lauare pe des dñoz suoz cū oī humilitate obsequz eis cupiēs exhibere. **I**pi v̄o nolebāt acq̄e scere vt pedes eoz ablueret. sed dicebāt ei **N**oli br̄ssime p̄ grauari aīas n̄as. **A**t il le r̄ndēs dicebat. ego seru⁹ v̄ sum. **N**am vos eē dños meos om̄ps deus p̄stituit. et ḡtal ago dñi o v̄fo. qz dignati estis me per mittere vt f̄uā deo v̄uo ⁊ v̄o. creatori ac dñatori celi ⁊ terre. ⁊ iō detuli vob pensio nē futuris mee. **D**ñi autē ei⁹ p̄tēdebāt no lentes accipe quā detulerat p̄sionē. **R**ñ d̄ens autē monach⁹ dixit eis. **S**i noluerit⁹ accipe pensio nē meā ita decreui vt n̄ fuer tar in heremuz. sed bic in p̄nti p̄maneo et serui o vob. **H**ec autem audiētes dñi eius acquieuerūt suscipe p̄sionē ne p̄tristatē sed magis reuerteret ad loca heremi ad cel lulā suā. **I**llud autē quo ip̄sionē suā etiāz nolētib; dabat dñis suis. statī vt accipie bant paupib; erogabāt. **I**nterrogātes au tē eundē seniorē fr̄es dixerūt ei. **O**bscra mus te pater vt dicas nobis cur cū tanta intētōe p̄ seruitio tuo pensio nē etiāz nolē tibi ⁊ nimis resistētib; tibi dñis ingessisti **A**d hec r̄ndens senior dixit. **E**go fr̄es deo festino p̄ seruitio qd tanq; dñis meis deo pensio nē p̄ singulos annos adimplere eis. vt quiddā cum adiutorio dñi in ieu

nīs ⁊ orōnib; seu in scīs vigilijs vel i om̄i ope sp̄iali x̄po dño adiuuare laborauero: hoc mihi in eterna vita ⁊ ad salutē aīe mee p̄ficiat. vt forsitan li pensio nē p̄ fr̄uitio meo m̄ime intulero. iam tot⁹ sp̄iritual labor me us ad illoz mercedē p̄ficiat. qui me p̄mi serunt x̄po dño desuere ⁊ sp̄iritualē p̄uersa ri **E**rant duo fr̄es fm carnē qdē germani. v̄erūt n̄ vterq; in sp̄iritual p̄posito monachi exñtes. in scī diabatq; eis diabol⁹ malignus vt quōcūq; eos separet ab inui cem. **Q**uadam igit die ad v̄lpsam fm cō suetudinē ille iunior frater accēdēs lucer nam. p̄sint sup candelabz. **F**aciēte autēz malicia demonum ruit candelabz. ⁊ extin cta est lucerna. **P**er hanc occasionem in scī diabat eis malignus diabolus vt in litem eos incēderet. **S**urgēsq; senior cepit p̄u tere cum furore fr̄em luū. **I**lle v̄o p̄strat⁹ in terram de p̄cabat germanū suuz dicens **M**agnanim⁹ esto dñe ⁊ ego rursus accen do lucernam. ergo qz nō r̄ndit ei turbulen tum fm onē. statimq; malignus sp̄s con fusus recessit ab eis. **E**t p̄rgēs eadem no cte n̄ciauit principi demonū dicens. qm̄ p̄ ter humilitatē illi⁹ mōachi qui p̄strat⁹ in terra veniā postulabat de fratre suo non p̄ ualui in eis. vidēsq; deus humilitatē eius effudit sup eū ḡtam suam ⁊ ego sentio me valde torqueri atq; cruciari. qm̄ non p̄ua lui separe eos ab inuicē. **H**ec autē oīa v̄ba audiēs sacerdos ydoloꝝ qui ibi p̄manebat p̄p̄ctus est in timore dñi ⁊ amore ihu x̄pi **C**onsiderans q̄ magna seductio ⁊ p̄ditō animaz est cultus ydoloꝝ: relinquēs om̄ia festinanter p̄rexit ad sanctos patres ad mo nasterium. ⁊ retulit eis om̄ia que per mali ciam demones inter se loquebant. **C**unq; monitis salutaribus instruxissent eū san cti patres de doctrina salutari baptisatus ē ⁊ sancti p̄positi monachozum vitam attri punt. ⁊ adiuuante ⁊ coopante gratia di fa ctus est p̄batissimus monachus. tantūq; veneratus est ⁊ tenuit virtutem hūi litatis vt om̄es nimiam humilitatem eius admi rarentur. **D**icebat enīz quoniam omnem virtutem aduersarioꝝum nostrōꝝ d̄monū soluit hūilitatis intentō. **D**eniq; dñs n̄

ihesus xps p humilitate tr. uphauit dya-
 bolum 7 oem eius dntu peritit Addebat
 etiā dicens qm frequēter audisset de mōel
 inter se loquentes. qz qm ad iracūdiā succē-
 dimus corda hōim si qs sustinuerit patien-
 ter quicia iniuria. 7. querlus magis roga-
 uerit ea que ad pacez sunt: dicēs. quia ego
 peccauit statim sentimus oem nrām dntu-
 tem marcelcere. qz approrimāt eis gēe dīne
 potēne **R**eferebat autē btiūs seni-
 or pōmen fratribz dicens. Qm fuit qdaz
 nup monachus in pstantinopoli tpibz tbe
 odolij impatoris. hītabat autē in pua cella
 foris ciuitatem ppe pasciū qui vocat in se-
 ptimo: vbi solent impatores egressi de ci-
 uitate libenter degere. Audiens autem im-
 perator qz ibi esset quidā monachus soli-
 tarius qui nunq̄ egrediebat de cella: cepit
 deābulando pgere ad eū locū vbi erat su-
 pradictus mōachus. pcepitqz seq̄ntibz se
 eu nuchis vt nullus a pporiaret ad cellu-
 lam mōachi illius. Ipe autē sol⁹ prexit. pul-
 sauitqz ostiū. Surrexit autē mōach⁹ 7 ape-
 ruit ei 7 n̄ coguit eū qz eēt impator. Tule-
 rat em̄ sibi coronā de capite suo vt non cog-
 sceret. Post orōnē autē resederūt piter Et
 interrogauit eū impator dicens. Quō san-
 cti p̄es degūt in egipto. Rndensqz mōach⁹
 ait. Om̄es exorant deū p salute sua.
 Aspicebat autē impator intente cellulaz ip-
 sam. 7 nichil in ea vidit nisi paucos panes
 siccos in spota pendentes. et dixit ei. Da
 mihi bndictōnem abba vt reficiamus. sta-
 timqz festinauit monachus 7 misit aquā 7
 sal. 7 misit buccellas 7 comederūt pariter
 Porrexitqz ei calicē aq̄ 7 bibit. tunc theo-
 dosi⁹ impator dixit. Scis quis ego sum.
 Rndēs mōach⁹ dixit. Nescio qs sis dñe
 Dixit ei. Ego sum theodosius impator: 7
 ob deuotōz veni buc. Hoc eū audisset mo-
 nachus pstravit se añ illum At ille dixit ei
 Beati estis vs monachi qui securi ac li-
 beri de negocijs seculi tranquilla et q̄eta p-
 seuiū vita 7 solūmō de salute aīaz vestra-
 rum hētis sollicitudinē quō ad vitā eternā
 7 ad celestia nobis vobisqz pmissa premia
 puenire possitis. In veritate em̄ dico tibi
 qz certe in palacionatus sum 7 nūc in re-

gno dego 7 nunq̄ sine sollicitudine abū ca-
 pio. Post hec autē valde honorifice saluta-
 uit eū impator: 7 ita egressus est ab eo. Ea-
 dem autē nocte cepit intra se cogitare famu-
 lus dei dicens. Qm n̄ optet me iam i hoc
 loco esse. Multi em̄ n̄ solū de p̄lo sed etiā
 de palacio 7 de senatoribz q̄ plurimi exem-
 plum impatoris secuti ad vidēdū me ven-
 turi sunt. 7 honorē mibi tanq̄ seruo dei de-
 ferēdo n̄ cessabunt. Et illi quidē hec c̄p̄ter
 nomen dñi facturi sunt. ego autē timeo ne
 forte malignus dyabolus mibi meritū sur-
 rīpiat. 7 libenter incipiā eos suscipere 7 p̄de-
 lectet cor meum laudes et honores eorūz
 7 per hec iam incipiā virtutem hūilitat⁹ p-
 dere 7 laudes atqz honores hōim delecta-
 ri. Decigit oīa hō dei secum cogitās eadē
 nocte fugit in. 7 prexit in egiptum ad scōs
 patres in heremo. Itaqz cōsideremus dile-
 ctissimi frēs q̄ta sollicitudine dntutem hū-
 militat⁹ custodire famulus dei studuit. vt
 in celesti regno eternā gl̄iam p labore san-
 cte vite sue. quē p̄ter nomē dñi exercue-
 rat p̄cipe a xpo dño mereret **D**e
 hoc autē ip̄o scō p̄emē referebāt alij san-
 cti seniores dicens. Quia qdam tpe cū
 aduenisset iudex puincie. audiēs qz sanctā
 opionē sancti p̄emēis desiderabat vide-
 re eum. militqz nunciū ad dēscandum vt
 suscipet eum. Stūs autē p̄emē contrista-
 tus est valde: cogitans apud semetip̄m qz
 si cepint p̄sone nobiles venire ad salutan-
 dum 7 honorandū me manifestū est. qz et
 alij multi etiā p̄lares hōies frequētabunt
 me. 7 necesse ē p hoc vt p̄turber secreta vi-
 te mee p̄uersatio 7 hūilitatis gl̄iam quā cū
 labore tanto auxiliāte dño a iuuetute mea
 studui custodire forsitan surripiente mali-
 gno dyabolo pdā 7 vane gl̄e icurrā laq̄os.
 hec q̄ ap̄d semetip̄z p̄tractās definiuit q̄te
 n̄ excusar⁹ 7 n̄ suscipet iudicē. Cōtristatus
 autē iudex qz n̄ eū suscepiss̄ ait ad offm̄ suūz
 Qm n̄ merui videre hōiez dei pctis meis
 imputo. Uex tñ nimis desiderauit p quā-
 cunqz occasionē videre sc̄m vīz. Excogit-
 tauit q̄ hūuscemōi cāz que occasionem et
 p̄beret vidēdi eū. Comp̄bedens filium so-
 toris bti p̄emēis: misit in carcerez vt p

istam occasionē aut suscipet iudicē. aut certe ipse veniret ad rogandū iudicē. **Dixitq;** ad officiū suū vt non tristetur sanctus senior mandate ei si voluerit venire ad me. necesse est vt statim educamus eū de carcere. **Talis** est causa eius que nō possit in pūne transire. **Audiens** autē hec mater inuenis. i. lozor sancti poemenis. abiit in bere mū vbi erat frater iuus. stabatq; ad ostiūz cellule eius cū multo fletu et plulatu rogās eum vt descenderet ad iudicē et rogaret p filio suo. **Beatus** autē poemē nō solū ad eam nihil dixit. sed nec ostiū ei aperuit. vt ingrederetur ad eum. **Tūc** cepit illa maledicere ei ac dicere. **Durissime** et impiissime. et ferrea viscera gerens. quō te tantus dolor fletus mei non flectit ad misericordiā qm vni cū ipsum filiū habeo quē in piculo mortis vī deo constitutū. **Tūc** senior mandauit ei p fratrem qui ei ministrabat dicens. **Vade** dicit ei. **Poemen** filios nō genuit. et ideo nō doler. **Hec** audiens iudex dixit amicis suis. **Scribite** ad eū vt vel eplam p̄catorā faciat ad me q̄ten? possim eū dimittere. **Tūc** iam q̄ plurimis suadentibz. sanctus senior scripsit ad iudicē dicens. **Iubeat** nobilitas tua diligēter requirere cām illi? et si qd dignū morte admilit moriā. q̄ten? in hoc p̄nti seculo exoluat crimē peccati sui vt euadat eternas ac p̄petue gebēne penas. **Sin** autem nihil dignū morte p̄milit qd iustuz videat legibz ita iube discernere. **P**
Fuit etiā de magnis p̄ibz quidā senior nomine **Agathon** nominatissimus in virtute humilitatis et patientie. **Quodā** autē tpe prexerunt ad visitandū eū fratres. **Audiētes** est de eo qd magnā humilitatē habuerit volentesq; pbare si vere humilitatis patientiā possideret dixerūt ei. **Multi** scandalizantur in te pater qz nimis vicio supbie tenearis et iō alios despicias et p nihilo eos babeas. sed et detractiōes aduersus fratres nō cesses loqui. **Affirmāt** etiā q̄ plurimi. qd hec iō agas. qz fornicationis vicio tenearis. et ne lolus videaris errare. idcirco alijs nō cesses detrabere. **Ad** hec r̄ndens senior ait. **Hec** oīa q̄ dixistis vicia in me esse agnosco. nec possum negare tantas iniqui-

tates meas. **Procidētq;** p̄nus in terram adorabat eoldez frēs dices. **Depcor** vos frēs vt intēti? p me misero et multis pctis obnoxio xpm dñm exorare n̄ cessetis: vt indulgētā tribuat iniquitatibz meis multis ac mal. **Ad** hec sup̄dicti frēs addentes dixerūt ei. **Non** te lateat etiā hoc. qz hereticū te esse q̄ plurimi affirmāt. **Hoc** autē cum audisset senior dixit eis. **Ucet** in alijs multis peccatis obnoxio? sim absit **Babaia** mea. **Tūc** oēs qd ad eū venerāt pstrauerūt se in terrā ad pedes ei? oblectātes eum ac dicētes. **Preca**mur te abba vt dicas nobis cur tāta vicia et peccata dicentibz nobis de te in nullo p̄motus es. **De** verbo autē heretici valde te p̄mouisti et abhomiatus es nec sufferre potuisti auditum. **Dicit** eis senior. **Illas** priores culpas ac peccata p̄pter humilitatē sustinui vt pctōrē me esse crederetis. **Novimus** est li custodiā? humilitatis virtus magn? fructus est aie. **Nam** dñs saluator noster **ibelus** xps cū ei iudei multas p̄tunelias et cōiicia irrogassent patienter cūcta tolerauit vt nobis humilitatis p̄beret exēpla. **Immissi** est falsi testes multa aduersus eum falsa dixerunt: et vsq; ad mortem cūcta sustinuit. **Ita** est et apostol? **petrus** p̄dicabat dices. **Christus** passus ē p nobis vobis relinquēs exempluz vt sequamī vestigia eius. **Optet** igit vt patienter cū hūilitate cūcta aduersa sustineam?. **Sermonē** autē quem obiecistis de heresi n̄ potui sustinere. qz heresis sepatio ē a deo **Heretic?** est sepat a deo viuo et vero et coniungitur dyabolo et angel suis. **Alienat?** ei a xpo nō hz deū quem exoret p pctis suis. qz ex omī pte p̄iit. **Si** autē p̄uersus fuerit ad verā et catholicā sancte eccie fidē suscipitur a bono et pio saluatore n̄o xpo. et reconiungit dō vero creatori et saluatori n̄o xpo. **Q**
Consiliū inter se habuerūt seniores patres. et omnes monachi bitātes in bere mo **Scitbie**. et p̄senserūt. vt p̄ **ysaac** p̄b̄ eis ordinaret in eccia que in heremo sita ē vbi puenit die et hora statuta multitudo monachoz qui ī illa heremo p̄uersant. **Audiē** autē sup̄dictus abbas **huuscemōi** p̄siliū fugit in egiptū et abscondit se in qdam agro

inter fructu arbitria dignū se esse hono-
re p̄sbyterij. Quāplurimi autē fr̄m seq̄bant
vt p̄bēderēt eū. Cū autē applicuissent ad
vesperā in eodē agro vt reficerent fatigati
de itinere. erat em̄ nox dimiserūt asellū qui
eis sumpt̄ portabat in itinere vt pascere
Cū autē pascere asellus puenit in locū vbi
supradict̄ abbas ysaac latitabat. Cūq; il-
luxisset dies req̄rētes monachi asellū pue-
nerunt ad eundē locum vbi se senior occul-
tauerat. et admirātes valde dispensatiōem
dīnā p̄bendētes ligare et p̄stringere eum
voluerūt. et ita p̄ducere. **E**nerabilis autē
senior nō pmisit dicēs. **N**on possūz cō-
tradidere vobis qz forsitan volūtas dei est.
vt h̄ indignus suscipiam ordinē p̄sbyterij.
Erant duo fr̄s monachi p̄ter in cellu-
la p̄morātes. quoz humilitatē et patiētā
multi etiā de sanctis p̄ibz collaudabant.
Audiens h̄o qdā sanctus vir voluit p̄ba-
te si h̄am p̄fectāq; humilitatē haberēt: ve-
nit ad visitādū eos. **C**unq; cum gaudio su-
scipissent eū et ex more p̄lessent oratiōes.
egressus foris cellulā vidit puū ortuz vbi
libi olera faciebāt. apprebēloq; baculo cū
toto impetu cepit omnia olera cedēdo cōfrin-
gere. ita vt nihil oīno remaneret. **E**liden-
tes autē supradicti fr̄s nihil penitus dire-
runt. sed nec vultū tristē aut turbatum ha-
bentes. **E**t rursus ingressi cellulā vesperias
orōnes p̄lētēs adorantes eum dixerunt.
Si p̄cipis pater ibimus et eum q̄ remansit
caulem coq̄ntes gustemus. qz iam hora est
vt cibum sumam. **T**unc senior adorauit
eos di. **G**rās ago deo meo qz video sp̄m
sanctū requiescere in vob. et iō hortor vos
ac moneo fr̄s carissimi vt vsq; in finez cu-
stodiat̄ scē humilitatis et pacie virtutē vt
ip̄a i regno celesti vos magnos et sublimes
i aspectu d̄ni faciat apparere. **R** **E**rat
qdā in cenobio iā senex p̄batissimus mona-
chus et incurrit grauissimam egritudinez.
Confectusq; nimia et intolerabili infirmi-
tate p̄lōgum temp̄ laborabat in doloribz
multis nec inuenire poterāt fr̄s quale suc-
curerēt egritudinei eius qm̄ ea que necessa-
ria erant infirmitati eius non habebant in
monasterio. **A**udiēs autē qdā famula dei

de afflictōne infirmitatis eius. **D**ep̄cabatur
p̄rēm monasterij vt eum ad cellulā suā tol-
leret et ministraret ei. maxime autē qz facili-
us inuenire possit in ciuitate que necessa-
ria eius egritudinei videbant. **P**recepit b̄-
pater monasterij vt portarent eum fr̄s ad
cellulā famule dei. **I**psa h̄o cum omni vene-
ratōne suscipiēs eum p̄pter nom̄ d̄ni mini-
strabat ei p̄ retributiōe mercedis et ne. qm̄
credebat a x̄po saluatore n̄o recipere. **C**ūq;
p̄ tres et ampli⁹ annos sedule obsequeretur
famulo dei cepunt homines mēte corrupti
fm̄ scabiē mentis sue suspicari qz nō sice-
ram hēret senior p̄sciam de virgine q̄ m̄
strabat ei. **A**udiēs autē hec senior exorabat
d̄nitatē x̄pi di. **T**u d̄ne deus noster q̄ lo-
lus nosti omnia et vides. qz multi sunt do-
lores egritudinei et miserie mee et afflictōes
tante infirmitatis que me ita p̄ tāta confu-
mit t̄pa vt necessariū habēā obsequiū b̄m
famule tue que mihi p̄pter nom̄ tuū mini-
strat. **T**ribue ei d̄ne deus me⁹ p̄dignam
mercedē in vita eterna sicut dignat⁹ es p̄-
mittere p̄pter bonitatē tuā his qui p̄t̄ no-
men tuū exhibent egenis et infirmis suum
m̄steriū. **C**ū autē appropiquassz trāsit⁹ ei⁹
p̄uenerūt ad eum q̄ plurimi sc̄i seniores et
fr̄s de monasterio. **E**t dixit eis senior. ob-
lecto vos d̄ni p̄res et fr̄s vt cū deiunctus
fuiero tollatis bacculū meū et plātetis eum
sup sepulc̄z meū. et cū radices miserit. fe-
ceritq; fructū tūc scietis qz m̄da est cōscia
mea a famula dei que mihi ministrabat. si au-
tē nō fr̄duerit scitote qz nō sum m̄dus ab
ea. **C**ū ergo vir dei exisset de corpe fm̄ pre-
ceptum eius: sc̄i p̄res plātauerūt bacculuz
eius sup sepulc̄z ip̄ius et fr̄duit. accedēt⁹
q; t̄pe ptulit fructū. **E**t admirati sunt oēs
glorificantes deū. **A**d tale em̄ miraculum
etiā de vicinis regionibz multi p̄ueniētes
magnificabāt grām saluatoris. **N**ā et nos
ip̄am arbutulā vidim⁹ et b̄ndiximus d̄nz
q̄ p̄tegit in oībz in sinceritate et veritate sibi
seruiētes. **S** **Q**uodā t̄pe ad b̄m ab-
batē apollo duxerūt qdā vexatū qui for-
titer a demonio torq̄bat. **C**unq; p̄ triduz
obfuarēt qui cū eo venerāt obsecrātes se-
nem vt eum in noie x̄pi fuis ad deū p̄cibo

curaret. **R**idens senior dixit eis non cesset huius meriti ut demonibus imparz. **C**ū autē pliterēt q̄ venerāt rogātes eum flētes et nimis deprecātes tādē accēvit. **C**ū autē in nocte dñi saluatoris nūi impareret demoni dicēs. **E**ri immūde spūs de plasmate dei. **T**ūc rādēs demō dixit ei. **E**go q̄dem inuiperāte et tute xp̄i egredior tñ interrogo te f̄monē ut dicas mihi. **Q**uid est q̄ scrip̄tum est in euāgelio. **Q**ui sunt lēdi et q̄ sunt oues. **R**ādēs autē senior dixit ei. **V**edi q̄dem iniusti sunt inter quos et ego sum peccator qui multis peccatis obnox̄i sum. **D**ues autē deus nouit que sunt. **T**unc exclamauit demō voce magna dicēs. **P**pter humilitatē tuā stare oīno nō possum. **E**t statim egressus est de hōie quē obsederat. **C**identes autē oēs qui a stabāt de dērit gl̄iam deo. **R**eferebāt sancti seniores nob̄ dicētes. qz fuit qdā mōachus in heremo **S**ci thie. **V**enit autē ad visitādos scōs p̄res in loco qui d̄r **C**ellia. vbi multitudo mōachorum diuis̄ bitāt cellulis. **C**ūqz nō inueniret ad p̄ns cellulā vbi posset manere. qdaz de senioribus h̄ns aliā vacantē cellulā dedit ei di. **I**nterim repausa in hac cellula dōec inuenias vbi possis manere. **C**ūqz ad visitandū eū puenirent q̄ plurimi fr̄es desiderantes ab eo audire v̄bū salutis eterne. habebat em̄ sp̄alem gr̄am docēdi v̄bum dei. **V**idēs ille senior q̄ ei ad bitandū p̄stiterat cellā. inuidie liuore cor eius vulneratū est et indignari cepit ac dicere. **Q**ū ego tantis t̄p̄ibz in hoc loco h̄to. et ad me n̄ veniūt fr̄es nisi rarissime et hoc in diebus festis. **E**t ecce ad istū impostorē pene quotidie fr̄es q̄ plurimi vadūt. **D**ixitqz discipulo suo. **V**ade et dic ei ut egrediat̄ de cellula illa: qm̄ necessaria mihi est. **C**ū autē p̄uissz discipulus eius ad fr̄em illū dixit ei. **M**ādauit abbas meus sc̄itati tue. iube mihi mandare quale h̄as. audiui enim te infirmari. **I**p̄e v̄o mādauit ei di. **O**ra. p̄ me dñe p̄ qz valde stomachū doleo. **R**euerfus autē discipulus dixit abbati suo. **N**imis rogat sc̄itatē tuā ut vel duos dies iubeas ei inducias dare ut possit ei aliā cellam p̄uidere. **T**ransactis autē tribz diebz itez̄ misit disci-

pulū suū di. **V**ade dic ei ut egrediat̄ de cellula mea. **N**ā si reuersus distulerit dices ad eū. **Q**uia p̄tinuo venio et cū bacculo cedendo expello eū de cella mea. **P**ergēs autem discipulus ad supradēm fr̄em dixit ei. **Q**ū valde sollicitus est abbas me? de infirmitate tua. iō misit me requirēs si melius h̄as. **A**t ille hec audiens dixit. **G**rās ago dñe sc̄e caritati tue. qz sollicitus es de me. verit̄m p̄cibz tuis meli? h̄eo. **R**euerfus autē discipuls dixit abbati suo. **E**tia? nūc deprecatur sc̄itatē tuā dicēs ut vsqz diē dñicū expertes eū et statim egrediet̄. **C**ū autē aduenisset dñicus dies et nō egredere: accipiens rectē senior inflāmat? inuidie et iracūdie spū p̄gebat ut cedēdo expelleret euz de cella sua. **A**ccedēs autē discipuls ei? dixit ei. **S**i iubes p̄ p̄cedo te. et video ne forsitā aliquid fr̄es ad salutandū eū venerint et si viderint te scādalisent. **P**recessit q̄ discipuls et ingressus ad eū dixit. **E**cce abbas me? venit ad salutandū te. egredere ergo celeri? et cū gr̄az actōe occurre ei. qz p̄ nimia caritate et dilectōe venit ad te. qui statim surgēs cū nimia alacritate occurrat. **C**ūqz vidisset eū atēqz app̄oximaret ad eū. p̄stravit se p̄nus in terrā. **A**dorabatqz senē cū gr̄az actione di. **R**etribuat tibi dñs carissime pater bona eterna. p̄ cellula tua quā mihi p̄pter nomē ei? p̄stitisti et in celesti hierl̄m in scōs suos xp̄s dñs sp̄parz tibi māsiōz. **H**ec autē audiēs senior p̄p̄ict? ē corde. et p̄ficiēs bacculū cucurrit in amplex? ei? et olcular? est eū. et inuitauit illū ad cellulā suā ut pariter cū gr̄az actōe sumeret̄ cibū. vocauit autē senior supra memoratū discipulū suū. et interrogauit eū di. **D**ic mihi fili si dixisti v̄ba isti fratri que p̄pter cellulā mandauit ut diceres ei. **T**ūc discipulus ei? p̄fessus est ei di. **V**ere dñe dico qz p̄pter hūilitatē quā tibi exhibere debeo tanq̄ p̄ri et dñi iō non audebā r̄ndere tibi qm̄ me mittebas ad eum. **V**erit̄m nihil eoz dixit ei q̄ mādaabas ad eum. **H**ec audiēs senior statim p̄stravit se ad pedes ei? dicēs. **E**x hodierna die tu meus p̄ es et ego discipuls tu? qm̄ā te festinatē et moderatē ac cū timore dei agēte et meā et illius fratris aiām de peccati

laqueo xps dñs liberauit. p fide em̄ ⁊ san-
cta solitudine ⁊ intēōe discipuli qui per
fecte in caritate xpi diligebat abbatē suū et
anxie timebat ne p inuidie ⁊ iracūdie vici-
um aliqd tale ageret p̄t suus spiritalis ⁊ p-
deret oēs labores scōs quos ab infantili e-
tate in xpi fuitio p vite eterne p̄m̄s labo-
rauerat. **I**ōc̄ dñs donauit grām suā vt ī
pace xpi p̄ter letarent. **D**icebant
sancti seniores de discipulo abbatis pauli
nomie iobānes qm̄ magnā hēret humilita-
tem ⁊ h̄tutē obedētē etiā difficiles cās im-
perāte ei abbate in nullo p̄tradiceret. **I**z nec
leuiter in aliq̄ murmuraret. **C**um em̄ neces-
sariū eēt in monasterij vtēlibz finis bonū
misit eū abbas in pximo vt req̄reret ibi fi-
mū bonū ⁊ cū celeritate afferret ad mōaste-
rium. **E**rat autē in loco illo mala bestia lee-
na. **S**tatim ḡ egressus discip̄s ei⁹ ioban-
nes ibat fm̄ p̄ceptū abbatis. **C**unq̄ p̄geret
dixit abbati suo. **D**ñe p̄ audiui q̄ pluri-
os dicētes. qz in illo loco mala bestia leena sit
Tūc senior quasi ioculariter dixit ei. **S**i
venerit sup te tene ⁊ alliga eā ⁊ adduces eā
tecū. **C**um autē venisset ad locū iā respē sta-
tim egressa leena irruit sup eū. **E**t ille p̄pre-
hendēs eā tenere voluit. illa h̄o excutiens
se de manibz ei⁹ aufugit. **S**e q̄bat autē ille
dicēs. qz abbas me⁹ p̄cepit vt alligataz p̄-
ducam te ad eū. **C**ōtinuō autē stetit bestia ⁊
tenēs eā reuertebat ad monasteriū. **D**um
autē retardaret in itinere abbas nimis solī-
citus p̄ eotristabatur grauitē. **E**t ecce subi-
to supuenit discip̄s ei⁹ tenēs ligatā leenā
Qū cum vidisset senior admiratus valde
grās agebat saluatori n̄o dño. **D**ixit autē
discip̄s ei⁹. **E**cce dñe sicut p̄cepisti addu-
xi leenā ligatā. **V**olēs autē humiliare sen-
sum ei⁹ senior ne extolleret se in cogitatōi-
bus suis discip̄s su⁹ ait ei. **S**icut tu insen-
sibilis es ita etiā ⁊ istā insensibilē bestiam ad-
duxisti. **S**olue ergo ⁊ dimitte eā vt p̄gat ad
locū suū. **Q**uidā de sc̄is senioribz misit
discip̄m suū ad hauriēdū aquā. ⁊ longius
erat pute⁹ a cella senioris. **O**blit⁹ est autē
secum tollere funē discip̄s ei⁹ quo hauri-
ret aquā. **C**unq̄ puenisset ad puteū contri-
stat⁹ est valde. qz lōge erat cellula eorum.

Quid ageret q̄ se reverteret nesciebat. **D**u-
bitabat em̄ ad cellulā sine aq̄ reuerti. **T**ūc
anxi⁹ nimis p̄stravit se in orōem cū lacris
di. **D**ñe misere mei fm̄ magnā miām tuā
qui fecisti celū ⁊ terrā mare ⁊ om̄ia que ī eis
sunt. q̄ fecisti mirabilia magna sol⁹. misere
re mei p̄pter fūū tuum q̄ misit me. **E**t cū
exurrerisset ab orōne exclamauit di. **O** pu-
tee fūus xpi abbas me⁹ misit me vt hauri-
am aq̄m. **S**tatim autē ascēdit aqua sursum
vsq̄ ad os putei. **E**t cum implessz lagenaz
suā frater abcessit gl̄ificās potētā dñi sal-
uatoris. aq̄ autē reuersa est in locum suū.

Et **C**fuit q̄dam frater in mōasterio no-
mine **C**ulali⁹ nimis grā hūilitatis ornat⁹
Si q̄d igit̄ vt solet culpabile admisisset
frēs negligētiores excusantes semetip̄s
supradictū frēm asserēbāt culpabilē. **C**ūq̄
argueret a senioribz fratribz n̄ negabat. **I**z
p̄sternebat se in terrā adorans eos se dice-
bat peccasse ⁊ negligētē fecisse. **C**ū autē ite-
rum ac frēq̄nter accusaret eū ⁊ fm̄ regulaz
monasticā. biduana ac triduana ei ieiūia
indicerent. ille om̄ia patienter tolerabat
Ignorātes autē frēs qz hec oīa p̄ hūilitate
patienter sustineret. p̄ueniētes p̄ter et ma-
xime seniores frēs ad p̄m̄ monasterij di-
xerūt. **C**ōsidera p̄t quid faciēdū sit. **Q**uā-
diu em̄ possum⁹ sustinere negligētias ⁊ dā-
na que frater ille **C**ulali⁹ facit in monaste-
rio. **I**n p̄ne om̄ia vasa ⁊ vtēilia monaste-
rij p̄tracta sunt ⁊ exterminata p̄ negligēt-
iam ei⁹. **Q**uō ergo iste talis tolerāndus est.
Ridēs pater monasterij ait. **I**nterī pau-
cos dies sustineam⁹ frēs ⁊ postea ordiabi-
mus de eo qd̄ p̄perit fieri. **H**ec dicēs dimi-
sit frēs. **I**ngressus h̄o cellulā p̄stravit se ī
orōibz obsecrās misericōdiaz dñi vt ei manife-
stare dignaret⁹: quid ordinare aut definire
posset de sepe dō fratre. **T**ūc reuelatū ē ei
quid ageret. **C**ōuocauit ergo om̄es frēs ab-
bas. dixitq̄ eis. **C**redite mihi frēs qz ma-
gis opto mattulā fratris culalij cum humi-
litate et paciā ei⁹ q̄ om̄ia opa eoz dūtā-
at qui murmurātes in cordibz suis opant̄
in monasterio. **E**t autē offidat vobis dñs q̄
le meritū h̄z ip̄e idē frater apud deum p̄ci-
pio vobis vt deferant̄ mihi mattule oīum

fratrum. Quas cum detulissent iussit ut accēderēt ignē. Et misit in eum oīem fratrum matulas. Que statim gubste sunt p̄ter mattulam fratris eulalij que integra repta est. et nō est gubsta. Cumq; hoc vidissent fratres timuerūt valde et p̄traverūt se in terrā. veniam et indulgētiā a xp̄o dño postulantes. et collaudātes admirabantur nimīā paciām fratris eulalij. deniq; ex eo honorabant et magnificabāt eum tāq; vnū de magnis patribus. Istos autē honores et laudes non poterat sustinere frater Eulalius di. Ele mihi infelici q; pdidi humilitatē meā quam p̄ tāta tpa xp̄o auxiliāte acq̄siui. et nocte egressus de monasterio fugit in lxxremum: vbi nullus eū agnouit et ibi in spelunca habitauit. Noluit em̄ t̄pales hōim laudes s; celestie eternaq; glam a saluatore n̄ro in futuro seculo p̄cipere. **B**eati abbat Anastasij laudabilem virtutē paciē optet ut cognoscatis quatenus admirabilem magnanimitatē et tranquillitatē animi eius p̄siderātes imitemur exemplū. Dicit itaq; anastasius hēbat codicē in p̄gamenis valde optie scriptū qui decē et octo valebat solidis. Totum em̄ vetus et nouū testamētum continebat. Cum autē quidā frater venisset ad eum visendi grā. vidit in cellula eius codicē ipsum et p̄cupiuit. furatusq; ē eū et abiit. Supra memorat⁹ autē abbas anastasius euz requisisset eadē die ad legēdū codicē suum et nō inuenisset. intellexit q; frater ille furatus ē eum et noluit mittere post ipsum nec requirere eum. ne post furtū etiā p̄iuria adderetur. Descēdēs autē frater ille in eam que i primo erat ciuitatē voluit distrabere codicem illū. Petebat autē in p̄cio eius solidos sedecim. Dicit ei ille qui eum emere volebat. Da mihi codicē ut possim p̄bare si valeat solidos sedecim. Dedit ergo ei codicē. Statim autē frater ille cū ipso codice perrexit ad sc̄m anastasiū et rogabat eum dicēs. Sube p̄siderare p̄ codicē istū et estiare euz si valeat solidos sedecim. qm̄ tāto p̄cio petiit qui distrabit illū. Dixit autē abbas anastasius q; bonus est codex. et valz tāto p̄cio. Reuertus autē qui eum emere volebat dixit distralenti. Ecce accipe p̄cius. quia

oīdi codicē abbatī anastasio. et dixit mihi q; bonus est codex et valet tm̄. Interrogauit autē frater ille si nihil b̄r̄s anastasi⁹ dixit aliud. Cui r̄ndens ille ait. Crede mihi q; penitus nihil michi aliud dixit. Hec cū audisset frater ille dixit ei. Quia iam recogitauit frater et nolo distrabere codicem meū. Copunctus em̄ corde festinanter p̄rexit ad abbatē anastasiū. et p̄stravit se i terrā ad pedes eius et p̄cabat cū fletu et lacrimis penitēdo ut sulcipet codicem suum. S; nec acq̄secebat ei abbas di. Glade euz pace frater. ecce iam cū volūtate mea habebis ipsum codicē. Ille autē p̄sistebat cū lacrimis petēdo eum dicēs. Quia si nō susceperis codicē pater. nullo mō requiescet anima mea. post hoc ille recepit codicem suū. Nā frater ille p̄māsit apud b̄m anastasiū in cellula eius vsq; ad extremū vite sue. **F**uit q̄dam lxxeremita p̄yoz noīe. d̄antiquis patribus. quē beatus anthōni⁹ a dolenscentē in sc̄o p̄posito monachoz instruxit. Demoratus ē autē apud b̄m anthōnium annos paucos. Cūq; viginti et quinq; annos etatis haberet abiit ad aliū lecretū lxxerem locū ut solitari⁹ h̄taret. hoc etiam volente et p̄sentiēte b̄o anthōnio. Dixitq; ei sc̄s anthōnius. Glade p̄yoz et h̄ita vbi volueris. et cum tibi p̄ aliquam rationabilem occasionē reuelauerit deus venies ad me. Cum autē p̄uenisset h̄ ipse p̄yoz ad locū qui situs est inter nytriā et lxxremū sc̄itbie: effudit puteū cogitās apud semetip̄m qm̄ qualem cūq; aquā inuenero optet me p̄tētum esse. q; et factū est ad augmētū meritorum eius talis occasio. Tm̄ em̄ salsa et amara in uēta ē aqua: ut si quis ad eū visitādū gratia veniet in p̄prio vasculo sibi aquā deportaret. Remoratus est in eodem loco annis triginta. Dicebāt q; ei fr̄s ut recederet de loco ipso p̄pter amaritudinē aq̄. Ipse autē dixit eis. Si amaritudinē et laborē singimus abstinentie et volumus in hoc mūdo requiē h̄ere post exitū vite hui⁹ nō p̄cipemus illa eterna et vere dulcia bona nec fruemur illis p̄petuis padisi delicis. Dicebāt ergo fr̄s q; tm̄ vnū p̄ximaciū et quicq; oliuas in cibo accipiebat. et hoc deambulādo

foris. Etia et hoc affirmabant de eo multi
 licoꝝ patꝝ. qꝫ triginta et ampliꝝ annis. exqꝫ
 egressus e de domo pꝛm suoz nuꝫ ei sua
 lum fuisse. cum etiã defunctos audisꝫ pen
 tes suos vt pgeret ad requirẽdũ seu ad vi
 sitandũ pꝛinuos suos. Verũtũ foroz e. ul
 cum eẽt vidua bñs duos filios iam ado
 lescentulos misit eos in heremũ ad reqren
 dum frẽm suũ pꝛoz. Qui cũ diuersa mona
 steria circũissent requirẽtes eũ vir. tãdem
 inueniẽtes eum dixerũt ei. Nos filij foroz
 ris tue sumus que numo desiderio optate
 videre añ exitum suũ. Ipe vero nõ acqꝫ
 uit peritõni eoz. Perreterunt autẽ adole
 scentes ad hoĩem dei bñm antonũ: idicã
 tes ei. p qua cã venerãt. Visit autẽ beatꝫ an
 thonius et vocauit eũ ad se. dixitqꝫ ei. Qua
 re frater tãto tpe ñ venisti ad me. Qui rñ
 dens dixit ei. Precepisti michi beatissime
 pater vt cũ p aliquã occasioneꝫ reuelasset
 michi dñs veniẽ ad te. Et ecce vsqꝫ hactẽ
 nus non michi reuelatũ est. Dicit ei beatus
 athonius. Glade vt videat te foroz tua. Tũc
 assumpsit secum aliũ mōachuz et pꝛerit ad
 domũ forozis sue. Et stans foris pꝛe ianuã
 amatrij clausit oculis vt nõ videret forozẽ
 suam stetit. Illa autẽ veniẽs picie se ad pe
 des ei. De nimio em gaudio angustiaa e
 Dicit ei pioꝝ. Ecce ego sum frater tuꝫ. Vi
 de ergo me qũtũ volueris. Et post hoc statĩ
 reuersus est in heremũ in cellulã ei. Hoc
 autẽ fecit ad erudiẽdũ monachos vt nõ da
 ref eis licẽtia cum libitũ eis fuerit visitare
 pntes vel pꝛinuos suos. **E**tia ab
 bas iohãnes qui pmanebat in monte qꝫ
 catur cbalamus bẽbat forozẽ que ex infan
 tia in scõ pposito pꝛersabat. Ipa enim eru
 diuit et docuit eũdem abbatẽ iohãnez vt re
 linqueret vanitates seculi bꝫ et ingredere
 tur monasteriũ. p viginti quatuor annos ñ
 est egressus de monasterio nec visitauit so
 rozẽ suã. Illa vero nimis desiderabat vide
 re eum. Naz frequẽter scribebat et mittebat
 ad eum eplã. petebatqꝫ vt añ exitum ei
 de hoc corpe veniret ad eam. et in cbaritate
 xpĩ de pñtia sua letaret. Ille autẽ excusabat
 se nolebatqꝫ de monasterio egredi. Vene
 rabilis autẽ famula dei foroz ei iterum scri

psit ad eum dicẽs. Quia si nolueris veni
 te ad me. necesse habeo vt ego veniaz ad te
 vt post tãta tpa adorare merear scãm cari
 tatem tuã. Hec cũ audisset supradictꝫ Jo
 hãnes pꝛistatus est nimis et cogitabat a
 pud semetipm dicens. Qm si pmisero vt
 ad me veniat foroz mea. de cetero licẽtia
 datur vt et alij pntes et pꝛinui nostru veni
 ant ad visitãdũ nos. Ideoqꝫ traxit apõ
 se vt magis ipe pgeret et visitaret forozẽ
 suã. Accepit etiã alios duos secum fratres
 de monasterio. et cum venisꝫ ad ianuã mo
 nasterij forozis sue clamauit dicẽs. Bñdi
 cite et audite pegrinos. Egressa est autẽ lo
 roz eius cum alia famula dei. et apuit ianuã
 et penitus ñ cognouit frẽm suũ. Ipe autẽ
 cognouit forozẽ suã sed nõ est locutus ver
 bum ne forte cognosceret in voce eũ. Vo
 nachĩ dõ qui cum ipõ erãt dixerũt ad eaz.
 Rogamus te dña mater vt inbras nob a
 quam dare ad bibendũ qꝫ de itinere fatiga
 ti sumus. Cum autẽ accepissent et bibissent
 faciẽtes orõnẽ et grã agẽtes deo. recesserũt
 et pꝛerũt ad monasteriũ suũ. Post ali
 quãtos autẽ dies itez scripsit ad eum foroz
 sua vt veniret et videret eum ante exitũ suũ
 um et orõem faceret in monasterio ei. Tũc
 ille rescripsit ad eam et misit eplã p mōa
 chum de monasterio suo dicẽs. Quia pꝛe
 stante gratia dei ego veni ad te et nullus me
 cognouit. Ipa dõ egressa es ad nos et dedi
 sti nobis aquaz et accepi de manibꝫ tuis et
 bibi. et grã agẽs deo reuersus sum in mo
 nasteriũ. Sufficiat ergo tibi qꝫ vidisti me
 et nõ sis vltari mibi molesta. sed ora p me
 incessanter ad dñm nostrum ihesum xpũ
Sed et alius qdam monachus abiit ad
 forozẽ suã vt visitaret eam. Audi erat eniz
 eam egrotãtẽ in monasterio. Erat autẽ ip
 sa famula dei nomiata in sancta cõuersatõe
 Itaqꝫ nõ acquieuit illa suscipere videre fra
 trem suũ vt nõ p occasione eius ingredere
 tur monasteriũ feminaꝫ sed mãdauit ei di
 cens. Glade dñe pater et ora p me. pꝛestãte
 em grã dei videbo te in futuro seculo in re
 gno dñi nostri ihesu xpĩ. **E**tia de
 abbate theodoro optet nos exẽpla vtutuz
 pferre. Sic itaqꝫ bñs theodorꝫ discipulis

fuit sancti pachomij viri de sanctis patribus qui fuit pater infinite multitudinis monachorum. multorumque monasteriorum pater in partibus Libyae. Cum enim in omnibus sanctitatis fulgeret virtutibus etiam prophetie gratia a deo promeruit. Quia enim futura revelabat ei dominus. Quodam autem tempore soror eius germana venit ad monasterium in quo idem beatus theodosius quiescebat ut post multa tempora videret germanum suum. Cuius nunciasset ei de adventu sororis eius multo continuo duos monachos qui obsecrabant ad invicem monasterium. mandavitque per eos sorori suae dicens. Ecce soror audisti et cognovisti quia vivo ne peristeris quia minime me videris. sed perverte cor tuum et magis considerata vanitate et instabilitate presentis mundi. et appetende sancte vite quiescentiam. ut peruenire possis ad eternam vitam. et ad celestia bona que preparavit diligenter se dominus. et facientibus mandata eius. Tracta ergo apostolus te quia haec est sola et firma spes: ut ipse faciat homo precepta dei ut mereatur homo peruenire ad gloriosa promissa domini salvatoris christi. Haec autem cum audisset illa. statim compuncta est corde. lacrimasque fundebat in conspectu domini. Et post paululum ingressa est in monasterium virginum famularum dei quod in eodem vico constructum erat. et precedenti tempore multiplicabat in sancto proposito familia christi. Haec ita gesta cum audisset mater eorum deprecata est episcopos. et dedit ei epistolas ad supradictum sanctum pachomium patrem monasteriorum per filia eius. Cuius venisset applicuit in monasterio famularum dei. et dixerit epistolam ad patrem monasterii obsecrans ut videret filium suum. Beatus autem pachomius vocavit eum filium theodosium: et dixit ei. Audivi filium quia mater tua advenit propter te. Itaque propter epistolas episcoporum qui scripserunt ad me vade et videat te mater tua. Dicit ei theodosius. Precepisti mihi domine ut videam matrem meam. Si ergo abiero videre eam possit tantam sciam spiritalem vereor ne culpabilis inveniar apud deum. Et tamen optebat me fortitudinem animi mei ad exemplum aliorum fratrum demonstrare. Audiens autem mater quia non acquievit videre eam. affectu servens in fili

um noluit remeare ad domum suam sed permansit in monasterio virginum dicens. Quamvis mansero hic sepe etiam videbo filium meum cum inter alios fratres egredietur ad monasterii causas. et monitis et exhortatione eius proficere possum in sancta quiescentia. doctrinaque eius confirmat cor meum ut mereatur peruenire ad eternam requiem quam promissit dominus noster ihesus christus diligenter se. Multa autem et magnifica per sanctum pachomium fecit dominus mirabilia. nam et demonibus obsessos frequenter invocato nomine christi curavit. Multis etiam diversis et gradibus sustentibus et palitibus. orationibus eius miseratus est dominus ut supra patuit tibi gestis et vita. **B** Multo tempore beatus pachomius contra immundissimas demonum impugnationes certantem bonum certavit sicut ad letitia vitatis. tanquam et beatus Antonius Denique intermissis precibus exoravit dominum ut somnum non caperet per aliquot tempora quatenus diebus et noctibus vigilaret contra adversarios demones dimicando donec prosterneret et superaret eos sicut dicitur in psalmo. et non revertatur donec deficiat. Prestitit ergo et concessit ei dominus petitionem eius. Impossibiles enim et imbecilles sunt demones. cum quis nostrum ex tota fide et ex tota intentione cordis fervente sancto desiderio et adiuvante nos virtute salvatoris nostri ihesu christo contendit contra eos. Referebant nobis fratres de eodem beatissimo patre pachomio qui fuit ut diximus monasteriorum multorum in regione Thebennensium praepositus. Referebant ergo de eo quoniam frequenter dicebat fratribus. quia sicut mihi est testis deus sepe audivi immundos spiritus demonum loquentes inter se diversas ac varias artes suas quas contra servientes deo maxime contra monachos habent. Quidam enim dicebant. Quia ego certamen contra durissimum hominem habeo. et quoties ei immitto diversas cogitationes ille statim surgit et prosternit se in oratione cum gemitu orans adesse sibi divinum auxilium. Ego autem illo eurgente cum grandi confusione egredior. Item alius demon dicebat. Ego ad illum quem observo cum ei cogitationes immiseris consentit et suscipit et facit eas. spe enim exardescere eum in iracundia facio. et in

p̄tentiones rixę. et pigritiā orationis. et dor
 mitōem in psalmodia. et nō p̄radicit mibi
Ideoq; fr̄es mei dilectissimi semp̄ oportet
 ut custodiatis sensum et animum vestrum
 inuocantes nomen dñi nostri iesu christi
 et s̄m̄ p̄cepta dei cōuersemini: tam in ora
 tionib; et psalmodia sicut dicit apostolus.
Instātes oratōni et vigilantes in ea **I**deo
 q; cum compūctōne et timore cordis vigi
 lantib; non p̄ualebit inimic;. **I**p̄e aut̄ bea
 tus pater **D**achomius docebat fratres ut
 semp̄ memores essent verbi dei in salutem
 aīmar; suar;. **P**ostmodū v̄o discedebant
 vnusquisq; frat; in cellulas suas operātes
 manib; suis et meditātes que de sanctis scri
 pturis didicerāt. **I**mpossibile est enim ali
 quem apud eos verbum ociosum loqui s;̄
 ea tantum que de sanctis scripturis didice
 rant erant inter se loquentes. exponētes de
 capitulis scripturar; que ad timorem do
 mini confirmarēt et illuminarēt aīmas eo
 rum. **C** **F**uit q̄dam vir magnus de s̄c̄
 ctis seniorib; cui talē grām donauerat xp̄s
 sez reuelāte ei sp̄s̄cō ut videret quod alij
 nō videbāt. **R**eferebāt ergo sancti senio
 res q; aliqui q̄ plurimi sedebāt fratres et si
 mul loquebant̄ inter se et loquebant̄ de san
 ctis scripturis que ad salutē p̄tinēt aīarū.
Stabāt aut̄ circa eos s̄c̄i angeli letātes i bi
 lari vultu p̄siderātes. delectabant̄ enim d̄
 eloquijs dñi. **C**ū aut̄ aliud q̄d̄cumq; loqr̄r̄
 tur statim s̄c̄i angeli recedebāt longi; indi
 gnantes p̄tra eos. **C**lemebāt aut̄ porci sor
 didissimi et volubāt se inter eos. **D**emo
 nes em̄ in specie porcor; delectabantur su
 perflua et vaniloquia eor;. **B**eatiss̄ aute; se
 nior hec vidēs abiit in cellulam suam et per
 totā noctem cum grādi fletu et vlulatu ge
 mebat mis̄rias nostras. **E**xortabat̄ ergo
 sanctos p̄res p̄ mōasteria et p̄monebat fra
 tres dicēs. **C**ohibete a multiloquio et ab
 ocioso sermonib; linguā p̄ quā malus inte
 ritus aīe generat̄. et non intelligimus quā
 p̄ hoc et deo et s̄c̄is angel; odibiles sum;. **D**i
 cit em̄ scriptura dīna. p̄ multiloquium nō
 effugies peccatū. **H**ec em̄ infirmā et vanā
 efficiunt mentem atq; animam nostrā.
D **F**uit quidā vir in palacio sublimis

sub **T**heodosio impatore nomine **A**rseni;
 cuius filios id est archadiū et **H**onorium;
Augustus de baptismo suscepit. **H**ic itaq;
 arsenius desiderio diuini timoris accensus
 relinquēs omnem seculi gloriam tempa
 lem p̄rexit ad heremū **S**citbie. ut inf̄ san
 ctos patres secretar; quietā ab omni strepi
 tu huius mūdi ageret vitā. sepatus ab ille
 cebris et delectatōib; corporalibus. ut cui;̄
 tota mentis intentōe adiret dom̄io sal
 uatori sicut scriptū est. **A**dhēsit aīma mea
 post te me suscepit dextera tua. **D**icebant ḡ
 de eo sancti seniores. q; sicut cū in seclī cō
 uersatōne eēt nimis p̄ciolis vestimēt; p̄e
 omib; utebat̄. ita postmodū in heremo sci
 tbie degens. studebat ut ab omnib; mona
 chis viliora et despectiora vestimēta habe
 ret. **D**icebat enim abbas **D**aniel. quā
 sanctus **A**rseni; referebat fratribus di
 cens. quasi de alio audisset. sed quātū;̄ da
 tur intelligi ip̄e talem vidit visionem. **S**e
 debat inquit q̄dam de seniorib; monachis
 in cellula sua. et subito venit ad eum vox di
 cens. **E**gredere foras et ostendam tibi opera
 hoī;. **E**t surrexit inquit: et egressus ē foras
Duxit autem eum et ostēdit ei ethiopē nig
 rum cum secure cedētem ligna et faciētem
 grandem sarcinam et temptabat subleuare
 sarcinam illā. et p̄e magnitudine non pote
 rat portare eam. sed rediebat et cedebat ite
 rum alia ligna et addebat sup̄ sarcinam illā
Iter;̄ aut̄ ostendit ei aliū hoīem stantem su
 per lacum et hauriētem aquam: et mittētes
 eam in collectaneū. et de alia p̄te p̄ forā
 defluebat aqua subter in eodem loco. **I**ter
 rum dixit ei. **C**lemi sequere me et ostendam ti
 bi aliud. **E**t vidit quasi quoddā edificium
 tēpli et duos sedētes in equis: portātes su
 per scapulas suas vterq; lignū vni. i. par
 ticam longā. volentes p̄iter ingredi portā;
 templi illi;. et non p̄mittebat eos lignum.
 quod ex aduerso portabāt ingredi per portā
 illā. **N**on em̄ humiliabat se alter alteri. s;̄
 p̄tēdebat vterq; p̄iter ingredi volētes et nō
 p̄ualebant. **N**ec em̄ humiliabat se vn;̄ eorū
 ut alteri locū; daret. **E**xposuit ergo ei has
 visiones dicēs. **H**i qui lignū portāt hi sūt
 qui hñt iugum sanctū monachor; sed iusti;

ficantes seipos in cordibz suis cum exalta-
tione supbie nō humiliant in inuicē. **Do-**
luerūt em̄ ambulare in humilitate viā do-
mini saluatoris nostri ihesu xpi q̄ dixit. **Di-**
scite a me quia mitis sum et humilis corde
et inuenieris requiē animabz vestris. idēq̄
ppter supbiā cordis sui remanserunt foris
de regno regis celoꝝ xpi exclusi. **Qui** autē
cedebat ligna et sup sarcinā addebat ad huc
homo est qui oneratus est multis peccatis
et sup sarcinaz pctōꝝ suoz addit semp alia
peccata. quē optebat vt magis pniā age-
ret de prioribz peccatis. s; negligēs vicia et
mendare peccatoꝝ prioroz magis alia addit
supra priora peccata. **Ille** autē qui aquaz d̄
laci hauriebat homo est qui aliqua bōa op̄
peratur. sed quia mala etiam ampliꝝ pctūz
operatur. ideo pereūt et delētur etiam bona
opera que fecit. **Oporet** ergo hominem si-
cut ait apostolus cum timore et tremore sa-
lutem suā operari. **Dicebat** autē abbas da-
niel de abbate arsenio. quia cum oparetur
spontas ex palmarz folijs: mittebat aquam
in peluim vt infunderētur palme. et cum fe-
teret bromosa aqua odore non pmittebat
vt aliam aquam mutarēt. sed super illaz fe-
tidam aliā addebat aquā vt sp̄ feteret. **In-**
terrogabant autem eum frēs dicētes. **Cur**
non permittis patere vt aqua mutet. sed pel-
simo fetore tota cellula tua replet. **Respō-**
dens autē beatus senior ait. **Qm̄** p̄ bimia
mate et muscata et illa diuersa que in secula-
ri querlatōne sine intermissione fruebar. o-
portet nūc me dum in hoc tempe sum susti-
nere istiusmodi fetore p̄ suauissimo illo o-
dore. vt in die iudicij de illo gehenne tenar-
rabili fetore liberet me dñs. et non cum il-
lo diuitem qui epulabatur in isto mūdo delici-
ose et splendide p̄demnetur anima mea

Quidaz de fratribz dixit beato Arse-
nio. **Ecce** beatissime pater. meditari festio
de scripturis sanctis que didici et non sen-
tio p̄punctōnē in corde: qm̄ non intelligo
virtutem dñe scripture vnde et valde tristis
statu aima mea. **R̄spondens** autem beatus Ar-
senius ait. **Oporet** te fili incessanter medi-
tari eloquia dñi. **Audisti** enim qz dixit bea-
tus abbas p̄emē et alij multi sanctorū pa-

trum. qm̄ incātatores illi qui serpentes so-
lent incantare. non intelligunt ibi verba q̄
loquūtur. sed serpētes audiētes intelligūt
virtutem verboꝝ illoꝝ et quiescunt et lubi-
duntur eis. **Sic** etiā et nos faciamꝝ. **Quā-**
uis em̄ non valeamus intelligere diuinarū
scripturarum virtutem tamē demones au-
dientes dñi verbi virtutem terretur et es-
fugati discedūt a nobis non sustinētes elo-
quia sp̄s sancti: que per suos suos p̄p̄te-
tas et aplos est locutus

Quod-
dam tpe cum in vicino beati macharij bo-
miciidum fuisset perpetrātū. et quidam inno-
centi homini impingeret crimē admissuz
furgens ille qui calūniā patiebat. fugit ad
cellulam beati macharij. **Affuerūt** etiam et
illi qui eum purgebāt et alligabant eum di-
cētes picitari seipos. nisi p̄p̄tenderēt et
legibz traderēt homicidam. **Ille** vero cui
crimen impingebat eum sacramentꝝ affir-
mabat p̄scium se nō esse sanguinis illiꝝ. **Et**
cum diu ab vtraq̄ pte certamē haberetur
interrogauit sanctus macharius vbi sepul-
tus esset qui dicebat occisus. **Cunq̄** desi-
gnassent ei locū cum ip̄s pergīt ad sepulchꝝ
atq̄ ibi fixis genibz: inuocato xpi nomine
ait ad eos qui assistebant. **Nunc** dñs osten-
det si vere reus est hic qui a vobis purge-
t. **Et** eleuata voce ex nomine clamabat d̄fun-
cto. **Cunq̄** ei de sepulchro vocatus r̄spondisset
ait ad eum sanctus macharius. **Per** fidez
xpi te obtestor vt dicas nūc si ab isto homi-
ne qui p̄pter te accusatur occisus es. **Tūc**
ille clara voce de sepulchro r̄spondit dicēs
non se esse ab eo interfectum. **Et** cūz oblitus
pefacti omnes decidissent ad terram ac pedi-
bus eius voluerētur: rogare eum ceperunt
vt interrogaret illum. a quo esset occisus.
Tūc sanctus vir ait hoc ego non interro-
gabo. **Sufficit** em̄ mihi vt innocens liber-
retur. non est autem meum vt reus p̄datur.
Foris enim p̄pungit ad huc p̄ scelere qd̄
pmisit. et ager p̄niā vt saluet aīa eius
Alio itidem tēpore cum scō machario qdā
frater suā detulisset. ip̄e qui p̄m caritatez
non que sua sunt sed que alterius cogitaret
ad alium frēm infirmum eam detulit q̄ in-
firmior p̄ egritudine videbat. **Tūc** infir-

mus grās egit deo p̄ fratris officio ⁊ suscepit eam. Sed ⁊ ip̄e nihilomin⁹ plus de p̄ximo q̄ de semetip̄o cogitās ad aliuz detulit eam infirmū fr̄em. Et itez ille ad alium. Et sic cum p̄ om̄es cellulas que longe a se metip̄s erāt per heremū disperle: vna illa circūlata cēt ignorātib⁹ eis quis eam primus misisset. ad vltimū defert ip̄i qui eam miserat. Gratulatus autē sanctus macharius q̄ tātam videret in fratrib⁹ abstinentiaz tātamq̄ caritatem ad acriora semetiplum spiritualis vite exercitia extendit. **¶** Illud etiam ad fidē p̄firmatum nobis d̄ eo est. ab his qui ex ore eius audierūt q̄niam quodam tempore nocte in specie monachi demon ad ostium cellule eius pulsauerit dicens. Surge abba macharius ⁊ eam⁹ ad collectam vbi fr̄es ad vigilias p̄gregant. Sed ille gratia dei repletus falli non potuit. Intellerit em̄ diaboli esse fallaciam ⁊ ait. O mendax ⁊ veritatis inimice quid em̄ tibi p̄fortij quid societatis est cum collecta ⁊ cōgregatōe sanctorū. At ille ait. Latet ergo te o macharius q̄ sine nobis nulla collecta agitur. nullave p̄gregatio monachorum. Ueni deniq̄ ⁊ videbis ibi opam nostraz. Dixit autem sanctus macharius. Impet tibi dñs demon immunde. ⁊ p̄uersus ad oratōnem petijt a dño vt sibi ostenderet si hoc verum esset quod gliatus demon. Abijt q̄ ad collectam vbi iam vigilie a fratrib⁹ celebrabant. Et iterum in oratōne dñm deprecabatur vt ei veritatem huius rei ostēderet. Et ecce videt quasi puulos quosdam pueros ethiopes nigros p̄ totam ecclesiam discurrere buc atq̄ illuc ⁊ vclut volitādo de ferri. Discurretes autē illi ethiopes pueri singulis quibusq̄ fratrib⁹ in oratōe politis atq̄ psallentib⁹ alludebāt. ⁊ si cui de eis oculos duob⁹ digitulis p̄pressissent statī cormiebat. Si cui vero in os misissent digitū oscitare eum faciebāt. Item post psalmū cum ad orandum se p̄cessissent fratres: percurrēbāt itez singulos. ⁊ ante aliū quidem iacētē in oratōne quasi in mulier⁹ specie vertebātur. ante alium quasi edificantes ⁊ portantes aliquid aut diuersa queq̄ agentes apparebāt. Et quecunq̄ demōes q̄ lu-

centes formassent. hec orātes illi in cordis sui cogitatōe p̄fabāt. Ab aliq̄tis tñ fratrib⁹ vbi aliquid boz agere cepissent quasi violenter repulsi precipites deijciebant ita vt nec añ eos stare aut trāsire auderēt. Alijs vero etiam supra ceruices ⁊ dorfa ludebāt. Hec cum vidisset sc̄s macharius ingemuit grauit⁹. ⁊ lacrimas p̄fundens ad deum dixit. Respice dñe ⁊ ne fileas neq̄ mitigeris deus. sed exurge ⁊ dispellantur inimici tui. q̄m̄ aīma nostra repleta est illusionib⁹. Post orationem autē examināde veritatis gratia seorsum vocatis singulis quibusq̄ fratrib⁹. añ quoz faciem viderat demonel diuerso habitu ⁊ varijs imaginib⁹ ludetes requirit ab eis si in oratōne vel edificandi cogitatōnes habuerint vel iter agendi vel alia diuersa que vniciq̄ per demōes imaginata viderat. ⁊ singuli eoz ita p̄fitebant in corde suo fuisse cogitatōnes sicut ille arguebat. Et tunc vere intellectum est q̄ omnes male ⁊ sup̄flue ⁊ vane cogitatōes que vel psallentib⁹ vel somniōz aut orationum tpe vnusquisq̄ in corde suo ceperit. illusio ne ⁊ instinctu demonū fiant. Nam abbas qui om̄i custodia p̄uat cor suū in timore et amore dñi illi tenebroli ethiopes. ⁊ hec q̄s emittūt cogitatōnes repelluntur. Christo enim mens coniuncta ⁊ precipue in tempore oratōnis intenta. nihil malū nihilq̄ superfluum recipit. **¶** Quidam frater requisit abbatē Sisoīuz quēadmodū in cella p̄pria degere deberet. Cui illerēdens dixit. Comede panem tuum cum sale ⁊ aqua. ⁊ non erit tibi necessitas aliquid coquendi aut longius euagandi. **¶** Requisitus abba poemen quemadmodum oportet at ieiunare. respondit. Ego volo monachū ita quotidie parum comedere vt non fatietur. Nam biduana ⁊ triduana ieiūia vane glorie vacant. Hec enim omnia examina uerunt sancti patres ⁊ inuenerunt quia bonū est quotidie ieiunare ⁊ parū comedere: vt sitiant quotidie ⁊ esuriāt. Hanc em̄ viam regiā lenem nobis esse demonstrauit. **¶** Abbas siluanus dum cum discipulo suo zacharia ad quoddam monasteriū peruenisset. atq̄ egredierentur fecerunt eos

monachi paz comedere. Postq̄ ḡ egressi sunt inuenit discipulus eius aquam et volebat bibere. Cui abbas Siluanus Zacharia hodie ieiunium est. Et ille dixit. Nunquid hodie comedimus pater. Et dixit ei senex. Illa esca caritatis erat fili. nos autē nostrū ieiunium teneamus. **Q**uidam de fratribus in paneplo ad abbatem ioseph perreuerūt vt eum requirerent de susceptione fratrum si liceret cum his illo tpe vel fiducia hēre vel leticia. At ille anteq̄ req̄rerēt eū dicit discipulo suo. Quod facturū sūz hodie fili ne mireris. Et posuit duo sedilia illis qui venerāt et dicit eis. Sedete. et posuit vnum a dextris suis et alterum a sinistris et ingressus cellulā suam misit sibi vestimēta corrupta. et egressus trāsijt in medio eorum. Et iterum ingressus misit alia meliora quibus solebat die festi. et egressus est postea ad eos. Iterum autem ingressus quotidiano vestimento suo vestitus venit et sedit inter eos. Illi autem mirati sunt et obstupuerunt ppter hoc factum. Dicit eis senex. Vidistis quid feci. Cum autē illi annuissent dicit eis. Et quid feci. et dicunt ei. Primum vestimēto corrupto vsus es: et postea alia meliora. et dicit eis. Nūquid mutatus sum ex illo in bono aut ex illo meliore. Dicunt ei. Non. Quibus senex ait. Si ergo idem ego sum in vtrisque et si sum mutatus. et sicut illud primum non inueniuit ita nec scdm̄ mutauit. Sic ergo debemus facere in occurssione fratrum vt quāto presētes sint cum fiducia et leticia suscipiamus eos. qm̄ autē soli sumus opus est vt luctus et abstinentia p̄maneat in nobis. Illi vero audientes que in cordibus suis habebāt anteq̄ req̄rerent eum glificauerūt deum et leti discesserunt. **D**icebat vnus ex patribus qz inuenitur homo multū comedens et adhuc eluriēs se p̄tinet ne satiet. Alter autē paz comedit et satiat. Qui ergo multū comedit et adhuc eluriēs se p̄tinet. maiorez mercedē hz q̄ ille qui paz comedit et satiat. **D**ixit qdā senex. Ne quod desideraueris aliqui manduces. comedens autē quod tibi a dño transmissum fuerit. gratias age sine intermissione. **D**e quodā sene

referebāt frēs. qz desiderasset cucumerem. **Q**uē cū attulisset suspendit an̄ oculos suos et ne vinceret a cupiditate non tetigit euz sed magis agebat p̄ntiam: puniens semetipsum ob hoc qz ipsum desiderasset. **Q**uidam ex senioribus factus est infirmus et p̄ multos dies non poterat escā vllā p̄cipere. Compulit autē eum discipulus suus dicens. Si iubes pater facio tibi paz placente. Et fecit ei. **E**rat autē ei vasculū puum habens mel et aliud vas simile hñs oleum de lini semine expressum. et erat fetidum. et in re nulla alia p̄fuit nisi forte in lucerna. Et d̄ceptus frater misit in escam senis de illo. sperans qz mel misisset. Cum autē gustasset senex nihil locutus est. sed tacēs comedit. **T**ercia vero vice cum ei daret dicit ei. Non possum p̄medere fili. Ille vero tanq̄ volens adhortari eum dixit. Ecce abba. bona sunt. et ego comedo ex ipsis. Et postq̄ gustauit et sensit rem quam fecerat cecidit in faciem dicens. **T**ele mihi abba qm̄ occidit te. **I**stud peccatum posuisti sup̄ me. quia locutus non es. **D**icit ei senex. Non p̄tristeris fili p̄ hoc. **S**i enim voluisset deus vt bonū comederez tu mel misisses nō hoc quod misisti. **D**ixit abbas poemē. Nisi nabuzardā p̄nceps cocorum venisset in hierlm̄. templuz dñi non arsisz igne. hoc autē est quia nisi desiderium castrimargie in aīma venerit senis hominis non succendit in pugnam dyaboli. **A**bbas macharius quotienscumqz cum fratribus facta caritate reficiebat. **H**oc in pp̄rio corde statuerat vt quātos vini calices oblatos hausisset. tātis diebus nec ipsam aquā gustaret oīno. **C**um ergo ei frēs vinū porrigerent cum gaudio sumebat. vt postea se siti maceraret. **Q**uod cum discipulus eius vidisset: patefacto senis cōsilio ne ei vinum porrigerēt iurabat tormenta illi potius esse q̄ pocula manifestans. **F**acta p̄gregatōe in ecclia cum esset festinitas. et ceteri monachi comederēt. vnus ministrantibus dicit. **Q**uia nihil coctum comedo. sal mihi deferri precipito. **Q**uo verbo minister audito cum clamore audientibus ceteris alij imperauit dicēs. **Q**uoniam coctum ille frater nō comedit. **P**az illi salis

afferto. Tūc beatus theodor⁹ dixit ei. **O**portuit te magis frater carnes in cella tua comedere q̄ hūc p̄ntib⁹ fratrib⁹ audire sermonē. **Q**uidā pegrinus frater vxit ad abbatē siluanū in mōte synai ⁊ vidit q̄ fratres opantē ⁊ dicit ei. Quare opantē escas que perit. Maria autē bonam p̄tem elegit. Tūc senex dicit discipulo suo zacharie. da illi codicem vt legat ⁊ mitte illū in cellulā que nihil habet. Hora autē nona circūspiciebat frater ille viā si forte vocaret eū senex ad comedēdū. Postq̄ vō transisset hora nona venit ad senē dicēs ei. Nūquid hodie nō comederūt frēs abba. Cūq̄ senex fateret̄ ait ille. Quare menō vocasti. Tūc dixit ei abbas Siluan⁹. Tu hō spiritualis es ⁊ nō habes necesse hanc escā. nos autē ⁊ tāq̄ carnales op⁹ hēm⁹ comedere iō opamur. tu autē bonam p̄tē elegisti. Legis enīz omni die ⁊ non vis carnalem escā accipere. Quod cum audisset cepit penitere ac dicere. Indulge mihi abba. Tūc r̄ndit ei Siluanus. Ergo necessaria est martha marie p̄pter marthā em̄ ⁊ maria laudatur. **D**icebāt de abbate Johāne breuis stature. q̄z dixerit aliq̄n fratri suo maiori. Uolebam esse secur⁹ sicut angeli sunt securi. nihil opantes sed sine intermissione fruētes deo. Et expoliās se quo vestit⁹ erat abijt ī heremū. ⁊ fecit ibi ebdomadā vnā ⁊ reuerlus est ad frēm suū. Et dñi pulsaret ostium r̄ndit ei anteq̄ apiret dicēs. Quis es tu. ⁊ ille dixit. Ego sum iohānes ⁊ r̄ndens frat̄ dixit ei. Jobes angelus scūs ē ⁊ vltra inter homines nō est. Ille vō pulsabat dicēs. Ego sum. ⁊ nō apuit ei sed dimisit eū affligi vsq̄ mane. Postea vō apuens ei. dixit Si homo es opus hēs itez operari vt pascaris. Et ille p̄niam agēs dixit. Ignosce mihi frater quia peccaui. **Q**uidā frater ipugnabat a spū blasphemie ⁊ erubescibat dicere. Et quoscūq̄ audissz magnos senes p̄gebat ad eos vt illis declararet. sed mox cū puenisset itez verecūdabat̄ ill⁹ dicere. Cū q̄ frequēter ad abbatē p̄menē veniret. vidit eū senex hntem cogitatōnes et dicit ei. Ecce frequēter venis ad me habel cogitatōes. ⁊ sic itez remeas. tecū illas re

portans. Dic ergo michi fili quid habes. At ille ait. In blasphemia impugnat me diabolus ⁊ erubescbam dicere. Et mox vt aperuit lenior fuit eius impugnatō. Et dicit ei senex. Non contristeris fili. Quādo hęc cogitatio ad te venit. dic. Ego hac causa non indigeo. blasphemia tua super te sit sathanas. Hanc enim causam anima mea non vult. Quamcūq̄ autē causam noluerit non diu p̄manebit. Et statim sanus factus frater ille discessit. **D**ixit abbas moyses p̄ has quattuor res passio gignit. p̄ abundantā esce ⁊ potus. ⁊ p̄ satietatē somni. ⁊ per ocium ⁊ ocium. ⁊ ornatis vestibus incedēdum. **D**ixit abbas p̄men. quē admodum impatoris spatarius semper ihli assistit armatus. ita ⁊ animam aduersus demonē h̄mōi optet esse semp̄ paratā. **D**ixit quidā senex. Sicut venenata aīma lia fortiores berbe vel pigmenta expellunt ita cogitatōnes sordidas oratio cum ieiunio repellit. **A**bbas machari⁹ dñi in illa solitudine in qua solus erat maneret inferior autē plena cēt fratrib⁹. sero per viā circūspiciebat. ⁊ vidit demonē veniētez in figura hominis vestitū tunica linea p̄forata. ⁊ p̄ singula foramiā vascula pua dependebāt. Et dicit illi senex. Quo vadis maligne. Et r̄ndit ei. Gladio cōmouere fratres los qui sunt inferius. Cui senex dicit. Et p̄pter qd tot vascula fers tecuz. At ille dixit. Gullū sero fratrib⁹ ⁊ ideo tāta sero: vt si vnū displicuerit ostēdam aliud. ⁊ si illud non placet porrigā aliud. ⁊ fieri non pōt nisi vnū ex ipis aliqd̄ placeat eis. ⁊ hęc dicēs discessit. **P**ermāsit autē senex iterū viāz circūspiciens vsq̄ quo rediret. ⁊ cum rediret dicit ei. Salueris. Dicit ⁊ ille. Nō istud mihi verbū dicis. quia omnes mihi cōtrarij facti sunt. ⁊ nullus meis consilijs acquiescit. ⁊ dicit ei senex. Ergo nullum habes amicū. At ille respondit. Unum habeo amicū vel ipē p̄sentit mihi. ⁊ quotiēs me viderit: p̄uertit huc atq̄ illuc. Cūq̄ nomen eius ab eo requisisset. ait. Quia theopentus dicitur. **D**iscedente illo: mox surrexit abbas macharius. ⁊ descendit ad inferiorem heremū. Quod cum audissent

Folium

fratres egressi sunt illi obuiā et unusquisque sperans quod apud se maneret preparauit se. At ille requirēs cellā Theopenti ad eum puenctus est. Cūq; cū gaudio illum suscepisset et eēt uterq; simul soli. Dicit ei senex. Quēadmodū est tecū fili. At ille rēdit. Oratōib; tuis bñ sum. Et senex ait. Non vos impugnat cogitatōes. At ille respondit. Interim bñ sum. Erubescēbat ei dicere. et dicit ei senex. Ecce quot ānos sū in solitudine et ab offiib; honoroz: et in hac etate cum sim senex molestāt me cogitationes mee. Rēdit Theopentus. Crede mihi abba qz similt et mihi faciūt. Tunc singulas senex cogitatōes quasi se impugnantē fingebat vsq; quo totū illi Theopentē pfitere. Post hęc dicit ei. Quēadmodū ieiunas. At ille dixit ei. vsq; ad nonā. Cui senex ait. Usq; ad vespērā ieiuna. et de euāgelio vel de alijs scripturis sine cessatōe sp aliquid meditare. et quotiēs tibi aliq̄ imunda cogitatō supuenerit nunq; doruluz aspicias sed sursum. et mox dñs tibi adiutor ē. Et mox ita discessit abbas machari in propriam solitudinē. Iterūq; viam circūspiciens vidit demonē redeuntē et req̄rit euz. Quo vadis. At ille rēdit. Simili mō cōmouere frēs. Cum autē reuertere req̄siuit eum quēadmodū ageret frē. At ille dixit. Vale: qm̄ oēs agrestes effecti sunt. et eum quē habui amicū obediētē michi et ipse nescio quō puerlus est. et iurani nō ibi accedere mihi post multū tps. Et hęc dicēs discessit. **Q**uidā frater req̄siuit quendā senē. Quid faciā p̄. qz non possum sufferre cogitatōes. Cui senex dixit. Ego in hac cā nunq; ipugnat sur. Scādalisatus autē frater ipse venit ad alter senē et dicit ei Ecce qd mihi dixit ille senex. Scādalisat sū in ipō qm̄ sup naturam humanā locut est. Dicit ei ille senex scōus. Non simplr tibi dixit ille homo dei hunc s̄monē. Glade ḡ et age p̄niam apud ipm̄ et dicit tibi d̄mte; verbi illius. Reuertus ergo frater venit ad senē et cepit ei dicere. Indulge mihi abba quoniam insipienter egi vt tibi vale nō dicerem. et sic egredederet. Sed rogo te explana mihi quomodo non es impugnat. **D**

cit ei senex. Ex quo factus sum monachus non sum satius neq; pane neq; aqua neq; somno. et hęc cā nō me pmisit habere pugnam quam tu dixisti. Et egressus ē ab eotrater ille iuuatus ab eo. **I**nterrogāte uerum cuidam sup cogitatōes. dixit abba pomen. Monachus si ventrem suum et linguam tenuerit et vacatōnem non fuerit secutus: confidat quia non moritur. et vixit in perpetuum. **D**uo fratres ad abbate beliam reuerunt impugnat a cogitatōib; suis. Et videns eos senex qd eēt corpulenti tanq; ad discipulum suum subridēs ait. Vere frater ego erubesco p te. qz sic enutriti corpus tuū cum certe p̄fitear te monachum. **P**allor enim et macies cum humilitate decus est monachi. Item dicit qz monachus edens multum non cōfidat etiam si parz operetur confidat et viriliter agat. **A**bbas Arsenius dum sederet in campo quedam mulier virgo diues timēsq; deuz ac p̄pterea abbatis arsenij fama compta. de romana ciuitate vt eum videre mereret aduenit in alexandriaz. Que cum honorifice a theopbilo fuisset suscepta ip̄ius ciuitatis archiepo rogauit euz quatenus persuaderet beatū Arseniū vt eaz suscipere dignaret. Ip̄e igitur ad eum profectus est dicens. Quedam mulier romana et dignitate et opibus et opinione cetas antecellens. videre te ac benedici desiderans de tam longinqua regione peruenit. cui occurras expolco. Sed cum non acquieuisz occurrere ei Arsenius illa cognoscens hoc animalia sua sternere precepit dicēs. Cōfido in deo meo quia videbo illum: nec ab hac intentione fraudabor. Non enim homines veni conspiceret. quia et in nostra suspirant cunitate. sed p̄p̄tam videre desideravi. Cum ergo venisset ad cellam beati Arsenij contigit vt foris illum deambulātem aspiceret. Amor autē pedes ei in faciem p̄sternit. Quā ille cum festinatōe susstans ita compellebat dicens. Si faciē meam tantum videre desideras: ecce intueere. Illa vero pre verecundia oculos nō audebat attollere. **D**icit ei senex. Siquid

de meis actibus operis hoc debueras intue-
ri. **Q**uō g̃ t̃m pelagus navigare p̃sumpsi-
sti. **A**n ignoras te mulierē esse. quibus quo-
cumq; nō licet exire. an vt romā rediēs a/
lij te femis gloriaris vidisse **A**rsenium vt
fiat p̃uū mare ad me veniētum seminarū
At illa r̃ndēs ait. **S**i vult deus nullā buc
puenite pmittit. **S**ed vt p̃ me oēs ⁊ i me
morā me habere digneris exoro. **C**ui **A**r-
senius dixit. **O**ro deū meū vt deleat tuaz
ex corde meo memoriā. **Q**uo illa verbo p̃-
cepto in ciuitatē regrediens egritudine pre-
tribulatōe correpta est. ad quā cum vilita-
tōnis causa venisset ep̃s ⁊ quid rei esset in-
q̃reret. illa f̃monē senis quē vltimū de meo-
ria sui dixerat enarravit ac p̃p̃tea se velle
mori pre tristitia p̃fiterē. **S**ed ep̃us tali eā
consolat̃ alloquio. **N**ūquid nescis te eē mu-
lierem. **E**t quia p̃ feminam solet inimicus
boniēm impugnare. ideo vltū tuū ex cor-
de suo delere dixit. **N**am p̃ anima tua d̃m
de p̃ca f̃. **Q**uibus verbis mulier recreata ē.
Dicebat abbas moyses. si volue-
rit impator inimicorum ciuitatem aliquaz
expugnare. prius escā eorum ⁊ aq̃m inter-
dicat. ⁊ ita inimici eius fame ac penuria cō-
pulli subiūctur regno eius. **E**t ita passio-
nes carnales: si in ieiunio ⁊ fame depresso
fuerint decrescūt ⁊ non sunt fortes aduer-
sus animam. **Q**uis em̃ tam fortis vt leo.
⁊ tamē p̃ter ventrem suū intrat in caueā.
⁊ omnis virtus eius humiliatur. **Q**uidā
iuuenis volebat renunciare mundo. ⁊ fre-
quēter egressum reuocabant eum cogitati-
ones: inuolentes eum varijs negocijs. e/
rat em̃ diues. **U**na ergo die egressum euz
demonēs circūdedērūt. ⁊ multū puluerez
aū eū excitauerūt. **I**lle d̃o p̃festim despo-
lians se ⁊ iactās vestimēta sua currebat nu-
dus ad monasteriū. **D**eclarauit autē deus
vni seni dicēs. **S**urge ⁊ suscipe adletham
meū. **E**xurgēs ergo senex obuiauit illi nu-
do. ⁊ cognoscēs causam admiratus est ⁊ de-
dit illi habitum monachalē. **Q**uādo autē
veniebāt aliqui fr̃es ad ip̃m senem perqui-
rere eum de p̃ditōnibz varijs respōdebat
eis. **D**e renunciatiōe autē sciscitātibz dicebat
Hunc requirite fr̃em. qz ego ad renunciati-

onem ip̃ius nondum pueni. **Q**uidā fra-
ter renūciauit seculo. ⁊ cum disp̃siss̃ res su-
as paup̃ibz quedā sibi retinuit in p̃pria rō-
ne. ⁊ venit ad abbatē antonomiū. **Q**uō cuq; se-
nex cōperisset dicit ei. **S**i vis vade in vico
⁊ eme tibi carnes ⁊ impone tibi corpe tuo
nudo ⁊ veni ad me. **C**um g̃ hoc fecisset fra-
ter tam canes q̃ aues om̃e corpus suū p̃-
ter carnē rapiēdam tam dentibz q̃ vngui-
bus dirupunt. **C**um g̃ venisset ad Antono-
mum requisitus est si fecisset quod p̃ceper-
rat. **I**llo autē demonstrāte corpus suū lace-
ratum. **D**icit ei sanctus Antonomi. **Q**uicū
q̃ renūciant seculo ⁊ volūt ad buche pe-
cunias sic a demonibz lacerātur. **Q**uidā
frater requisit senē dicens. **V**is vt tene-
am tibi duos solidos p̃pter infirmitatez
corpis. **E**t vidēs senex cogitatōes eius
q̃ vellet retinere eos dixit. retine **R**ener-
sus ergo in cellā frater cepit cū cogitatiōi-
bus p̃p̃rijs colluctari dicēs. **P**utas b̃n̄ di-
xit tibi senex an nō. **E**xurgēs g̃ venit ad
senē rogās ⁊ dicēs. p̃pter deū dic tibi ve-
ritatem qz p̃turboz a cogitatōnibz meis p̃-
ter illos duos solidos. **D**icit illi senex. oia
vidi cogitatōnem tuā volētē retinere eos.
dixi tibi vt retineres. **N**am non est bonum
vt plus teneas q̃ necesse est corpi. **D**uo g̃
solidi sunt spes tua. ⁊ si p̃tigerit vt peant.
nunquid deus nō cogitat de nob. **F**acta g̃
cogitatōem tuā sup̃ deum qm̃ ip̃i cura ē d̃
nobis. **P** **Q**uidam monachozū
tantum euāgelium possidēs: vendidit illō
⁊ esuriētibz dedit. dignū memorie imitās
sermonē. **I**p̃m inquit verbū venūdedi qd̃
mibi semp dicebat. **U**lde que possides ⁊
da paup̃ibz. **C**um qdam rogaret ab-
batem Agathonē. vt pecuniam illi susci-
peret in p̃pria rōne nolebat ille dicēs. **N**on
est necesse tibi qz opa manū mearuz me
pascūt. **C**um autē ille p̃stēs diceret. vt p̃-
ter indigētes dignare suscipe. r̃ndit. **D**u-
plex d̃cūdia est. qz nō indigēs suscipio. et
aliena p̃stans vane gl̃e subiaceo. **D**ice-
bat abbas paulus. si aliq̃s res voluerit mo-
nach⁹ in cella sua h̃ere p̃ter eas sine qb̃z nō
pōt viuere. frequēter cogit̃ de cella sua egre-
di ⁊ ita a demōe decipitur. **H**ic autem ipse

Folium

Paulus in vna quadragesima cū sextario
lenticule ⁊ puo aque valculo pduravit. ⁊ v/
nam mattā faciēs eādē terebat ⁊ terebat
ne tīmō foris exiret. **A**bbas macharius
cum esset in egipto ⁊ egressus fuisset de cella
sua: tūc inuenit quōsdā frēz furātē id qd in
cella sua hēbat. Stetit ergo ⁊ ipse tāq̄ pe/
grinus ⁊ caricauit aīal cū illo cū mīta rege
⁊ pduxit eū di. Nihil in hūc mōm intuli/
mus. dñs dedit dñs abstulit sicut ⁊ ipse vo/
luit ita factū est. bñdictus dñs in omnibz.

Quidā frater veniēs ad cellā cuiusdā
magni semis ingrediebatur ⁊ furabatur ei vic/
tuz. Cum autē videret senex nō illuz argue/
bat sed ampli⁹ opabat di. Puto frater il/
le necesse hz. Hēbat autē grādem tribulatō
nē senex ex penuria panis. Cū autē idem se/
nior moreret ⁊ circūdedissent eum frēs. il/
le vidēs eum frēm qui solebat furari ei pa/
nem suuz dicit ei. Accede huc ad me frat/
⁊ apprehendit man⁹ ei⁹ ⁊ osculatus ē dicēs
Grās ago manibz istis fratris qz p eas ar/
bitro: me intrare in regnū celoz. Ille autē
punctus de hoc vbo ⁊ agēs pñiam factus
est ⁊ ipse strenuus monachus ex actibz semis
quos vidit. **A**bbas agathon dispē/
sabat semetipm ⁊ in omnibz cuz discretiōe
pollebat. tā in ope manū suaz qz in vesti/
mento. Talibz em vestibz utebatur vt nec sa/
tis bona nec satis mala cuiqz apparet.

Dixit qdā senex. Ira p has q̄tuor res
erurgit. p cupiditatē. auariciā vādi ⁊ acci/
piēdi. ⁊ si quisqz velit suā defendere sñiam
⁊ si quis vult se honozibz sublimari. ⁊ si q̄s
doctozē se eē vult. plus omnibz sapiētez spe/
tans. Ira etiā p hec q̄tuor humanos sēlus
obscurat. si odio habuerit hōmo pxim suū
aut si illi inuiderit aut si p nichilo duxerit
aut si detraxerit. Passiōis autē h⁹ retri/
butō quatuor modos hz. Primū ex corde
Scdm ex facie. Terciū ex lingua. Quar/
tum ex facto. Si ergo poterit q̄s ita porta/
re malū vt ne ingrediat in cor nō peruenit
vsqz ad faciē. si autem venerit in faciem cu/
stodiat ne loquat illud. Nō si locutus fue/
rit vel hoc custodiat ne reddat in facto sed
mor dimittat. Tres em gradus sunt hōim
in passione ire. Nā q̄ volūtarie nocet ⁊ iu

riatur ⁊ peccat. primo suo hic s̄m naturam
xp̄i est. Qui autē nō ledit nec ledi vult s̄m
naturā adam est. Qui hō nocet aut iniuri/
atur aut calūniāz ingerit aut vsuras exigit
hic s̄m diaboli est. **Q**uidā ex fratribz
passus ab alio iniuriā venit ad abbatē s̄soli/
um ⁊ ptumelie genus exponens addebat
Cupio me vindicare pater. senex autē roga/
te eum cepit vt relinqueret deo vindictāz
At ille inq̄t. Nō desistā nisi fortiter vindi/
cauero. Cui senex ait. Quaten⁹ semel hoc
in aīmo statuisti vel nūc ozem⁹. Exurgens
autē senex his verbis cepit ozare. De⁹ iam
nobis nō es necessari⁹ vt p nobis sis soli/
citus. qz nos ipsi sicut frater iste dicit ⁊ volu/
mus ⁊ possum⁹ nos vindicare. Nō cuz il/
le frater audisset aī pedes semis effulsus
mā postulabat: pmittēs se cum illo cui ira
secebat nunq̄ deinceps certatur.

Quidā frater dū ab altero iniuriaret⁹ veit
⁊ nūciauit semi. Cui ille rēdit. Satisfacco/
gitatōi tue qm nō vult frater iniuriari te.
sed peccata tua. Nā in omī tēptatōe que ti/
bi ptingit p hōiem nō arguas eū. sed tāntū/
mō dic. Quia ppter peccā mea ptingūt mi/
hi hec. **D**icebat frēq̄nter abba p̄men
malicia nunq̄ te erupet. Si q̄s tibi malū
fecerit tu illi bonū redde. vt p bonū vincas
malum. **Q**uidam frater q̄to plus eum
aliquis iniuriabat⁹ aut deridebat: tāto plus
ille gaudebat dicēs. Isti sunt qui nob oc/
casionē p̄bent ad p̄fectum nostrum. Qui
autem beatificant nos conturbant animas
nostras. Scriptum est enim. quoniā hi q̄
beatificāt vos decipiunt vos. **A**lter se/
nex si quis detrahit ei ille festinabat si vi/
cinus ei erat p seipm bñ illum remūerare
quod si longius manebat: trālmittēbat ei
munera. **Q**uidam frater rogabat abba/
tem s̄solum dicēs. Si latrones aut barba/
ri sup me irruerint occidere me volentes.
⁊ ego si pualere potuero iubes occidā eos.
Cui ille rēdit. Ne facias oīno s̄z totū te dō
p̄mitte. quidquid em tibi aduerli cōtigerit
p̄fitere hoc tibi ppter peccata tua veire. Di/
uine. n. dispensatiōi debes totū ascribere

Erat qdam heremita magnus in mon/
te qui dicitur adhibeus. ⁊ venerat super

eum latrones. Cū autē ille vocē fecisset de vicinis locis fratres alij pfluētes compēnderūt eos. Quos transmissos in ciuitatē iudex misit in carcerē. Fratres ergo illi mesi facti sunt. qz ppter ipos latrōei traditi eēt iudici. et venientes ad abbatē pomenē renunciauerūt ei factum. Qui scripsit ad heremitā. Si recordareis primā pditōem nūq̄ scōdam ppetraffles. Quo ille p̄mōe cū p̄puncē esset: in omni illa regione nominatus. et p multū tempus d cella sua non exiens surrexit statim et venit in ciuitatem. et excutiens latrones de carcere publice liberauit eos a tormentis. **S** Cuiusdam philosphi discipulus peccauit et cum sibi indulgeri vellet. Dicit ei pbus Non tibi indulgeo nisi in his tribus annis portaueris onera aliorum. Cui reuerso p̄ tres annos cum iam peccato satiffecisset. dicit ei philosphus. Nec nunc tibi adhuc indulgeo nisi alijs tribus annis dederis bis mercedē qui te iniurijs et conuicijs affligūt. Quod etiā cum ille p̄plessit dicit ei magister suus. Cū modo et ingrediere athenēsium ciuitatē ut illic sapiētia possis discere. Erat autē ibi quidam senex sapiētia studiosus et sedebat ad portā. omēs q̄ ingredientes experiēdi causa conuicijs affligebat. Qui cum idem iuueni ille ingrediēti faceret ille exorto cacybnyno risit. Cui senex ait. Quid est hoc quod agis. ego tibi iniurior et tu rides. Cui iuuenis ait. Et non vis ut rideam cum tribus annis mercedem dederim ut hoc paterer qd̄ hodie a te gratis patior. Tunc senex dixit ei. Ingredere ergo ciuitatē qz dignus es. Hoc autē solebat abbas iohes ēferre et bis ip̄e addebat dicens. Hec est porta dei p quā p̄es nostri p multas tribulatōnes et iniurias ingressi sunt ciuitatē dei. **Q**uidam frat̄ requisit̄ senē dicēs. Da mihi pater vnā rem quā custodiā et p eam saluet. R̄ndit ei senex. Si potueris iniuriari et affici conuicijs et portare ac tacere magna est hec res et sup̄ alia mādata. **I**nterrogāt̄ quibusdam frat̄ibus abbatē moysen simonem ille hortatus est discipulū suū zachariā ut eis aliqd̄ diceret. Tūc ille palliū suū deposuit

subtus pedes suos. et p̄culcauit illud et dixit. Nisi qui sic fuerit p̄culcat⁹ mōach⁹ eē nō pōt. **D**icebat abbas machari⁹. Ille rex⁹ est monachus qui se in om̄ib⁹ vincit. Nam si q̄s alium arguēs ad iracūdiā mouetur. p̄p̄iam passionē implet. Nec efm̄ ut altez saluet seipm̄ debet p̄dere. **I** **Q**uēdā sc̄m̄ sub p̄ntia abbatis Anthonij alij fr̄es collaudabāt. Sed cum temptaffz eum senex reperit q̄ nō sufferret iniuriam. Et dixit ei senex. Tu edem frater similes edificio quod q̄uis habeat ingressum ornatum. per posticia tñ a latronib⁹ expugnat. **Q**uidam frater requisit̄ abbatē ysaac dicens. Abba quare te ita demones timēt. R̄ndit senex. Ex quo factus sum mōach⁹ statui apud me ut iracūdia mea foris guttur meū non p̄cederet. et ideo timēt me demones. **C**um venisset quidam de p̄sib⁹ ad abbatem achillem vidit eum sanguinem expuentem. Et requisit̄ quid hoc eēt. At ille respondit. Sermo erat fratris qui me p̄tristauerat. et repugnaui ut non illū dicerem sed petiui dñm ut tollerēt a me. et factus est ille sermo sanguis i ore meo. et post q̄ expui requieui. Sed et ip̄am tristitiaz et sermonē illum oblitus sum. **Q**uidaz fratres venerūt ad quēdā sc̄m̄ senem sedētem in solitudine. et inuenerūt infantes pecora pascētes et aliquoties inter se loquentes verba turpia. Postq̄ autē de singul⁹ cogitatōib⁹ requirētes a sene acceperūt responsū dicunt ei. Quēadmodū potes sustinere abba voces infantium istoz et non p̄cipis eis ut non ita vociferētur. Et dicit eis senex. In v̄itate fr̄es plurimos dies habuit cogitatō mea volens illis aliquid dicere sed redargui memetip̄m reputās mihi. Si paz hoc nō porto. quomō si maior mihi temptatō aduenerit portabo. Et idō illis nihil dico ut fiat mihi cōsuetudo portandi. Item dixit. Siquis linguam suam non tenuerit in tpe ire: nec passionem carnis sue aliqñ poterit continere. **A**bbas iohānes dum sederet inter fratres et singuli eum de p̄p̄is cogitationibus inquirerent atq̄ ille responsū om̄ib⁹ daret. quidam senex ex inuidia dicit ei. Sic est hic

Folium

iobānes. quō mlier meretrix omās semet
ipam vt cōgregret sibi amatores. Cui ab
bas iobānes ait. vtz dicis abba 7 nō est ali
ter. nā 7 hoc ipz de? tibi reuelauit. Rndit
illi itez ille senex di. Nā 7 vas tuū ioban
nes veneno plenū est. At iohannes ait illi.
Sic est abba vt dixisti 7 hoc dicis qz illa
tūmō que deforis sunt vides. si ea que in
trunsec? sunt videres. qz top? hēres qd di
ceres. Et post hoc qdā ex discipulis? dicit
ei. Nō es p?urbatus abba in vbo senis h?
Cui ille rndit. Nō: sed sicut sum defor? ita
sum deintus. **E**rat quidā senex in
egipto 7 ante qz veniret illuc abba poemen
grādem veneratōz habebat ab omībz. Cuz
aut abba poemen de scitbia illuc subisset:
multi relicto illo sene veniebant ad hūc. et
p?terea cepit illi inuidere 7 detrabere. Nō
audies abba poemē contristatus est 7 dicit
fratribz suis. Quid facim? qz in tribulatō
nem miserūt nos homies vt illum senex tā
scm reliquerent 7 nos qui nihil sumus re
spicerent. Quomō sanabimus hunc virū
magnum. Venite ergo faciamus paucas
elcas 7 portātes pergamus ad eum 7 parū
vini. ac pariter cum eo gustemus. forsitan
in hoc possumus animū eius placare. Pro
fecti ergo pulsauerūt ostium eius. audiens
vero discipulus illius senis dixit. Qui es
stis. At illi dixerūt. Dic abbati tuo qmāz
poemē venit vt bndicatur ab eo. Nō cuz
ille p? discipulum suū audisset. rndit ad eū
Uade hinc non em mibi vacat. Illi tamē
restiterūt in isto dicētes. quia nō hinc di
scedimus nisi digni fuerimus adorare eū
Quoz cum ille humilitatē 7 patientiā per
uidisset compunctus aperuit ostiūz 7 oser
lantes se inuicē gustauerunt pariter. Dic
ergo eis ipse senex. In veritate non sunt ea
sola que audiui sed 7 cētupla opa vidi i vo
bis. Et ab illo die amicus carissim? factus
est ei. **A**bbas mutues aliqñ edificauit sibi
cellulaz in loco qui dicit Eracleona. Et
dum ibiā multis molestaret alie? locum
introgressus est. 7 similit? etiam ibi pstruxit
habita culum. Sed per insidias diaboli q
dam frater inuentus est ibi. qui p? inuidiā
semper iram cum eo habuit. p?ter qd sur?

rerit inde. 7 ad p?rium reuersus est vicuz
7 fecit sibi illic quozq cellulaz. 7 reclusit te
in eam. **P**ost tempus autē aliquātum con
gregati sunt senes de illo loco vnde egres
sus est. deducētes secuz illum fratrem cuz
quo habuit litem quatenus rogarent eum
vt rediret ad cellam suam. **P**ostqz aut in
vicinum locū venērūt tam melotes suas qz
illum frēm ibidē dereliquerunt. **I**pi vō pro
fecti sunt ad senem. Et pulsantibz ill? aper
ta fenestra respexit eos 7 cognouit 7 dicit
eis. Ubi sunt melotes vestre. At illi rpon
derunt. Ecce enim hie in vicino sunt vna
cum fra tre illo qui tecū iram habebat. **H**oc
postqz senex audiuit 7 illos cognouit pre
gaudio ostium p? quod ingressus fuerat cū
lecuri cōfregit. 7 egressus cucurrit vsqz ad
locum vbi erat ille frater. 7 cepit ipse prior
penitentiā apud eum agere. 7 amplexat? est
eum. Et introduxit illos in cellam suam 7
per tres dies p?iuatus est cum eis qui nō
qz habebat p?suetudinem vt ieiunium sol
ueret. Et postea surrexit 7 pfectus est cum
illis. **A**bbas agathon solebat dicere
Nunqz litem habens cum aliquo dormiuit
sed nec permisi aliqñ mecum litem haben
tem dormire. quātum ad virtutem meam
pertinuit nisi prius cum illo in pace reuer
teretur. **E**rat duo senes in vna cella pa
riter sedentes 7 nunqz inter se vl? qualecū
qz par? in cōsētōne habuerunt. **D**icit er
go vnus ad alterum. Faciamus vl? nos v
nam litē sicut 7 alij homies. At ille alter di
xit ei. Nescio quē admodum sit lis. **D**icit
ei ille. Ecce ego pono laterē in medio 7 di
co quia mens est. 7 tu dicqz non est tuus
sed me?. 7 ex hoc fit p?ctio 7 rira. Et cū po
suisent laterē in medio dicēte vno. qz me?
us est. ille alter primo rndebat. ego meum
esse spero. Cū ille alter itez diceret. non est
tuus sed meus. **T**ūc ille rndit. Et si tu? est
tolle illū. **Q**uo dicto nō inuenerūt quemad
modū litigarent. **Q**uodam tempe
orante beato machario abbate. vox ad euz
psonuit dicens. Machari necdum ad me
luram duarum muliez peruenisti que i p?
xima habitant ciuitate. **Q**uo audito senex
exurgens arrepto baculo in designatam

peruenit ciuitatē. **C**ūq; osiū que site domi? atq; inuente pulsaret. egressa vna ex illis. cū magna exultatiōe eum suscepit. Quas vtrasq; senex puocatas. ita est allocut? .p pter vos tantū laborēz remēs ex solitudine longinqua sustinco. vt opa vstra cognosce rem. que mibi vos cōdecet enarrare. Cui il le sic dixerūt. Crede nobis sanctissime pa/ ter. quia nec p̄senti nocte a maritoz lectul fuimus separe. Qualia ergo opa a nobis exquiris. Sed senex in p̄cibus persistebat vt ei vite sue ordinē declararet. Cui tūc il le cōpulsē dixerunt. Nos nulla inter nos sumus p̄sanguinitatis affinitate cōiuncte. Contigit aut vt duob; fratrib; iungereffi. et cū his quindēcim annis i domo vna pa/ riter p̄manentes. neq; turpe verbuz altera dixit ad alterā. neq; litē aliquādo commi/ simus. sed in pace hacten? viximus. ⁊ con sensum tractauim?. quaten? pariter relici; maritis in cōgregatione religiosarū virgi/ num p̄ficisceremur. et multis p̄cibus hoc a cōiugibus nō valim? obtinere. Quo nō adepto inter nos et deū posuim? testamen tum vt vsq; ad mortē nostrā seculare v̄bū nō loqueremur omnino. Que cuz audisset beat? Machari? dixit. In veritate nō est virgo neq; uaritata. neq; monach? neq; secularis sed deus tantū p̄positum querit. ⁊ spūm vite omnib; ministrat. **F**ra/ ter quidā erat in cōgregationē inquietus. et frequēter mouebat ad irā. Dicit in seiplo. Clado et solus habito in aliquo loco. ⁊ cuz non habeo cū quo dicā vel audiā ero quie/ tus. ⁊ quiescit a me passio ire. Egrediēs ḡ manebat in spelunca sol?. Una aut die im/ plens sibi furisculā aque posuit sibi in ter/ ram. Contigit aut vt subito resfaret. Ille vero implebat secūdo. Et iterum resfa est. Deinde tertio implēs posuit. ⁊ itez v̄sa ē. Qui cōmotus furore tenuit vasculū ⁊ fre/ git. In se aut reuersus cognouit qz ab eodē demone iracūdie sit illus. ⁊ dixit. Ecce ⁊ solus sum ⁊ vincit me. Reuertar ḡ in con/ gregationē qz vtriq; labore ⁊ patiētia opus est. in axime dei adiutorū. Et surgēs reuer sus est in locū suū. **B**eat? machari? de se metipso referebat dicēs. Dū essem iuuenif

et tamē in cella residerē. inuitū me tenētēs clericū ordinauerūt i vico. **C**ū aut ibi essez nolens sed in solitudine refugissem. et qui/ dam mibi secularis ope meo vendito mini straret. cōtigit quandā virginē p̄ suprum vcntris onus accipe. Que dū a parētibus a quo fuisset cōpressa requiritur. dicit illa. Anachoreta ille noster hoc in me scelus p̄ petrauit. Egredi ergo parētes puelle com prendētes me suspenderūt meo collo va/ la fictilia. ⁊ p̄ singulas semitas circumdu/ cebāt me cede mactātes. atq; insup his vo cibus vna cū cachynno insultātes. hic mo nachus filie nostre vim inuulit. Cūq; me vsq; ad necē fustib; pene mulctassent qui/ dam ex seniorib; dixit. Usquequo hūc pe/ regrinū monachū cedendo interficis. **S**z et mibi ministrāti et rubore p̄fuso iniurias irrogabāt dicētes. Ecce qd fecit hic tuus fact? cui tu testimoniū p̄hibebas. Parētes aut puelle dixerūt. Nulla hunc ratione di mittimus nisi p̄ alimētis puelle p̄standis aliquis. p̄ ip̄o satisfactor accesserit. **Q**d dū ministrāti mibi vt faceret inuissim. inter posita me sua fide suscepit. Itaq; regressus ad cellulā quātalēcūq; inueni sportellas ei contribuebā. quib; venditis victum mibi coniugiq; mee ministraret. Dicebā aut. ecce Machari inuenisti tibi vxorē. necesse est ḡ amplius opari vt eā valeas enutrire. ⁊ tā dieb; q̄ noctib; operabar. vt ei victū mi/ ministrarē. Sciebā em̄ quia deus iudex et te stis est in omnib;. Sed qñ illi tps pariēdi aduenit dieb; plurimis magnis stridorib; cruciata pere non potuit. Que qd rei esset ab obstetricib; requirit. Illa nō respōdit. Quia anachorete illi causam nō habēti cri men imposui. Nā me iuuenis vicinus no/ ster ille cōpressit. **Q**d cū ille qui mibi minist rabet audisset. gaudio replet? festin? ad/ uenit dicēs. Infelicē illā puellam priuicq; fateret qz tibi calumniā frustra p̄terruit pa/ rere nullaten? potuisse vociferās. sed ⁊ om nes vicinos postulans venire ⁊ ad te missi vniā a te postulare. Que ego cognoscens ne me ipsi homines molestarēt festinus ab scedens in Scythi pueni. et hec ē causa no stri ad ista loca adnētus. **3** **Q**uidā fra

ter requisivit abbatē poemenē dicēs. **Q**uid faciam pater quoniā conturbor a tristitia. **D**icit ei senex. **N**eminē pro nibilo despicias. nullū cōdemnes. nulli detrabas. et dabit tibi dominus requiē. **D**icebat abba poemen de abbate **I**sidoro. quia solus ipse se cognouisset. **N**ā quotiens illi cogitatio sua dicebat quia magnus es. **T**unc et ipse respondēbat ad se. **N**unquid talis suzqualis antoninus. aut certe abba pambo. vel reliqui patres qui deo placuerūt. quoties ergo hec cogitabat requiescebat. **Q**uādo vero inimicus conturbās eū suggerēbat ei desperationem et penas dicens. quoniā post hec omnia iturus es in tormenta. **D**icebat itē ipse quia quis ego in tormēta mittar. tamē vos sub tus me inuenio. **A**bbati moysi frequēter apparuerūt spūs mali dicētes. **P**reualuisti nobis **M**oyles et nihil tibi possumus facere et quoties te in desperationē humiliare uolumus exaltaris. quoties autē exaltare ita te humilias ut nullus de nobis accedat ad te. **C**ū quidā abbatē **S**ysoium frequēter talē sermonē requireret. **Q**uid faciam pater quoniā cecidi. **R**espondit. **S**urge **A**t ille respondit. **E**xurrexi. **E**t itē se cecidisse cōfessus est. **A**it senex. **E**t itē surge. **C**ū autē frater frequēter se surrexisse et frequēter se cecidisse narraret eodē sermōe senex utebatur. exclamās. **N**on cesses exurgere fili. **C**ui frater. **U**sq̄quo possum surgere pater explana. **T**unc senex dixit. **Q**uo usq̄ aut in bono ope aut in malo deprelensus occumbas. **I**n quo enim ope homo deprebensus fuerit in eo iudicabit. **Q**uidam senex temptabatur a cogitationibus grauitē per annos decem. ita ut iam desperaret. dicēs perdididi iam aīam meā. **S**i quatenus semel perit. iam reuertar ad seculū. **C**ū autē p̄ficisce retur venit ad eū uox dicēs. **D**ecē anni in quibus certasti corone tue erūt. **R**euertere ergo in locū tuū et ab omni mala cogitatione liberō te. **E**t statim regressus p̄mansit in incepto ope. **N**on est ergo bonū desperare se quenquā p̄pter cogitationes. **I**lle enim magis nobis coronā p̄uidenti uti liter eas p̄tractantes transierimus. **Q**uodā tpe abbas antoninus dū resideret in heremo spū tem-

ptatus accidie dicebat ad deū. **D**ñe salua me desidero. sed cogitationes varie nō me permittunt. **Q**uid faciā in tribulatione mea vel quō saluari ualeā: dignāter ostēde. **E**t post paululū surgēs quendā sibi simile cōspicatur sedentē torquentē funiculū et surgentē ex ope et orantē. erat autē ad emendationē angelus antonij destinatus. **A** quo etiā hūc sermonē audiuit. et tu ita faciēs antonij saluaberis. **A**t ille summo gaudio cumulatus accepta p̄fidentia saluabat. **Q**uidā frater requisit senē dicens. **Q**uid faciā p̄ quoniā nulla opa facio monachi. sed in negligētia p̄stitus? comedo et bibo et dormio. et de hora in horā trāsgredior de cogitatione in cogitationē. et p̄pterea cōtristor et desicio. **C**ui senex ait. **T**u sede in cella tua et fac quō potes sine p̄turbatōe animi. et p̄fido in deū. quia quō sedet in cella sua p̄pter deū. inuenietur in loco illo ubi est abbas antoninus. **A**lter frater requisit abbatē acbillem dicens. **C**ur sedens in cella mea patior accidiam. **C**ui senex ait. **Q**uia necdū uidisti requiē fili quā speram? neq̄ tormēta quā memus. **S**i enī ea diligētē inspiceres etiam si uermibus plena esset cella tua usq̄ ad collū. tu tamen in ipsa iaceres sine accidia. **Q**uidā frater abbatē antonij requisit dicens. **Q**uid obseruādo deo placebo. **R**espondit senex. **Q**uod demādo tibi custodi. **Q**uocūq̄ uadis deū semp̄ habeto p̄ oculis tuis. et quodcūq̄ opus exerceas lumen ex diuinis scripturis exempla. et in quocūq̄ loco resederis ne inde citius mouearis. s̄ patienter in eodē loco cōliste. **H**ec enī tria custodiens saluus efficieris. **Q**uidam frater cum expetisset sermonē abbatē moysen. dicit ei senex. **U**ade et sede in cella tua. **C**ella autē tua omnia te potest instruere si ibi p̄manseris. **S**icut enim piscis ex aq̄eductus statim morit̄. ita et monachus perit si foris cella sua uoluerit tardare. **Q**uidā frater requisit abbatē poemenē. **S**i melius est remotus an cū alijs manere. **R**espondit senex. homo si seipsum repretēdit ubiq̄ potest persistere. **S**i autē se magnificat nusquā stat sicut scriptum est. qui se existimat aliquid esse cum nihil sit ipse se seducit. **Q**uidquid

enim boni fecerit homo ne exultet in eo quod
 mox perdat illud. **V**enit aliquando ad ab-
 batem zenonem in syriam aliquis frater egypti-
 ptius et cepit cogitationes proprias accusare
 presente senes. Ille autem admiratus dixit. egypti-
 ptij virtutes quas habent celant. et vicia que
 non habent manifestant. Syri autem et greci
 virtutes quas non habent predicant. et vicia que
 habent abscondunt. **Q**uidam senex
 dixit. Qui ab hominibus amplius honoratur
 aut laudatur. non paruum anime dampnum patitur.
 qui autem penitus ab hominibus non honoratur.
 desuper gloriam a deo accipiet. **I**dem
 dixit. Fieri non potest ut simul et verba nas-
 scatur et semen. Ita impossibile est ut laudem
 et gloriam secularium habentes. simul etiam et
 fructum faciamus celestem. **I**dem dixit. Sicut
 thesaurus manifestus minuetur. ita et virtus
 deperit publicata. Nam sicut cera a facie
 ignis soluitur. ita et anima per laudem resolu-
 ta perit ab intentione sua. **I**dem dixit. Quam-
 vis cogitatio vane glorie vel superbie te im-
 pugnat. perscrutare te ipsum. si omnia man-
 data dei seruasti. si inimicos tuos diligis. si
 gaudes in gloria iurum tui. et contristaris in
 deiectione eius. si apud te habes. quoniam
 seruus inutilis sum. et plus omnibus homi-
 nibus peccans. et neque tunc tamen aliquid gratum
 de sapias tanquam aliquid boni feceris. sciens
 quod elata cogitatio omnia illa bona dissoluit.
Quidam senex cum venisset ad alium senem di-
 cit ei. Ego iam mortuus sum seculo huic. **A**t
 ille alter respondit. Ne confidas in teipsum
 donec egrediaris de corpore hoc. **N**am si tu
 dicas quoniam mortuus sum. diabolus tamen
 necdum est mortuus cuius innumerabilia
 sunt artis mala. **D**icebat de quodam senes.
 quia fecerit quinquaginta annos. nec panem
 comedens. nec facile aquam bibens. **E**t dice-
 bat quia extinxit fornicationem et auariciam et
 vanam gloriam. **E**t veniens ad eum abbas abraam
 audiens quod dixisset. dicit ei Tu dixisti hunc
 sermonem. **E**t ille respondit. **E**tiam. **E**t dicit ei
 abbas abraam. **E**cce intras in cellam tuam.
 et inuenies super matram tuam mulierem potes non
 cogitare quia mulier est. **E**t ait Non sed te
 pugno cogitationi mee. ut non tangam illam.
Dicit ei abbas abraam. **E**cce non interfecisti

fornicationem. quia vivit passio ipsa. sed alliga-
 ta est. **I**tem si ambulas in via et vides lapides
 et testas vasorum et inter ipsas iaces aurum
 potes mente tua aut quod vides velut lapides
 reputare. **E**t respondit. Non. sed resisto cogi-
 tationi mee ne colligam illud. **E**t dicit ei
 abraam. **E**cce ergo vivit passio sed alligata est
 et ait iterum abbas abraam. **S**i audieris de du-
 obus fratribus quia unus diligit te et bona
 loquitur de te. alius autem odit et detrahit tibi
 et venerint ad te uterque equaliter suscipis.
 et dixit Non sed extorqueo animo meo ut
 similiter benefaciam ei qui me odit sicut et illi qui
 diligit me. et dixit ei abraam. **C**onvultus est
 passiones sed tantummodo a sanctis viris quodam
 modo ligantur. **Q**uidam senex habita-
 bat in inferioribus partibus heremi et sedebat
 quiescens. unus autem secularis religiosus mi-
 nistrabat ei. **C**ontigit autem ut filius secularis
 illius infirmaret. **S**ultis ergo precibus po-
 stulabat senem ut veniret in domum suam et fa-
 ceret orationem pro infante. **E**rruens autem se-
 nex ambulabat cum eo. **I**lle autem precessit et in-
 gressus in domum suam dixit. **V**enite in occur-
 sum anachorete. **Q**uos cum vidisset de longe
 egressos cum lampadibus sensit quod ad se ve-
 nirent. **D**espiciens itaque se vestimenta sua
 misit in flumen et cepit ea lavare stans nudus.
Ille autem qui ministrabat ei erubuit et roga-
 vit homines dicens. **R**evertimini. senex enim
 noster sensum perdidit. **E**t veniens ad eum ait
 illi. **A**bbas ad quid hoc fecisti. **O**mnes enim
 qui te viderunt. dixerunt quia demonem habet
 senex. **C**ui ille. et ego hec volebam audire.

Cum quidam iudex provincie abbatem moy-
 sen vellet adorare. audiens ille fugiebat de
 loco suo. **E**t cum obviam forte illi fuisset requi-
 sivit iudex ab eo dicens. **D**ic nobis ubi est
 cella abbatis moysi. **A**t ille respondit. **Q**uid
 illum vultis videre hominem stultum et hereticum
 cum. **Q**uod cum audisset iudex veniens ad ec-
 clesiam retulit clericis dicens. **E**go quidem
 diversa audiens de abbate moysi. volui ab
 eo benedici. sed quidam veniens mihi obviam
 monachus retulit de eo quod esset hereticus.
Quod cum audissent clerici perstrati sunt et
 ceperunt interrogare eum qualis esset monachus
 ille qui hoc ei dixisset. **I**lle autem respondit.

Senex erat et veterimis indutus vestimē-
tis. longus et niger. et tunc cognoscēs ex re-
uelatione eoz. quia ipse esset moyses. satis
miratus discessit. **A**bbas Syloius cum
habitaret in monte in quo erat beatus An-
thonius reclusus. quidā secularis ad eū cū
filio proprio recipiende benedictionis grā. p-
perabat. Contigit autē vt infans moreret
in via. Quē pater sine vlla p̄turbatiōe mē-
tis sublatū cum fide portauit ad senē. ingres-
susq; cellulā tam se q̄ infantē proiecit i ter-
ram vt est moris p̄stulantiū b̄ndictionem.
Oratione autē expleta exurgens pater egres-
sus est. filij corpusculo derelicto ante pedes
abbatis. Quē cum adhuc senex orādi cau-
sa iacere speraret. **S**urge inquit fili et egre-
dere defunctū em̄ esse nesciebat. **C**ōfestim-
q; p̄ner exurgens egressus est. **C**unq; vi-
disset pater eius obstupuit regressusq; i cel-
lam adorato sene. tā causam filij q̄ luctuz
cum fide narravit. **S**ed senex valde mestus
effectus est. **N**on enī a se quicq; tale vole-
bat audire factū. sed per discipulū suū hōi
illi ne cuiq; ad transitū suū hoc diceret im-
peravit. **C**ū quidā in ecclesiāz secu-
laris veniens ab immūdo spiritu teneretur
et cum omnes orōem fecissent et nullatenus
spūs immūdus ab eo egredere. dicūt ergo
inter se fratres. **Q**uid possumus huic sp̄i-
tūi facere. **N**emo potest illuz exire nisi
abbas besarion. **S**ed si dixerimus hoc. ille
nec ad eccliam acquiescit venire. **S**ed faci-
amus taliter qm̄ ante omnes solet ad ecclie-
siam venire. huic q̄ pat̄i faciamus sedere. et
postea dicamus abbati. **A**bbas suscita hunc
dormientē. **F**ecerūt ita. **E**t veniēte abbate
besarione steterūt omnes in orōe. et dicūt ei
Abbas suscita etiā istū dormientē. **I**lle autē
excitauit eū dicens. **S**urge et egredere fo-
ras. **E**t mox ab eo egressus est spūs immū-
dus et sanus effectus est ex illa hōra. **E**rat
quidā habēs filiū paraliticū in egypto et at-
tulit eū in cellā beati besarionis abbatis et
reliquit eū sup̄ osiū plorantē et discessit lō-
ge. **C**epit ergo infans flere. **C**ū autē senex p̄
fenestrā vidisset eū dixit. **Q**uis te huc detu-
lit fili. **C**ui infans r̄ndit. **P**ater meus detu-
lit me et ipse discessit. **C**ui senex dixit. **S**ur-

ge et adinungere illi. **E**t mox sanus effectus
surrexit. et puenit ad p̄em suū. **D**ixit ab-
bas mutues. **Q**uantū homo deo a proprio
mauerit. t̄m̄ se peccatorē videbit. **I**saias ei
ppheta videns dñm. miserū se et immundū
vocauit. **N**os ergo nō simus hic sine
solicitudine. **D**icit em̄ scriptura. **Q**ui stat
videat ne cadat. **I**n incerto q̄ nauigamus
hoc mūdo. **S**ed nos quidē quasi in tranq̄-
lo mari nauigare videmur. **S**eculares hōi q̄
si in periculosos locos. **N**os quasi in die so-
le iusticie illustrati. illi vero in ignorantia q̄si
per noctē. **S**ed frequēter cōtingit vt seclat-
ris in tenebrosa nocte nauigās propriam nau-
uim saluet. nos autē dñi in trāquillo nauiga-
mus sepius ex ip̄a securitate negligim⁹ et pri-
mū humilitatis gubernaculū relinquentes
sepe periculosa naufragia patimur. **S**ic em̄
impossibile est nauim firmā fieri sine clauis-
ita impossibile est hōiem sine humilitate sal-
uari. **I**dē dixit. **H**umilitas nec ip̄a irascit
nec alios p̄mittit irasci. **I**dē dixit. **H**umil-
tas est. si qm̄ peccauerit in te frater tu⁹ anq̄
peniteat ille induleris ei. **A**bbas
macharius dū diluculo palma et folia por-
tans ad cellulā suāz reuerteret. occurrit ei
diabolus cū falce p̄acuta. volensq; eū p̄cu-
tere nō valebat. **Q**ui exclamās dixit. ma-
gnam a te vim patior o machari. qui curte
cupio nocere nō valeo. dū te quecunq; fa-
cis. ego magis erupere. **T**u ergo ieiunas i-
terduz. ego nullo vnq; cibo reficior. tu sepe
vigilas. me hōi sopor nunq; oppressit. **S**z i
vna te me vincis ipse p̄fiteor. **C**um ab eo
rem ip̄am beatus macharius requisisset. hūili-
tas tua dixit sola me vincit. **N**ec dicēte in
imico et extendēte beato machario man⁹ su-
as ad orōem spūs immūdus inter auras eua-
nuit. **Q**uendā ex senibz monachū here-
mitā quidā spū malo corrept⁹ et spumans
fortiter in maxillā p̄cussit. **S**enex autē p̄bu-
it illi alterā maxillā vt feriret. **D**iabol⁹ au-
tem nō sufferēs icendiū humilitatis ei⁹ sta-
tim discessit. **Q**uidā ex patribz dicebat.
Omnis labor monachi sine humilitate va-
nus est. **H**umilitas em̄ p̄cursor est charita-
tis. sicut iohānes erat p̄cursor iesu. omnes
trahens ad eū. ita et humilitas attrahit ad

charitatē. i. ad ipsum deū quia de? charitas est. **Q**uodā tpe abbas macharius dum ad montē nytrie ascēderet. discipulo suo vt parū pcederet impauit. **Q**ui cū ante illum preiret. obuiū habuit quēdā sacerdotē idolorum. cursū p̄cito venientē et lignū grāde portantē. **C**ui exclamās ait. **Q**uo cursū de mon. **A**t ille iratus tātis eū plagis affecit. vt eranimē pene relinqueret. **E**t relicto eo sacerdos idolo iterū currebat. p̄gressusq; parū obuiuit beato machario. **Q**ui ait ad eum **S**alueris liberator salueris. at ille admiratus respondit. **Q**uid in me boni cōspicisti vt me ita salutes. **C**ui senex ait. q; vidi te laborantē et curris ignorāter. **C**uius sacerdos ait **E**t ego salutatione tua cōpūctus magnū seruū dei te cognoui. **N**am alter nescio quis miserabilis monach? occurrens mihi iniurias fecit. sed et ego plagas illi p̄ verbis imposui. **T**ūc apprehēdens pedes beati macharij clamabat dicens. **N**isi me monachū feceris nō desistā. **P**ergentesq; pariter venerūt ad locū vbi celus frater iacebat. **Q**uē vtriq; tollētes qm̄ gradū non poterat manib; in eccliam. ptulerūt. **C**ū autem fratres vidissent sacerdotē illū beatorū machariū comitātē stupefacti cū admiratione monachū eū pficiunt. ac multi p̄pter illum ex paganis facti sunt christiani. **D**icebat ergo abbas machari? quia s̄mo supbo et malus etiā bonos viros cōuertit ad malum. sermo dō humilis et bonus etiam malos mutat in meli?. **S**epe dicebat beatus anthoni?. **N**isi pistoz mole oculos operiret mercedē suā recipiens ip̄e cōsumeret. **I**ta et nos per dei dispensatōnē tegumē accipimus. vt ea que opamur bona non valeamus attēdere ne nosip̄os beatificantes possim? extolli. et mercedē ppriā amittere? **N**ā et ob hoc qm̄ reliquimur in sordidis cogitationib; necesse est vt hoc tantū modo. p̄uideamus vt nosip̄os et nostrā sententiā cōdemnem?. et ea que sunt in nobis sordida illud parū bonū opus nostrū in nobis obsecuret. nunq; em̄ homo bon? est etiā si bonus esse desideret. nisi deus habitauerit in ip̄o. q; nemo bon? nisi solus de?. **O**portet ergo vt nosip̄os sp̄ incusemus. **Q**ū em̄ se

quisq; rephendit. mercedē ppriā nō amittit. **I**te beatus anthoni? retulit se vidisse omnes laqueos inimici sup̄ vniuersaz terram extētos. **E**t cū suspirās dixisset. quis hos poterit trāsire. vocē ad se dicentē audiuit. humilitas sola p̄transit anthoni. quam nullo mō valent supbi cōtingere. **I**te beatus anthoni? dū in cella ppriā oraret venit ad eū vox dicens. **A**nthoni nondū. puenisti ad mēsurā coriarij q̄ est in alexādria. **Q**uo audito senex surgēs mane arrepto baculo i ciuitatē alexandriā festinus venit. **C**ūq; ad delignatū boiē fuisset ingressus ille viso tanto viro obstupuit. **C**ui senex dixit. refer mihi opa tua quia p̄pter te relicto deserto huc veni. **Q**ui r̄ndens ait. **N**escio me aliq; qm̄ aliqd boni p̄petrasse. **U**n̄ ex cubili ppriō mane surgens anteq; in op̄e meo resideā dico q; omis hec ciuitas a minore vsq; ad maiore ingrediunt regnū dei p̄pter iusticias suas. ego autē solus p̄pter peccata mea penam heredito sempiternā. **Q**uō verbū añq; quiescā sero ex cordis mei recenseo. **V**itate. **Q**uō audies beatus anthoni? r̄ndit. **I**n vitate fili sicut bon? aurifer sedēs in domo tua cū requie regnū dei adeptus es. ego autē sine discretionē omne tps meū in solitudine cōuersatus. necdū verbi tui assuimpli mēsuram. **Q**uidā frater requisit abbatē p̄menē dicēs. **Q**uid est p̄ qd ait ap̄tus. **O**mnia mūda mūdis. **A**t ille dixit ei. **S**i quis ad hūc sermonē poterit puenire. vt eū intelligat videbit se minore esse toti? creature. **C**ui frater. et quō possum me minore videri ab eo qui homicida est. **R**ndit senex. **S**i poterit homo ad hūc sermonē apli peruenire et viderit hominē q̄ forte occidit alium. dicit in semetip̄o. **I**ste quidē hoc solū peccatū fecit. ego autē omni hora homicidiū cōmitto meiplum peccādo interficiēs. **E**t cū frater requireret quō hoc possit fieri. **R**espondit. hec sola iusticia est hoīs vt semetip̄sum rephendat. **T**ūc em̄ iustus est cū sua peccata cōdemnat. **C**ū sederēt quidam fratres. p̄ abbatē p̄menē vn? aliū qndā fratrem laudauit dicēs. **B**on? est ille frater qm̄ mala horret. **C**ui senex ait. **E**t quid est mala horrere. **A**t ille nesciēs qd ei r̄nderet

petebat dicēs. dic mihi qd est malū horre/
re. Cui sener ait. alle horret mala q̄ sua pec-
cata horret. ⁊ oēm fratrem suū beatificat et
diligit. Quidā frat̄ requisit abbatē **P**oe-
menē dicēs. Quō potest hō vitare ne loq̄/
tur malū de primo suo. r̄ndit sener. Ego ⁊
primus me? due imagines sum?. Cū ergo
meā imaginē reprehendero inueniē imago
fratris mei apud me venerabilis. Qñ autē
meā laudauero tūc fratris mei imaginē paz
nam respicio. Tūc ergo de alio nō de recto
sisp̄ meipsum r̄p̄bendo. qz magnū viz de
spicit. q̄ seipsum nō p̄siderat. **D**ixit
abbas ypericus qz sicut leo terribilis ē
onagris. sic monach? pbat? cogitatōibus
cōcupiscētie. Dixit itez qui supra. Ieiuni-
um frenū est monacho aduersus peccatum
Qui autē abicit ieiuniū velut equ? seruēs
desiderio femie rapit̄. Dixit itez q̄ sup̄ Sic-
catū ieiunio corp? mōachi aīam de p̄fido
eleuat et siccat fistulas delectationū. Dixit
iterū q̄ supra. Cast? monach? in terra bo-
norabit ⁊ in excello coronabit. Dixit iterū
qui supra. Monach? q̄ nō retinet linguam
suā in tpe furoris neqz corpaliū passionū
retētor erit aliqñ. Dixit itez qui sup̄. Ver-
bum malū nō p̄ferat os tuū. qm̄ vitis nō af-
fert spinas. Dixit itez q̄ supra. Bonū est
manducare carnē ⁊ bibere vinū q̄ mādu-
care carnes fratrū. Dixit itez q̄ supra. Su-
lurrans serpens euā eiecit de paradiso. Hu-
ic ergo similis est q̄ primo suo obloquitur
qz audiētis se aīam pdit et suā non saluat.
Dixit idē qui supra. Acta est aliqñ festiui-
tas in scythi. et dederūt semī calice vinum
Qui abiciēs ait. Tollite a me mortē istam
Qd̄ vidētes aliq̄ qui cū ip̄o edebāt nec ip̄i
biberūt. Alia vice allatū est vasculū vini d̄
primicijs vt daret̄ fratrib? ad singulos ca-
lices. Introiēs autē quidā sener et videns
qz vinū acceperāt fugit in criptā. Que ce-
cidit. ⁊ cū audissent ionū currētes inuene-
runt fratrem semianimē iacentē. ⁊ ceperunt
eū oburgare dicētes. Bñ tibi p̄tigit. quia
vanā gloriā habuisti. Abbas autē refouens
eū dixit. Dimitte filiū meū bonū opus fecit
⁊ viuit dñs qz nō reedificabit̄ cripta bec
tribus meis vt cognoscat mūdus. quia p̄

pter calicē vini cecidit cripta. Solebat di-
cere abbas iohānes. puam sarcinā dimisi-
mus. i. nos ipsos r̄p̄bēdere et grauē portare
elegim?. i. vt nos iustificem? ⁊ alios p̄dem
nemus. Aliqñ fact? est p̄uent? in scythi et
loquebant̄ p̄res de quodā fratre culpabili.
Abbas autē p̄ior dicebat. postea autē surgēs
egressus est. tollēs sacenz̄ impleuit harena
⁊ portauit in humeris suis. ⁊ mittēs ī spor-
tella modicū de hac harena portabat etiam
ip̄am in ante. Interrogat? a patrib? qd̄ hoc
esset. Ille r̄ndit. Saccus iste q̄ multū harenē
babet mea peccata sunt. qm̄ multa sūt. et
posui ea retro mēne voleā p̄ ipsis ⁊ plorē.
ista autē modica harena peccata sunt fratris
istius. et sunt aī facie meā. et ipsis excrucii
oz iudicās fratrem. Qd̄ nō oportet ita fieri.
Sed pctā mea ante me magis esse ⁊ de ip̄i-
lis cogitare ⁊ rogare deū vt ignoscat mihi.
Audiētes autē patres dixerūt. Vere hec est
via salutis. **I**tem abbas Isaac de
rhebaida in p̄gregatōem fratrū ⁊ vidit qñ-
dam de fratrib? culpabilē ⁊ adiudicauit eū
Cū autē regrederet̄ ad beremū venit ange-
lus dñi ⁊ stetit aī ostiū celle eius dicēs. Nō
te dimitto intrare. Ille autē rogabat vt ei?
culpa manifestaret̄. Et r̄ndens angelus di-
xit. Deus misit me vt dicerē tibi. Ubi in-
tes vt mittā illū fratrem quē adiudicasti. Et
statim abbas Isaac p̄niam egit dicens.
Peccauit ignosce mihi. et ait angel?. Sur-
ge ignouit tibi deus. s̄ custodi de cetero ne
adiudices quēqz priusqz iudicet eū deus.
Contigit fratri cuidā culpa in cenobio.
et dñi a ceteris increparet̄ ad abbatē p̄fect?
est anthoniū. Et assecuti sunt eū fratres vo-
lentes eū reducere. ceperūtqz ei culpas ex-
probrare. Ille d̄o fecisse culpā denegabat
Inuēt? est ibi abbas paphunci? cui cogno-
men erat cephal?. q̄ talē retulit in p̄gregati-
one fratrū inauditā pabolā. Vidi inq̄t in ri-
pa flumis homiez vsqz ad genua ī limo di-
mersum. veniētēs autē vt eū porrecta manu
extraherēt vsqz ad collū dimerserūt. Tūc
beat? anthoni? de beato paphūcio ait. Ecce
homo q̄ ex d̄itate potest aīas saluare. Quo
fratres illi? p̄mone cōpuncti. agētēs penitē-
tiā eū q̄ discesserat ad cenobiū reuocauerūt.

Dixit quidam de senioribus. Si videris aliquē peccantē ne mittas culpā in eū. sed in illū qui impugnat eū apud temetipsum dicens. **T**e mihi quod sicut iste nolēs victus est sic et ego hodie vel cras et plange et inquire dei solatiū. Nemo enim vult peccare sed omnes decipimur. **Q**uidā thimothē anachoreta negligentē fratrem aliquē audiēs interrogante ipsi? abbate quod illi fratri faceret dedit cōsiliū vt eū expelleret. **C**ū ergo ille fuisset expulsus. temptatio venit ad thimothē. **E**t cū ploraret in cōspectu dei. et diceret miserere mei venit ad eū vox dicēs **T**himothēe ideo tibi hoc venit. quod fratrem tuū in tpe sue temptatiōis desperasti. **R** **D**icebāt autē quia narrauerit aliquis satorum patrū vidi se se quattuor ordines in celo. quorum primus erat hominū infirmorum et gratias agentū deo. **S**ecundus ordo erat hospitalitatē sectantiū et instantiū ministrātium eis. **T**ertius ordo in heremo puerfantium et nō videntiū hoīes. **Q**uartus ordo erat quod ad obedientiā spiritalibus patribus se subiiciūt propter deū. **E**stebat ergo ordo obedientiū torque aurea et maiore gloriā quā alij habebāt. **E**go autē dixi ei quod mihi hec omnia ostēdebat. **Q**uōd iste ordo quod prius est maiorem gloriā habet quā alij ordines. **E**t respondens dixit mihi. **Q**uia quod hospitalitatem sectant. secundum propriā voluntatē idipsum faciunt similiter quod in heremo se religant. arbitrio se de seculo recesserūt. **H**ic autē ordo qui se ad obediendū dedit. omnes voluntates suas abijciens. pendet ad deū et ad iussionē spiritalis patris. propterea et maiore gloriā habet. **Q**uapropter o filij vultus huius aliquid experite vestigiū. **O**bedientiā salus est omnium. obedientiā genitrix est omnium virtutum. obedientiā regni celorum inuētrix est. obedientiā celos aperit et hominē de terra eleuat. obedientiā cohabitatrix est angelorum. obedientiā sanctorum omnium cibo est. **E**x hac enim ablactati sunt et hanc ad perfectionē puenerunt. **Q**uidā senex dixit. **Q**uia si quis fratri suo iniunxerit causam cum timore dei et humilitate. sermo ille quod propter deū fit cōpellat fratrem suū obedire et facere quod iniunctus

est ei. **S**i autē obedire quis cupiens nō secundum timorē dei. sed ex auctoritate et propria voluntate fratri voluerit impare. videt deus absconsa cordis. et non illū permittit vt obediat imperanti ne faciat quod illi preceptū est quod manifestum est opus dei quod fit propter deum. et manifesta est omnis auctoritas que per factantiam ordinat. **Q**uecunq; enim ex deo sunt a principio humilitatē habēt. que autē ex auctoritate et iracūdia aut scurrilitate vel puerbatione ex diabolo sunt. **A**bbas siluanus habebat discipulū nomine Marcum cuius obediētia erat magna et propterea senior diligebat eū. **H**abebat autē et alios vnde cum discipulos quod cōtristabant eo quod illū plerumque diligeret. **Q**uōd per sanctos alij senes audierunt mesti venerunt ad eū vt ei renunciaret. quod fratres illi qui cū eo erāt cōtristabant. **S**ed antequā illi aliquid faterētur ipse cum illis ad singulorum cellas profectus est. et vnde quēque nomine proprio vocauit dicēs. **E**gredere foras frater quia opus te habeo. **E**t nullus ex illis voluit egredi. **V**enerūt autē post omēs ad cellā marci. et cū pullasset ostiū vocauit nomen eius. **I**lle autē mox vt audiuit vocem senis foras egressus est. **E**t ingressus abbas in cellā marci. quā scriptor erat. reperit quatermonem quē scribebat et inuenit quod in qua hora vocatus est litterā quā faciebat mediam dereliquit. tantūmodo vt obedientiam adimpleret. **N**oluit autē post audita vocem senis litterā o quā ceperat prosequi. **U**nde illi alij senes dixerunt ei. **I**n veritate quē tu diligis et nos tam diligimus. quod et deus eū propter suā obediētiā diligit. **S**enex quidam solitarius habuit quendam ministrum manentē in possessione. **C**ontigit autē semel vt tardante ministro deficeret necessaria seni. **E**t cum tempus intercessisset. et non veniret minister ille. defecerūt que necessaria habebat senex ad victum. et quod oparet manibus suis. **Q**ui cū affligere tur non habēto quod laboraret neque vnde viueret. dicit discipulo suo. **V**is vt vadas ad possessionē illam. et voces nobis ministrū qui solet nobis afferre que opus sunt nobis. **I**lle respondit. **Q**uod iubes facio. **D**ifferebat autem senex non presumens mittere fratrem. **E**t cum

sustinerent et tribularentur non veniente mi-
 nistro illo. Dixit iterum senex ad discipu-
 lum suum. Vis ire ad possessionem et addu-
 cere eum. Et ille respondit. Quod vis fa-
 cio. Timebat autem et discipulus eius de-
 scendere ad possessionem ne forte scandali-
 zaret aliunde sed ne inobediens esset patri
 suo. acquieuit abire. Dicit autem ei senex.
 vade et credo in deum patrum meorum. quia
 proteget te ab omni temptatione. Et facta
 oratione direxit eum. Veniens autem fra-
 ter in possessionem requisivit ubi maneret
 minister ille. et inuenit hospitium eius. Co-
 tingerat autem eum cum suis omnibus ad me-
 moriam parentum suorum extra possessionem
 inueniri. et non inuenit ibi quemquam excepta
 vna filia eius. que ut pulsantem fratrem au-
 diuit venit ad ostium et aperuit ei. Et cum
 interrogaret eam de patre suo. illa hortata
 est eum ut intraret hospitium. simul etiam
 et traheret eum. Ille vero non acquiesce-
 bat intrare. sed cum diu cogeret prevaluit
 eum introducere ad se. et complexa est eum
 et cepit illicitare eum ad coniunctionem cor-
 poris eius. Ille autem videns se trahi ad
 luxuriam et cogitationibus confundi. inge-
 miscens clamabat ad dominum dicens. Do-
 mine propter orationes patris mei libera me
 in ista hora. Et dum dixisset subito inuen-
 tus est ad flumen pergens ad monasterium
 et restitutus est illesus ad abbatem suum.

¶ Duo fratres carnales venerunt
 habitare in quodam monasterio. ex quibus
 vnus erat preclate continentie. alter obedi-
 entie magne. Cui dicebat pater. fac B et facie-
 bat. et facillō et faciebat. māduca māe et mā-
 ducabat. De qua re magnam in monasterio opor-
 tū hēbat. quia ita obediens existerat. Cuius est
 frater ille pertinens aduersus eum inuidia. Et
 dixit in semetipso. Ego probō istum si ha-
 bet obedientiam. et accedens ad patrem mo-
 nasterij dicit ei. Mitte mecum fratrem meum.
 ut eamus alicubi. et dimisit eos abire. Et as-
 sumens eum frater ille abstinentis voluit eum
 temptare. Et cum ventret ad flumen ubi
 erat multitudo cocodrilloz. dicit ei. De-
 scende in flumen et transi. Et mox ille descē-
 dit. Venerunt cocodrilli et lingebant cor-

pus eius. in nullo ledentes eum. Quod cum
 vidisset frater eius dicit ei. Ascende de flu-
 mine. Et cum iter ageret inuenerunt cor-
 pus humanum iacens in via. Et dixit ille
 abstinentis ad fratrem suum. Si habuissē
 aliquid vetustum. iactarem super corpus
 illud. et respondens ille obediens fratri di-
 xit. Magis oremus forsitan surget. et stan-
 tibus illis ad orationem atque orantibus intē-
 te. surrexit mortuus ille. Quo facto gloria
 tus est abstinentis frater et dixit. Pro conti-
 nentia mea suscitatus est mortuus hic. Om-
 nia autem hec reuelauit deus abbati mona-
 sterij eorum. et qualiter temptauerit fratem
 suum de cocodrillis. et quomodo suscitatus
 fuerit mortuus. Et cum venissent ad mona-
 sterium dicit abstinenti illi abbas. quare ita
 fecisti fratri tuo. Ecce tantum pro obedientia
 eius surrexit mortuus ille. **¶** Quidam ex
 senibus de scythia discipulum suum trans-
 misit in egyptum ut ei camelum deferret qui
 sportellas quas fecerat portaret in egyptum.
 Cum autem deduceret camelum. alter senex
 obtulit ei dicit ei. Si scissem frater quan-
 to ibas in egyptum dixissem tibi ut et mi-
 hi alterum camelum deduceres. Quod cum
 frater ille proprio abbati dixisset. pro multa
 charitate dicit ei. Glade fili et duc camelum
 ad illum dicens ei. quia necdum parati sum-
 mus comple necessitatem tuam et vade tu-
 cum ipso camelo vicus in egyptum. et ite-
 reduc nobis camelum et nostra vasa por-
 temus. Cum ergo fecisset frater sic. et iussit
 ad illum senem dicens. Abbas pambo di-
 xit. quia nos necdum parati sumus. tolle
 et comple necessitatem tuam. Carrauit au-
 tem senex camelum et iuit in egyptum. Cum
 autem discarricasset iterum ille frater re-
 ducebat camelum et dixit. Ora pro me pa-
 ter. Cuius senex requisisset quo pergeret. re-
 spondit. In scythiam vado ut etiam nostras
 sportellas huc afferam. Quod cum audisset se-
 nex compunctus cepit penitere dicens. la-
 chrymando. Indulgete mihi dulcissimi quia
 charitas vestra fructum meum abstulit. **¶**
¶ Alter senex cum perfecisset sportellas su-
 as et iam ret. nacula misisset earum. audie-
 uit vicinum suum dicentem. Quid facias

quoniam nundine prope sunt. et non habeo unde mitram retinacula in sportellas meas et mox ingressus dissipauit propria retinacula et attulit ad fratrem dicens. Ecce ista superflua habeo. tolle et mitte in sportellas tuas. et ita pro nimia caritate fecit ut fratris opera compleretur. sua autem imperfecta reliquit. **A**bbas Johannes gratia caritatis omnem malitiam est oblitus. **H**ic cum a quodam fratre mutuasset solidum unum et comparasset linum unde operaretur. venit unus frater petens eum partem lini ut faceret sibi saccum. **E**t ille dedit ei cum gaudio. **I**tem alter venit petens eum linum. et dedit ei. **N**ec non et alijs plurimis venientibus et petentibus dedit omnibus cum gaudio. **P**ost hoc ille qui mutuauerat solidum venit repetens eum. **E**t ille dixit. Ego vado et afferam tibi. **E**t non habens unde redderet surrexit et profectus est ad abbatem iacobum ut peteret eum quem tenuit redderet illi a quo mutuauerat. **E**t dum iret per viam inuenit solidum iacentem et non eum tetigit. sed facta oratione reuersus est in cellulam. **E**t cum iterum frater ille peteret rationem suam dicit ei. **U**ndecum modo defero illum. **E**t iterum profectus inuenit solidum ubi ante positus erat. et facta oratione reuersus est. **E**t ecce iterum venit frater ille molestans eum pro solido. **T**unc senex dixit. **N**odis omnibus modo vado et afferam illi. **E**t dum proficisceretur inuenit eodem loco solidum iacentem. et facta oratione tulit eum et venit ad abbatem iacobum. **E**t dicit ei. abba veniens ad te inueni hunc solidum in via. **F**ac ergo caritatem et predica hic in ciuitate ne forte aliquis perdidit illum. et si inuentus fuerit dominus eius redde illum. **P**rofectus est ergo senex et per tres dies predicauit. et nemo inuentus est qui perdidisset solidum illum. **T**unc ergo Johannes dicit ad abbatem Iacobum. **S**i nemo illum perdidit reddo illum fratri illi. quoniam debeo illi et veniens ad te mutuare aut certe tollere in caritate reddere illi debitum meum inueni illum. **E**t miratus est senex. quemadmodum debens et inueniens non statim tulit eum et reddiderit nisi bis et tertio reuersus esset et predicasset. **H**oc autem erat eius mirabile. quod si quis volebat ab illo aliquid

mutuari non dabit pro manus suas. sed dicebat fratri. **V**ade et tolle tibi quod opus habes et cum reportaret iterum dicebat. **V**ade et re porta in loco unde tuleras. **S**i autem nihil detulisset nihil ille penitus dicebat. **A**bbas poemen dicebat. **V**oluntatem tuam nunquam adimpleas sed magis humilia te ipsum ut facias voluntatem proximi tui. **I**tem abbas poemen quem vocabatur ut extra voluntatem suam comederet ibat plorans ne inobediens fratri suo tristaret eum. **I**dem mactas pro priam voluntatem humiliat? voluntatem sequitur alteri? **Q**uidam anachoreta sedebat in speleo iuxta cenobium multas virtutes faciens et cum aliqui monachi venissent de cenobio conpulerunt eum hora non consueta comedere. **E**t pro hoc dicit ei fratres. **C**ontristatus es abba. quod hodie extra consuetudinem fecisti. **Q**uibus ille respondit. **T**unc mihi est tribulatio quam propriam fecero voluntatem. **A**bbas paphunci? non gustabat vinum aliquando. **S**emel autem ambulans deuenit super latrones. **E**t cum in via eos inuenisset bibentes cognitus est a principe latronum qui sciebat eum quod vinum non biberet. sed videns quia esset ex laboris itinere fatigatus impleuit calicem grande vino et gladium tenens in manu sua dixit seni. **N**isi biberis hunc calicem occidam te. **E**t cognoscens senex quod ex mandato dei vult facere volens eum lucrari tulit et bibit. **P**rinceps autem latronum cepit ei dicere. **I**ndulge mihi abba. quoniam tribulauit te. **C**ui senex ait. **C**onfido in deum meum. quod propter calicem vinum faciat tecum misericordiam et in presenti seculo et in futuro. **D**icit ei princeps latronum. **E**t ego confido in deo. quia ab hodie nemini malefacio. et sic lucratus est senex omne collegium latronum. **E**rant duo fratres. unus ex ipsis senex erat. qui rogabat iuniorum dicens. **R**ogo ut pariter habitemus frater. **I**lle autem respondit. **E**go peccator sum et non potes mecum habitare. **I**lle vero rogabat eum dicens. **P**ossumus. **E**rat autem ille senior mundus et nolebat audire quia monachus habebat aliquando cogitationem prauam. **E**t dicit ei ille iunior. permitte quiescere hac vna septimana et iterum loquamur. **C**um ergo post septimanam senex venisset ad eum ille volens experiri eum dicit ei. **I**n grande temptatione

incidi in septimana hac abba. Profectus enim in vicum propter necessitate peccavi. Et dicit ei sener. Et vis penitere. Cum autem ille promississet ait sener. Ego tecum portabo medium peccati illius. Tunc ille frater dixit. Nudo possumus ambo pariter manere. Et manserunt pariter versus ad tempus transitionis sue. **¶** Quidam senem dicebat. Quidquid horret homo mali omnino ne faciat alteri. Horres enim si quis detrahit tibi. tu ne detrahas alteri. Horres si quis tibi calumnia fecerit. vel si quis tibi aliquid abstulerit. et tu sine hoc sine alia his similia ne facias alicui. Qui enim hoc verbum servauerit potest illi sufficere ad salutem. **¶** Abbas poemen et abbas nubes postquam in desertum venerunt desiderabat mater eorum videre eos. et sepe veniebat ad eorum cellam. nec tamen potuit illis contemplari eos. Captato itaque tempore occurrit eis cum ad ecclesiam festinant. Quia visa reuerli velociter ostium celae clauserunt. Illa autem stans foris cum lacrymis querebat eos. Tunc abba nubes egressus ad beatum poemen ait. Quid faciemus de hac matre nostra que plangit ad ostium. Tunc exurgens abba poemen ad ostium. Quo non aperto audiens eam iugiter lamentari dicit ei. Cur tantos clamores cum tam etate defessa sis et planctus effundis. Illa autem voce filij cognita amplius exclamavit dicens. Quoniam vos videre desidero filij. Quid est enim si vos videro nonne sum vestra genitrix. nonne vos his meis lactavi uberibus. Jam omni morarum contractione repleta sum. et audita voce tua omnia viscera mea pro desiderio perturbata sunt. Cui poemen ait. Hic nos magis an in futuro seculo videre desideras. At illa dixit. Quid ergo si vos hic non videro quasi illic pro certo visura sum. Sene autem respondente quod si te hic cohibere potueris. ne nos videas illic proculdubio nos videbis. Tunc illa discessit cum gaudio dicens. si pro certo illic vos visura sum hic vos videre iam nolo. **¶** Johannes minor thebeus discipulus abbatis ammonis per duodecim annos cuidam seni infirmanti fecit obsequium. Sene tamen cum vidisset eum laborantem non

quam illi sermonem blandum aut placitum locutus est. Cum autem transiret sedentibus alijs senibus tenuit manum eius. et dicit ei tertio. Salueris. Salueris. Salueris. Et tradidit illum senibus dicens. Iste non homo sed angelus est qui tot annis mihi infirmanti nec tamen bonum sermonem audire fecit obsequium cum magna patientia. **¶** Abbas Bgathon veniens in civitatem de opera sua venderet invenit quendam peregrinum iacentem in angiporru infirmum. nullum habentem qui ei curam adhiberet. Et permansit ibi sener et conduxit sibi cellam. et ex opere manuum suarum prestabat infirmo illi obsequium. Permansit autem ibi mensibus quattuor donec sanaret infirmum. Et sic ad cellam suam regressus est. **¶** Quidam magnus lenex infirmanti discipulo suo dixit. Ne contristeris fili ex infirmitate vel plaga corporis tui. Summa enim religio est ut in infirmitate quis agat deo gratias. Si ferrum es per ignem et ignem amittis. Si vero aurum es per ignem probatus a magnis ad maiora venies. Ne anxieris ergo frater. Si enim deus te vult in corpore torqueri tu quis es ut eius potestati resistas aut moleste feras. Sustine ergo et roga deum ut que ipse vult illa concedat. **¶** Sene qui cum frequenter infirmaretur corpore et langueret. contigit ut vno anno nulla eum egritudo contingeret. Et propterea flebat et graviter ferebat dicens. Reliquisti me domine. et noluisti me presenti hoc anno visitare. **¶** Dicebat de quodam sene. quia cum moreretur in scithi circumsteterunt fratres lectum eius. et vestierunt eum et ceperunt flere. Ille autem aperuit oculos suos et risit. et adiecit iterum ridere. hoc autem factum est tertio. **¶** Quod cum vidissent fratres rogarunt eum dicentes. Dic nobis abba quare nobis flentibus tu ridebas. Et dicit eis. Primo risi quia vos timetis mortem. Secundo risi. quia non estis parati. Tertio risi quia a labore ad requiem vado. **¶** Hec cum dixisset clausit oculos in mortem. Abbas pammon in ipsa hora quando transiebat iam de corpore dixit alijs viris sanctis astantibus sibi. quia ex eo quod veni in hunc locum solitudinis et fabricavi mihi cellam et habitavi in

ea extra manū meā labore non recolo me comedisse panē neq; me locutū fuisse s; monem que; me ptulisse peniteret vsq; in banc horam. Et sic vado ad dominū quomodo qui nec initiū seruiendi deo adhuc fecerim. **R** **A**bbas agathon dum moreretur per tres dies oculos apertos tenuit nō eos mouens. fratres autē tangentes eū dixerunt. **U**bi nūc es abba. **A**t ille dixit. **I**n conspectu iudicij dei sto. **E**t dicunt ei frēs. **N**unquid et tu times. **Q**uibus ille respōdit. **I**nterea quātū fuit ad virtutē meā semper considerauī vt mādata dei mei facerē. **S**ed homo sum et vnde scio si opera mea dō placeant. **C**ui fratres dixerunt. **N**on cōfidis i opera tua quia s; deū sunt. **A**t ille rēdit. **N**on confido in conspectu dei. quia aliud est iudicium dei. et aliud hominū. **A**bbati Syloio cum tps dormitionis eius aduenisset et multi alij senes conuenissent: viderūt faciem eius fulgore quodā radiantem. **E**t dicit eis ipse. **E**cce abbas antonius venit ad nos. **E**t post parū ait. **E**cce et choruz pphetarum. **E**t iterū facies eius clariores luce aspersa est. **E**t dixit eis. **B**eati q; apostoli affunt. **V**isusq; est cum quibusdā loqui. **C**um ergo postularēt ab eo patres vt euz q; bus loqueret ediceret. **A**t ille. **A**ngeli inq; venerunt auferre animā meā. et supplico illis vt paululū me pro penitentia agenda sustineant. **D**icūt autē ei patres. **T**u iam nō indiges agere penitentiam abba. **A**t ille respondit. **I**n veritate dico vobis quia nec initiū penitētie me reminiscor arripuisse. **E**x quo dicto senlerūt q; in timore dñi esset pfectus. **T**unc in splendore solis effigie relucente eius dicit ad eos ipse. **V**idete videte quia dñs venit. **I**n hoc sermone red dīto spiritu omnis loc; ille grato odore repletus est. **S** **B**eatus arsenius dum tempus eius vt migraret de hoc seculo approximaret dicebat ad discipulos suos. **N**emo super me faciat charitatē nisi i sola oblatione. **E**go si feci charitatē inuenio illā. **T**urbatis autē discipulis eius quasi iaz tēpore ppinquante dicit eis. **N**ec dum hora mea venit. cum autē venerit nō tacebo. **S**ed tamē stabitis meū ante diuinū iudicij. si

alieni de meo corpusculo aliquid velut reliquias dederitis. **I**llis autē respondētibus. **E**t quid faciemus pater. quia nescim; hōminem sepelire. **R**espondit ille. **N**unquid nescitis funē in pedib; meis mittere. et ita me ad montē trahere. **P**ili autē oculoꝝ eius ex iugi fletu ceciderāt. **N**ā p omne temp; vite sue sedens et opans: pannū in sinu suo habebat ppter lachrymas defluētes ex oculis eius. **D**ñi ergo moreretur cepit flere. **E**t cū fratres illius requirerēt dicētes. **Q**uid fles pater. nunquid et tu times. **I**lle respōdit. **I**n veritate timeo. **E**t iste timor q; nūc mecum est semp in me fuit ex quo factus sum monachus. **C**ū autē vidisset abba poemē quia transijt dixit. **B**eatus es abba arseni quia te tantū in hoc seculo planxisti. **Q**ui eū hic se non planxerit illic se lugebit. **A**t ergo hic ex voluntate aut illuc p tormētis impossibile est hominē non plangere. **A**bbas Daniel narrauit de eodē beato arsenio quia nunq; voluerit loqui de questionibus scripturarū. cum magnifice posset si voluisset. sed neq; eplam cito scripsit ad aliquē. **Q**uando autē ad conuentū veniebat post columnā sedebat ne quis videret faciē ei; et ne ipse aliquē videret alium. **E**rat autē visio eius angelica sicut iacob capillis canis et ornatus. elegans corpe siccus tamē. **H**abebat autē barbā prolixā omnino attingētes vsq; ad ventrē eius. **L**ongus autē erat s; senio longinquo curuatus. **M**oritur annorū nonagintaquinque. **H**ic fecit in palatō diue memorie theodosij maioris q; fuit pater archadij et honorij annos quadraginta. **E**t decem annos in loco q; dicitē trooin sup; babiloniā q; ciuitate; que v; memphis. **E**t tres annos i canop; alexandrie. **A**lios duos ānos reuersus itē i trooin. et ita dormiuit i pace psummas cursū suū. **V**ir bon; et spūscō plenus et fide. **B**eat; athanasij ep̄s rogauit aliquā abbatē pammon vt iret i alexandriā. **Q**ui descendens cū fratrib; cū vidisset q;sdam seculares dicit eis. surgite et salutate monachos vt bñdicamini ab eis. **F**req̄nter em̄ isti loquūt cū deo. et os eoz sanctū ē. **E**t cū vidisset ibi mulierē theatricā lacrimat; ē. **E**t req̄siet astātes cur plāget; **A**t senex

respondens dixit. **D**ue merces ad has lacrimas cōpulerunt. **U**na quidē perditio illius mulieris. **S**ecunda vero quia ego tantam curā nō habeo placendi deo quantāz habet hec mulier ut hominibz turpibus placeat.

De quodā sene dicebatur. quia quotiēs illi sua cogitatio dicebat. dimitte hodie et cras penitebis. ipse iterū respōdebat. **N**ō ita sed hodie debemus penitere et cras voluntas dei fiat in nobis.

Quidam ex patribus de aliquo referebat episcopo eo qd audisset duos de plebe sua viros nimie puritatis adulteros. **R**ogavit ergo deū. ut si ita esset ostenderet. **C**ū ergo post oblationem consecratā vnusquisqz ad cōmunionē accederet singulorū facies intelligebat et animos. **P**eccatorū enim facies nigras inspiciebat ut carbonem. et oculos eorū sanguine repletos. alios vero vidit clara facie et vestibus albis indutos. **C**um autē corpus domini suscepissent in quorundā vultibus lumen. in quorundā flāma videbat. **E**t autē agnosceret de illis quorū crimina audiebatur cōmunionē illis porrerit. et vidit vnus ex eis clara facie et honorabili albisqz vestibus circūdatum. **A**lterū vero nigrū et horribili vultu. **E**t postqz diuini gratiaz mysterij perceperunt illum vis quedam illustrabat. istum vero aliū quasi flāma succēdebat. **O**rabat autē episcopus de singulis que ei ostensa fuerant se doceri. **A**stitit autē angelus domini dicens ei. **O**mnia que de ipsis audisti vera sunt. sed ille vnus in sordibus suis permanet et in voluntate peccandi. ideo illum nigra facie et flāma succendi vidisti. **I**lle vero alter similis ei quidā erat sic audieras. sed ideo illum clara facie illustrari vidisti. quia recordatus de his que primū fecit abrenunciāns illis malis operibus cū lachrymis et gemitibus dei misericordiam postulabat pmittens qd si p̄terita ei fuissent remissa peccata ulterius ad eadē non rediret. **E**t ideo prioribus deletis criminibz ad hanc gratiā quā vidisti peruenit. **C**um autē episcopus gratiā dei miraretur eo qd nō solum de tormētis tam turpis vite hominem eruerit. sed etiā tanto honore decorauerit. respondens angelus dixit. **B**ene miraris.

homo em̄ es. **N**am dominus nosler ac vester naturaliter bonus et humanus est. celsis sanctibus a peccatis. penitentibz em̄ se p̄ cōfessionem non solū peccata dimittit. s3 etiā honore efficit dignos. **S**ic em̄ dilexit deus hominem ut vnigenitū suū filiūz. p̄ peccatoribus destinaret et p̄ ipsis daret ad mortem. **Q**ui ergo dum inimici eius essent morti p̄ ipsis elegit. quāto magis quādo illi p̄ p̄riant. **H**oc ergo scias quia nullum peccatum humanū bonitatē dei vincit. si tātm̄ modo p̄ penentiā vnusquisqz ea que p̄fecerat aboleuerit mala. **M**isericors enim deus et infirmitatē generis vestri scit. et passionū fortitudinē. et diaboli virtutē vltimā liciam. et cadentibz quidem hominibus in peccatū tanqz filijs indulgēs expectat em̄ dationem. penitentibz vero tanqz languidif comparit. et mox soluens peccata eorūz infortiorum illis etiā premia tribuit. **A**udiēs vero hec episcopus miratus est nimis. et glorificabat deum.

Abbas paulus simplex habebat hanc gratiā ut ingredietes in ecclia aspiceret. et ex ipsa facie eorū vnuscuusqz cogitationes seu male essent seu bone sentiret. **C**um ergo venissent ad ecclesiam. et ingrederētur sener vidit eos clara facie et leto animo ingredi. et angelos eorū pariter cum gaudio cū ipsis. **U**nū autē nigrū vidit et nebulosum habentē corpus. et demones hinc atqz inde trabentes eum ad semisso freno in naribus. et angelum sanctū eius a longe sequentem tristem. **B**eat⁹ ergo paulus cepit flere et pectus suum tondere. sedens ante ecclesiam propter eū quez talem viderat. **O**mēs autem aliqz senes videntes eum sic flentem ceperunt rogare ut si quid in ipsis vidisset manifestaret. aut cū eis ingrederetur in congregationem. **I**lle autem volebat ingredi sed semper flebat ppter eum quem sic viderat. **P**ost paululū autem cum absoluta congregatione discederent iterum omnium vultus circumspiciebat si tales egrederentur quales ingressi sunt. et vidit illum quem ante vidit nigrū et nebulosum egressum de ecclesia clara facie et candido corpore. et demones a longe sequentes eū. sanctū autē angelū ei⁹ p̄ eū

bilarem et gaudentē sup euz nimis. Tunc paulus exurgens cū gaudio vociferabatur benedicens deū ac dicens. Quanta miseria cordia et benignitas dei est. quanta miseria tuo eius est. Et ascendēs in altiorē locū magna voce dicebat. Venite et videte opera dei. venite et videte quēadmodū vult omnes homines saluos fieri et ad agnitionem veritatis venire. Venite adoremus euz dicentes. quia tu solus potes peccata tollere. Cum autē omnes cōuenissent exposuit eis paulus quid vidisset anteq̄ ingrederentur in ecclesiā. et que postea. et petebat illū fratrem quē sic viderat vt ei manifestaret cogitationes suas et actus. vel quēadmodū tantā cōmutationē illi deus donasset. Ille autē ante omnes cepit referre dicens. ego sum homo peccator. et in multis temporibus sum deditus. Ingressus autē nūc in ecclesiam dei audiui verba Isaie p̄phete. magis autē dei per ip̄m loquentis. Lauamini. mūdī estote. et tollite malicias de animabus vestris ante conspectū meum. Discite benefacere. querite iudicium. Et si fuerint peccata vestra tanq̄ coccinū. velut nix dealbabitur et si volueritis et audieritis me bona terre comedetis. Ego autē miser et fornicator cōpunctus in hoc sermone p̄phete. et ingressus intra pectus meū dixi ad deū. Domine tu es qui venisti saluare peccatores. hec igitur que nunc per prophetā promissisti. opere cōple in me indigno peccatore. Ecce enī ammodo profiteor tibi. et ex toto corde profiteor. quia hoc vltius non faciam malum sed renuncio omni iniusticie et ammodo finio tibi in conscientia munda. Ab hodie igitur domine et ab hac hora suscipe me penitentem et adorantē tē et renunciantē omnibus peccatis. Iuravi et statui apud me seruare omnes tuas iustificationes. Sub hac ergo sponsione egressus sum de ecclesia. statuens apud me nihil de prioribus peccatis vltius facere. Tunc omnes senes exclamauerunt dicentes ad dominū voce magna. Quā magnificata sunt opera tua domine. omnia in sapientia fecisti. **¶** Abbas ioseph bel dūm cū alijs senibus ad abbatem poemenem venisset. quidā ex parentibus pre-

dicti senis attulit infantē. cuius facies per corruptionē fuerat deprauata. et sedēs patris eius cum eo foris monasteriū plorabat. Cum autē vnus senex ad vocē flentis egressus esset. et interrogaret eum cur ploraret. Ille respondit. parens sum istius abbatis poemenis. et ob hoc veni vt hunc infantem quē temptatio cōterit vidisset. et timuim⁹ illum bucafferre. Et nunc si cognouerit quia hic sum ad buca expellit me hinc. Ego autē videns vos patres qui ad eum venistis p̄sumpsi venire huc. Quomodo vis ergo abba miserere mei. et tolle infantē hunc et defer intus tecum vt oret pro eo. Quē euz senex attulisset in cellā sapienti vsus consilio non illum obtulit primo abbati poemeni. sed a minoribus fratribus incipiens dicebat. Signate hūc infantē fratres faciētes orationem rogans per singulos senes. post omnes detulit illum ad abbatē poemenem. At ille nolebat eum contingere. Cū autē rogarent eum vt sicut omnes ita et ille oraret. exurgens senex ingemuit et orauit dicens. Deus sana facturam tuā ne dominetur illi inimicus. Et signauit infantē. moxq̄ patri sanus est redditus. **¶** Requisite quidā ex patribus si perfectū bonum esset egestas respondit. Magna est penuria. Nam qui eam voluntarie sustinet tribulationē quēdem carnis habet. anime vero sue inuenit requiem. **¶** Quidā frater requisit senem dicens. Si paucos nūmos mibi debet frater inbes vt repetam eos. Cui senex ait. Semel tantūmodo dic illi cum humilitate. At ille dixit. Quid si semel dixerō et nihil mibi dederit. quid faciam. Tunc senex ait. Vltimius nihil ei dicas. At ille dixit. Et quid faciam. quia non possum vincere cogitationem meam. nisi fuero illi importunus. Dicit ei senex. Dimitte cogitationem tuā et crepare tantūmodo ne contristes fratrem tuum quia monachus es. **¶** Quidam frater requisit senem dicens. Quomodo potest anima humilitatem adipisci. Ille respōdit. Si tua tantūmodo et non alterius mala cōsideret. Dicebat autē quia p̄fectio hominis humilitas est. quātumcūq̄ enī de posuerit se homo in humilitate tantū p̄ficit in altū. Sic

enim superbia si ascenderit in celum vsqz ad inferos deducit. ita humilitas si descenderit vsqz ad inferos tunc exaltat vsqz ad celos. **¶** Abbas macharius dñi ambularet in deserto caput cuiusdā hominis aridum inuenit in terra. Quod postqz baculo suo conuertit vocem visum est emittere. **¶** Senex quidnā esset interrogat. **¶** Ille respondit. Ego quidē princeps eram sacerdotum idolorū qui in hoc loco habitabāt. tu autē es abbas macharius spū diuino repletus. quacunqz effi hora miseris eorum fueris qui in pena sunt et p eis oraueris cōsolationem aliquā sentiūt. Cui senex. Et que est consolatio vestra vel pena respōde. **¶** Ille altius ingemiscens. Quantū inq̄t celum distat a terra. tantū ignis est altus in quo medio sumus a pedibz vsqz ad caput vndiqz perfusi. nec cuiqz licet faciē alterius intueri. sed facies nostro dorso coniuncte sunt. **¶** Cū ergo oras p nobis ex parte videm? alterutrum. et hoc nobis p cōsolatōe cōstat. **¶** His auditis lachrymas fudit dicens. **¶** De diei illi in quo homo mandata dei trāsgressus est. **¶** Et iterū ab eo si esset altera pena maior inquit. **¶** Cui ille respondit. **¶** Sūt nobis alij multo inferius. **¶** Cūqz qui essent illi interrogaret dixit. **¶** Nos quidē qui deū non cognouimus misericordiā quantācūqz patimur. illi vero qui cognitū negauerūt grauioribus et ineffabilibus penis subitis nos cruciatur. **¶** Quibz auditis beatus macharius capite altius terre defosso discessit. **¶** Quidaz frater requisit a senex dicens. abba cura demonibz grauiter impugnamur. **¶** Respōdens senex dixit. quia arma nostra projicimus a nobis. id est patientiā. humilitatem mansuetudinē atqz obedientiā. **¶** Quidaz frater requisit abbatē sysoium dicens. **¶** Putas abba. si modo nos psequitur diabolus sicut antiquos patres. **¶** Respondit. **¶** Magis modo homines psequit nōstre etatis. qz appropinquant penaz genera. vbi ille cum legionibz suis angustat dum scit stagnum vbi cū igne et sulphure erit arsurus. **¶** Ideo hominibz infestat. nec tantū infirmos quosqz appetere dignatur quos vbi voluerit cito subuertit. s3 fortes magis et magnos sup

plantare p diuersa precipitia aggreditur. **¶** **¶** Quidam fratres requisierunt abbatem Siluanum per quam viam adeptus esset tantam prudentiam. **¶** Respondit eis ille dicens. **¶** Nunqz dimisi morari cogitationes malas in corde meo que deum prouocaret ad iram. **¶** **¶** Beatus Antonius dicebat. **¶** Si possit fieri quantos passus ambulet monachus. vel quot calices aque bibit in cella sua. habet declarare senioribus vt non deuietur in ipsis. **¶** **¶** Abbas Doemen dixit. **¶** In nullo sic gaudet inimicus quomodo in illo qui non vult cogitationes suas manifestare. **¶** **¶** Quidam frater dixit ad senem. **¶** Ecce abba. frequenter interrogo seniores patres. vt dicant mihi cōmonitionem pro salute anime mee. et quidquid dixerunt mihi nihil retineo. **¶** Erāt autem seni duo vasa vacua. **¶** Et dicit ei senex. **¶** Glade et affer vnum ex illis vasis et mitte aquam et laua illud et effunde. et pone nitidum in locum suum. **¶** Fecit ergo ita frater semel et bis. **¶** Et dicit ei senex. **¶** Vtrūqz vasa simul affer. **¶** Et cū attulisset dicit ei. **¶** Quale est ex vtriusqz mundius. **¶** Respondit frater. **¶** Vbi aquam misi et laui. **¶** Tunc senex dicit ei. **¶** Sic est et anima filii que frequēter audit verba dei. **¶** Quis nihil retineat ex his que interrogat. tamen plus mundatur q̄ illa que non requirit. **¶** **¶** Quidam senex dixit. **¶** Quando opa bona exercet monachus. veniens dyabolus locum non inuenit in eo et statim discedit. **¶** Si autem malum opus exercet veniens frequenter spiritus dei et videns malum opus nō ad eum accedit sed recedit. **¶** Si autem ex toto corde iterū requisitus fuerit cito reuertetur. **¶** **¶** Quidam senex dixit. vsqz tunc debet laborare monachus vsqz quo possidet at christum. **¶** Qui autem semel illum adeptus fuerit iam non laborat. **¶** Permittit tamen dominus laborare electos suos vt rememorentur tribulationum labores vnde semetipso custodiant timentes ne tantos labores amittāt. **¶** Nam et filios israel ideo deus per desertum quadraginta annos circumduxit vt rememoratis tribulationibus non redirent retrosum. **¶** **¶** Quidam frater interrogauit senē dicens. **¶** Dic mihi p̄

quare nunc laborantes monachi non accipiunt gratiam sicut antiqui patres. Cui senex dixit. Tunc tanta charitas erat ut unusquisque proximum suum sursum traheret. nunc vero postquam charitas refrigit totus mundus in maligno positus est. singuli proximos suos ad inferiora deducunt. et ideo sic gratiam non fortimur. **Q**uidam frater requisivit senem dicens. Putas abba cognoscunt sancti viri quando venit in eos gratia. Respondit senex dicens. Non semper cognoscunt. Nam cuiusdam magni senis discipulus cum peccasset in aliqua re iratus senex dixit ei cum clamore. Uade et morere. Et statim ille cecidit et defunctus est. **C**umque senex vidisset eum mortuum timor ingens irruit super eum. et cum magna humilitate oravit rogans deum et dicens. Domine iesu christe resuscita illum et iam ulterius sine consideratione tale non loquar sermonem. Et cum hec dixisset statim surrexit discipulus eius. **A**bbas poemem dixit. homo qui alios docet et non facit ea que docet similis est fonti alto qui omnium res lauat et omnes satiat potu. se autem ipsum lauare non potest. sed habet et immundicias et sordes limorum. **I**ste dixit. Doce aiam tuam seruare quam lingua tua alios docet. **Q**uidam anachoreta cum venisset ad abbatem poemem. suscepit eum senex cum leticia. Et cum se alteruterum amplexi fuissent cepit anachoreta de scripturis sanctis et de rebus celestibus conferre. Tunc senex vertit faciem suam ad alium fratrem. et non dedit anachorete responsum. Ille vero videns quod non loqueretur cum eo egressus est tristis et dicit discipulo eius. Sine causa labore tanti itineris assumpsi. ut venire ad eum qui mihi loqui dedignatur. **I**ngressus autem discipulus ad abbatem poemem dixit. Propter te huc venit abba iste homo magnus. tanta gloriam in locis suis habens. et tu non vis loqui cum ipso. Respondens senex dixit. Iste homo de superioribus est. et celestia loquitur. ego autem de inferioribus sum et terrena vir loqui possum. **S**i mihi locutus fuisset aliquid de passionibus monachi. forsitan et ego respondissem illi. **S**i autem de celestibus loquitur ego me nescire confiteor. **E**gressus ergo discipulus dicit ad anachoretam. Senex iste non

ster non vult de altioribus questionibus loqui sed si quis ei de passionibus locutus fuerit respondet illi. **A**t ille compunctus in hunc sermone ingressus ad senem dixit. Quid faciam abba. quia dominatur mihi passiones cordis mei. Tunc senex respexit eum gaudens et dixit ei. Vado bene pater venisti. **A**perio ergo os meum et implebo illud bonis tuis. **E**t hoc sermone adiutus est anachoreta. et dixit. **I**n veritate bona est hec via quam tenes et vera. **E**t agens seni gratias reuersus est in propriam regionem. **Q**uidam senex dixit. **S**i quis autem de scripturis autem de quacumque causa locutus fuerit ne contendat cum eo. sed siquidem bene dicit contenti ei. si vero male dicit ei. Tu scias quomodo loquaris. **A**t apostolus. **N**oli contendere verbis. **H**ec observans et humilitatem possidebis et odium euitabis. **N**am si persistas contendens et vis defendere sermonem tuum nascetur scandalum. **F**requentem ergo dum laudas alterum fit etiam ex iustificatione contentio. **D**e quacumque autem re grauiter contendis non paruam noxietatem senties. et nullo modo requiem possidebis. **M**agis autem stude silentium. et de nullo es sollicitus. **A**tende meditationi tue. tam mane quam vespere. et impetum inimicorum non timebis. **Q**uidam frater interrogauit senem dicens. **U**squequo est obseruandum silentium pater. Respondit senex. **U**squequo interrogaris. **I**n omni enim loco si taciturnus fueris requiem possidebis. **A**bbas pater mon dicebat. **S**icut apis quocumque vadit mel operatur. ita et monachus quocumque pergit si propter opus dei perrexerit dulcedinem bonorum actuum semper potest perficere. **A**bbas mutus venit aliquando de loco qui vocatur ragitham in partibus gebulonis. **E**rat autem cum eo etiam discipulus eius. **U**idens autem eum episcopus loci illius tenens eum inuitum presbyterum fecit. **E**t dum pariter comederet dicit ei episcopus. **I**ndulge mihi abba. scio enim quia hunc honorem nolebas. sed ego a te benedictione desideras hunc presbiterum facere. **C**ui senex per humilitatem ait. **E**t mea cogitatio parum volebat. si hunc laborem quod diuidi habeo a fratre quem mecum est et solus

non sufficio orationes meas implere. Dicit ei episcopus. Si scis enim esse dignum ordino ego et illum. Respondit abbas mutues. Si quidem dignus sit nescio. unum autem scio quod meliorem me est. Ordinavit autem et illum. Utrique tamen ipsi ita permanserunt usque ad finem suum ut non minus ad altare quantum ad oblationem sacrificandam accederet. Unde dicebat senex. Confido in deum meum. quia non habeo grande iudicium propter hanc ordinationem. quia oblationem non mihi presumpsi offerre. Nam ordinatione hoc illorum est qui sine culpa sunt iusti et immaculati. Ego autem bene me cognosco.

¶ Quidam frater beati machariuz postulabat ut ei sermonem diceret quem posset saluari. Cui senex ait. Oportet fugere homines et sedere in cella. et pro peccatis iugiter lamentari. et quod super omnes virtutes est tam lingua cohercere quam ventrem.

¶ Abbas Arsenius dum adhuc secularis in palatio moraretur oravit dominum dicens. Domine ostende mihi viam per quam possim salvari. Et audiuit vocem dicentem sibi. Arsenius fuge homines et saluaberis. Cum ergo recessisset in solitudinem et eundem sermonem oraret rursus audiuit sibi vocem dicentem. Arsenius fuge. tace et quiesce. Hec enim sunt principia salutis. Cum ad eundem Arsenium Theophilus archiepiscopus venisset aliquando ab eo audire sermonem edificationis. Tunc sanctus Arsenius ait cunctis qui aderant. Si dixero vobis aliquid custodietis. Quod cum illi gratanter promississent addidit ille. Quocumque loco audieritis Arsenium illum velterius ne accedatis. Item cum eum vellet archiepiscopus videre misit primo videre si aperiret ei. At ille remanserat ei dicens. Si solus veneris aperio tibi. si autem cum pluribus ultra hic non sedebit Arsenius. Quod cum audisset episcopus. ceptum iter distulit. ne propter se de loco illo heremita discederet. Venit aliquando ad eundem abbas Arsenius in quendam locum et erat harundinetum. et motus est vento. Et ait senex ad fratres. Quis est hic motus. Et dicit ei. Harundines sunt. Dicit senex. Vere si quis sedet cum quiete et audierit vocem aui non habebit cor eius eandem quietem. quanto magis vos habentes sonum harundinum harum. Dicebat autem de eo quia erat cella eius

longe milia trigintaduo. et non exiebat cito. sed alij ei faciebant ministerium. Quando autem in solitudinem redactus est locus qui vocatur scitibi exiit ploras et dicens. Perdidit mundus romam. et monachi scitibi.

¶ Quidam fratres dum linum ex thebaida pergerent comparare dixerunt. per occasionem beati videlicet amnis Arsenium. Quod cum daniel discipulus eius nunciasset precepit ut per quam causa illuc advenissent de alexandria ab eis inquireret. Cum ergo renunciasset propter linum pergerent comparandum. Respondit Arsenius. Ergo faciem meam non videbitis. quia non propter me sed propter opus suum advennerunt. Glade itaque et susceptis eis fac obsequium et dimitte eos dicens. quia senex non potest vobis occurrere. Cum quidam ad eundem beatum Arsenium ex fratribus advenisset volens videre eum pulsavit ostium. Abbas autem Arsenius sperans suum esse discipulum aperuit ei. Sed postquam alter esse cognoverat. mor se in terram proiecit. Illo autem surgere eum postulante respondit. Non hinc exurgam nisi discesseris. Per multas autem horas rogatus a fratre non acquievit donec discederet ille qui venerat. Astiterunt aliquando ad abbatem Arsenium demones in cella sedenti et tribulabant eum. Superuenerunt autem ei fratres qui ei ministrare solebant. stantesque extra cellam audiebant eum clamantem ad dominum et dicentem. Domine non me derelinquas. quia nihil boni feci coram te. sed presta mihi finem benignitatem tuam. saltem modo assumere initia bene vivendi. Cum interrogaret aliquando abbas Arsenius quendam senem egyptium de cogitationibus suis. alius videns eum dixit ei. Abba Arsenius quomodo tu qui tanta eruditione in latina et greca lingua edocuit es rusticum istum de cogitationibus interrogas. Et ille respondit dicens. Latinam quidem et grecam linguam quantum ad sensum pertinet apprehendi. sed alphabetam rusticum huius necdum discere potui. Senes dicebant. quia dederint aliquando in scitibi fratribus paucas caricas. et quia paucis erant non transferunt ex eis abbatem Arsenio. ne velut iuriam paterent. Ille autem cum hoc audisset non est egressus iuxta morem ad collectam cum fratribus dicens. Excommunicastis me ut non mihi daretis eulogiam quam transmisit dominus fratribus.

ex qua nō fui dign⁹ accipe. **Q**uod cū audis-
sent oēs edificati sunt in humilitate senis.
Et vadēs p̄byter portauit de caricis illis.
⁊ adduxit eū in p̄gregatione gaudentē. **D**i-
cebant autē de eo. quia nemo poterat comp-
lexendere modū p̄uertiōis eius. **S**edente
eodē abbate arsenio aliqñ in interiorib⁹ egypti.
cū illic imp̄ortunitatē pateret. visum ei
est derelinquere cellā ⁊ nihil ex ea tollere se-
cum. et sic p̄fectus est ad discipulos suos.
paranitas. alexandriū. ⁊ zoilū. **D**ixit ergo.
Tu alexander surgēs nauiga. **E**t zoilo di-
xit. **V**eni me cū vsq; ad flumen ⁊ quere mi-
hi nauiculā alexandriā nauigantē. et nauig-
ga etiā tu ad fratrem tuū. zoilus autē turbat⁹
in verbo est ⁊ tacuit. ⁊ ita diuisi sūt ab inui-
cem. **D**escēdit autē senex circa p̄tes alexā-
drie. ⁊ egrotauit egritudine magna. **D**isci-
puli autē ei⁹ dixerūt ad inuicē. **P**utas ne aliq;⁹
nostrū p̄tristauit senē. ⁊ p̄pterea diuisus ē
a nobis. **E**t nō inueniebāt inter se p̄tristati-
onis causam. neq; quia aliqñ ei inobedien-
tes existerēt. **C**ū dō sanat⁹ fuisset senex di-
xit ad seipsum. vadā ad fratres meos. **E**t
ita nauigās venit ad locū qui dicitur petra
vbi erāt supradicti ministri eius **C**ū dō iu-
ra flumen esset puella quedam ethiopiissa
ueniēs tetigit perā eius. **S**enex autē incre-
pabat eā. **I**lla vero dixit. **S**i monach⁹ es
vade in montē. **C**ōpunctus autē in hoc ver-
bo arseni⁹ dicebat ad seipsū. **A**rseni si mo-
nachus es vade in montē. **E**t inter hec oc-
currerunt ei alexander ⁊ zoil⁹ discipuli ei⁹
Et cū cecidissent ad pedes ei⁹ p̄iecit se etiā
am senex in terrā ⁊ flebāt simul. **D**icit autē
senex. **N**ō audistis q; egrotari. **E**t dixerūt
ei. etiā audiuimus. **E**t ille dixit. **Q**uare n̄
venistis videre me. **E**t dicit ei alexander.
Quia diuisio tua a nobis acceptabilis nō
fuit. quoniā et multi ex ea p̄tristati sunt di-
centes. **N**isi inobedientes fuissent seni ne-
quaq; se sepasset ab eis. **E**t dicit eis senex
Et ego cognoui q; hoc dicere. **S**z ⁊ itez
dicturi sunt vobis quia nō inueniēs colum-
ba requiē pedibus suis. reuersa est ad **N**oe
in archam. **I**n hoc igit̄ verbo curati sūt ani-
mi discipuloz ei⁹. ⁊ p̄manerūt cū eo vsq;
ad vitimū vite ipsius tempus **E** **A**b

bas besarion dum ambularet cū discipulo
suo per heremū. venerūt ad quandā spelun-
cam. ⁊ ingressi ibi inuenerūt fratrem sedentē
⁊ funiculū operantē. qui neq; respexit eos
neq; salutauit. neq; aliqd locutus ē eis **D**i-
xit ergo eis abbas besarion. **C**amus hinc.
quia hic senex nō vult loq; nobiscū. **E**t p̄fe-
cti sunt ad abbatē **J**ohannē. **C**ū autē reuer-
terentur ad eandē speluncā. et dicit abbas
besarion. **I**ngrediamur iterū ad hūc fratrem
si forte vel modo p̄suadeat illi deus vt loq;
tur nobiscum. **E**t cū ingressi fuissent iuene-
runt corpus tantūmodo mortuū. **E**t dixit
discipulo suo. **V**eni frater cōponamus il-
lud. quia p̄pter eū huc nos dñs transmisiit
Cū autē sepelirēt inuenerūt quia mulier es-
set. ⁊ admirati sunt ⁊ dixerūt. **Q**uemadmo-
dum ⁊ mulieres cōluctant et vincūt demo-
nia. **E**t glorificātes deū qui est omnīū p̄te-
ctor recesserūt inde **F** **B**eat⁹ macha-
rius aliqñ narrabat dicēs. **V**enerūt ad me
quondā duo iuuenes. et vn⁹ quidē iaz ple-
no. alter ad huc incipiēte barbitio. **Q**ui cuz
ignorātes me ipsum interrogarēt vbi esset
abbatis cella macharij. atq; me scrutante
cur eū requirerēt. opa eius inquirūt magna
et vitam p̄conabilē cognoscētes eū vide-
re summo desiderio festinam⁹. **C**unq; ego
me ipsum esse quē quereēt profiterer. mox
meis pedibus puoluri vt illos mecum habi-
tare p̄mitterē postulabāt. **Q**uos cuz vide-
rem velut diuitiaz opulencia delicatos non
posse mecum illic residere respōdi. **E**t si hic in-
quiunt tecum manere nō possumus. alio tñ lo-
co nos p̄ficisci definita semel sentētia men-
tis impellit. **Q**uo ego audito cepi intra me
ipsum ita reputare. **S**i hinc illos abegero
scandalū patiētur. **C**ū enī labor ipse cōpel-
lat eos hinc fugere. cur de mea murmurēt
voluntate. **T**ūc dixit illis **V**enite p̄struite
vobis cellas si potestis. **A**t illi locū sibi tan-
tūmodo demonstrari poscebāt. **Q**uib⁹ ego
alueolū cū secure ⁊ sacco pleno panib⁹ cum
modico sale cōtradidi. petra durissimā osi ē
di. qua incisa habitaculū sibi p̄pararēt qd
lignis de palude allatis cōtegerēt. **A**rbitra-
bar autē ego p̄ intincto sibi hoc labore disce-
dere. **A**t illi interrogauerūt me qd illic aliq;

fratres solebant operari. Respondi ego fū-
 niculum. Et sublati folijs palmarū princi-
 pium illi? texture oñdi vel sportellas facere
 quas ministratoribus p pane recipiēdo dare
 cōmonui. et ita discessi. Illi dō cū summa
 patientia que a me fuerūt impata fecerunt
 ac per tres annos ad me nullaten? accesserūt
 Et quia alij fratres de longinquis regionibus
 veniebāt ad me. illi dō nec aliquid re-
 quirerēt. nec ad illos accederē non leuiter
 admirabar. vidēs eos in ecclia tantū obla-
 tionem cū silentio et orōne p cipere. Desi-
 derans ergo scire puerlationē eorū habdo-
 mada integra se unās rogavi dñm vt mibi
 opera eorū dignaret ostendere. Et post hoc
 pfectus ad eos pulsavi ad ostiū. Quo aper-
 to tacētes adorauerūt me vterq;. Et postq;
 facta ex more oratiōe cōsedi ille maior innu-
 it minori et egressus est foras. Sedebat au-
 tem ipse funiculū torquēs nihil loquēs om-
 nino. Hora dō nona pulsāt ostiū. ad quem
 aperto minor ingressus est. et maiore iteruz
 innuente egressus cibū quo reficeremur ex-
 corit. eodemq; nutu in suis mēsam cū pari
 macijs tr. b. apposuit tacensq; stetit. Quibus
 ego dixi. Surgite comedam?. Quo facto
 allato vasculo quo aquā solebāt potare po-
 tauimus. Ablata autē mensa cū vesperasce-
 ret dicūt ei Discedis. at ego illic me velle re-
 quiescere respondi. Vtrā ergo mibi i vno
 angulo collocauerūt. et ipsi in altero angu-
 lo quasi quieturi. et zonas suas et analabios
 posuerūt. Cū autē quali ad dormiendū se p-
 pararent. iterz ego rogavi dñm vt mibi eo-
 rum opa declararet. Et ecce dissipato tecto
 lux clara cellulā quasi medi? dies impleuit
 quā tamē illi nō senserūt. Sed postq; arbi-
 trati sunt me dormire surgētes cinxerūt se
 atq; ad celū manus extenderūt. quos q; de-
 ego quid facerēt intuebar. Illi dō me vide-
 re non poterāt. Et ecce vidi tanq; muscas
 demones veniētes. et in illius minoris ore
 atq; oculis residere volētes. sed angel? do-
 mini complexa ignis armatus tā illū circū
 dabat q; demones abigebat. Ad maiorem
 autē ppe accedere nō audebāt. Diluculo ve-
 ro se in eodē stratu. piecerūt. et ego velut ex-
 perfactus exurgo. Qd cum et illi ita fecit

sent. ille maior hunc mibi sermonē locutus
 est. Vis pater duodecim psalmos decante-
 mus. Ac me p sentiēte. ille minor frater qn-
 q; psalmos cū sex versibus decāuit. et vnū
 alleluia. Et p singulos vltus fax ignis egres-
 sa ascendebat ad celū. Itē et maior cū decan-
 taret quotiēs labia deducebat ad psallendū
 velut funiculū ignis de ore ei? ad celū ten-
 debatur. Postq; vero ego aliquantulū de-
 cantavi egrediēs vt p me dignarent orā-
 re expetui. Illi vero tacētes meis sunt pedi-
 bus prouoluti. Et cognoui quoniā quidem
 maior esset pfectus in timore dei. minorez
 vero adhuc demones impugnatēt. Post
 paucos dō dies maior frater est in pace re-
 ceptus. tertio die etiā minor est eū assecut?
 ¶ **A**bbas moyses cōmonebat fratres
 dicens. Quattuor sunt monacho principa-
 lia obseruanda. id est tacendi. seruādi man-
 data dei. humiliandi semetipsum. et angu-
 stia paupertatis. Oportet ergo monachū vt
 semp luceat. semp suoz memor sit pctōrū.
 Et omni hora ponat sibi mortē ante oculos
 suos. ¶ Sancti patres cōgregati p pbeta-
 uerunt de vltima generatiōe. et quibus vnus
 p capuus noīe Isquirio dixit. Nos quidez
 adhuc mandata dei implem? Interrogauē-
 runt etiā alij patres dicētes. Quid hi q; post
 nos futuri iunt. At ille respōdēs dixit. Ne-
 dīa forte cōplebūt mā data dei et eternū re-
 quirent deū. Dixerūtq; sancti patres. P-
 hos autē qui veniūt quid facturi sunt. Re-
 spondens dixit. Homines generatiōis illi?
 mandatorū dei opa nō habebūt. et pcepta dei
 obliuiscētur. Supabundabit autē tūc iniqui-
 tas et refrigescet charitas multoz. Veniet
 vero sup eos temptatio. et q; inuenti fuerint
 in illa temptatiōe. pbati et nobis et patribus
 nostris meliores existūt et feliciores et pba-
 biliores. ¶ Quidā frater abbatē requirit
 agathonem dicēs. Volo pater manere i cō-
 gregatione cū fratribus. Dic mibi quō habi-
 tem cū eis. Respōdit ei senex. Obserua hoc
 p omnibus vt qualis primo die ingrediaris
 apud ipsos. tales etiā rel. quos dies pagas
 cū humilitate. ¶ Quodā tpe mazines cū
 supuenissent in scitibi. et multos ex patribus
 interfecissent. abba poemen cū alio abbate

seniore se nomine nub. et cum alijs quibus patri-
bus fugiens inde venit in locum terenetudi-
nis. et inuenerunt ibi templum quoddam deser-
tum. manserunt ibi septem dies donec cogno-
scerent ubi mansurus esset unusquisque in egypto.
Dicit ergo eis abbas nub qui erat senior
Septimana hac unusquisque maneat apud
se et cum altero non loquatur. Cum autem sic faceret
erat in templo illo statua cuiusdam idoli. Ab-
ba ergo nub exurgens manelapidabat eam
et vespere veniens dicebat ad eam. peccani in-
dulge mihi. et per totam septimanam similiter fe-
cit. Die autem sabbati cum pariter conuenissent
dicit ei abba poemē. Quid voluisti hac to-
ta facere septimana. ut homo fidelis idolo
diceres indulge mihi. Dicit ei senex. Hec
ego propter vos feci. Dicit ei mibi. nunquid
hoc idolum quoniam lapidabam locutum est aliquid aut
iratum. et iterum quoniam indulgentiam petebam nihil
exaltauit se aut gloriatum est. Cui abba Po-
emen respondit. Non utique. Tunc senex di-
xit. Fratres ecce sumus septem. si vultis ergo
ut pariter maneamus sit idolum istud nobis ex-
emplum. ne quando iniuriatus aliquis irascatur.
nec quando ab eo venia petitur glorie vel ex-
tollatur. sin autem non ita vultis. unusquisque ubi
vult pergat. At illi percipientes se in terra spem-
ponderunt se ita facturos. et sic permanserunt
per multos annos cum multa humilitate et pa-
tientia. Quattuor horis dormiebant in nocte
et quattuor psallebant. et quattuor operabantur.
Deinde vero usque ad nonam legebant finden-
tes folia palmarum. et post hoc victum sibi prepa-
rabant. colligentes quasdam herbas terre.

H fuerunt et alij septem similiter proba-
tissimi viri qui in ea heremo quam sarracenis con-
tigua est habitabant. cellulis quidem haud longe a se diuisis. sed ipsi vinculo charitatis con-
nexi. quorum unus vocabatur petrus alius ste-
phanus. tertius iohannes. quartus georgius
quintus theodorius. sextus felix. septimus laurus.
Hi ergo in sterili ac vastissima solitudine.
et pene hominibus inhabitabili commorantes
semel sibi in septimana videndos se prebebant
Sabbatorum namque die hora diei nona conue-
niebant singuli de locis suis ad locum sibi con-
dictum deferentes unusquisque si quod inueni-
re poterat. Et unus quidem defererebat nuces

alius lactozones. alius dactilos. alius ficus
alius herbas visibiles. id est labianum pastinacal-
caricas et petriliu. Iste quippe erat scriptu-
rus eorum victus. panem namque et oleum vel potum
extra usum habebat. Tantummodo supradic-
tis herbis et pomis sustentabantur. Cestimē-
tum eis palma solummodo prebebat. Aqua in
locis illis minime inueniebatur. Neque enim
aliter potabantur quam exentes mane ac discer-
rentes per diversas herbas colligentes ros.
qui affluentissime ibi cadit. et inde tantum-
modo bibebant. Cuiusque ut diximus in unum conue-
nient locum agentes deo gratias sumebant ci-
bum. Post refectioem vero usque ad vespere
sedentes meditabantur de scripturis sanctis.
Non enim discurrerebat inter eos secularis fa-
bula. non cura seculi. non actio terrenarum rerum
sed solummodo collatio spiritualis regni cele-
stis desiderabilis commemoratio futura bea-
tudo. gloria iustorum. pena peccatorum. sancto-
rumque omnium requies. que iam inter beatas pa-
radisi sedes letantur. Hec commemorantes su-
spirabant ex imo pectore et flebant vberissime.
Cuiusque per totam noctem vigiles permanserunt ce-
lebrantes domino laudes. die vero hora nona
loquendi seculum. et videndi se terminum capiebant.
Rediebat enim unusquisque ad cellam suam. in qua
solus soli deo diebus ac noctibus vacabat. In
his igitur studiis eos positos. sarraceni late
per heremum discurreres repererunt. et irruen-
tes super eos de heremo eiecerunt. atque ligantes
eos pedibus suspenderunt. multisque iniuriis
affectos ad extremum focum subtus eos de her-
bis amarissimis pergerunt. ubi incredibili-
ter cruciati lumen oculorum ex amaritudine
sumi amiserunt. Et postquam multis tormentis
eos afflixerunt semivivos eos dimiserunt.
ex quibus unum novimus in quadam loco habere pluri-
mo postea supervixisse tempore. ceteri vero ubi non
fuerint devoluti penitus ignoramus. **I**
Interrogavit quidam frater abbatem Po-
emenem dicens. Quid est quod dominus in evangelio
ait. Nemo hac dilectione maiorem habet quam
ut quis animam suam ponat pro amico suo. Quomodo
hoc fiet. Respondit senex. Si quis audit ver-
bum malum a proximo suo et cum possit ipse simi-
lia respondere illi. pugnat tamen in corde suo por-
tare laborem. et vim sibi facit. ne forte respon-

deat illi et tristat illū. iste talis animā suā
ponit p amico suo. **R**egit? abbas moy
ses dixit. Si nō p cordat act? et orō inuanū
laborat homo. Cū em̄ orat q̄s pro seipso vt
indulgentia illi peccator? detur. obseruet ne
faciat illa iterū. Qñ em̄ voluntatē peccandi
quis dimiserit. et ambulat pmanēs i timo
re dei. istū mox cum gaudio suscipit deus.
Sanctū senem requisit frater dicens
Quid faciet homo in omni tēptatiōe veniē
te super se. et omni cogitatione immisā ab ī
mīco. Respondit. plangere debet in cōspe
ctu bonitatis dei vt succurrēs auxilietur ei
Scriptū est ei. Dñs mihi adiutor ē. et ego
despiciā inimicos meos. **Q**uidā senex
dixit. Sicut ad succēsā ollā mulce nō ap
propinquāt. si vō tepida fuerit insidēt i ea
et faciūt vermes. ita et monachū succensum
igne diuini amoris fugiūt demones. tepi
dū vero illudūt et insequunt. **A**bbas sil
uanus sedens aliqñ cū fratribus in speleo. fa
ctus est in excessu mētis et cecidit in faciem
suā. et post multū surgēs plorabat. Et inter
rogauerūt fratres eū dicētes. Quid habes
pater. Ille vōtacebat et flebat. Cōpellenti
bus aut illis dixit. Ego ad iudiciū raptus
sum et vidi multos de habitu nostro eūtes
in tormēta et multos seculares ad regnum
Et lugebat senex. et nolebat deinceps exire
de cella sua. Sed si exire cogebat. operiebat
capucio faciē suā dicēs. Quid necesse ē vi
dere lumen istud tēpale in quo nihil ē vtile.
R **Q**uidā senex dixit fratri. omni die
vicinā tibi mortē esse cogita. quasi iā clau
sus in monumēto nihil de hoc seculo cures
Timor dei pmaneat in te omni hora. Cre
de te hominibus omnibus inferiorē esse. Non
detrabas alicui. quia de? cognoscit omnia. s
esto pacificus cū omnibus. et dabit tibi dñs
requiē. **C**ū quidā fratres quēadmodum
orarēt beatū machariū req̄sissent. respondit
illis dicēs. Nō sunt necessaria vobis sup
flua verba. sed extēdere man? ac dicere. De
us quomō vis et sicut tibi placet ita fiat. Si
autē temptatio irruerit aut impugnatio di
cendū est. Dñe deus clemētissime auxiliari
dignare nobis. tu em̄ scis quid nobis expe
diat. fac nobiscū misericordiā tuam. **A**b

bas iohānes dicebat. Similis debet eē mo
nachus homini sedētū sub arbore grandi. q̄
respiciēs feras diuersas et serpētes venien
tes ad se. cū nō potuerit eis resistere subit i
arbore et saluatur. Ita et monachus sedeat i
cella sua. et respiciēs prauas cogitatiōes ia
culationesq̄ veniētes sup se cū nō potuerit
eis resistere. cōfugiat p orōem ad dominū
cui oia possibilis sunt et saluabit. Itē dixit
similis esse debet monachus hoī habētī a si
ni sitra ignē et a dextra aquā vt quotiēs suc
census fuerit ignis tollat de aqua et extin
guat illū. Sic oportet et monachū facere oī
hora vt qñ cogitatio turpis succensa fuerit
ab inimico. tunc aquā. i. orōnes p̄tinuas ef
fundat et extinguat illā. **A**bbas zenon dū
esset in scitbi egressus est nocte d cella sua
ambulare p heremū. Et factū est dū longi
pcessisset errauit. tres noctes dieq̄ ambu
lans et cecidit fatigat? vsq̄ ad mortē. Et ec
ce stetit ante eū infans habens in manu sua
panē. Et dixit ei. Exurge et comede. At il
le exurgēs orauit. timuit em̄ fantasiam esse.
Cui infans dixit. bene fecisti q̄ orasti. mox
ergo surge et comede. Cui abba zenō nō
adquieuit nisi secūdo et tertio orasset. Et cū
ille laudaret q̄ orabat. Iā tūc surrexit et co
medit. post hec dicit ei infans. Quantiū tē
pus ambulasti tantū longe es a cella tua.
Sed surge sequere me. Et mox inuentus
est aī cellā suā. Dicit ergo ei senex. Ingre
dere in cellā meā et fac orōem. Et ingresso
sene in cellā suā ille nō cōparuit. **I**
Abbas daniel referebat de beato Arse
nio. eo q̄ sabbator? die vespere solē relucē
tem post dorsum suū dimittebat in orōe p̄si
stens. extēdensq̄ ad celū man? non deliste
bat orare nisi itē? seq̄nti die sol surgēs ocu
los ei? impleffet. Ceteras aut noctes pui
giles ducebat. et ppe diluculo cū vellet pa
rū p nature fragilitate q̄scere dicebat som
no. Veni male serue. Et mox claudēs ocu
los q̄scere paz somni sedēdo surripiebat.
et statim exurgebat. **V**enerūt aliqñ ad ab
batem luciū in ennatū monachi q̄ diceban
tur cohibiti. hoc est orātes. Et interrogabat
eos senex dicēs. Quid est op? manū ves
trā. Et illi dixerūt. Nō ptingim? aliq̄

opus manuum. sed sicut dicit ap[osto]lus. sine intermissione oram[us]. **D**icit ei senex. **E**t n[on] manducatis. **I**lli aut[em] dixerunt. **E**tiam manducam[us]? **E**t dicit eis senex. **N**on ergo comeditis quod orabit[ur] p[ro] vobis. **E**t it[er]um interrogavit eos dicens. **N**on dormitis. **E**t dixerunt. dormim[us]. **E**t dicit senex. **E**t cum dormitis quod p[ro] vobis orat. et non inveniunt ad hoc quod responderet illi. **E**t dicit senex. **I**gnoscite mihi fratres. quia non facitis sicut dixistis. ego aut[em] ostendo vobis quia operans manibus meis sine intermissione oro. **S**edeo enim iuvante deo infundens mihi paucas palmulas et facio ex eis plectas. **E**t dico. **M**iserere mei de[us] p[ro]pter magnam misericordiam tuam. et p[ro]pter multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. **E**t dicit eis oratio est an non. et dixerunt etiam. **E**t dixit it[er]um. **N**on permaneo tota die laborans et orans facio plus minus[us] quoddecim nummos. et pono ex eis ad ostium duos et residuum manduco. et quod accepit illos duos denarios orat p[ro] me t[em]p[or]e quod ego manduco vel dormio. **A**t quod ita p[ro] gratiam dei impletur mihi quod scriptum est. **S**ine intermissione orate. **A**bbas Zachari[us] dum semel de scitib[us] portas sportellas quas texerat grateret. vix laboris defessus reledit et dixit. **D**e[us] tu scis quia amplius non valeo ambulare. **E**t mox inuetus est ad fluvium unde adhuc multum aberat iteruallum itineris. **A**bbas ammon veniens in deserto ad quendam locum haurire aquam. vidit basiliscum et iactans se in faciem suam dixit. **D**onec aut[em] ego moritur[us] sum aut ista bestia. **V**ox basiliscus p[ro] virtutem dei dissipat[us] est. **A**bbatis besarionis discipulus nomine dulus cum quadam die cum ipso pariter iuxta lit[us] maris ambularet contigit eum multum sitire et dixit seni. **S**itis me macerat pater. **A**t beatus besarion facta oratione iussit eum aquam de mari tollere et bibere. **Q**uod cum fecisset et dulcissimam aquam reperisset. vascellum quod secum portavit implevit. **Q**uod cum vidisset abbas besarion. dixit ad eum. **Q**uare implesti vas aqua filii. **A**t ille dixit. **I**ndulge mihi pater. timeo ne forte in ante sitiam. **C**ui senex dixit. **I**ndulgeat tibi dominus filii. quia et ubi est de[us] et potest tibi dulcem aquam prestare. **S**enex quidam narrauit quod aliquis frater eius conuerti voluisset. et prohiberetur a matre sua

ipse non acquiescebat ab intentione sua dicens. **S**aluare volo animam meam. **I**lla vero multum renitens. cum desiderium eius impedire non possit postea permisit. **A**biens aut[em] factus est monachus sub negligetia vitam suam expendens. **C**ontigit aut[em] ut mater ipsius moreretur. et post tempus aliquid quod et ipse infirmatus est infirmitate magna. **E**t cum factus fuisset in excessu mentis. venit ad iudicium et inuenit matrem suam cum his qui in pena iudicabantur. **I**lla aut[em] ut vidit eum obstupuit et dixit. **Q**uid est hoc filii et tu in hunc locum deductus es p[ro]denandus. ubi sunt sermones tui quos loquebaris dicens. **S**aluare volo animam meam. **C**onfusus aut[em] in his que audierat ipse dolore stupidus factus est et stabat non habens quod matri sue responderet. **I**uxta dispensationem aut[em] misericordie dei postea quod hoc vidit contigit ut reparet et euaderet ab infirmitate. et cogitans apud se diuinitus factam esse benevolentiam. includens se de cetero sedebat et cogitabat de salute sua. penitens et plorans de his que egerat sub negligetia patris. tanta aut[em] erat ei intentio ut multi cum rogaret indulgere sibi paululum ne forte lesionez aliquid qua pateret de fletu. quem supra modum sibi inducebat. **I**lle tunc nullo modo consolari volebat dicens. **S**i improperium matris mee sustinere non potui quod christi et sanctorum angelorum ei aduersum me confusionem poterit in die iudicij sustinere. **Q**uidam frater sequebatur in egypto in magna humilitate precipuus et habebat sororem in ciuitate meretricem que multis animabus perditio fuerat. **F**requenter enim insultabant senes fratri illi. et vix potuerunt eum persuadere ut veniret ad eam quatenus p[ro] ammonitionem eius posset peccatum quod p[ro] ea fiebat euincere. **C**um aut[em] veniret ad locum. quidam ex notis videns eum precessit et nunciavit illi dicens. **E**cce frater tuus venit ad te. **I**lla aut[em] p[ro] gaudio relictis amatoribus suis quibus ministrare consueuerat. capite discoopto ad occurrendum fratri egressa est. **D**um ergo temptaret eum complecti dixit ei. **S**oror mea charissima p[ro]pter aie tue quam multi p[ro]pter te peunt. **E**t quemadmodum poteris suffere amara illa et eterna tormenta. **I**lla aut[em] tremiscens dicit ad eum. **S**cis frater quia mihi est salus vel amodo. **C**ui ille dixit. **S**i volueris est tibi adhuc salus. **I**lla

aut iactans se ad pedes fratris sui petebat
 ut eam secum deduceret in desertum. Cui sic dixit
Eclade operi caput tuum et sequere me. Cui illa
Eam oportet enim me inter hoies deforma-
 ri. nudo capite ambulante quod in officina pec-
 cati mei iter ingredi. **D**um autem pater ambu-
 larer monebat eam ad penitentiam. **V**ides autem quod
 quidam obuiaret sibi dicit ei. quoniam necdum omnes
 sciunt quod soror mea es. secede pariter de via do-
 nec transleant. **E**t post transgressos illos vocat
 eam. eam soror via nostra. **I**lla autem non responde-
 te. perquirens inuenit eam mortuam et vestigia pe-
 dum eius plena sanguine. **E**rat enim discalciata.
Cum autem sembro renouissimum factum predebant
 inter se de saluatione eius. **M**anifestauit autem
 deus vni semi de ipsa. eo quod nulla illi cura fu-
 it in itinere de corporali visu. sed vulnere proprium
 preternitens. et in ratione grati perditione sua suspi-
 rans. id per deuotione cordis eius suscepit deus
 penitentiam eius. **Q**uodam tempore cum beatus an-
 thoni a sancto atbanasio alexandrie episcopo. pro-
 pter persequutionem hereticorum in urbe esset addu-
 ctus perxit ad eum didimus vir eruditissimus
 captus oculis. **C**um multa de scripturis san-
 ctis loquerentur. inter ceteras sermocinationes
 quas de sanctis voluminibus habebat. cum an-
 thonius miraret ingenium eius. et acumen animi
 eius collaudaret. sciscitans ait ad eum. **N**um-
 tristis es quod oculis carnis careas. **E**t cum ille
 pudore reticeret. secundo tertioque eum interro-
 gans **A**nthonius tandem elicit ut merore animi
 simpliciter fateretur. **C**ui anthoni ait. **S**i
 cor prudentem vixit ei rei dolere dandum. quare
 formice et musce et culices habet. et non potest
 letari illi possessione quam sancti et apostoli me-
 ruerunt. **S**ed enim multo est spiritum videre quam
 carne. et illos oculos possidere in quibus peccati ve-
 stigia non possit incidere. quam illos qui solo visu
 per cupiditatem perierunt hominem in interitum gehem-
 ne mittere. **Q**uidam frater ex nytria par-
 tior magister auarior et nesciens triginta ar-
 genteis dominum iesum venditum centum solidos quasi
 lima terendo collegerat mores dereliquit.
Intum est autem periculum inter monachos. **N**am in
 eodem loco circiter quingenta milia diuisis cellu-
 lis habitabant quod facto opere esset. **A**lij pauperi-
 bus distribuendos esse cenlebant alij dandos
 ecclesie nonnulli penitentibus et remittendos. **N**a-

charius vero et pambo et Isidorus et ceteri se-
 mores presbiteri. sancto in eis loquente spiritu. de-
 creuerunt infodiendos esse cum domino suo dicen-
 tes. pecunia tua tecum sit in perditionem. **N**e hoc
 crudeliter quisquam putet factum tantus terror
 et pauor per totam egyptum cunctos monachos in-
 uasit. ut vnum solidum dimisisse gradis apud
 eos sit criminis. **E**rat quidam adolescens grecus
 in egypto constitutus in cenobio. qui nulla continentia
 nulla opis magnitudine flammam poterat
 carnis extinguere. **C**um ad presbiterum monaste-
 rij hec eius temptatio fuisset plata. hac ille eius
 arte seruauit. **I**mpauit cuiusdam viro graui et
 aspero. ut iurgis atque puicis insectaretur
 adolescentem. et post irrogata iniuria primus
 veniret ad armoniam. **C**um impata sibi pre-
 ceret. insuper vocati testes pro eo loquebantur.
 qui contumeliam adolescenti fecerat. **A**t ille cepit
 flere mendacium quotidie gemens. quod die la-
 chrymas fundens sedebat solus quod amaritu-
 dine repletus erat omni auxilio destitutus ad
 iesu pedes iacebat. **Q**uid multa. **I**ta totus
 annus deductus est. **Q**uo expleto interrogatus
 adolescens super cogitationibus pristinis. **A**n ad
 huc molestie aliquid sustineret. respondens dixit
None. viuere mihi non licet quemadmodum
 fornicari liber. **I**ta ergo hac arte spiritali pre-
 parate adolescens superata libidine saluatus
 est.

Finit liber adhortationum patrum
Incipit libellus de
 profectu patrum

Interrogauit quidam frater abbatem anthonium dicens
Quomodo placebo domino. **E**t respondens
 senex dixit. **Q**ue mando tibi
 custodi quocumque vadis deum super habere per oculis
 tuis. et in his que agis testificationem sanctarum
 scripturarum adhibe. et in quocumque loco sede-
 ris non cito inde mouearis. **D**ectria custodi
 et saluaberis. **I**nterrogauit abbas pam-
 bo abbatem anthonium dicens **Q**uid faciam. **R**e-
 spondit ei senex. **N**oli esse in iusticia tua pre-
 tensus neque peniteatis de te tractata et conti-
 nens esto lingue tue et veteris. **D**ixit sanctus
 gregorius. **N**e tria exigit de ab omni homine que est

baptismū p̄secut⁹. videlicet fidē rectā ex to-
 ta ania. veritatē lingue. p̄tinentiā ⁊ castita-
 tē corporis. **D**ixit abbas euagri⁹. qz di-
 cebāt quidā patrū q̄ sicior ⁊ nō inequalis
 vici⁹ charitati p̄iūct⁹. citi⁹ introducat mo-
 nachū in portū impassibilitatis. **I**ter di-
 xit. Nūciata est cuidā monacho mors p̄ris
 sui. Et ille ait ad eū q̄ nūciabat. Desine inq̄
 blasphemare. **N**e em̄ p̄ immortalē ē. **D**i-
 xit abbas machari⁹ abbati zacharie. Dic
 mihi qd̄ est op⁹ monachi. Dixit ei. Ne in-
 terrogas p̄r. Et dixit ei abbas macharius.
Cert⁹ sum de te fili zacharia. Est em̄ qd̄ me
 pulsat vt̄ interrogem te. Dixit ei zacharias.
Quātū est ad me p̄r b̄ puto qm̄ q̄cunq̄ se
 metip̄m necessitatib⁹ subiecerit atq̄ coege-
 rit. ip̄e ē monach⁹. **D**icebāt autē d̄ abbate
 theodoro cui p̄nomen est firme. qz hec tria
 capitula h̄et sup̄ multa. i. nihil possidēdi.
 abstinenti. hoies fugiēdi. **R**. **D**ixit ab-
 bas ioh̄es nau⁹. Ego volo hoies ex oib⁹ h̄/
 tutib⁹ p̄cipe. Itaq̄ p̄ singulos dies surgēs
 mane de oī h̄tute lume p̄ncipiū ⁊ manda-
 ta custodi ī magna patiētia cū timore ⁊ lon-
 ganimitate ī charitate dei cū bono p̄posito
 aie ⁊ corpis ⁊ hūilitate multa ī patia ⁊ tri-
 bulatiōe cordis ⁊ obfuitiōe. i. orōe ml̄ta et
 supplicatiōib⁹ cū gemitib⁹ ī puritate ⁊ mū-
 dicia lingue ⁊ custodia oculoꝝ. ī iniuria pa-
 tiens ⁊ nō irascēl. pacific⁹ ⁊ nō reddēs ma-
 lū p̄ malo. nō attēdēs ad inuidiā alioꝝ ne-
 q̄ temetip̄m exaltās. s̄esto subdit⁹ ⁊ hūili-
 or oī creature renūciādo oī materie corporali
 ⁊ his q̄ fm̄ carnē sunt ī cruciatu. i. certami-
 ne. in hūilitate sp̄s ī bona volūtate ⁊ absti-
 nētia sp̄nali. i. ieiunio. i. p̄nia. in fletu. i. certa-
 mine pugne. i. discretōe iudicij. in castitate
 aie. in p̄ceptiōe boni cū q̄ete. i. ope manuz
 tuaz. ī nocturnis vigilijs. ī fame ⁊ siti. ī fri-
 gore ⁊ nuditate. ī laborib⁹. includēs te in se-
 pulcro tā q̄ iā mortu⁹. vt̄ videat tibi esse. p̄-
 rima mors oī die. **D**ixit abbas Joseph
 thebe⁹. qz tres ordines sunt honorabiles in
 p̄spectu d̄ni. Prim⁹ qm̄ hō infirmat⁹ ⁊ adij-
 ciunt ei tēptatiōes. ⁊ cū ḡtactōe suscipit
 eas. Secūd⁹ autē est qm̄ aliq̄s oīa opa sua fa-
 cit mūda corā d̄no nihil h̄ns hūanū. Ter-
 tius hō est qm̄ aliq̄s sedet ī subiectiōe ⁊ p̄ce-

ptis p̄ris sp̄nalis ⁊ oib⁹ p̄p̄is renūciat vo-
 luntatib⁹. **N**arravit abbas cassian⁹ de q̄/
 dā ioh̄e abbate q̄ erat prim⁹ p̄gregatiōis
 q̄ magn⁹ fuerit ī vita sua. **H**ic cū moritū-
 rus ess⁹ ⁊ discessur⁹ cū hilaritate ⁊ p̄posito
 mētis ad d̄m circūsteterūt eū fr̄es rogan-
 tes h̄bū aliq̄s cōp̄diōsū ⁊ salutare loco be-
 reditatis sibi ab eodez relinq̄. p̄ qd̄ possent
 ascēdere ad p̄fectōz q̄ est ī xp̄o. Ille autē in-
 gemiscēs ait. Nūq̄ feci p̄p̄iā volūtatem
 nec aliquē docui q̄cūq̄. qd̄ ego prim⁹ ip̄e n̄
 feceriz. **F**rater iterrogavit senē vi. **Q**ue
 res bona est quā faciā vt̄ viuā in ea. Et di-
 xit senex. De⁹ sol⁹ scit qd̄ bonū est s̄ tñ au-
 diui. qz interrogavit vn⁹ p̄m abbatē neste-
 ronē magnū q̄ erat amic⁹ abbatis anthonis
 ⁊ dixit ei. **Q**uid ē op⁹ vt̄ faciā. r̄ndit ei. **N**ō
 sunt oīa opa eqlia. **S**criptura dic̄. qz abra-
 am hospitalis fuit ⁊ de⁹ erat cū eo. Et belis-
 as diligebat q̄ete ⁊ erat cū eo deus. ⁊ dauid
 hūilis erat ⁊ de⁹ erat cum ip̄o. **Q**d̄ ḡ vides
 aiam tuā fm̄ deuz velle. b̄ fac ⁊ custodi cor
 tuū. **R**. **D**ixit abbas pastor. qz custodi-
 re ⁊ semetip̄m p̄siderare ⁊ discretōem h̄re
 hec tria opatiōes mōachi sunt. **F**rater q̄/
 dā interrogavit eū dicēs. **Q**uō d̄z hō p̄uez
 fari. r̄ndit ei senex. **V**idim⁹ danielē qz nō
 est inuenta ī eo accusatio nisi de seruitio qd̄
 exhibebat d̄o suo. **D**ixit iter⁹ qz paup̄tas ⁊
 tribulatio he sunt opatiōes solitarie vite.
Scriptum est enī. **Q**uia si fuerint hi tres
 vici noe iob ⁊ daniel. **N**oe p̄sonā h̄z nihil
 possidentū. **J**ob autē p̄sonā tribulatoꝝ. **D**a-
 niel hō discernentiū. **S**i ḡ fuerint he tres
 actiōes ī hoīe de⁹ habitat ī eo. **D**ixit ab-
 bas pastor. **Q**uia si duas res oderit mona-
 chus p̄t liber esse ab b̄ mūdo. **E**t dixit frat̄
Que sūt iste. ⁊ dixit senex. **C**arnalē repau-
 sationē ⁊ vanā gl̄iaz. **D**icebāt de abbate
 pambo. qz ī ip̄a hora q̄ discedebat ex hac vi-
 ta dixit astantib⁹ sibi lectis viris. **Q**uia exq̄
 veni ī hūc locū solitudinis. ⁊ fabricavi mibi
 cellā ⁊ habitavi hic. extra laborē manuum
 meaz nō recolo me comedisse panē nec pe-
 nituisse de fm̄one quez locut⁹ sim vsq̄ ad
 hāc horā. ⁊ sic vado ad d̄m q̄si q̄ nec initi-
 um fecerim fūēdi d̄no. **D**ixit abbas sy-
 lois. **E**sto p̄tēptibilis ⁊ volūtates tuas p̄-

tergū tuū, p̄ice. ⁊ esto liber ⁊ secur⁹ a seclā
rib⁹ curis ⁊ habeas requiē. **A**bbas cha
mes cū ess⁹ moritur⁹ dixit filiis suis. noli
te h̄itare cū heretic⁹. nec h̄eatis noticiā indī
cū neq⁹ sint man⁹ v̄te apte ad aliqd̄ p̄gregā
v̄n. s̄ sint magis extēse ad tribuēdū. **S**
i interrogavit senē di. Quō venit timor
dei ī hoiez. Et dixit senex. Si h̄z h̄ō h̄ūilī
tatē ⁊ paup̄tatē. ⁊ n̄ indicat altez. sic venit ī
eū timor di. **D**ixit senex Timor ⁊ h̄ūilitatē
⁊ egestas victualū ⁊ plāct⁹ ī te sine. **D**i
cebat autē qdā senū. Quidqd̄ odio habes aliq̄
ne facias. Si odīs q̄ tibi male loquū⁹ neq⁹
tu male loq̄ris v̄ aliq̄. Si odio habes q̄ tibi
calūniā fac. neq⁹ tu facias alicui calūniā.
Si odio habes q̄ tibi calūniā dic̄ aut iuriss̄
afficit aut aufert qd̄ tuū ē aut aliqd̄ tale fac̄
tu nihil hor⁹ facias cuiq̄. Qui ḡ h̄ v̄bū cu
stodire p̄t sufficit ei ad salutē. **D**ixit qdā
senex. Cita boni mōachi ē opa. obediētia
meditatio. ⁊ vt nō iudicet aut n̄ loq̄t̄ aut n̄
murmuret. **S**criptū est eī. Qui diligitis
v̄n̄m odite malū. Mōachi igit̄ vita hec est
Nō ingredi cū iusto. nec videre ocul⁹ suis
mala neq⁹ curiose agere aut audire aliena
neq⁹ māib⁹ rape. s̄ māib⁹ tribuere. neq⁹ su
perbire corde neq⁹ cogitatōne malignari ne
q⁹ v̄trē iplere. s̄ cū discretōe oia agere. **E**c
ce ī bis ē monach⁹. **D**ixit qdā senex. Ro
ga deū vt det luctū ī corde tuo ⁊ h̄ūilitatez
⁊ respice sp̄ in pctis tuis. ⁊ n̄ iudices alios
s̄ esto subdit⁹ oib⁹ ⁊ ne habeas amicitias cū
muliere. neq⁹ cū puero neq⁹ cū hereticis.
Abscide a te fiducia ⁊ retine linguā tuā et
v̄trē ⁊ abstine a vino. Et si aliq⁹ loq̄t̄ tecū
de q̄cūq⁹ cā. noli p̄tēdere cū eo s̄ si bñ dicit
dic etiā. si autē male dic̄ ei. tu scis qd̄ loq̄ris.
Et ne p̄tēdas cū eo v̄ bis q̄ locut⁹ est ⁊ tūc
erit mens tua pacifica.

Finit liber de profectu patrū

Incipit liber de Quiete

Dixit abbas anthoni⁹. Sic pl̄
sces si tardauerit ī sicco moriū
tur. ita ⁊ monachi tardātes ex

tra cellā aut cū viris secularib⁹ imozantes
a q̄etis p̄posito resoluūt. **O**portz ḡ sic p̄iscē
ad mare ita ⁊ nos ad cellā recurrere. ne for
te foris tardātes obliuiscamur iterioris cu
stodie. **D**ixit itez. Qui sedet ī solitudine ⁊ q̄
escit. a trib⁹ bellis eripit̄. i. audit⁹ locutiōis
⁊ visus. ⁊ v̄nū t̄mō habebit pugnā id ē
cordis. **A**bbas arseni⁹ cū adhuc ess⁹ ī pa
latio orauit ad v̄n̄m di. Dñe dirige me ad
salutē. ⁊ venit ei vox dicēs. Arseni fuge ho
mines ⁊ salu⁹ eris. **I**dē ipse descēdēs ad
mōachalē vitā rursū orauit eūdē f̄monem
di. Dñe dirige me ad salutē. **A**udiuītq⁹ vo
cē dicētē sibi Arseni fuge. tace. q̄esce. hec eī
sūt radices n̄ peccādi. **C**lementi aliq̄n̄ beate
mēorie theophil⁹ archieps̄ ad abbatē Ar
seniū cū qdā iudice ⁊ interrogabat senē arch
ieps̄ volēs ab eo audire f̄monē. **P**aulisp̄
āt tacēs senex postea r̄ndit ad eū di. Et si di
xero vobis. custoditis. **I**lli āt. p̄miserūt se cu
stodire. Et dixit eis senex. v̄bicūq⁹ audie
ritis arseniū a p̄p̄in̄q̄re nolite. **A**lia iterū
vice volēs archieps̄ videre eū. misit primo
videre si apiret senex. Et remādauit senex
ei dicēs. Si venis apio tibi. s̄ si tibi apio
oib⁹ apio ⁊ tūc v̄ltra h̄ iā nō sedebō. **H**ec ḡ
audiēs archieps̄ dixit. Si eū p̄secuturus
rado neq̄q⁹ vadā ad hoiez sanctū. **C**lementi
aliq̄n̄ abbas arseni⁹ in q̄ndā locū ⁊ erat ibi
barūdiētū ⁊ motū ē a v̄to. ⁊ dixit senex ad
fr̄s. Quis ē mot⁹ hic. **D**icūt ei barundi
nes sūt. dic̄ eis senex. Vere si q̄s sedet cū q̄e
te ⁊ audierit vocē auis. nō h̄ebit cor eī ⁊ ean
dē q̄etē. q̄nto magis vos h̄ntes sonū barū
dinū haz. **D**icebāt āt de eo. qz erat cella
ei⁹ lōge ī miliaria. xxxij. ⁊ n̄ eribat cito s̄ fa
ciebāt aliq̄ ei m̄steria. **Q**ñ v̄oi solitudinē
redact⁹ ē loc⁹ q̄ vocat̄ scit̄hi. exiuit plorans
⁊ dicēs. Perdidit mūd⁹ romā ⁊ mōachi
scit̄him. **S**edēte eodē abbate arse
nio aliq̄n̄ in canapo venit vna matrona vir
go de roma valde diues ⁊ timēs deū vt vi
deret eū. ⁊ suscepit eā theophil⁹ archieps̄.
Illa āt rogauit eū vt ageret cū sene vt vi
deret eū. q̄abiēs ad eū rogauit di. Aliq̄ma
trona venit de roma et vult te videre. **S**e
nex autē nō acq̄euit ei. **S**up̄dicta āt matro
na audiēs hec inussit sterni aīalia di. **C**redo

in deū qz videbo eū. Sūt enī rī cūitate nra
mkti hoies. s; ego veni sola ppxtā hūc vide
re. r cū venissz ad cellā eiusdē semis iuxta dī
ordinatōz iuent? ē oportune foras cellā se
ner. Et vidēs eū sup̄dicta matrona pstra
uit se ad pedes ei⁹. ille autē leuauit eā cuz in
dignatōe. r intuēs eā dixit. Si faciē meā
videre vis. ecce vide. Illa at̄ p̄ decūdia n̄
p̄siderauit faciē ei⁹. r dixit ei senex. Nō au
disti opa mea. Ne eī videre qd̄ necesse est
quō autē p̄sup̄sisti tātā nauigatiōz assumere
nescis qz mlier es r nō debes exire quoq̄.
An idcirco venisti vt vadas romā et dicas
alijs mulieribz. qz vidi arseniū r faciāt ma
re viā mulierz veniētū ad me. at illa dixit.
Si voluerit me de? reuerti romā n̄ p̄mitto
aliquā venire huc. Sz ora p me et memor
esto mei sp̄. Ille autē rīdēs dixit ei. Oro de
um vt deleat memoriā tui de corde meo.
Que audiēs hec egressa ē turbata. Et cuz
venisset ī cūitate p̄ tristitia febricitare ce
pit. Et nūciatū est archiepo qz infirmaref
r venit ad eā p̄solādā interrogās qd̄ h̄er.
Illa autē dixit ei. vtinā nō venissz huc. Di
xi em̄ seni. meoz mei esto r dixit mihi Oro
deū vt deleat memoriā tui de corde meo. et
ecce p̄ tristitia moriar. Et dixit ei archieps
Nescis qz mulier es r inimic⁹ p̄ mulieres
sc̄tōs viros ipugnat. p̄pterea b̄ dixit senex
Nā p̄ aīa tua sp̄ orat. r ita curata est mēs
ei⁹ r discessit cū gaudio ad p̄pria. Dixit
abbas euagri⁹. Abscide a te affectōes mul
toz ne mēs tua ī p̄turbatōe fiat r q̄etis dissi
pet modū. Frater qdā applicuit in scȳthi
ad abbatē moysen p̄tēs ab eo f̄monem Et
dixit ei senex. Glade sede ī cella tua et cella
docebit te vniuersa. Dixit abbas moy
ses. hō fugiens hoīem silis ē vne mature.
q̄ autē cū hoibz p̄uersaf̄ sicut vna acerba erit
Dixit abbas nyl⁹. Imp̄orabilis ma
net a sagittis inimici q̄ amat q̄etē. q̄ autem
miscet multitudini crebra suscipit vulnera
Dixit abbas pastor. Initiū maloz est
distēdere mentē. Dicebat itez. qz bonū est
fugere t̄p̄alia. Nū em̄ hō ē iuxta corpale bel
lū assimilabit̄ viro st̄ati sup̄ lacū p̄fundissi
mū. vt q̄ hora visū fuerit īmico ei⁹ facile eū
deorsū impingat. si autē a corpali b̄ lōge fue

rit assimilabit̄ viro longe posito a puteo. r
volēs eū inimic⁹ p̄icere deorsū. dū eū vio
lēter trahit de? ei auxiliū dirigit Dicebat
aliquā abzaā discipul⁹ abbat̄is syfoi ad eum
P̄t̄ senuisti cam? parūper iuxta mūdū Di
cit ei abbas syfois. vbi nō est mulier ibi ea
mus. Dicit ei discipul⁹ ei⁹. r vbi ē loc⁹ nō
h̄ns mulierē nisi forte ī solitudine. Dicit ei
senex Ergo ī solitudinē me tolle Dixit ab
batissa matrona. mkti ī mōte positi ea q̄ sūt
popularia agētes p̄ierūt. meli⁹ ē em̄ vt cuz
mktis sit. r solitaria vitaz agat volūtate q̄
cū sol⁹ sit esse cū multitudine. p̄posito mētū
Dixit senex. sp̄ dz monach⁹ emere q̄etēz
sibi vt p̄tēnat. etiā si corpale p̄tingat eueni
re dispediū Narrauit qdā senex. q̄a tres
studiosi diligētes se facti sunt mōachi. Et
vni⁹ qdē ex eis elegit litigātes ī pacē redu
cere iuxta illud qd̄ scriptū ē. Beati pacifici
Secūd⁹. Nō visitare infirmos. Terti⁹. Nō
abijt̄ q̄escere ī solitudinē. Prim⁹. q̄ laborās
p̄pter lites hoīm nō poterat oēs sanare r te
dio vici⁹ veniebat ad eū q̄ fuebat infirmis
r iuenit etiā ip̄m aīo deficientē r nō p̄ualē
tē mādātū p̄ficere Et p̄cordātes hi duo ab
ierunt videre illū q̄ in heremū discesserat.
narrauerūtq̄ ei tribulatōnes suas. Et ro
gauerūt vt differeret eis qd̄ ip̄e proficeret
Et reticēs paululū mittit aquā in ciphū. r
dixit eis. attēdite ī aquā. Et erat turbulēta
Et p̄ modicū diē. Attēdite mō quō limpi
da facta ē aq̄. Et cū intēdisserent in aquā. vi
dent tanq̄ in speculo vult⁹ suos. r tūc diē
eis. Sic est q̄ in medio hoīm p̄sistit. Pre
turba em̄ nō videt pctā sua cū autē q̄euerit
r maxime in solitudine. tūc delicta sua con
spiciet

Explicet libellus de quiete

Incipit liber de compunctione.

Dicebant de abbate arsenio. q̄a
totum tempus vite sue sedēs
ad opus manū suaz. pannuz
babeat ī sinu p̄pter lacrimas
q̄ crebro currebāt ex oculis ei⁹. Et qdāz

interrogauit abbatē ammonē dicens. **D**ic mihi aliq̄d v̄bū. **D**ic ei senex. **C**lade ⁊ talē fac cogitatōz tuā sicut faciūt iniq̄ qui sunt ī carcere. **I**lli ei interrogāt hoīes vbi est iudex. ⁊ q̄n̄ venit ⁊ ip̄a expectatiōe penaz suā tū plorat. ita ⁊ monach⁹ v̄z sp̄ suspect⁹ esse ⁊ aīaz suā obiurgare dicēdo. **E**le mihi quō a stare habeo aī tribunal xp̄i. ⁊ quō habeo ei actū meoz reddere rōem. **S**i igit̄ sic semper meditat⁹ fueris poteris salu⁹ esse. **D**ixit abbas euagari⁹. **C**ū sedes ī cella collige ad te sensum tuū ⁊ memor esto diei mortis ⁊ tūc vide corpis tui mortificatiōem. **C**ogita cladē suscipe dolorē. horreat tibi mōi istius vanitas. esto modest⁹ ⁊ sollicit⁹ vt possis sp̄ in eodē dētis p̄posito p̄manere. et nō in firmaberis. **M**emorare etiā eoz q̄ in inferno sunt. cogita ap̄d teip̄m quō sunt mō ibi aīe in q̄b̄ amaro silētio aut in q̄b̄ pessimo gemitu vel in quali metu aut certamine. aut in quali expectatiōe ⁊ dolore ⁊ sine mitigatiōe infinite lachryme sunt aīe. **S**z ⁊ diei resurrectionis nouissime memor esto ⁊ illud diuinū horrendū atq̄ terribile imaginare extremū iudiciū. **A**dduc ad mediū repositaz peccatorib⁹ p̄fusiōnē quā passuri sunt ī cōspectu dei ⁊ christi ei⁹. ⁊ corā angelis et archangelis potestatib⁹ ⁊ vniuersis hoīb⁹. **S**z ⁊ supplicia oīa. ignē eternū. vermē conscientie imortalē. tartari tenebras ⁊ sup oīa dentū stridores timores ⁊ tormēta. **A**dduc etiā ad memoriā ⁊ bona q̄ sunt iustis reposita. fiducia aī dei patrē ⁊ christū ei⁹ coraz angelis ⁊ archangelis ⁊ potestatib⁹ atq̄ oī plebe regnū celoz. ⁊ dona ei⁹ gaudiū ⁊ req̄em. **U**trorūq̄ hoz cōmemoratiōem habe apud te ⁊ sup iudicia quidē pctōz ingemisce. plora vestire luctu imaginē metuēs ne ⁊ tuipse hec incurras. sup bona nō iustoz reposita gaude ⁊ exulta et letare. ⁊ his q̄dē frui festina. ab illis nō effici alien⁹. **V**ide ne oblitiscaris aliq̄n̄ siue intra cellā tuā sis. siue foris alicubi ⁊ memoriā hoz ne abijciat mens tua vt p̄ hec sordidas saltē et norias cogitatōes possis euadere. **D**ixit abbas belias. **E**go tres res timeo. vnam q̄n̄ egressura est aīa mea de corpe. **A**liā q̄n̄ occursurus sum deo. **T**ertiā q̄n̄ aduersus me

p̄ferēda fuerit inia. **S**ancte memorie theophilus archiep̄us cū moritur⁹ esset dixit. **B**eatus es abba arseni. qz semp̄ hāc horā aī oculos habuisti. **D**icebāt p̄es qz māducātib⁹ aliq̄n̄ fratrib⁹ ī caritate. risit vn⁹ frater ad mēsam. **E**t vidēs eū abbas iohānes fleuit dicens. **Q**uid putatis habet iste frater ī corde suo qz risit cū debuisset magis flere. qz agapen māducāt. **D**ixit abbas iacobus. **Q**uia sicut lucerna obscur⁹ cubiculum illuminat. ita timor dñi si venerit ī cor hoīs illuminat eū. ⁊ docet oēs v̄tutes ⁊ mādata dei. **I**nterrogauerūt quidā patz abbatē machariū egyptiū dicētes. **Q**uō sic ⁊ q̄n̄ māducas ⁊ q̄n̄ ieiunas ⁊ corpe tuū siccū est. et dixit ei senex. **S**icut lignum ī manu hominis cū quo frutices in igne versantur atq̄ reuersant̄ sp̄ ab igne cōsumit̄. ita si hō mūdauerit mentē suā in timore dei. ipse timor dei etiā ossa ei⁹ p̄sumit. **D**ixit ali⁹ q̄n̄ senes de monte nytro ad abbatē machariū ī scythi. rogātes vt veniret ad eos alioquin sciret omnē multitudinē si ip̄e nō veniret ad se esse venturā q̄n̄ desideraret euz videre anteq̄ migraret ad dñm. **Q**uicum venisset ad montē p̄gregata est oīs multitudo fratru ad eū. **R**ogabāt autē senes vt faceret verbū aliq̄d ad fratres. **I**lle lacrimās aut plorem⁹ frēs ⁊ p̄ducāt oculi nostri lachrymas aīq̄b̄ eamus hinc. vbi lachrymē nē corpa nostra cōburāt. ⁊ fleuerūt omēs ⁊ ceciderūt p̄ni in facies suas dicētes. **P**ē ora p̄ nobis. **P**reteries aliq̄n̄ abbas pastor in egypto. vidit mulierē in monumento sedentē ⁊ flentē amare. ⁊ dixit. **S**i veniant oīa delectabilia mūdi h⁹ nō trāsset aī mū istī a luctu. ita et monach⁹ sp̄ v̄z luctū h̄e in semetip̄o. **A**lia vice trālibat cū abbate anub in p̄tib⁹ dyolchi. ⁊ venientes circa monumēta mortuoz. vident mulierem nimis cedentē se ⁊ flentem amare. **Q**ui stātes intendebāt in eā. **P**aululū autē p̄cedētes occurrerūt cuidā et interrogauit eū abbas pastor dicens. quid habet mulier ista qz sic plorat amare. **D**icit ei mortu⁹ est maritus ei⁹ et fili⁹ et frater. **E**t rīdens abbas pastor dixit abbati anub. **D**ico tibi qz nisi homo omnes voluptates carnis sue

mortificauerit et possederit luctu hunc non potest monachus fieri. Tota enim vita mulieris ista? et mens in luctu est. **D**ixit itez abbas pastor. luctus duplex est. qui operatur et qui custodit. **F**rater quidam interrogauit eum dicens. Quid facio. dicit ei. Non veni abraham in terram promissionis monumentum sibi copauit et pulcherrimam terram in hereditate accepit. Dicit ei frater. Quid est sepulchrum. Et dixit senex. Locum stendi et lugendi. **S**ancte memorie athanasi? rogauit abbatem pambonem ut descenderet de heremo in alexandriam. Qui cum descendisset vidit ibi mulierem theatricam et lachrymat? est. Interrogat? autem abbas qui ad eam tantum quare fuerit lachrymat?. Due inquit res me mouerunt. Una de illi? peccato. Alia quod ego non habeo tale studium placendi deo qualem habet ista ut lachrymarum turpiter placeat. **A**bbas Siluanus sedes aliquam cum fratribus factus est in excessu mentis et cecidit in faciem suam. Et post multum temporis surgens plorabat. et rogauerunt eum fratres dicentes. quid habes presbyter. Ille autem tacebat et flebat. **C**ompellentibus autem eum ait illi. Ego ad iudicium raptus sum et vidi multos de habitu nostro euntes ad tormenta et multos seculares euntes ad regnum celorum. Et iugebat senex et nolebat deinceps exire de cella sua. sed et si exire cogebatur operiebatur capucio faciem suam dicens. Quid necesse est videre lumen istud temporale. in quo nihil est vtile. **D**ixit sancte memorie syndetice. Labor est et certamen magnum in primis qui perueniunt ad dominum nam postea inenarrabile gaudium. Sicut enim qui ignem accedere voluit prius fumans et ex fumi molestia lachrymans sic qui obtinet quod voluit. **E**tenim scriptum est. quod deus non ignis plumas est. Ita oportet nos diuinum ignem cum lachrymis atque laboribus in nosipsis accendere. **S** **D**ixit abbas Ipericius. Nocte et die laborat monachus vigilans et in orationibus premanens. pungens autem cor suum. producat lachrymas et celis? puorat misericordiam. Applicauerunt fratres ad abbatem felicem habentes secum aliquos seculares rogauerunt eum ut diceret eis sermonem. Illis autem diuini? rogantibus ait ad eos. Sermonem vultis audire. Qui dixerunt. etiam pater. dixit ergo senex. Nudo non est sermo quondam autem interrogabant seniores. et faci-

ebant fratres qui dicebant ab eis et tribuebat deus quod loquerentur. **N**unc autem quoniam interrogant quidem non autem faciunt qui audiunt. abstulit deus gratiam a senibus ut non inueniant quid loquantur. quoniam qui operatur non est. **Q**uod cum audissent fratres ingemuerunt dicentes. **O**ra pro nobis presbyter. **N**arrauerunt de abbate. **O**ra. et de abbate Theodoro. quod misissent caprinam pellem in cellam suam. et dixerunt sibi iniucem. **S**i nos visitauerit deus inquit quid faciemus. **E**t fratres reliquerunt locum ex lateribus. et sic recesserunt in cellas suas. **N**arrauit quidam senex quod aliquis frater cum puerum vellet prohibere a matre sua. Ille autem non quiescebat ab interioribus suis dicens. **S**aluare volo animam meam. **P**ater vero eius multum resistens. et cum desiderium eius impedire non posset postea permisit. **A**bies autem filius eius factus est monachus. et sub negligentia vitam suam expedit. **C**ontigit autem ut in ipso moreretur. et post aliquantum tempus etiam et ipse infirmatus est infirmitate magna. **E**t cum factus fuisset in excessu mentis raptus est ad iudicium et inuenit matrem suam cum his qui iudicabantur. **I**lla autem ut vidit eum obstupuit et dixit. **Q**uid hoc est fili. **E**t tu in loco hoc condemnatus es. **U**bi sunt fratres tui. quos loquaris dicendo. saluare volo animam meam. **C**onfusus autem in his qui audierat. ipso dolore stupefactus est. et stabat non habens quod matri sue respondere posset. **I**uxta dispensationem autem misericordie dei postea quod hoc vidit contigit ut repararet et euaderet de infirmitate. **E**t cogitans apud se diuinitus factam esse in domo visitationem. includens se de cetero sedebat et cogitabat de salute sua penitus? et plorans de his qui egerat sub negligentia prius. **T**anta autem ei inuentio erat ut multi eum rogarent indulgere sibi paululum ne forte lesionem aliquam pateret de fletu que supra modum sibi in se indicabat. **I**lle autem te? nullo modo consolari volebat dicens. **S**i in properium mentis mee sustinere non potui. quod christi et sanctorum angelorum eius aduersus me confusionem potero in die iudicij sustinere. **D** **D**ixit quidam senex. **S**i possibile esset in aduentu dei post resurrectionem per timorem exire animas hominum. omnis mundus moreretur a terrore atque formidine. **Q**uale est enim videre celos scissos et deum reuelatum cum ira et indignatione.

similitias innumerabiles angelorum et totum simul hominum genus intendere. propter quod sic debemus vivere. utpote quod de singulis motibus nostris rationem exigendi sumus a deo. **F**rater interrogavit senem dicens. unde est abba cor meum durus et non timet deum. dixit ei senex. Puto si homo teneat in corde suo increpatio possidet et timorem. **D**icit ei frater. Quid est increpatio. dixit ei senex. Ut in omni re increpet homo animam suam dicendo ei. Nemo est ego quod oportet occurrere deo. **D**ic autem et hoc. Quid volo ego cum bove. **E**stimo autem quod si quis in his permanet veniat ei timor dei. **C**lidit senex quendam ridentem et dicit ei. Coram celo et terra rationem totius vite nostre reddituri sumus et tu rides. **Q**uoadmodum umbra corporum nostrorum ubi cum nobiscum circumferentes. sic debemus fletum et compunctionem nobiscum habere ubique sumus. **F**rater quidam interrogavit senem dicens. Abba dic mihi aliquid verbum. dicit ei senex. **Q**uando percussit deus egyptum non erat domus non habes luctum. **F**rater interrogavit alium senem dicens. Quid facio. dicit ei senex. **F**lere debemus super. **C**orrigit enim quendam senem mori aliquando et post multam horam iteque in seipsum reverti. et interrogavit eum dicens. Quid vidisti ibi abba. **E**t narravit nobis ploras et dicens. **A**udiui ibi vocem lugubrem sine cessatione dicentem. **N**e mihi ve mihi ve mihi. **S**ic et nos super dicere debemus. **I**nterrogavit frater quendam senem dicens. **Q**uam desiderat anima mea lachrymas. sic audio senes lachrymantes et non inuenio et tribulat anima mea. **E**t dixit ei senex. **F**ilij israel post. xl. annos intraverunt in terram promissionis. **L**achryme sunt terra promissionis. ad quos si perveneris iam non timebis bellum. **I**ta enim vult deus affligi animam ut super desideret ingredi terram illam.

Finit libellus de compunctione.

Incipit liber de continetia

H fratres aliqui volentes venire ad abbatem antoninum de loco scythi ingressi sunt navem ut irent ad eum. **E**t innoverunt in ipsa nave senex

qui et ipse ad antoninum ire volebat. **I**gnorabant autem eum fratres et sedentes in nave loquebantur sermones patrum et de scripturis. et rursus de opere manuum suarum. ille autem senex per omnia tacebat. **C**um autem venissent ad portum agnovit et ipsum senem. **P**roficiat velle ad abbatem antoninum. **C**um autem venissent ad eum dicit eis abbas Antoninus. **B**onum comitem itineris invenistis senem hunc. dixit autem et senex. **B**onos fratres invenisti tecum abba. dicit ei senex. **B**oni sunt quidem sed habitatio eorum non habet ianuam. **Q**uicumque intrat in stabulum solvit asinum. **H**oc autem dicebat quod quicumque eis ascendebat in os loquebantur. **D**icebat abbas daniel de abbate arsenio. quod totam noctem vigilas pertransierit tota enim nocte vigilabat. **E**t quando volebat circa mane propter istam naturam dormire. dicebat somno. **V**eni serue male. **E**t surripiebat partem somni sedendo. et statim surgebat. **D**icebat abbas Arsenius. **S**ufficit monacho si dormit unam horam si tamen est pugnatior. **D**icebat de eo abbas daniel. **Q**uia tantos annos mansit nobiscum et mensuram quam victus dabam ei in anno. et quiescebat veniebamul exinde comedebam et nos. **D**ixit iterum quod nisi semel in anno non mutabat aquam palmarum sed tamen adiciebat faciebatque flectam de ipsis palmarum. et pluebat usque ad sextam horam. **I**nterrogaverunt ergo eum seniores cur non mutaret aquam palmarum quam fetebat. et ait eis. **P**ro thimiamate et unguentorum odoribus quibus in seculo usus sum opus est uti me fetore isto. **I**teque quando audiuit quod maturasset omne genus pomorum dixit. **A**ffer mihi. **E**t gustavit semel tamen partem ex omnibus gratias agens deo. **D**icebant de abbate Agathon. quod per triennium lapidem in ore suo tenebat donec taciturnitate disceret. **A**liquis iter agebat abbas agathon cum discipulis suis. et inveniens unum ex eis puissimum fasciculum cicercule viridis in via dicit seni. **N**e si iubes tollo istud. **I**ntendit deo senex et admirans dixit. **T**u illud ibi posuisti. **R**espondit ei ille se non. **E**t dixit senex. **Q**uod vis tollere quod non posuisti. **R**espondit autem quidam senem ad abbatem achille. et vidit eum iacentem sanguinem de ore suo. et interrogavit eum dicens. **Q**uid est hoc pater. et dixit senex. **S**ermo est fratris cuiusdam qui me perstravit et

oīno conat⁹ sum p̄seruare illud apud me. ⁊ deprecatus sum deū vt auferret a me. ⁊ fact⁹ est sermo ille sanguis in ore meo. et expuo illū ⁊ requiē inueni. ⁊ dolorē illū oblit⁹ suz.

Clenit aliqñ abbas achilles in cellaz ab batis **I**saie in locū scythi ⁊ inuenit euz comedentē. Miserat em̄ in cathynulo salē et aquā. videns autē qz abscondit illū post flectas de palmis. dicit illi. **Q**uid māducabil⁹ Ille r̄ndit. **I**gnosce mihi abba. qz palmas incidebā ⁊ ascendi in cauma. ⁊ p̄pterea in tuxi modo buccellā in sal ⁊ misi in ore meo ⁊ erauerūt fauces mee. **E**t qz nō descende bat buccella quā in ore meo miserā p̄pterea cōpullus sum supfundere modicū aque in sal. vt vel sic possē glutire. sed ignosce mihi. **E**t dicebat abbas achilles. venite et videte **I**saia iuscellū comedentē in scythi. **S**i vis māducare ius vade in egyptū. **D**icebant de abbate **A**moy. qz egrotaret ⁊ in lecto pluribz annis decumbēs nūq̄ relaxauit animū suū vt intenderet interiora celle sue ⁊ videret qd haberet. **M**ulta enī deferebant ei velut infirmo. s̄z introcunte discipulo suo iohāne ⁊ exēte claudebat oculos suos ne videret qz faciebat. sciebat em̄ qd fidelis monach⁹ esset. **D**ixit abbas beniamin q̄ erat p̄sbyter in cellis. quia applicuissent fratres in scythi ad q̄ndā senē ⁊ voluissent ei dare modicū olei. ⁊ ille eis dixit **E**cce tibi iacet puulū vasculū. qd attulisti mihi añ tres annos ⁊ quō poluisti illō sic remansit. **A**udiētes autē fratres ammirati sunt cōtinentiā senis. **N**arrauerūt de abbate dioscoro de nansyas. qz panis ei⁹ erat orde accus ⁊ de farina lēticule. ⁊ p̄ singulos annos ponebat sibi legē cuiuscūqz vni⁹ obseruantie. i. nō occurrere vno anno alicui. aut non loqui aut nō gustare aliqd coctum aut nō comedere aliqd pomoz aut olerū ⁊ iōi ope suo ita faciebat. ⁊ hoc p̄ annos singulos faciebat. **D**ixit abbas euagari⁹ qz dixerit senex. p̄pterea amputo a me delectatiōes carnales vt etiā iracūdie occasiōes absidā scio em̄ eā aduersū me sp̄ pugnare. p̄ delectatiōibz. ⁊ turbare mētē meaz ⁊ intellectū meū expellere. **V**isit aliqñ sanctus epiphani⁹ ep̄s cypri⁹ ad abbatē byla

tionē rogās eū ⁊ dicēs. **V**eni vt nos videamus anteq̄ de corpe exeam⁹. **Q**ui cū remissent ad inuicē. māducantibz eis allatuz est de auibz q̄ddā. **N**ō tenēs ep̄s dedit abbatī bilarioni. ⁊ ait ei senex. **I**gnosce mihi pater. qz ex quo accepi habitū istū nō manducaui quicq̄ occisum. **E**t dixit ei sanctus epiphani⁹. **E**go autē ex quo accepi habitum istū nō dimisi aliquē dormire q̄ habebat ali quid aduersuz me. neqz ego dormiui habēs aliqd aduersus aliquē. **E**t dixit ei senex. **I**gnosce mihi pater. qz tua p̄uersatio maior est mea. **D**icebāt de beato **P**alladio quia fecerat viginti annos in cella ⁊ nō leuauit oculos suos sursum vt videret tectum eius.

Abbas zenon ambulās aliqñ in palestina cū laborasset. reledit vt māducaret iuxta cucumerariū. **S**uadebat ei autē anim⁹ suus dicendo. **T**ollet tibi vnū cucumerē ⁊ manduca. **Q**uātū autē est. **Q**ui r̄ndens cogitatu suo dixit. **F**ures ad tormenta vadunt. **P**roba q̄ teipm̄ in b̄ si potes ferre tormēta. **Q**ui p̄surgēs stetit ī caumate q̄ncqz diebus defigēs seipsum ī sole. **D**icebat autē q̄si animus ei⁹ ad ipm̄. **N**ō possum portare tormēta. **D**icit q̄ ad aim suū. si nō potes portare tormēta. ergo nō rapias vt māduces. **D**ixit abbas thodoro⁹. **I**nopia panis tabefacit monachi corp⁹. **A**lter autē quidā senioz dicebat. quia vigilie plus tabefaciūt corp⁹.

Dixit abbas iohānes breuis stature. qz si voluerit rex aliqz ciuitatē inimicoz tenere. prius aquā tenet et escas eozū qui sunt ī ciuitate ⁊ fame periclitātes tūc subijciunt ei. ita est ⁊ passio ventris. **S**i in ieiunio et fame cōuersetur homo inimici eius q̄ solici tant aiām ei⁹ infirmanf. **D**ixit itē quia ascendēs aliqñ p̄ viā q̄ ducit ad scythim vt distraberē plectas de palmis. vidi camelarium loquentē ⁊ cōmouētē me ad furozē. **E**go nō dimisi qd portabā ⁊ fugi.

Dixit abbas **I**saac p̄sbyter cellarum. **S**cio frēm metentē in agro q̄ voluit manducare spicam tritici. ⁊ dixit dño agri. vis māduco vnā spicā. **I**lle autē audiēs mirat⁹ est ⁊ dixit ei. **T**u⁹ est ager p̄ ⁊ me interro gas. **I**ntantū q̄ scrupulosus erat mēozatus frater. **I**nterrogauit quidā frater abbatē

Isidorū seniorē scythi dicēs. Quare sic te fortiter timēt demōes. dixit ei senex. Quia ex quo factus sum monachus? studeo ne pmit- tam iracūdiā vsq; ad fauces meas ascēde- re. **D**ixit itez q̄ supra. q̄draginta annos esse ex q̄ sentiret q̄dā motū peccati in mente sua. nūq̄ tñ sentiret neq; p̄cupiscētie neq; iracūdie. **N**arrauit abbas cassianus de q̄ dā abbate iohāne qz fuerit ap̄d abbatē esy- nū in summitate heremi habitātē p̄ annos xl. qz habebat circa ip̄m multā charitatez qz p̄ bāc charitatis fiduciā interrogauit eū dicēs. Tāto tpe sic remotus? et a nullo hoīm facile molestiā patiēs dic mihi qd̄ p̄fecisti. **A** ille dixit. Ex quo cepi solitari? esse nūq̄ me sol vidit māducantē. **D**ixit autē ei et abbas iohānes. **N**ec me irascentē. **D**ixit itez. Quia narrauit nobis abbas moyses qz et abbas serapion dixit. Quia dū essem iuuenis et sederez cū abbate meo thxone et manducarem? surgens a refectiōe p̄m opa diaboli rapui vnū panē parimatē. et mādu- caui eū occulte nesciēte abbate meo. Cū q̄ p̄senerarē aliquōto tpe hec faciēs cepit mihi ipsum viciū dñari et nō p̄ualebā meipsum retūdere. s; solūmodo adiudicabar a p̄pria cōscientia et seni dicere p̄fundebar. **C**ōrigit autē p̄m disp̄sationē diuinā vt quidā veni- rent ad senē vtilitatis aīe sue causa et interro- gabāt eū de p̄p̄rijs cogitatōib;. Rūndēs au- tem senex dixit. Quia nihil sic noxiū ē mo- nachis et letificat demones quō si celēt cogitatioēs suas sp̄rialib; p̄tib;. **L**ocutus ē autē eis de p̄tinētia. **E**t cū hec dicerent: cogitā- ego qz de? reuelauit seni de me cōpunctus ce- pi flere et eieci parimatē de sinu meo. quez male p̄sueuerā rape. et p̄sternēs me i pau- mento postulabā de p̄teritis veniā. et orōez p̄ cautela in futurū. **T**ūc dixit senex. **O** fili liberauit te de captiuitate ista etiā me tacen- te p̄fessio tua. et demones tenebāt cor tuum p̄ taciturnitatē. nūc aduersum teip̄m p̄fite- do interfecisti quē acten? tibi dñari p̄mise- ras. neq; p̄tradicēs. neq; alio modo incre- pans eū. amodo autē nequaq; locū habebit in te qui p̄pe q̄ in corde tuo in ap̄to excussus est. **N**ec dū autē finito s̄mone senis et ecce ope qd̄ dixit apparuit quia velut lampada

ignis egressa est de sinu meo. et impleuit totā domū fetido odore. ita vt putarēt q̄ aderāt qz sulphuris plurimū fuisset incensuz. et di- xit senex. **O** fili. Ecce verborū meorū liberati- onis tue p̄ signū qd̄ factū est p̄stitit dñs do- cumentū. **N** **D**icebāt de abbate Ma- chario. Quia si vacauit inter fratres. po- nebat sibi terminū et qñ inueniebat vinum p̄pter fratres bibeat. s; p̄ vno calice vini die integra aquā nō bibeat. **E**t frēs qdaz volētes eū recreare dabāt ei vinū. sed et se- nex cū gaudio sumebat vt seip̄m postea cru- ciaret. **D**iscipul? autē ei? sciēs cām dicebat fratrib;. **P**ropter deū rogo ne detis ei vi- nuz. qz i cella se postea cruciatu domat. **N**ō cognoscētes frēs vltra ei vinū nō dederūt. **A**bbas machari? maior i scythi dicebat fratrib;. **P**ost missas ecclie fugite frēs. et dixit ei vn? fratru. **D**e vbi habem? fugere ampli? a solitudine ista. **E**t ponebat digitū sup os suū dicēs. **I**stud ē qd̄ fugiēdū dico et sic intrabat in cellā suā. et claudēs ostium sedebat sol?. **D**ixit idē abbas machari? si aliquē increpare volēs ad iracundiā com- moueris. p̄pria passiōe imple. nō est ali- um sic saluare debes vt teip̄m p̄das. **D**ixit abbas pastor. **N**isi nabuzardam archi- margirius venisset nō crematū fuisset tēplū dñi. **I**ta et nisi quies gule et v̄tris venerit in aīam. nequaq; mens corruet. et pugnant p̄tra inimicū. **D**icebāt de abbate pasto- re. Quia dū vocat? fuisset ad comedenduz p̄ voluntatē suāibat lachrymādo ne inobe- diēs esset fratribus suis et contristaret eos. **N**arrauerūt qdā abbati pastori de qdā monacho. qz nō bibeat vinū. et dixit eis. Quia oīno pot? monachorū nō est. **D**ixit itez abbas pastor. qz sic fumo expellūt a p̄f- vt tollat dulcedo opis eorū. ita et corporalis q̄es timorē expellit ab aīa et aufert ab ea om- ne op? bonū. **N**arrauit qdā senū d̄ abba- te pastore et fratrib; ei?. qz habitaret in egypto. et cū desideraret mē eorū videre eos et nō posset obseruauit vna die. et cūtib; illis ad eccliaz obtulit se eis. **I**lli autē vidētes eam p̄uerterūt se ad cellā et intrātes clausēt osti- um i faciē ei?. **I**lla at ad ostiū stās clamabat plorās cū nimia miseratōe. **A**udicēs autē eā

abbas anub intravit ad abbatē pastore dī-
cens. Quid faciemus vctule isti ita añ osti-
um flenti. Surgēs autē abbas pastor venit
ad ostiū. ⁊ intro stans audiuit eā plorantē
miserabiliter nimis ⁊ dixit. Quid sic cla-
mas vctula. Illa autē cū vocē eius audisset
multo magis clamauit plorās ⁊ dicēs Clo-
lo vos videre filij mei. qđ est effi si videro
vos. Nunqđ nō sum mater vestra aut non
ego lactavi vos. En tota sum iā canis plēa.
sed ⁊ audiēs vocē tuā turbata sum. Dixit
ei senex. hic nos vis videre an in illo seclō
Dicit ei. ⁊ si nō videro vos hic videbo vos
illic filij mei Dicit ei. si potes equanimiter
ferre vt hic nos nō videas. videbis nos il-
lic. et ita discessit mulier gaudēs ⁊ dicens
Si oino visura vos ero illic. nolo vos hic
videre o filij mei **D**icebāt d abba-
te **P**roz. qz ambulādo comederet. ⁊ inter-
rogante eū quodā quare sic manducar. re-
spondit. Nō hoc vti velut op? aliqđ age-
ret. sed velut quoddā supflūū vti. Alij autē
de hoc ipso interrogāti rñdit. Ut nō vel in
comedēdo corpale delectatōnez habeat aīa
Dicebāt de abbate **P**etro cognomēto
pyanio. qui erat in cellis qz vinū non bibe-
bat. Qñ autē senuit rogabāt eū vt modicuz
vini sumeret. Qui cum non acquiesceret te-
pefaciebant aquā et ita offerebāt ⁊ dicebat
Credite mihi filij qz velut conditū illud ac-
cipio **E**t adiudicauit se tepida aqua esse cō-
tentum **F**acta est aliquādo celebratō mis-
sarum in monte abbat. s anthonij. ⁊ inuē-
tum est ibi vasculū vini. et tollēs vn? de se-
nibus paruū vas. i. calicez portauit abbati
lyloi. et dedit illi ⁊ bibit semel. et secūdo ac-
cepit ⁊ bibit. **O**btulit etiā ei tertio. sed non
accepit dicēs. Quiesce frater. **A**n nescis
quia sathanas est **F**rater qđā interroga-
uit abbatē lyloi dicēs. qđ facio qđ occurro
ad eccliam ⁊ frequēter fratres p charitate
ad cibū retinent me. **D**icit ei senex. **O**ne-
rosa res est. **D**icit g abzaā discipulus eius
Si occurrit in sabbato ⁊ dñica ad eccliaz.
⁊ biberit frater tres calices. multū ne est.
et dixit senex. Si nō esset sathanas nō essz
multū. **F**requēter dicebat abbati lyloi
discipulus su? **S**urge abba et manduce?

mus. **I**lle autē dicebat. **A**dbuc nō mandu-
cauimus fili. et ille rñdit. **N**on pater. **D**i-
cebat autē senex. si nec adhuc māducauim?
affer ⁊ manducemus **D**ixit aliqñ cum fi-
ducia abbas lyloi. **C**rede qz ecce trigita añ
nos habeo qz nō de pcor deū p peccato. sed
orans hoc dico. **D**ñe iesu christe ptege me
a lingua mea ⁊ vsqz nunc p singulos dies
curro in ipa opa et deliquo. **G**enerūt ali-
quādo abbas siluan? ⁊ discipul? eius zach-
arias ad quoddā monasteriū. et fecerūt eos
gustare modicū ante qz ambularēt. **E**t exe-
untibus eis inuenit discipulus ei? aquaz i
via ⁊ volebat bibere. **D**ixit ei abbas silua-
nus **Z**acharia ieiuniū est hodie. **C**ui ille di-
xit. **N**ōne hodie manducauim? pater. **D**i-
xit ei senex. illud māducare charitatis fuit
nos autē teneam? ieiuniū nostrum fili mi.

P **D**ixit sancta **S**yncretice. qz opoz-
ter nos qz hmoi ppositū sumplim? castitatē
q̄ summa est tenere. **E**tenī apud seculares
videt castitas obseruari. sed adest eis stulti-
cia ppter qđ alijs sensibz peccāt. nā ⁊ aspi-
ciunt indecēter. et ridēt inordinatē. **D**i-
xit iterum que supra. **Q**uia sicut venenosa
aīalia acriora medicamēta a se expellūt ita
cogitatioz fordidā ieiuniū cū orōe depellit
ab aīa **D**ixit itez. **N**ō te seducāt diuitū
hui? seculi delicie tanqz aliquid vtile habē-
tes in se. etenī illi delectatōis causa arte di-
uerso modo p̄diendi cibos onerāt. **I**n au-
tem ieiunio ⁊ abiectiōe ciboz abundantia
deliciarū illoz sup̄gredere sed ne satieris pa-
ne neqz desideres vinū. **D**ixit abbas sy-
loi. **Q**uia pegrinatio nra est vt teneat ho-
mo os suū **D**ixit abbas **I**perici?. **Q**uia
sicut leo terribilis est onagris. sic mōachus
p̄batus cogitatioibz p̄cupiscētie **D**ixit
itez. **I**eiuniū est frenū monacho aduersus
peccatū. qui autē abijcit ieiuniū velut equus
feruēs desiderio semie rapiē **D**ixit itez
Siccātū ieiunio corp? monachi. aīam de-
p̄fundo eleuat ⁊ siccāt fistulas delectatio-
nū ieiuniū monachi **D**ixit itez. **C**astus
monachus in terra honorabit. ⁊ in celis ab
excelso coronabitur. **I**dem ipse dixit. **M**o-
nachus qui non retinet linguam suam in tē-
pore furoris neqz passionum corporalium

retentor erit aliqui **D**ixit itez. Verbum malū nō pferat os tuū. qm̄ vitis non affert spinas **D**ixit itez. Bonū est māducare carnē ⁊ bibere vinū q̄ māducare in obre/ ctatione carnes fratru. Dixit iterū. Susur rans serpens euam de padiso eiecit. Huc ergo similis est q̄ primo suo obloquit. qm̄ ⁊ audiētis se aiām pdit et suam non saluat.

Facta est aliqn̄ festiuitas i scythi et de/ derunt seni vinū bibere in calice. Qui abij/ ciens dixit. tolle a me mortē istā **Q**d vidē tes aliq̄ qui cū ipso edebāt nec ipsi biberunt

Alia vice allatū est ibi vasculū vi/ ni de primicijs vt daretur fratribz ad sin/ gulos calices. ⁊ introeunte quodā fratre et vidente qz acciperēt. fugit i criptā que cri/ pta mor cecidit. Et cū audissent sonū cur/ rentes inuenerūt fratrē semianimē iacētez **E**t ceperūt obiurgare euz dicētes. **N**ō tibi cōtigit. qz vanā glīam habuisti. Abbas au/ tem refouēs eū dixit. dimittite filiū meuz bonū opus fecit. ⁊ viuit dñs qz nō reedifi/ cabitur cripta hec tpiybz meis vt cognoscat mūdus qz ppter calicē vini cecidit cripta i scithi

Alcēdit aliqn̄ psbyter de scithi ad ep̄m alexandrinū. ⁊ qm̄ reuersus est i scithi interrogauerūt eū fratres. Quō est ciuitas ille aut̄ dixit eis. Credite mihi frēs ego ibi faciē hoīs nulli? vidi nisi tm̄ ep̄i. Illi autēz audiētes mirati sunt ⁊ dixerūt. Quid pu/ tas fecit in illa oīs multitudo. psbyter vero refouit hesitātes dicēs. Extrosi animo meo ne intuerer faciē hoīs. ex q̄ relatione pfece/ runt fratres vt custodiāt se ab extollentia oculoz suoz **V**enit aliqn̄ quidā sener ad aliū senē. ille aut̄ dixit discipulo suo. fac no/ bis modicū lenticule ⁊ fecit ⁊ infunde nobis panes ⁊ infudit ⁊ manserūt sic vsqz ad alte/ rius diei horā sextā loquētes de rebz spiri/ talibus. **I**tez dixit sener discipulo suo. fac nobis modicū lenticule fili mi. Ille rñdit. **A**b hesterno die feci p̄. Et ita surgētes sū/ pferunt cibū. **A**lter quidam sener venit ad quendā patrū. ille autē coxit modicum lenticule. ⁊ dixit ei. faciamus opus dei et gustemus. Et vnus quidem eozū cōpleuit totum psalteriū. **A**lter vero ex corde duos p̄betas maiores lectoris ordine recitauit.

Et facto mane discessit sener ille q̄ venerat et oblii sunt sumere cibū. **E**surijt quidā frater a mane ⁊ pugnabat cū animo suo ne manducaret donec fieret hora tertia. Et fa/ cta hora tertia exegit a se vt fierz hora sexta et facta sexta infudit panē et sedit vt man/ ducaret. **P**ostea vero surrexit dicēs. **V**a nebo sic vsqz ad horā nonā. **H**ora autē no/ na fecit ordē ⁊ vidit opus diaboli. sicut sumū exeuntē a se. et ita cessauit e suries ei?

Infirmatus est quidā senū ⁊ euz nō posset sumere cibū multis diebz rogaba/ tur a discipulo suo vt faceret aliqd ei ⁊ refi/ ceretur. **A**bijt aut̄ ⁊ fecit de farinula lēticu/ las ⁊ zippulas. **E**rat aut̄ ibi vasculū pēdēs in quo erat modicū mellis. et aliud in quo erat rafenealion. i. lini oleū. et fetebat ita q̄ tantū ad lucernā p̄ficeret. **E**rrauit aut̄ fra/ ter. et p melle de lini oleo misit in pulmen/ tum. **S**ener vero cū gustasset nihil locutus est sed tacit? manducauit. **C**ōpellebat autē eum itez māducare ⁊ extorquēs sibi man/ ducavit. **E**t dabat ei tertio. ille aut̄ noluit māducare dicens. **V**ere nō possum fili mi **D**iscipulus nō hortabaf eū dicēs. **B**onū est abba. ecce ⁊ ego manduco tecū. **Q**ui cū gustasset ⁊ cognouisset qd fecerat cecidit p/ tinus in faciē dicens. **V**e mihi p̄. qm̄ oc/ cidi te. et tu peccatū hoc poluisti sup me. qz nō es locutus. **E**t dixit ei sener. **N**ō cōtri/ stieris fili. si voluisset deus vt mel māduca/ rem. mel habuisti mittere in zippulas istas

Marrauerūt de sene quodā qz desidera/ uit aliqn̄ māducare cucumerē. **Q**uē cū ac/ cepissz appēdit eū p̄? añ oculos suos. ⁊ cū esset victus desiderio domās seipsuz. peni/ tentiā agebat. qz v' oīno desiderasset

Frater quidā aliqn̄ abijt visitare sorozez suā in monasterio egrotantē. erat aut̄ fide/ lissima ⁊ nō acq̄uit aliqn̄ videre viz neqz occasione dare fratri suo. vt ppter illā veni/ ret in mediū semiaz. ⁊ mandauit fratri suo **V**ade frater ora p me. qz cū gratia xp̄i vi/ debo te in regno celoz **M**onach? qdam occurrit ancillis dei i itinere qdā. qbz visio diuertit extra viā. **C**ui dixit abbatissa **T**u si pfectus esses monachus nō respexeras nos. sic vt agnosceres q̄ femine eramus.

Intrauerunt aliqui fratres in alexandria inuitati a theophilo archiepo ut pntibus his facta orone destitueret templa paganorum. Et manducantibus eis cum archiepo: ministrare sunt eis carnes vituline. et manducabant nihil discernentes. Et accipiens archieps vnuz capadiu dedit iuxta se scubenti semi dicēs. Ecce istud capadiu. id est stucklein bonū est māduca abba. Ille autē tñ dens dixit. Usq; mō credebam q̄ oleyra māducarē. Nam si carnes sunt nō māducabo. Et vltra nemo acq̄uit gustare. **F**rater quidā in cella attulit panes recentes et inuitauit ad mēsam seniores. et cum manducassent singulos parimates: pausa uerūt. Frater nō sciēs laborē abstinentie eorum cepit cum humilitate supplicare dicēs. Propter deum māducate hodie donec satiēmi. Et māducauerūt alios denos parimates. Ecce igit̄ q̄tum supra q̄ op̄ erat māducauerūt ppter deū vti mōachi et simpliciter abstinentes. **E**grotauit qdā senū aliqui magna infirmitate ita vt ex ei⁹ uisceribus multus sanguis efflueret. Et attulit q̄dam frater nixas siccas et fecit pultes et misit eas ibi et obtulit seni et rogabat eū dicēs. Comede qm̄ forte expedit tibi. Intuēs autem eū senex diutius dixit. Vere dico tibi frater qz uolebas vt me dimitteret deus in hac infirmitate eē alios triginta annos. et nullo modo acquieuit senex in tali egritudine uel modicum sumere cibi ita vt tolleret frater qd̄ portauerat et rediret ad cellā suā. **A**lter senex sedebat lōge in heremo et p̄tigit frēm venire ad eū et inuenit euz infirmantē. Qui lauās ei faciē fecit ei refectiōnē ex his que attulerat. Qd̄ cū uidisset senex dixit. Ne frater oblitus eram q̄ haberēt homines de cibo solaciū. Obtulit ei eē et calicē vini. Qd̄ euz uidisset plorauit dicens. Non spabā me vsq; ad mortē bibe te vinū. **S**tatuit quidam senex vt quadraginta diebus non biberet. Et si qñ fieret cauma lauabat succulā et impleuit eaz aq̄ et appendebat eam ante oculos suos. Qui cum interrogaret a fratribus quare hoc faceret rēdit dicens. Ut cum vidēs qd̄ de fide tabam nō gustauero. maiorem ardorē susti-

neam. et ppter hoc maiore mercedē a dño psequar. **F**rater quidā iter agēs hēbat tecum mrem luā iam senem. Qui cū uenissent ad quēdā fluuiū nō poterat uetula illa transire. Et tulit filius suus palliū suū et inuoluit exīn manus suas. ne aliq̄ mō p̄tingeret corpus eius. Et ita portans eā trāspōsit ut fluuiū. Dixit autē ei mater sua. Ut quid sic opus est man⁹ tuas fili mi. Ille autē dixit. qz corpus mulieris ignis est. et ex corpore q̄ p̄tingebā te ueniebat mihi p̄mōratō alia⁹ femina⁹ in aīmo. **D**icebat quidā p̄m. Quia sciret frēm in cella ieiunātem tota ebdomoda pasce. et cum sabbato sero uenisset ad missam cōicans: mox fugiebat ne cogeret a fratribus in ecciā māducare. apud se tñ modicas betbas elixas cum sale māducabat sine pane. **F**rēs puocati sūt in scitibi vt māducarēt palmas. et erat ibi aliquis infirm⁹ p̄ nimia abstinentia q̄ tussiens excreauit flegma. Quo romēte d̄ spu to eius uenit sup aliū frēm. Qui cum a cogitatōe sua p̄pelleret dicere ei quiesce iā et nō excrees sup me vt luparet cogitatiōes suas tulit qd̄ excreauerat. et mittens in ore suo statim comedit illud. Et tñ cepit ad se ip̄m dicere. Aut nō dicas fratri qd̄ eū contristet. aut māduca quod horres

Explicit liber de continentia

Incipit liber contra fornicationem.

Qrit abbas Anthoni⁹. Est mo q̄ hēat corp⁹ motū naturalē p̄sp̄sum in se q̄ nolente aīo nō opat. sed tñmō significat in corpe quasi impassibilis motus. Est autē et alius motus ex eo q̄ nutrit corpus et fouet cibis et potibus ex quibus et calor sanguinis excitat ad opādum corp⁹. Propter qd̄ dicit ap̄ls. Nolite inebriari uino in quo est luxuria. Et rursum dñs in euangelio discipulis mandās dixit. Tidete ne grauent corda v̄ra crapula et ebrietate. Est autē adhuc et ali⁹ quidaz mot⁹ certatibus in p̄uersatōe ex insidijs et inuidia demonū ve

niēs. Itaq; scire puenit qz tres sunt mot⁹
corpales vn⁹ qdem naturalis. ali⁹ autē ex
plenitudine ciboꝝ. terci⁹ vero ex demōib⁹
Dixit abbas Gerōcius petrēsis. Quia
multi tēptati sunt a corpali⁹ delectatōib⁹
z cū nō appropinquaret corpib⁹ mēte formi
cati sunt. z qui corpale virginitatez seruāt
fm aīm fornicant. Bonū est ergo dilecti
limi facere qd scriptū est. omni custodia v/
numquēq; cor suū seruare. **D**ixit abbas
Cassianus. qz dixerat abbas moyses. Bo
num est n̄ abicōdere cogitatōnes. sed seni
bus spūalib⁹ z discretōem hñtib⁹ manife
stare eas. nō bis qui tm̄ tpe senes sunt qm̄
multi ad etatē respiciētes z cogitatōes di
cētes eis. qz expimētū nō habebāt. p cōso
latōe ad despātōem vltimā puenērūt
Erat quidā frater oīno in querlacione
solicitus. z cum valde a fornicatōis demo
ne turbaret venit ad quēdam senem z retu
lit ei cogitatōes suas. Ille autē audiens qz
exps erat indignatus est. z miserabilē di
cebat esse frēm illum z indignuz monachi
habitu. qz eiusmōi cogitatōnes reciperet.
Hec audiēs frater despans seipm̄ eliquit
ppriam cellā z ad seculū redibat. Scōdum
autē dispensatōnem dei occurrit ei abbas ap
pollo. z videns eū pturbatū z nimū tristē
interrogauit eū dicēs Fili que est cā tante
tristicie tue. Ille autē prius ex multa cōfusi
one aīm̄ sui non respondit quicq;. Postea
autē cuz multum rogaret a sene que circa se
agerent p̄fessus est dicens. Quia cogitati
ones fornicatōnū inquietāt me: qd p̄fess⁹
sum sem̄ illi. z fm̄ verba eius iaz mibi spes
salutis non est. despans ergo meipm̄ ad se
culum redeo. Hec autē pater apollo audi
ens: velut sapiēs medic⁹ multū eum roga
bat z monebat dicēs. Noli mirari fili. ne
q; despēs de teipō. Ego em̄ in hac etate at
q; querlacione valde ab hñmōi cogitatōib⁹
inquietor. Ne ergo deficias in hñmōi occa
sione. que n̄ tm̄ hñana sollicitudine q̄tū dei
mifātōne curat tm̄ hō die dona mibi quod
peto z reuertere in cellā tuā. Fecit autē frat
ille sic. Abbas autē apollo discedens ab eo
prexit ad cellā illius senis qui ei despātōz
fecerat. z stans foris deprecatus est dñm cū

lacrimis dicēs. Deus qui tēptatōes vtite
infern⁹ puertere bellum qd patit frater ille in
hunc lenē vt p̄ expimētū in senectute sua
dulcat qd tpe longo nō didicit. q̄ten⁹ com
patiatur his qui hñmōi tēptatōib⁹ pertur
bant. Qui cum ordē p̄lesset vidit etby
opem statē iuxta cellā z sagittas dirigētes
p̄tra illū senēz. q̄bz quasi p̄forat⁹ statū tāq;
ebrius a vino buc atq; illuc ferebat. Et cū
non posset tolerare egressus est de cella ea
dem via qua z ille iuuenis ad seculū redi
bat. Abbas autē apollo itelligēs qd factuz
erat occurrit ei. z accedēs ad eū dixit Ubi
vadis z que cā pturbatōis tue que obrinu
it te. Ille autē sentiens qz intellexisset sanct⁹
vir que ei euenerāt. p̄ verēcūdia nihil dice
bat. Dixit autē ei abbas apollo. Reuerte
re in cellā tuam z decetero agnosce infirmi
tatē tuā. z cogita apud temetipm̄ qz igno
tus sis a diabolo vsq; mō. aut p̄tēptus p̄
ter qd nec meruisti fm̄ vires vtutum hñe
p̄tra diaboli luctamenta. Quid autē dico
luctamēta qui nec vna die aggressiōne ip
sius portare potuisti. hoc autē tibi contigit.
qz iuuenem illū a cō aduerfario impugntū
suscipiēs cum debuisses eū p̄tra diabolicū
certamē p̄olatoris hñis monere etiam in
despātōem misisti. nō cogitās illud sapiē
tissimum p̄ceptū: quo iubemur eripere eos
qui ducunt ad mortē. z itez non negligas
redimere occidēdos. sed neq; pabolā lal
uatoris n̄i dicētis. barundinē quassatam
non debet confringi. et hñum fumigans
non extingui. Nemo enim ferre posset in
sidias aduerfarij. neq; ebullientis nature
ignē extinguerē vel retinere nisi dei grā cō
seruaret infirmitatē humanā que in nobis
salutari dispensatōe cūcta disponit. Omēs
ergo dñm deprecemur vt z aduerfum te di
missum flagellū auertat: qm̄ ip̄ez tolere fa
cit. z itez salutē restituit. p̄cutit z man⁹ ip
sius sanat. hñliat z exaltat. mortificat z vi
uificat. reducit ad inferos z reducit. Hec
dicēs orōnē impleuit. z statim ab illato si
bi bello senex liberatus ē. Quē p̄monuit ab
bas apollo vt peteret sibi dari linguam
eruditā vt sciret tps quo opteret loqui ser
monē **De cogitatōe fornicatōis**

interrogatus abbas **Syrus alexandrinus** ita rñdit. **S**i cogitationes n̄ hēs sp̄m nō hēs. qm̄ si cogitatōes n̄ hēs opa hēs. **H**oc est qui cogitatōne aduersus pctm̄ non pugnat neq; p̄tradicit: corpalē peccat. **Q**ui em̄ corpalē peccat cogitationum molestias nullas hēt. **I**nterrogauit aut̄ quidaz leñer frēm dicēs. **N**e p̄uetudinē hēs colloqui m̄leri. **E**t dixit frater. **N**ō. et ille dixit. **C**eteres et noui pictores sunt cogitatōes mee et p̄mōratōes quedā inquietates me ex similitudine mulier. **S**enex autē dixit. **D**ortuos n̄ timeas s; viuētes fuge. hoc ē plensum et in ope ip̄o pctm̄. et extēde magis orōnē tuā. **D**ixit abbas mathoīl qd̄ quidaz frater veniēs dixit deteriorē esse qui obloquit̄ q̄ qui fornicat̄. et rñdit ipse senex. **D**urus est p̄mo. **D**ixit ḡ ei frater. **E**t quō vis esse hāc rem. **D**ixit ei senex. **O**bloquatio q̄dem mala est. celerē tñ inuenit curam et plerūq; p̄niam agit qui oblocut̄ ē dicēs male locut̄ sum et trāsit. fornicatio aut̄ naturalis mors est. **D**ixit abbas pastor. **S**icut spatari? p̄ncipis assistit ei p̄tinne semper patus ita optet et aīam sp̄ patam eē aduersus demones fornicationū. **V**enit aliquñ quidā frater ad abbatē pastore: et ait ei. **Q**uid facio p̄. qz affligor a fornicatōe et p̄erit ad abbatē ibitionē. et dixit michi. **N**on debes eā longo tpe p̄mittere habitare in te. **D**ixit abbas pastor. **A**bbat; ibitionis actus sursum in celo sunt cum angelis et latet eū. ego aut̄ et tu in fornicatōne sum? **S**i ergo teneat monach; ventrē et linguaz et mālerit in solitudine p̄fidat qz nō moriē. **N**arrauerūt de abbatissa sara. qz mālerit tredecim ānos fortiter a fornicatōis demone impugnata. et nūq; orauit vt recederet ab ea b̄mōi pugna. s; hoc solū dicebat da mihi fortitudinē deus. **D**ixerūt itez de ea. **Q**uia infestior fuerit ei aliquñ imminēt forti? idem fornicatōis demon mittens in cogitationē eius seculi vanitates. **I**lla aut̄ non relaxās aīam a timore dei et a p̄posito abstinentie. ascēdit semel sup̄ lectū suū orare. et apparuit ei corpalē sp̄s fornicatōis et dixit ei. **T**u me viciisti sara. **I**lla autē respondit. **E**go te n̄ vici sed dñs me? ibesus

xps **2** **F**rater qd̄ā stimlabat a fornicatione. et erat stimulus velut ignis ardēs in corde eius nocte ac die. **F**rater aut̄ decertabat non p̄descēdēs neq; p̄sentiens cogitationi sue. **P**ost multū aut̄ tps discessit stimulus ab eombil p̄ualens p̄pter p̄suerantia eius. **E**t statim lux apparuit i corde eius. **A**lius frater stimulatus a fornicatione. et surgens nocte p̄erit ad quādam lenem. et dixit ei cogitatōes suas. et p̄solat̄ ē cum lenex. **E**t qua p̄solatōe p̄ficiēs frater reuersus est in cellā suā. **E**t ecce itez ip̄s fornicatōis tēptauit eū. **I**lle aut̄ frater iterum abiit ad senē. **F**actū est aut̄ hoc sepius. **S**enex r̄o n̄ p̄ristauit eū sed loquebat̄ ei que ad vtilitatem ei? p̄tinerent dicēs. **N**ō p̄cedas diabolo vt relaxes aīam tuā. sed potius quoties molestus est tibi demon: dic vni ad me et increpatus discedit. nihil effi sic extēdiat demonē fornicatōis quō si tū lenē stimulatōes eius. et nichil eū sic letificat quō si abscondant̄ cogitationes ei? **C**leit ergo frater vndecies ad senē accusans cogitatōes suas. **P**ostea aut̄ dixit frater leni. **O**nde caritatē abba et dic mihi vbum. **E**t dixit ei senex. **C**rede fili. qz si p̄mitterz deus cogitatōes meas quib; stimulat̄ animus meus in te trāsferri. n̄ eas portares s; oīno corrueres deorsum. **H**ec aut̄ dicente lenex p̄pter nimiam humilitatē eius quieuit stimulus fornicatōis a fratre. **I**tē alius stimulatus a fornicatōe cepit decertare et extēdere abstinentiā suā p̄ quattuordecim annos cogitationē suā custodiēs ne p̄sentiret concupie sue. **P**ostea aut̄ veniens ad ecciam manifestauit vniuersē multitudini quod patiebat̄. **E**t datū est mādatū et oēs affligerūt se p̄ eo ebdomoda iugiter orātes dñm. et quieuit stimulus eius. **D**e cogitatōe fornicatōis. **D**ixit quidam lenex bere mīta. **D**ormiēs vis saluari. **V**ade labora vade affligere. vade q̄re et inuenies. vigila. pulla et apier tibi. **S**unt enim in seculo **P**ancraciar; qui cū nimis edūt et stant et fortes apparuerūt. coronas accipiūt. **A**liq; trens aut̄ et vnus a duob; cedit. et p̄fortatus plagis cedētes se vincit. **C**lidisti quā tam virtutē p̄ carnis exercitium acquisiuit.

Et tu sta et confortare et dominus expugnabit pro te inimicum. **A**d eadem ipsa cogitatio fornicationis dixit alter senex. Esto velut qui transit in platea aut per tabernam et capit cuiuscumque capture odorem aut aliquid affatur, et qui vult ingredi et manducat. qui autem non vult odorari etiam et perierit. ita et tu excute a te fetorem surge et ora dicens Domine fili dei adiuua me. Hoc autem fac etiam aduersus alias cogitationes. **N**ec enim eradicatores sumus cogitationum sed luctatores aduersus easdem cogitationes. **A**lter senex dixit. **H**ec est negligentia patimur. Nam si consideremus quod deus habitat in nobis non alienum vas iteremus intra nos. Dominus enim ipse habitans in nobis atque habitans nobis respicit vitam nostram. **U**bi et nos portantes eum et contemplantes negligere non debemus. sed sanctificare nosmetipsos sicut et ille sanctus est. **S**temus super petram et rumpamur maligni non formides et committet aduersus te. **P**salte cum virtute dicens. **Q**ui perfidunt in domino sicut mons syon non commouebitur in eternum qui habitat in iherusalem. **F**rater quidam interrogauit senem dicens. **S**i iurauerit monachus in pacem. affligitur velut qui de profectu in deteriorem statum peruenit. et laborat donec resurgat. **Q**ui autem a seculo venit velut qui initium fecerit et proficit. **E**t respondens senex dixit. **M**onachus temptatio incurrere sic est tanquam domus que cadit. **E**t si sobrius fuerit in cogitatione reedificat eam que corruerat domum inueniens material ad edificium. per futuras habens posita fundamenta lapides arenas. et cetera que in modo edificio sunt necessaria. atque ita velociter per fabricam proficit. **I**lle autem qui nec effodit nec fundamentum misit. nec habet aliquid eorum que sunt necessaria sed in spe dimittens si quo modo aliquando proficiat. ita est et monachus si in temptatio ceciderit et peruersus fuerit ad dominum habet plurimum apparatus vicem meditationem diuine legis. psalmodiam. operum manuum. ordinem. et cetera que sunt sancte religionis fundamenta. **Q**ui autem reces est et non in peruersitate dormit nec ista discit ille primum ordinem inuenit. **S**enex quidam cum a fornicationis spiritu teneretur perierit ad quandam senem magnam et rogabat eum dicens. **O**nde per caritatem et ora per-

me. quod a fornicatione sollicitus. **S**enex autem respondens ait. **D**ominus per te. **E**t iterum scythianus ad senem dixit eundem sermonem. **S**imile et senex non neglexit rogare per ipso dicens. **D**ominus reuela michi vnum in hoc fratre operatio sit ista diaboli. quoniam de peccatus sum te et regem non dum inuenit. **E**t reuelauit ei dominus que agebatur circa fratrem illum. et vidit eum senex ledentem et spiritum fornicationis circa eum et quali ludentem cum ipso. et angelus domini stabat missus in adiutorium eius. et indignabatur aduersus fratrem illum. quod non se prosterneret deo: sed quasi delectabatur in cogitationibus suis totam mentem suam ad hoc inclinans. **E**t agnouit senex quod causa magis ab eodem fratre esset: et annunciat dicens. **T**u presentis cogitationi tue frater. **E**t docuit eum quomodo talibus cogitationibus debet resistere. et respiras frater per doctrinam senis illius et orationem frater inuenit regem a temptatione sua. **T**emptatus est aliquando discipulus aliquid senis magni a fornicatione. **S**enex vero cum videret eum laborantem dixit ei. **U**is rogo deum ut subleuet a te molestiam istam. **I**lle autem dixit. **U**ideo abba quod et si laboro tamen ex pondere laboris habet fructificari me sentio. sed hoc roga deum in cogitationibus tuis ut det tibi tolerantiam per quam iustitiam. **D**ixit ei abbas suus. **N**on agnoui quod in magno profectu es filius supergrederis me. **D**icebant de quodam senem quod descendit de scythia. et habebat filium ad huc iugentem lac. qui quoniam in monasterio nutritus est nesciebat quid essent mulieres. **Q**ui cum factus esset vir ostendebat ei nocte demones formas et habitus mulierum. et hoc nunciavit patri suo et mirabatur. **A**liquando ascendit cum patre suo in egiptum. et videns mulieres dixit patri suo. **E**cce iste sunt que veniebant ad me nocte in scythia. **E**t pater dixit ei. **I**sti sunt monachi de seculo filii. alio autem habitu vtuntur isti. et heremite alio. **E**t miratus est senex quomodo et in scythia ostenderent ei demones ymagines mulierum. et statim reuersi sunt in cellam suam. **F**rater quidam erat perbatul temptationibus in scythia. et inmittebat ei aduersarius memoriam mulierum cuiusdam pulcre in aetate et affligebat eum valde. **E**t petiit frater dei dispensationem ut alter frater descendens de egipto et applicaret in

scitibi. et cum loquerentur nunciavit ei dicens
 Quor illius mortua est. Erat autem ipsa mulier
 et de qua inquitabat frater ille. Quod cum au-
 disse tulit vestimentum suum nocte. et ascendit
 ubi eam sepulta audierat et fodit locum et ex-
 terit fame putredinis eius in vestimento suo
 et reuelus habebat illud in cella sua. Et cum
 nimis fetere prebebat illos fetores ante se et ipso
 peras cogitacionem suam dicebat. Ecce deside-
 rium quod querebas habet illud et satiare ex eo.
 Et ita ex bimodi fetore castigabat semetipsum
 donec emorerentur cupie eius. **V**enit quod-
 dam in scitibi aliquis ut fieret monachus qui
 etiam accepit filium suum secum nup ab lactatum.
 Qui cum factus fuisset iuuenis cepit impu-
 gnare demones et sollicitare eum. Et dixit pa-
 tri suo. Vado ad seclum quia non valeo car-
 nales cupias sustinere. **R**espondit autem ei? conso-
 labatur eum. Dixit ergo illi iuuenis. **I**am sustine-
 re non valeo pre dimitte me redire ad seculum
 Dixit ergo ei pater suus. **A**udi me fili adhuc
 semel. et tolle tibi quadraginta panes et so-
 lia palmazum diez quadraginta. et vade in be-
 remum interiore: et esto ibi quadraginta die-
 bus et voluntas domini fiet. Qui obediens patri
 suo surrexit et abiit in beremum. et mansit ibi la-
 borans et faciens plectas de palmis siccis et
 panem siccum comedens. Et cum ibi dies viginti
 quiescisset ecce vidit opus diaboli quoddam
 venire super se. et stetit coram ipso velut mulier
 ethiopsia: fetida et turpis aspectu ita ut fe-
 toris eius ferre non posset. Et abiecit eam a
 se. et illa dicebat ei. Ego sum qui in cordibus
 hominum dulcis appareo. sed propter obedientiam tuam
 et laborem quem sustines non permittit me de se
 ducere te. sed ostendit tibi fetorem meum. Ille au-
 tem surrexit. et gratias agens deo venit ad patrem
 suum et dixit ei. **I**am nolo ire ad seclum pre vi-
 di esse operacionem diaboli et fetorem eius? **C**ogite-
 rat autem et pater eius de hoc ipso. et dixit ei. **S**i
 mansisses quadraginta dies et custodisses
 prescriptum in fine mandatum meum maiora habuisses
 videre. **S**enex quidam sedebat in
 longinqua beremoqui habebat unam partem et
 desiderabat eum videre post multos annos et
 quiescit in quo loco habitaret. Et surrexit et ve-
 nit in viam beremi illius. et inueniens camelari-
 os adiunxit se illis. et ingressa est cum illis be-

remum. **H**ec enim traheretur a diabolo. **Q**uie-
 cum venisset ad ianuam senis cepit signis indi-
 care seipsum dicens. Ego sum pater tua. **E**t
 mansit apud eum. Erat autem alius monachus se-
 dens in inferioribus partibus beremi qui imple-
 bat sibi fursculam aque. et hora qua mandu-
 care voluisset subito desabat furscula et effu-
 debat aqua. **Q**ui inspirate deo dixit in se-
 menso. **I**ngrediar in beremum. et dico hoc
 quod mihi euenit de aqua senioribus. **E**t sur-
 gens abiit. **E**t cum sero factum esset dormiuit in
 templo quodam ydolorum iuxta viam. et audiuit
 nocte demones dicentes. **I**sta nocte precipi-
 tauimus illum monachum in fornicacione. **Q**uod
 cum audisset perstratus est. et pueniens ad se-
 nem inuenit eum tristem. et dixit ei. **Q**uid fa-
 cio abba quia impleo mihi vasculum aque. et in
 hora manducandi effundit. **E**t dixit ei senex.
Tu venisti ad me interrogare me quia fursi-
 scula tua desabat. ego autem quod facio. quia hac no-
 cte cecidi in fornicacionem. quod respondit. **E**t ego
 cogui. et dixit ei. **T**u videris scire. quod dixit. **D**or-
 miebam in templo et audiui demones loquen-
 tes de te. **E**t dixit senex. **E**cce ego vado ad
 seclum. **I**lle autem rogabat eum dicens. **N**oli pa-
 ter sed permanere in loco hoc. mulierem vero di-
 mittam hinc. **H**oc enim ex occursum inimici
 contigit. **Q**uo audito senex sustinuit extedens
 et aggrauans querelacionem suam cum lacrimis
 donec rediret in prioris ordinis suum. **D**i-
 xit senex quidam. **Q**uia securitas et taciturni-
 tas et occulta meditacione parant castitatem
Et frater quidam interrogauit senem di-
 cens. **S**i contigit bolem in temptacionem cade-
 re quid sit propter eos qui scandalisunt in eo.
Et narrauit senex dicens. **D**iaconus quidam
 erat notatus in monasterio egypti. **Q**ui autem
 quidam curialis insecutione iudicis patere-
 tur venit cum omni domo sua ad monasterium
 et operante iniquo incurrit diaconus ille in
 mulierem eius. et facta est omnibus fratribus con-
 fusio. **I**lle autem abiit ad quendam senem et idica-
 uit ei rem. **S**enex vero habebat occultam cellam
 interiore. quam cum vidisset diaconus ille di-
 xit. **S**epeli me hic sic viuam. et non indices
 cuius. **E**t intrauit in obscuritate celle illius
 et egit penam illic ex veritate. **C**ontigit autem
 ut post multum tempus non ascenderet aqua de

Folium

flumine nyli. et cum omnes letanias facerent
reuelatum est cuidam scō. qz nisi veniret dia
conus qui abscōditus eēt apud illū talē se
nem nō alcederet flumīs aqua. Qd cū au
dissent intrati sunt. et veniētes eiecerūt eū
de loco in quo erat. et orant et ascēdit aqua
et qui aliqñ in ipō scāda līfati fuerāt edifica
ti sunt postea in pñia ei? et glificauerūt deū
¶ Duo frēs prexerūt ad ciuitatē vt rē
derēt qd fuerāt opati. Et cū a seinuicez in
ciuitate fuissent diuili incurrit vn? in forni
catōem. Clemēs aut postea frater ei? dixit
ei. Reuertamur ad cellā nrām frater. Ille
aut rñdit dicēs. Nō veniā. Et interrogauit
eū ille dicēs. Quare frater. Et ille tīpō
dit. qz cū decessisses a me incurri in tēpta
tionē et fornicat? sum. Ille aut alter fē vo
lens lucrari eū cepit dicere. Quia et mihi
sic ptigit. et qñ lepatus sum a te incurri et
ego in fornicatōem. Sed eamus et simul
pñiam agamus cū omni labore. et de? igscet
nob pctm. Qui cū venissent ad cellā retu
lerunt senibz qd eis ptigerat. et de dēt eis
illi mādarū qualē pñiam agerēt. Ille tam
vnus nō p se sed p alio fratre pñiam age
bat tanqz si et ipse peccasset. Quidēs aut dūs
laborē et caritatē eius: intra paucos dies
manifestauit vni de senibz qz p multa cari
tate fratris qui nō peccauerat indullerat illi
qui fornicatus est. et vere hoc est ponere a
nimā suā p fratre suo. **¶** Venit aliqñ
frater ad quēdā senē et dixit ei. Frater me
us soluit me egrediēs huc atqz illuc. et pro
hoc ego affligor. Et rogabat eū senex dicē
do. Equanimiter porta frater. et de? vidēs
laborē susstētatiōis tue reuocat eum ad te.
Neqz eū possibile est vt cū duricia et au
steritate facile ab intētōe sua aliqz reuoce
tur. qz nec demō expellit demōnē. sed magz
benignitate eū reuoca ad te. qñ et dñs deus
nō solādo ad se hoīes trahit. Et narrauit
ei dicēs. Quia fuerūt duo frēs in thebay
da. et cū vnus ex his in fornicatōnem ceci
disset dicebat ad aliū. Reuertar ad seclm
Alter hō plorabat dicēs. Non te dimitto
frater discedere et pdere laborē tuū et vgi
nitatem tuā. Ille hō nō acq̄scebat dicēdo
Non hic sedeo sed vado aut veni mecum et

itez redibo tecū. aut certe dimitte me et p
manebo in seculo. Gladēs aut frater nūcia
uit hoc cuidā seni magno. Dixit autē ei se
nex. Glade cū ipō. et de? illū p laborē tuum
nō dimittet corruere. Qui surgēs abiit
cū eo ad seclm. Et cū puenisset ad quēdā
vicū. videns deus laborē illi? qui ex carita
te et necessitate frēm suūz sequebat? abstulit
p̄cupiam a fratre ei?. et dixit fratri suo. E
amus itez ad heremū frater. Ecce iaz puto
qz peccauit cū muliere quid lucratur? lum ex
hoc. Et reuerfi sunt illeli in cellā suam.
Frater quidā tēptat? a demōe. pfectus est
ad quēdā senē di. Quia illi duo frēs simul
sunt et male viuūt. Cognouit aut senex qd
a demōe illuderes. et mittens vocauit eos
ad se. Et cū faciū eēt vespe posuit mattā il
lis duobz fratribz. et coopuit eos in vno le
cto dicē. Filij dei magni et sancti sunt. Di
xit hō discipulo suo. Hūc frēm claude in
cella seorsum. Ipe em passionē quam illis
obijit hz in se. **¶** Frater quidā dixit se
ni. Quid facio qz occidit me sordida cogi
tatio. Dixit ei senex. Mulier qñ vult abla
ctare filiū suū amat aliquid supungit vber
ibus suis. et cū venerit infans ex pluetudie
sugere lac sentiēs amaritudinem refugit.
Ditte g et tu in cogitatōne tuā amaritudi
nē. Dixit ei frater. Que est amaritudo qm
debeo mittere. Dixit ei senex. Cogitatōem
mortis et tormētoz que in seculo futuro pec
catoribz p̄pant. **¶** Frater qdā iter
rogauit senē de hōi cogitatōne. et dixit ei
senex. Ego nunq̄ stimulat? sum de hac re
Et scādalisat? est in eo frater ille. Et abiit
ad aliū senē dicēs. Ecce hoc mihi dixit ille
senex. et scādalisatus sum in eo. qz supra na
turā est qd dixit. Dixit ei senex. Nō sim
pliciter tibi dixit hoc ille hō dei sed surge et
vade et pñiam age apud eum: vt apiat tibi
v̄tutē p̄monū suoz. Surrexit g ille frater
et venit ad senē agēs in p̄pectu eius pñiaz
et dixit. Ignosce mihi p̄ qz stulte feci. Nō
dicēs tibi vale discedens a te. sed obsecro
te vt interpt̄eris mihi quō nūq̄ sollicitat?
sis a fornicatōe. Dixit ei senex. Quia exq̄
factus sum monach? nō soluz satiat? pane
neqz aqua neqz somno et appetitu eoz qd

pascant alij. et crucias me non pmittebar sentire fornicatois stimulos. **E**t exiis frater ille pficiens ex relatiōe senis. **F**rater quidā interrogauit quēdā senē di. Quid facio qz cogitatio mea sp in fornicatiōe intentā est et n̄ me q̄scere linit vna hora. et affligit ex hoc aīa mea. **I**lle autē dixit ei. Quādo demōes cogitatioes in corde tuo seīant et sentis hoc. nō colloquet̄ cū aīo tuo q̄ntā demōnū est talia suggerere. et h̄ n̄ negligāt hoc immittere. tñ nō extorquet̄. **I**n te ē ergo et suscipe et nō suscipe. **S**cis autē quid fecerit madyanite qm̄ ornauerūt filias suas et statuerūt eas in pspectu israelitarū. nō tñ alicuius torserūt vt pmiscerēt cū eis. sed q̄ voluerūt incurrerūt in eas. **A**lij autē omnia ti sunt indignātes et cū interitu eoz qui p̄sumpsant vlti sunt fornicatiōem. ita agēdū est et de fornicatiōe. **R**ūdēs autē frater dixit. **E**t qd̄ faciā qz fragilis sum et supat me passio hec. **I**lle autē dixit ei. **I**ntēus esto ad b̄mōi. **D**emōel qm̄ faciūt in itū loq̄ i corde tuo nō r̄fideas eis sed surgēs ora et age penitētiā dicēs. **F**ili dei miserere mei. **D**ixit autē ei frater. **E**cce meditor abba et non est p̄pūctio in corde meo qz nescio virtutē vbi **E**t ille dixit. **E**t tu tñ meditare. audiui em̄ qz dixit abbas pastor sed et alij p̄s b̄i verbum. qm̄ incātator virtutē verborū q̄ dic̄ nescit. sed serpens audit et scit virtutē eoz que incātant. et serpens subiicit incātati et b̄niliatur. **S**ic et nos quibus ignorem? virtutez illoz verborū que loq̄mur. demōes tñ audientes terrenē atqz discedūt. **D**icebāt qdā senes. qz cogitatio fornicatiōis fragilis est velut papiꝛ. **S**i ergo iactat̄ in nobis et nō acq̄scētes p̄iciamus illam a nobis facile rūpiūt. **N**ecessariuz igit̄ est vt sit discretio in cogitatiōe qua agnoscamus qz bis qui p̄sentūnt eis nō sit spes salutis. illi autē qui nō p̄sentūnt rep̄sita sit corona. **D**uo frēs impugnati a fornicatiōe abierūt et accepunt vxores. postea autē dixerūt ad inuicē. **Q**uid lucrati sum? qz deseruimus angelicū ordinē et venim? in im̄diciā hanc et post hec in ignē et tormēta venturi sumus. **R**edeam? igit̄ itez ad heremū et agamus dñiam de bis que p̄sumpsim? **E**t veniētes

ad heremū rogauerūt p̄s vt suscipent eos penitētes: et p̄sitētes ea que gesserant. **E**t clauerūt eos annū integꝛ senes et abobus equalē ad pensum dabant panes et ad mēsurā aqua litr. **E**rat autē visione p̄siles. **E**t dū p̄pletū fuisset tps p̄nie exierūt et viderunt p̄s vñū pallidū et tristē nimis. alij vño robustū et clarū. **E**t mirati sunt qm̄ cibū et potū equalē accepant. **E**t interrogaerunt eū qui tristis et afflic? erat dicētē. **Q**uid exercitabaril cū cogitatiōibz tuis in cella tua. **E**t ille dixit. **P**ro malis que feci penas in quibz ventur? erā in aīo meo tuoluebā. et p̄e timore adheleēt ossa mea carni mee. **I**nterrogauerūt autē et alij dicentes. **T**u quid cogitabas in cella tua. **A**t ille r̄ndit. **G**ras deo referēbā qui eruit me de inquamēto mōi h? et de futuri seculi penis et reuocauit me ad hāc p̄uersatiōem angelicam. et remiscēs assidue dei mei letabar. **E**t dixerūt senes. **E**qual est amboꝝ p̄nia apōdeuz. **I** **S**enex qdā erat in scitibi qui cū incurrisset in egritudine magnā seruebant ei frēs. **E**t vidēs senex qz laborarent dixit. **C**ludo in egiptū vt nō solū fratres istos a laboribz suis. **E**t dixit ei abbas moises. **N**ō vadat qm̄ fornicatiōem incurfur? es. **I**lle autē p̄tristatus dicebat. **M**ortuuz est corpus meū et tu michi ista dicis. **S**urgēs ḡ abijt in egiptū. **Q**o cū audissent homines circūqua qz bitātes offerēbāt ei mltā. **V**enit etiā ad eū qdā virgo fidel̄ volēs obsequiū suum seni illi infirmāti impendere. **E**t post aliq̄tulum tps cū paululuꝛ de egritudine qua tenebat meli? habuisset incurrit i eā. **A**t illa p̄cepit. **I**nterrogata autē a vicinis locis vñ p̄cepisset. illa r̄ndit. **D**e sene illo. **I**lli autē nō credebāt ei. **S**enex vero dicebat. ego hoc feci: sed custodite ifan? temquē pepit. **Q**ue cū genuisset puerum et ablactatus fuisset. tulit senex infantē in humeris suis. et die qua erat festiuitas magna in scitibi occurrit ibi. et intrauit ecciam coram multitudine fratrum. **I**lli autē vidēs eum fleuerunt. **Q**ui dixit fratribz. **V**idētis infantē hunc: filius est inobedientie. **C**auete ergo vos fratres eo qz in senectute hoc feci. et orate pro me. **E**t pergens ad

Folium

cellā suā ad initiū prime p̄uersatōis sue re
uersus est. **R** **F**rat̄er q̄dam tēptat̄
est pessime a demone in sp̄e pulcrāz ml̄iez
Trāformati nanq; demones iugiter p̄ q̄/
draginta diez spacū p̄fenerauerūt pugnā
tes aduersus eū: vt traxerēt eū ad turpē p̄
mixtionē. Illo aut̄ vir ille reluctāte ⁊ mini
me sup̄ato deus aspiciēs bonum ei⁹ certā
mē donauit ei vt nilm̄ vltra calorē carnal̄
p̄cupie patereſ. **L** **S**olitari⁹ q̄dā erat
in inferiorib; p̄tib; egipti ⁊ hic erat nomi
natissim⁹. qz solus in cella sedebat ī deſto
loco. Et ecce iuxta opatōnem satbane muli
er quedā inhonesta audiens de eo dicebat
iuuenib; qd̄ mihi vultis dare ⁊ decipio il
luz solitariū v̄m. Illi autē p̄stiuēſ certū
qd̄ vt darēt ei. **Q**ue egressa vesperenit in
cellā eius velut errās. ⁊ cū pulſasset ad cel
lam ei⁹ egressus est ille. ⁊ vidēs eaz turba
tus est di. **Q**ūo huc venisti. **I**lla autē velut
plorās dicebat. **E**rrādo huc veni. **Q**ui cū
mixtatōne viscez pulſareſ introduxit eā in
atriolū celle sue. ⁊ ip̄e intrauit interius in
cellā suā ⁊ clausit eaz. **E**t ecce infelix illa
clamabat di. **A**bbā bestie comedūt me hic
Ille autē itez turbatus est. timēs etiā iudi
ciū dei dicebat. **V**ñ michi venit ira h̄c.
Et ap̄iens ostiū introduxit eam intro. **C**el
pit autē diabolus velut sagitt⁹ stimulare cor
eius in eā. **Q**ui cū intellexisset diaboli esse
stimulos dicebat in semetip̄o. **C**lie inimi
ci tenebre sūt. filius autē dei lux ē. **S**urgēs
ergo incēdit lucernā. **E**t cū inflāmareſ de
siderio dicebat. **Q**ñ qui talia agūt in tor
menta vadūt. **P**roba ergo teip̄m ex hoc li
potes sustinere eternū ignem. **E**t mittebat
digitū suū in lucernā. **Q**uē cum incendis
set ardorē n̄ sentiebat p̄pter n̄miā flāmaz
p̄cupie carnalis. et ita vsq; mane faciens
incēdit om̄es digitos. **I**lla autē infelix vi
dens qd̄ faciebat sener ille p̄ timore velut
lapidea facta est. **E**t veniēs mane iuue
nes ad senem illū dicebant. **V**enit ne huc
mulier sero. **I**lle autē dixit. **E**tia. **E**cce vbi
dormit. **E**t intrātes inuenerūt eā mortuā. ⁊
dicūt. **A**bbā mortua est mulier. **T**ūc ille
excitēs palliū suū quo vtebat̄ ostēdit eis
man⁹ suas di. **E**cce qd̄ fecit mihi filia ista

diaboli. p̄diditq; om̄es digitos meos. **E**t
narrans eis quod factum fuerat dicebat.
Scriptū est. ne reddas malū p̄ malo. **E**t
faciēs ordē sup̄ eā suscitauit eā. **Q**ue cō
uersa caste egit residuū tempus vite sue.
S **F**rat̄er q̄dā impugnabat̄ a fornicā
tione. **C**ōtigit autē eū venire in q̄ndā vicuz
egipti. ⁊ vidēs filiā sacerdotis paganoruz
adamauit eā. dixitq; patri eius. **D**a mihi
eā vxorē. **I**lle autē r̄ndens dixit ei. **N**ō pos
sum eā tibi dare nisi interrogauero deum
meū. ⁊ abiēs ad demonē quē colebat: dic
ei. **E**cce monach⁹ q̄dā venit volēs accipere
filiā meā. **D**o eā illi. **E**t r̄ndēs demō dixit
Si negat deū suū ⁊ baptismū ⁊ p̄positum
monachi da eā illi. **E**t veniēs sacerdos di
xit. **N**ega deū tuū ⁊ baptismū ⁊ p̄posituz
monachi ⁊ do tibi filiā meā vxorē. **I**lle ve
ro p̄sentit ⁊ statim vidit velut columbā eri
re de ore suo ⁊ volare in celū. **P**ergēs autē
sacerdos ad demonē dixit. **E**cce promisit
tria ista se factur⁹. **T**unc r̄ndens diabolus
dixit ei. **N**ō des ei filiā tuā in vxorē qz de
us eius nō integre recessit ab eo sed adhuc
adiuuat eū. **E**t veniēs sacerdos dixit. **N**ō
possum eā tibi dare vxorē qz adhuc de⁹ tu
us adiuuat te ⁊ nō recessit a te. **H**ec audi
ens sē dixit in semetip̄o. **S**i tātam bonita
tem oñdit in me deus cum ego infelix nega
uerim ip̄m ⁊ baptismū ⁊ p̄positū monachi
bonus autē deus etiā si cū tā grāde scel⁹ cō
misi nūcuscq; adiuuat me. cur ego recedaz
ab eo. **E**t in semetip̄m reuersus recepit so
brietatē mētis ⁊ venit in heremum ad ma
gnū q̄ndā senē ⁊ narrauit ei rez que facta
fuerat. **E**t r̄ndens senex dixit ei. **S**ede me
cū in spelūca ⁊ ieiuna tres ebdomadas p̄ti
nuas. ⁊ ego deū deſcor p̄te. **E**t laborauit se
nex p̄ fratre illo. ⁊ deſcatus est deū dicēſ
Oblecro dñe dona mihi aiām hāc. ⁊ susci
pe p̄niām ei⁹. **E**t exaudiuit orōz eius deus.
Et cū p̄pleta fuisset prima ebdomada v̄xit
senex ad illū fr̄m. ⁊ interrogauit eum di.
Aliqd̄ ne vidisti. ⁊ r̄ndēs frater dixit. **E**t
iam. **V**idi colūbā sursum in altitudine celi
p̄tra caput meū stātē. **E**t dixit ei senex. **A**t
tende tibi metip̄i ⁊ deſcare deū attēte. **S**e
cūda vero ebdomada venit senex iteruz ad

frēm. et interrogauit eū dī. **V**idisti ne aliqd
et rēdit. **V**idi colūbaz veniētē iuxta caput
meū. **E**t p̄cepit ei senex dī. **S**obrius esto
mēte et ora. et p̄pleta tertia ebdomada ve
nit itez senex et interrogauit eū dicēs. **N**e
aliqd pl̄ vidisti. **E**t ille rēdit dī. **V**idi co
lumbā q̄ venit et stetit sup caput meū. et ex
tēdi manū meā vt tenerē illā. illa autē sur
gens intrauit in os meū. et grās agēs deo
senex dixit fratri. **E**cce suscepit de? p̄niam
tuā. **D**ecetero attēde temetip̄m et esto so
licit? et rēdēs frater dixit. **E**cce āmodo te
cū ero donec moriar. **D**icebat q̄dā
de thebeis senibz q̄ ip̄e eēt fili? sacerdotil
ydoloꝝ. et cū puulus sederet in tēplo et vi
disset p̄m suū frēq̄nter ingredi et sacrifi
cia offerre ydolo. **E**t q̄ semel occulte p̄ ip̄z
intrauerit et viderit sathanā sedētē et oēm
militiā ei? astātē ei. **E**t ecce vn? de princi
pibz veniēs adorauit eū. **C**ui diabolus ait.
Un venis tu. et ille rēdit. **I**n illa puincia
erā et suscitauit illic bella et p̄turbatōes plu
rimas. et effusioē sanguis faciens: et veni
nūciare tibi. **E**t sathanas interrogauit eum
In q̄to tpe hoc fecisti. et ille rēdit. **I**n tri
ginta diebz. **E**t sathanas iussit eū flagella
ri dicēs. **L**ato tpe hoc fecisti. **E**t ecce ali?
veniēs adorauit eū et illi dixit. **U**n venis
tu. et rēdit demō. **I**n mari eraz et suscitauit
p̄motōes et dimerū naues. et multos hoies
occidēs veni nūciare tibi. **E**t dixit ei satha
nas. **Q**uāto tpe hoc fecisti. **E**t ille rēdit. sūt
dies viginti. et hūc silt iussit flagellari: di
cēs q̄re in tāz diebz hoc solū fecisti. **E**t ter
ci? venit et adorauit eū dī. **D**ixit autē huic
Tu vn venis. et rēdit. **I**n illa ciuitate fui
et dū ibi fierēt nuptie excitauit lites et mul
tas effusioēs sanguis feci. in sup et ip̄z spō
sum occidi et veni nūciare tibi. et dixit. **I**n
q̄tis diebz hoc fecisti. et rēdit. an dōcē. **I**ussit
autē hūc flagellari tā q̄ moras fecerit. **C**le
nit autē et q̄re? demō adorate eū. et dixit ei.
Un venis. q̄ rēdit. **I**n heremo erā. ecce q̄
draginta āni sunt q̄ impugui mōachū q̄n
dā et vir ista nocte p̄ualui vt facerē eū for
nicari. **D**ō diabol? audiēs surrexit et oscu
lat? est eū. et tollēs coronā quā ip̄e hēbat et
posuit in capite illi? et fecit eū in yna sede

psedere secū dī. **M**agnā rē fortiter egisti.
Hoc ego cū audissem et vidissem dixi iuxta
meip̄m. **C**lere magn? est ordo mōachoz. et
egressus sum et fact? sum mōach? **D**
Dicebāt de q̄dā p̄re q̄ secl̄aris fuissz
et postea p̄uersus: et de cōcupia vxoris sue
frēq̄nter iūmulare. et narrabat hoc p̄tibz
Qui cū vidissent q̄ opari? eēt et maiora fa
ceret q̄ ei dicebāt. ip̄onebāt ei tā multa vt
debilitare corpus eius ita vt nec surgere
posset. **D**eo autē dispensante venit q̄daz p̄
vt applicaret in scitibi. **E**t cū venissz ad cel
lā eius vidit eā aptā. et p̄trās iuit admirās
quō nemo egressus eēt in occursum eius. et
reuersus stabat dicēs. **N**e forte frater qui
in ea habitat infirmē. et cū pullasset intra
uit. et inuenit eū nimū infirmū et dixit ei.
Quid hēs p̄. et narrauit ei dicēs. **E**go de
seculari vita sum et sollicitat me mō inimic?
in vxore mea. et narraui p̄tibz et ip̄osuerūt
mibi p̄uersatōis onera diuersa. et cū obedi
enter iplere velle: ecce defeci. et tñ stimul?
crefcit. **A**udiēs hoc senex p̄tristat? est. et di
xit ei. **E**quidē p̄rēs vt potētes viri bñ tibi
impoluerūt onera quibz graueris. s; si me
puulū audis iacta hec a te. et sume paz ci
bi in tpe suo. et recolligens vires tuas fac
aliq̄tulū opis dei et iacta in dño cogitatuꝝ
tuū. qm̄ tuo labore hāc rē n̄ poteris supare
Corp? eñ n̄m velut vestimētū est. si illud
diligēter tractaueris stat. si autē neglexeris
illud putrescit. **Q**ui cū audisset eū: fecit ita.
et intra paucos dies recessit stimul? ab eo.
Monachus quidā solitarius anti
quus et in p̄uersatōe p̄ficiēs: sedebat i mō
te in partibz antinoij sicut anduimus a no
tis monachis cuius v̄bis et actu multi p̄fi
ciebant **E**t cum talis eēt. excitatus est dia
bolus ad inuidiaz p̄tra eum sicut et contra
omnes viros v̄tutum. immisit q̄ in aīa m
eius cogitatōem talem vt ei qui in tali con
uersatōe eēt non dēret seruire ab alio. aut
ministeriū exhiberi. sed magis ip̄m debere
alijs ministrare. q̄ si alijs non exhiberz mi
nisterium saltem sibi ip̄i seruiret dicēs **C**le
de ergo in ciuitate sponellas quas facis et
eme tibi que opus sunt et reuertere ad lo
cum tuū et nulli sis onerosus. **H**oc autem

Folium

suggerebat ei diabolus inuidens quieti eius
et oportune vacatōni eius ad dñm et utili/
tati multoz. **U**ndiq; em̄ inimicus venari
eum et cape festinabat. Ille vero tanq; bo/
ne cogitatōni acquiescēs descendit de mo/
nasterio suo. Et qz erat om̄ib; admirādu;
ignorās tñ hm̄di insidias astutie. not? do/
et famulus om̄ib; a quib; videbat̄ existēs
cum post lōgum tps mulierē vidisset pro
incautela sua supplātatus est et incurrit in
eam. **E**t veniēs in dēstū seq̄nte diabolo re/
stigia eius cecidit iuxta flumē. et cogitans
qz inimicus gausus est de ruina ei? voluit
seipm̄ despare. marie qz spm̄ dñi p̄stis/
uerit et scōs angelos et venerabiles patres
quoz multi etiā in ciuitatib; bitātes: supa/
uerunt diabolū. **E**t cū nulli hor; se silez fa/
cere possit p̄stisabat̄ valde. et nō recorda/
bat̄ qz deus est q̄ virtutē tribuit his qui ad
eum deuotissime p̄uertunt. **C**ecatus hor;
non vidēs peccati sui curā: voluit se in flu/
men illud iactare vt p̄fectū gaudiū faceret
inimico. et ex multo aīmi dolore infirmat?
est corpe. et nisi postea misericors de? auxili/
um p̄stitisset ei ad p̄fectū gaudiū inimici si/
ne p̄nia moreret. **N**ouissime aut̄ in se fuer/
sus cogitauit maiorē laborē in afflictōe pe/
nitētie demonstrare. et supplicare deo in fle/
tu et luctu. et ita redijt itez ad monasteriū
suū. **E**t damnās ostiū cellule sue sicut solz
sup mortuū ita flebat supplicās deo. **I**eu/
nans aut̄ et vigilās cum om̄i anxietate exte/
nuauit corpe suū. et nec sic satissactu; puta/
bat in aīo suo qz p̄grue penitisset. **F**ratri/
bus aut̄ ad eū lepi? veniētib; vtilitatis cā/
et pullantib; ostiū ip̄e dicebat nō posse se a/
perire dicēdo. factō me p̄strinxi. vnū aīuz
deuote me p̄niam agere sed orate pro me.
Nec em̄ inueniebat quō eis se excusaret. q̄/
niā illi scādalisabant. **N**ec audiētes d̄ co/
qz erat apud illos honorabil? et magn? val/
de monach?. sed fecit totū annū intente ie/
iunās et deuote p̄niam agēs. **D**ie aut̄ pasce/
ip̄a nocte resurrectōnis dñice tollēs lucer/
nā nonam. et reficiēs eā posuit ī cacabo no/
uo. et cooptiens coopculo surrexit ad orōz
dicēs. **M**isericors et misator deus qui et
barbaros saluare vis. et ad veritatis tue a

gnitōem venire. ad te confugi fidelium sal/
uatorē miserere mihi. quia te plurimuz
eracerbauit et inimicū gaudere feci. et ecce
mortuus sum obediēs ei. **T**u dñe et impij
et his qui sunt sine misericordia misereris
sed et p̄ximis misericordiam impendi p̄cipis.
miserere humilitati mee. apud te enim ni/
hil impossibile est. qm̄ secus infernū disti/
pata est sicut puluis aīa mea. **F**ac misericordiaz
qz benignus es et misericors figmento tuo
qui et corpa que nō sunt in die resurrectōis
luscitaturus es. **E**raudi me dñe. qz d̄fecit
sp̄s meus. et infelix anima mea tabefacta ē
etiā et corpus meū qd̄ inq̄nauit et iam viue/
te non valeo p̄ eo qd̄ non credidi. **I**gnose
peccatū p̄ p̄niam duplex hñs p̄ctm̄ ex de/
speratōe. **V**iuifica me contritū. et igne tuo
p̄cipe hanc lucernā accēdi vt et ego accipiēs
fiduciā misericōe et indulgentie tue residuo tē/
pore vite mee quod mihi donaueris man/
data tua custodiā. et a timore tuo nō rece/
dam. sed deuote seruiā tibi om̄ib; diebus
vite mee. et h̄c in nocte ip̄a resurrectōis
cum multis lacrimis dicēs. surrexit vt vi/
deret si accensa esset lucerna. **E**t detecto ca/
cabo vidit qd̄ nō esset accēsa. et cecidit iteruz
in faciē suā rogās deū et dicens. **S**cio dñe
qz certamē factū est vt coronarer: et nō in/
pedib; steti. eligens p̄pter carnis delectati/
onem tormētis impioz addici. **P**arce mi/
hi dñe. ecce em̄ itez p̄fiteor tue bonitati tur/
pitudinē meā corā angel tuis et corā iustis
om̄ib;. et nisi qz scādalarari possent oīb; eti/
am hōib; p̄fiterer. **D**e? meus misere mei
vt et alios erudiā dñe viuifica me. **E**t ita
trib; vicib; orās exaudit? est. et surgēs iue/
nit lucernam ardentem clare. et exultans
p̄fortat? est in spe. admirabatōz de dei grā
qui ita et de peccatis eius indulxit et satisse/
cit iuxta petitōem eius et aīm ip̄ius. et di/
cebat. **G**rās tibi ago dñe qz etiā vite seculi
huius mihi indigno miserus es ī magno
et nouo signo hoc peccatozib; fiduciā tribu/
ens. **P**arce em̄ et misereris aīab; quas
creasti. **I**ta aut̄ et p̄fenerāte eo in cōfessio/
ne illuxit dies et letabat̄ in dño oblitus ei/
bi corpalis ignē aut̄ lucerne illi? toto tpe
vite sue fruauit. oleum subinde infundens

et faciens desuper quomodo minus extingueretur
 Et ita rursus dicitur spiritus habitavit in eo et
 factus est apud omnes in lignis humilitatem
 exhibens in professione et actio gratia domino cum
 leticia. Cui etiam aliquot dies mortis sue
 revelatum est de transitu suo

Explicit liber contra fornicationem.

Incipit liber quomodo monachus nihil debet possidere.

Fater quidam renunciavit seculo
 et vasa que habebat pauperibus
 retinens autem pauca in sua roba
 venit ad fratrem antonium. Quod
 cum agnovisset senex dicit ei.
 Si vis monachus fieri vade in illud vicum et
 eme carnes et impone corpori tuo nudo. et sic
 veni huc. Et cum sic fecisset frater ille venie-
 bant aures et canes et corpus eius lacerabant.
 Cum autem pervenisset ad senem interrogabat si
 scisset quod ei dixerat. Illo autem ostendente corpus
 suum laceratum dixit sanctus antonium. Qui tamen
 ciant seculo et voluit habere pecunias ecce ita
 pugnata demonibus disceperunt. **N**arra-
 vit abbas daniel de beato arsenio. quod venit
 aliquando magister de ferens ei testamentum cum
 senatoris patris eius qui reliquerat ei heredi-
 tatem magnam valde. Et accipiens testamentum
 voluit illud scindere. magister autem cecidit ad
 pedes eius dicens. De precor ut non scindas il-
 lud. quod amputabitur mihi caput. Et dicit ei
 arsenius. Ego pro mortuo sum. Ille. ipse
 autem qui modo mortuus est quomodo fecit me herede?
 Et remisit testamentum nihil accipiens. **E**gro-
 tavit aliquando memorat abbas arsenius in scitis
 tibi. et opus habuit in necessitate sua usque ad
 vnam siliquam nummos. et cum non inveniret accepit
 a quodam velut elemosinam. et dixit. Gratias
 ago tibi domine quod me dignum fecisti pro nomine
 tuo ad hoc pervenire ut egens elemosinam
 postularer. **N**arrauerunt de abbate agatho-
 ne. quod longo tempore cellam sibi cum discipulis suis
 fabricaret. Quam cum perfecissent et cepissent il-
 lic habitare. vidit in ipsa prima ebdomoda quod

dam non utile sibi. et dixit discipulis suis illud
 quod dixerat dominus discipulis suis. Surgite
 eamus hinc. Discipuli autem eius contritati
 sunt valde dicentes. Si omnino voluntate ha-
 bebamus migrandi hinc ut quod tanto labore lusti-
 numus edificantes longotempore cellam. Incipi-
 ent autem homines scandalisari in nobis et di-
 cere. ecce iterum migrat nusquam sedentes. Ille
 autem cum eos vidisset pusillanimes effectos
 dixit eis. Et si scandalisant aliqui super iterum sunt
 alij qui edificent et dicant. **S**unt huiusmodi qui pro-
 deum migraverunt et sua omnia contempserunt. **Q**uod
 tamen dico vobis qui vult venire mecum veniat
 quod ego interim vado. Illi autem perseveraverunt
 se in terra rogantes ut accederet eis secum
 abire. **R** Dixit abbas euagrius fuisse
 quendam fratrem qui nihil habuit de suba sua
 nisi tantum euangelium. et ipsum vendidit in paupe-
 ram nutrimentum dicens quoddam verbum. quod
 memorie dignum est commendari. **I**psum verbum in
 quit vendidi quod iubet. vende omnia que habes et
 da pauperibus. **A**bbas theodorius cognomen-
 to firme habebat tres codices bonos. et cum ve-
 nisset ad abbatem machariuz dixit ei. Quia
 habeo tres codices et proficio ex lectione eorum
 sed et presens petiit eos ad legendum ut ipsi pro-
 ficiant. **D**ic ergo michi quid deo facere. et tamen
 dixit senex dicens. Boni sunt quidem actus sed ma-
 ius esto ipsis nihil possidere. **Q**uod cum audisset
 abiit et vendidit memoratos codices. et de-
 dit indigentibus precium eorum. **N**arrauit odam
 patrem de abbate iohanne psalmista. quod ex multis
 virtutibus suis ad profundam simplicitatem atque inno-
 centiam venisset. **D**ic autem habitabat in Arabia
 vicina egypti. et mutnavit aliquando a fratre quod
 dam solidum unum et emit linum ut operaret. et ve-
 nit alius frater rogans eum et dicens. Dona michi
 abba aliquantum lini ut faciam mihi vestimentum
 quo utar. **E**t dedit ei cum gaudio. **S**icut aliter
 veniens rogavit eum ut daret ei aliquantum lini
 ut faceret sibi tegumentum. et dedit ei. **E**t multis
 alijs precibus dabat sicut cum gaudio. **P**os-
 ites vero venit dominus solidi quem mutuo accepe-
 rat volens accipere quod mutnaverat. et dixit ei
 senex. Ego affero tibi eum. **E**t cum non haberet
 reddere abiit ad abbatem iacobum dispensato-
 rem ut rogaret eum ut daret ei solidum. et dum iterum
 venit in terra faceret solidum et non tetigit eum. fecit orationem

reuersus est in cellā suā. Et venit itez fra-
 ter ille et cepit ei molestus eē p solido. et di-
 xit ei. Ego reddā tibi. Et abiit itez senex.
 et inuenit solidū in terra vbi erat prius. Et
 rursus facta orōe reuersus est in cellā suā.
Et ecce frater itez cepit molestus eē ei. et di-
 xit senex. **A**dhuc semel expecta me et affe-
 ro tibi solidū tuū. Et surgēs venit ad illuz
 locū et inuenit ipm solidū ibi. et facta orōne
 tulit eū et venit ad abbatē iacobū et dixit ei.
Abba cū venire ad te inueni hūc solidum in
 via. onde g̃ caritatē et p̃dica illū ne q̃s p̃di-
 disse eū. Et p̃dicauit abbas et nō est inue-
 tus q̃ p̃didisset solidū illū. **T**unc g̃ dicit se-
 nex abbati iacobo. **S**i g̃ eū nō p̃didit da-
 eū illi fratri q̃ ip̃i dēo solidū. **E**t cū ṽitē
 ad te vt tu mihi solidū p̃stares et reddere
 debitū inueni eū in via. **E**t mirat̃ ē abbas
 iacobus q̃nō p̃pulsus p̃ debito inueniss̃ et nō
 statim tulisset eū. et reddidit solidū illi fra-
 tri. **H**oc mirabile erat de ip̃o. q̃ si ṽiebat
 quis mutuū petere aliqd̃ ab eo n̄ p̃ se ip̃um
 dabat. s̃ dicebat fratri mutuū postulanti.
 vade tolle tibi ip̃i q̃ op̃ b̃es. **E**t q̃n̄ refer-
 rebat ei q̃ mutuū accepiss̃ dicebat ei. **R**e-
 pone illud itez in locū v̄n̄ tulisti. **S**i aut̄ ni-
 bil referebat ille q̃ mutuū accepit senex ni-
 bil dicebat ei. **S** **P**arraneēt q̃dā p̃z
 q̃ venerat aliq̃n̄ frater aliq̃s in gnētū cel-
 laz corā abbate **I**saac: vestit̃ modico cul-
 cullo. et dixit ei abbas **I**saac. **D**ic mona-
 choz est h̄itatio. tu aut̄ secularis es et n̄ po-
 teris hic esse. **D**icebat aut̄ fratribz abbas
Isaac. **P**rēs nostri et abbas p̃ambo vetu-
 stis et de multis p̃tibz v̄teban̄ refarcit̃ ve-
 stibz. nūc aut̄ p̃ciosis vestibz v̄tim̄. **D**ilce-
 dite hinc: desertastis em̄ locū hunc. **Q**uā-
 do aut̄ p̃fecturi erāt ad messe: dicebat eis
Isaac. **N**ō vob̄ nulla mādāta dabo q̃m̄ non obser-
 uatis. **D**ixit abbas cassianus. q̃ sincreti-
 us aliq̃s nomie cū renūciass̃ seculo et facul-
 tates suas paup̃ibz diuidēs aliqua sibi re-
 tinuisset ad p̃prium vsū. nolēs p̃fecte ex-
 om̄ibz renūciatūm humilitatē. et cōmunis
 monasterioz vite suscipere regulā. ad quez
 scē memorie p̃ basil̄ hoc dixit. et senator
 esse desisti et monachum tenō fecisti. **D**i-
 xit q̃dam frater abbati p̄sāmōi. q̃d faciaz

q̃ duz mihi ē vendere q̃d manibz meis la-
 borō. **E**t r̄spondens senex dixit. **Q**uia abbas
 sylois et ceteri vendebāt op̃ manuū suarū
 b̄ em̄ n̄ ledit. s̃ q̃n̄ v̄edis semel dic̄ p̄cū l̄pe-
 ciēq̃ quā tradis. et si vis relaxare modicū
 p̄cū in te est. sic em̄ req̃em inuenies. **E**tez
 dixit ei frater. **S**i b̄eo q̃d sufficiat necessi-
 tatibz meis aliūde. vid̄z tibi vt n̄ cogitem
 de labore mānū. **R**̄spondēs senex dixit. **Q**uā-
 tūvis b̄eas t̄n̄ n̄ negligas opari. et q̃tū po-
 tes fac̄ t̄m̄ n̄ p̄turberis aīo. **F**rater inter-
 rogauit abbatē serapionē dicēs. **D**ic mihi
 v̄nū v̄bū. dixit ei senex. q̃d tibi b̄eo dicere
 tu tulisti ea que erāt vidua et orphanoz
 et poluisti in fenestra. viderat em̄ eā codi-
 ce plenā. **I**nterrogata ē b̄tē m̄orie sint-
 cletice si p̃fectū bonū esset nihil b̄tē. **A**t il-
 la dixit. et valde bonū est his qui p̄nt. et em̄
 bi qui tolerare p̄nt tribulatōne quidē car-
 nis b̄nt. sed aīe req̃em possidēt. q̃m̄ sic for-
 tia vestimenta dū calcant et pedibz sepi? euer-
 sant lauant atq̃ cādidanē. ita fortis aīa per
 volūtaria paupertatē amplius p̄firmatur.
Dixit abbas yperici. **T**esaur? mona-
 chi est volūtaria paupertas. **T**esaurisa ex-
 go tibi frater in celo q̃ ad req̃escēdum ibi
 sine fine sunt secula. **E**rat q̃dam
 scōz filagari? noīe. hic h̄itabat in hierosol-
 ymis et laborabat opando vt pane t̄m̄ non
 egeret. **E**t dum staret in platea volēs ven-
 dere q̃d manibz suis fuerat opatus. **C**onti-
 git vt caderet cuidā sacculus cum solidis
 mille. et inueniēs eū senex stetit in eodē lo-
 co dicēs. **N**ecessē est mō eū qui perdidit
 huc venire. **E**t ecce veniebat qui p̄diderat
 plorās: et tulit eum seorsum. et reddidit illi
 sacculū suum. **Q**uē ille rogabat vt accipe-
 ret aliquā p̄tem ex eo. sed senex nullatenus
 acquieuit. **T**ūc ille cepit clamare et dicere
Venite et videte hoīem dei et quod fecit.
Senex aut̄ occulte fugiēs exiit de ciuitate
 te ne aḡsceret de eo q̃d fecerat. et honoraret
 eum. **I**nterrogatus est senex q̃dā a fra-
 tre quid faceret vt saluus esset. **I**lle autē
 expoliatus se vestimēto suo cinxit lumbos
 suos. atq̃ extendens manus suas dixit. sic
 d̄z nudus esse monachus ab oī materia se-
 culari. et crucifigere se aduersus tēptatōez

atq; certamina mōi. **Q**uidā frater roga-
uit senē quōdam vt acciperet pecūias suo ne-
cessitatib; pfuturas. Ille autē nolebat vtpo-
te qui ope manū esset sibi sufficiens. Sed
dum ille p̄sisteret obsecrādo vt salte; p̄idi-
gentium necessitate suscipet. r̄ndit senex ⁊
dixit. Duplex mihi opprobriū est. q; et cū
non indigeā accipio. ⁊ aliena tribuens va-
nam gloriā colligo. **V**enit autē aliqñ q̄daz
grecoꝝ vt darēt elemosinā ī ciuitate ostracē-
cen. ⁊ assumpserūt sibi yconomos eccie; vt
oñderēt eis qui necessitatē maiorē hēret.
Illi autē duxerūt eos ad quēdā leprosu; et
derūt ei. Ille autē nolebat accipe dicens
Ecce modicas palmas hēo quas opoz ⁊ fa-
cio plectas ⁊ ex eis māduco panē. **I**teru;
duxerūt eos ad cellā vni; vidue q̄ erat cu;
filijs suis. Et cū pulsarēt ad ostiū cucurrit
filia eius ad ostiū nuda. **V**ater autē ei; abi-
erat ad quoddā opus. erat em̄ cādidatex.
Et dabāt filie eius vestimētū ⁊ nummos.
Illa autē nolebat accipe. dicens venisse ma-
trem suā ⁊ dixisse sibi. p̄fide q; voluit deus
⁊ inueni opus qd̄ faciā hodie vñ sumamus
victū nēm. Et cum venisset mē eius roga-
bāt eā vt acciperet ⁊ noluit dicens Ego hēo
curatorē meū deū. ⁊ vos vultis eū tollere
a me hodie. Illi autē cognoscētes fidē eius
glificauerūt deū. **V**enit quidā vir
magnus ignotus portās auz in scithi ⁊ ro-
gabat pbēm heremi vt auz illud erogaret
fratrib;. Dixit autē pbē. Non opus habēt
frēs. Et cū nimis relexmēs esset ⁊ nō acq̄-
scret posuit sportā cu; solidis in īgressū ec-
clesie. Et dixit pbē. Qui opus habet tollat
illud sibi. ⁊ nemo tetigit: quidā etiā ne ca-
spererūt. Et dixit ei senex. Suscepit deus
oblatōem tuā vade ⁊ da illud pauperibus
⁊ valde edificatus discessit. **O**btulit q̄
daz frater seni pecuniā dicens ei. **H**abe hāc
pecuniā ad expensas tuas. quia senusisti ⁊ ī-
firmus es. Erat em̄ le. plus. **H**ic autē respō-
dens dixit. Tu post sexaginta annos veni-
sti auferre a me nutritorē meū. **E**cce tātuz
tempus hīs in infirmitate mea nihil indi-
gui deo tribuēte ⁊ pascēte me. ⁊ nō acq̄-
accipe. **N**arrauerūt senes de quodā
ortolano q; laboraret. ⁊ omnē laborē suū

expenderet in elemosinam. ⁊ tātuz sibi reti-
neret q̄tum ad victum eius sufficeret. **P**o-
stea vero sathanas immisit in cor eius di-
cens. Collige tibi aliquātulam pecuniaz ne
cum senueris aut egrotaueris opus habe-
as ad expensas. Et collegit ⁊ impleuit lage-
nā de nūmis. Contigit autē eū infirmari et
putrescere pedē eius. ⁊ expendit qd̄ collec-
tum fuerat in medicos. ⁊ nihil ei. p̄desse po-
tuit. **P**ostea r̄do venit qdā de exptis me-
dicis. ⁊ dixit ei. **N**isi incidere pedem tu-
um putrescet. Et p̄stituerēt vt inciderent ei
pedē. **I**lla autē nocte redigēs in semetip̄ ⁊
pniam agens de his que gessit: ingemuit ⁊
flevit dicens. **N**emor esto dñe opm meoz
p̄ioꝝ que faciebā cū labore in orto meo ex
quo paupib; mīstrabā. Et cū hoc dixisset.
stetit angelus dñi ⁊ dixit ei. **U**bi sūt nūmi
quos collegisti. Et vbi est spes tua de qua
tractasti. **T**ūc intelligēs dixit. **P**eccavi
dñe ignosce mihi ⁊ amodo vltimū hoc nō
faciā. **T**ūc angelus dñi tetigit pedē eius ⁊
sanatus est. statim q; exurgens abiit ī agrū
opari. **V**enit ergo medicus fm̄ tps p̄stitu-
tū cū ferramētis vt secaret pedē eius et vi-
cunt ei. exiit mane opari in agz. **T**unc ad-
mirās medicus p̄rexit in agz vbi opabat
frater ille. ⁊ vidēs eū fodietē terrā glifica-
bat deū qui reddiderat ei talē sanitatē.

Frater interrogauit senē quōdā dicens.
Quis teneā mihi duos solidos p̄pter infir-
mitatē corpis. **V**idēs autē senex cogitatōz
eius q; velle tenere dicit ei. etiā. Et vadēs
frater in cellā suā p̄terebat in cogitatōib;
suis dicens. **P**utas vtz mihi dixit senex an-
nō. ⁊ surgēs itez venit ad senē agēs pniaz
⁊ rogās eū dicens. **P**ropter deū dic mihi
veritatē q; affligoz cogitatōib; meis p̄pter
duos solidos. Et dixit ei senex. **Q**uia vidi
te volūtātē hēre retinēdi eos: dixi tibi vt
teneres. v̄tūstī n̄ est bonū tenere plus q̄
opus est corpi. **S**i ḡ duos solidos retinue-
ris in ip̄is inueniet spes tua. ⁊ si cōtigerit
vt peat de? iā n̄ cogitat de nobis. **C**ogita-
tionem ḡ nrām factem? in dño. qm̄ ip̄i cu-
ra est de nobis.

ExPLICIT LIBER DE EO Q; MONACHUS NI-
BIL DEBEAT POSSIDERE

Incipit liber de patientia siue fortitu dine

Sanctus abbas anthoni⁹
cū sederet aliquñ i heremo
anim⁹ eius tediū ⁊ cōsu/
sionē cogitatōnum incur
rit. ⁊ dicebat ad dñz Do
mine volo salu⁹ fieri sed
ñ pmittūt me cogitatōnes mee. qd facio in
hac tribulatōe aut quō salu⁹ ero. ⁊ modice
assurgēs cepit foras exire. ⁊ vidit quēdaz
tanq̄ seipm sedētē atq̄ opantem. dein sur
gentē ab opib⁹ ⁊ orātē. ⁊ itez surgētē et
plectā de palmis faciētē. in rursus ad ora/
tionē surgētē. Erat aut angelus dñi missus
ad correptōem ⁊ cautelā dandā anthonio.
⁊ audiuit vocē angeli dicētis. Sic fac et
saluus eris. Ille aut hoc audito magnum
sumpsit gaudium atq̄ fiducia. ⁊ ita faciens
salutē quā q̄rebat inuenit. **F**rater iter
rogauit abbatē agarthōnē dicens. Manda/
tum mihi venit ⁊ est mihi pugna grauis in
loco in quo est ipm mādatū. volo ergo pp/
ter ipm mādatū p̄gere illuc. ⁊ pauesco bel/
lum. **D**ixit abbas ammonas. qz q̄tuoꝝ
decim annos fecerat in scitib⁹: de p̄cās deñ
die ac nocte vt daret ei virtutē lupādi iraz.
Dixit abbas belari⁹. qz q̄draginta no
ctes māserit inter spinas stās ⁊ nō dormi
erit. **F**rater qdā sedens singularis tur/
babat ⁊ p̄gens ad abbatē theodoꝝ d̄ fir
me dixit ei qz turbaret. Senex autez dixit
ei. Glade humilia mentē tuā ⁊ subdete ⁊
bita cum alijs. Abijt aut in montem. ⁊ mā
sit cū alijs. ⁊ reuersus postea ad senē dixit
ei. Nec cum alijs hoib⁹ habitās quietem
inuenio. ⁊ dixit ei senex. Si solitarius nō
quiescis neq̄ cum alijs cur voluisti te mo
nachū facere. nonne vt sustineas tribulati
ones. **D**ic aut mihi quot ānos hēs in isto
habitu. ⁊ dixit ei. octo. ⁊ dixit ei senex. Cre
de mihi: ego habeo in isto habitu septuagī/
ta ānos. ⁊ nec vna die potui requiem inue

nire. ⁊ in octo ānis vis requiem habere

Interrogauit aut cū itez frater qdaz
dicēs. Si fiat subito sonitus ruine alicui⁹
fit ne timor tibi abba. et dixit ei senex. Si
celū terre adhaereat theodoꝝ? ñ formidat.
poposcerat em̄ p̄cib⁹ a dño vt auferret ab
eo formido. p̄pterea iterrogauit eum fē

Dicebāt de abbate theodoꝝ et
brō lucio de nōno alexādrīe. qz fecerūt qn
quaginta ānos seducētes ānos suos ⁊ dice
tes trāfacta hyeme ista. migrabim⁹ hinc.
⁊ itez qñ fiebat estas dicebāt. qz trāfacto
estiuo discedem⁹ hinc. ⁊ sic faciebāt toto tē
pore puerlatōis sue sp̄ remiscēdo patres

Dicebat abbas pastor de abbate io/
hāne breui statura. qz rogauerat deum vt
tolleret ab eo oēs passiones ⁊ fieret secur⁹
⁊ veniēs dixerit cuidā. **C**hideo me quietū
⁊ nullā hātem pugnā. ⁊ dixit ei senex. **G**l
de ⁊ roga deū vt iubeat i te moueri pugnā
qm̄ pugnando. p̄ficiat anima. **E**t cū redisset
pugna vltērius non orauit vt auferret ab
eo. sed dicebat. **D**ñe da mihi tolerantiā su/
stinendi bas pgnas. **V**enit abbas
macharius maior ad abbatē anthoniuz in
montem. **E**t cū pulsasset ostium exiit ad
eum ⁊ dixit ei. Tu quis es. **E**t ille ait. **E**go
sum machari⁹. **E**t claudens ostium intra
uit. ⁊ dimisit eum foris. **E**t cū vidisset post
ista patiētā eius apuit ei. ⁊ congaudēs ei
dicebat. **B**ultū tpus est ex quo videre te
desiderabā audiēs de te. **E**t exhibens ei ho
spitalitatem refecit eū. erat em̄ de multo la
bore fatigat⁹. **C**elspe autē scō infudit sibi
abbas anthoni⁹ modicas palmas. et dixit
ei abbas macharius. **D**a mihi vt ⁊ ego in
fundā qd̄ oper. **I**lle aut dixit. **N**ō habeo
plus. **E**t faciēs fasciculū maiorē infudit eū
sedentes sero et colloquentes de utilitate
animarum faciebant flectā. ⁊ illa flecta de
scendebat per fenestram in speluncam. **E**t
ingrediens mane sanctus **A**nthonius vi
dit collectōem flectaz abbatīs sancti **M**a
chari⁹ ⁊ admiratus est. ⁊ osculās man⁹ ei⁹
dicebat. **M**ulta virtus de manibus istis
egredī. **D**escēdit aliquñ tpe macharius
de scitib⁹ ad locū q̄ d̄z theorenuthin. et intra
uit dormire in monumentū vbi erant anti

quibus septa corpora paganorum et traxit unum
 corpus sub caput suum tanquam plumatum de
 serpo. Demones autem videtes fiduciam
 eius torquabant et volentes terrere eum voca-
 bant quadam muliere: dicentes. **H**ona veni
 nobiscum ad balneum. Et alter demon de
 sub ipso tanquam ex mortuis illis respondit dicens
 pegrinum quedam homo super me si possum veni-
 re. **S**ener autem non expavit sed respondens tunde-
 bat corpus illud dicens. **S**urge et vade si po-
 tes. **Q**uod cum audissent demones clamaverunt
 voce magna dicentes. **E**licisti nos et fugiet
 profugus. **D**icebat abbas mattheus. **V**olo a-
 liquod leve opus et continuo cogito quod grave
 et cito finire. **N**arraverunt et abba-
 te **S**ileto quod cum habitaret aliquando cum duobus
 discipulis suis in finibus palmarum exierunt duo
 filii imperatoris secundum consuetudinem in venationem
 et miserunt retia per longum per miliaria quod dragi-
 ta. ut quocumque intra retia inveniret occi-
 derent. **I**nuentus est autem senex cum duobus di-
 scipulis suis iuxta retia et cum viderent eum per-
 losum et terribile aspectu admirati sunt et
 dixerunt ei. **H**omo es an spiritus aliquis. **D**ic no-
 bis et dixit eis. **H**omo sum peccator et exivi flere
 peccata mea et adoro filium dei vivi. **I**lli autem
 dixerunt ei. **N**on est alius deus nisi sol ignis et
 aqua. ipse adora et sacrificia eis. **E**t ille re-
 spondens ait. **I**ste res creature sunt et erran-
 tis. sed obsecro vos convertimini et agnoscite deum
 verum qui ista creavit et cetera omnia. **I**lli au-
 tem deridentes dixerunt. **C**odrenatum et crucifi-
 xum dicit esse verum deum. **E**t ille respondit. **E**tiam
 ipsum qui crucifixus peccatum et qui occidit mor-
 tem. hunc dico esse verum deum. **I**lli autem tam-
 ipsi quam fratribus qui cum eo erant inferebant tor-
 menta et cogebant eos sacrificare. **E**t duos qui
 dem fratres post plurima tormenta decapita-
 verunt. senex autem diebus multis torquebant
Postea vero statuerunt eum in quodam loco
 et sagittabant in eum quasi in lignum unum a dor-
 so et alio a pectore. **E**t dixit eis senex. **Q**uoniam
 facti estis ad pensum in unum ut effundat
 sanguinem innocentem. crastina in momento bac-
 hozza que modo est sine filijs remanebit mense
 strea et priuabit aspectu vestro et proprijs sagittis
 sanguinem vestrum inuicem effundetis. **I**lli
 autem subfannantes verba eius exierunt in

crastinum ut cenarent. **E**t contigit ut eua-
 deret de retibus eorum unus ceruus. **E**t accersit
 derunt equos et currebant ut apprehenderent
 ceruum. **Q**ui cum iactassent sagittas post ip-
 sum inuicem se pemerunt et mortui sunt iux-
 ta verbum quod praedixerat senex. **D**ixit abbas
 pastor. **Q**uia signum monachi in temptatibus
 apparet. **D**ixit itaque qui supra. **Q**uia ysa-
 ias propheta dicit in scribis allocutus sit aliquis
 plebem fratrum dicens. **F**ratres. nunquid non ad
 laborandum venimus in hunc locum. et nunc vi-
 deo quod nullus hic labor est. **E**go igitur col-
 lecta plebe mea vado vbi est labor et ibi in-
 ueniam requiem. **D**ixit sancta synodus
 tice. **S**i in monasterio cum alijs puercariis
 non mutes locum. lederis enim omnino si facias
 hoc. **E**tiam si gallia dereliquerit onera sua fo-
 ta sine pullis ea exire faciet. ita monachus
 vel virgo frigescat et mortificat in fide et lo-
 co ad locum transiendo. **D**ixit itaque aliud.
Quia diabolus cum per stimulos paupertatis
 non mouerit. diuitias adhibet ad seducendum
 et dum per contumelias et opprobria non preual-
 laudes et gloriam adhibet. **S**i autem satietate
 corporis immittit et cum delectationibus seduce-
 re non potest. per molestias que contra votum eueni-
 unt animam conatur euertere. **I**nfirmi-
 tates et quaedam graues immittendo aduersus eum qui
 temptatus est adhibet. et per eas pusillanimes
 faciens monachos perturbat caritate eorum
 quam habent ad deum. **S**ed quibus peccata cor-
 pus et febribus validis inflamet. insuper etiam
 si intolerabili siti affligat. si quidem peccator es qui
 hec sustines recordare futuri seculi penas.
 et eternum ignem et indicibilia tormenta. et ita non
 deficies ad ea que in presenti contingunt. insuper
 et gaude quod visitauit te deus. et ideo famosissimum
 illud deum in lingua beato castigant
 castigauit me dominus et morti non tradidit me.
Si ferre es per adhibitu tibi ignem amittis e-
 ruginem. quod si iustus es et hec pateris de ma-
 gno ad maiora promoueris. **A**utem es sed per
 ignem probator eris. **D**at' est tibi angelus
 thane stimulum carnis tue exulta videns cui
 sim ilis factus es. **P**auli enim apostoli sile do-
 num accipe meruisti. **S**i febribus si rigore
 frigidis castigaris meorum esto quod scriptura
 dicit. **T**ransiui in per ignem et aquam. residuum est

Folium

quod sequitur vt introducatur in refri-
gerium. **O**btinisti primū expecta secundum
agens que virtutū sunt. clama verba pro-
pbeete dicētis. **P**aup̄ et inops et dolens ego
sum. **P**erfectus em̄ eris p̄ b̄m̄ oī tribulati-
onē triturat̄. **S**it em̄. **I**n tribulatōe dila-
tasti me. **I**n his ergo maxime exercitijs a-
nimas nr̄as pbemus. ante oculos em̄ ha-
temus aduersariū nostr̄. **D**ixit itez. **S**i
infirmitas molesta nobis fuerit nō contri-
stemur tanq̄ qui p̄ infirmitate ac vulnere
corp̄is nō possimus stare ad orādū aut ad
psallendū. **H**ec em̄ nobis om̄ia p̄ destrue-
dis corp̄is desiderijs necessaria sunt. qm̄
ieiunia et labores p̄pter turpes delectatōes
nobis p̄stituta sunt. si ergo egritudo ista re-
tundit sup̄flua de his obseruādis orō est.
Sicut em̄ magno et forti medicamie egri-
tudo ita egritudini corp̄is vicia reciditur
Hec est magna virtus qm̄ in infirmitatib̄
tolerātia fuerit et p̄ gratiarū actiōem mitti-
tur ad deū. **S**i amittamus oculos nō fera-
mus grauit̄. extollētie em̄ instrumentū
amissimus: sed interiorib̄ oculis gl̄am̄ dñi
speculemur. **S**urdi si fuerim̄ nō curem̄.
qz̄ auditum vanū amissimus. **N**an̄ n̄e ex
aliqua passione debilitate sunt sed interio-
res patas b̄emus. **A**duersus tēptatōnes
inimici infirmitas totū corpus n̄m̄ tenet.
sed interiori homini nostro sanitas crescit.
Dixit itez qui supra. **Q**ui in seculo
isto aliqua crimina p̄miserūt etiā nolentes
mittunt̄ in carcerē. et nos p̄ peccatis nostr̄
redigamus nosmetip̄os in custodiā vt vo-
luntaria mentis nostre vindicta futuras a
nobis penas amoueat. **S**i ieiunas non ti-
bi inuenias occasionē dicēdi. qz̄ exacerba-
tus egritudinē incurristi. qm̄ et qui non iei-
unāt similes egritudines icurrūt. **I**nchoa-
sti aliquid boni nō reuocaris p̄ impedimē-
ta inimici: qm̄ ip̄e inimic̄ patiētia tua des-
truetur. **E**tem̄ qui navigare cepit primo
pendentes vela p̄spez̄ ventū inueniūt. po-
stea aut̄ si p̄trarij ventus occurrerit:
nō mox incursum p̄trarij venti aut exonerāt
aut deserūt nauē. sed paululuz̄ sustinentes
aut pugnātes aduersus p̄cellā itez̄ rectuz̄
cursum inueniūt. **I**ta ḡ et nos p̄trariū spi-

ritū incurrētes crucē p̄ v̄lo erigamus et
sine piculo seculi istius nauigiū explicaby-
mus. **D**icebāt de beate memorie virgīe
lara q̄ supra aluē flum̄is sexaginta annos
habitauerit. et nunq̄ inclinata sit vt flumē
ip̄m̄ aspiceret. **D**ixit abbas **I**pericius.
ym̄ni ip̄iales sint in ore tuo. et meditatio
assidua subleuet pondus temptationū sup̄-
uenientū tibi. **D**iuus em̄ rei exēplū mani-
festum est. **N**ā sarcina alic̄ oneris viator
p̄grauatus flādo et respirādo oneris et vie
paulatim laborez̄ imminuit. **D**ixit itez̄
qui supra. optet aduersus tēptatōes ar-
mar̄. qm̄ modis om̄ib̄ sup̄ueniūt. sic enīz̄
sup̄ueniētib̄ p̄bati apparebimus. **D**ixit
quidā senex. **S**i venerit homi tēptatio vn-
dic̄ ei multiplican̄ tēptatōes vt pusilla
numis fiat et murmuret. **E**t narrauit senex
ita. **F**rater quidā erat in cella: et venit super
eum tēptatō. et si quis eū videbat nec eum
salutare volebat neq̄ in cellā recipere. **E**t si
opus habebat panē ei nemo mutauit. et si
de messe veniebat nemo eū sicut erat p̄sue-
tudo vt reficeret inuitabat. **V**enit autē se-
mel in messe p̄ cauma et nec panes habuit
in cella sua. et in om̄ib̄ his gr̄as agebat deo.
vidēs aut̄ deus patiētiā eius abstulit bel-
lum tēptatōis ab eo. **E**t ecce quidā statim
ostū eius pulsauit trahens camelū onustū
pane ab egipto. **Q**uod cum vidisset frater il-
le cepit flere dicēs. **N**ō sum dign̄ vel
modice tribulari. **E**t cū trāisset tribulatio
eius tenebāt eū fratres in cellis suis et in
eccia et repausabāt eum. **D**icebat senex
p̄pterea nō p̄mouemur qz̄ nescimus men-
suras nr̄as. neq̄ patiētiā b̄emus in opere
quod cepimus. sed sine aliquo labore n̄
tem volum̄ possidere. **Q**uidāz̄ fra-
ter interrogauit senē dicēs. **Q**uid facio qz̄
cogitatō mea nō dimittit me vel vna hora
sedere in cella mea. et dixit ei senex. **F**ili re-
uertere et sede in cella tua et labora manib̄
tuis et ora deū incessanter. et tacta cogitatū
tuū in dño. et ne quis te seducat exire inde.
Et dicebat. **Q**uia erat quidā adolescens
secularis b̄ens p̄m̄. et desiderabat fieri
monachus. et dñz̄ multū supplicaret patri
suoz̄ dimitteret eū p̄uerti n̄ ei acq̄lecebat

Postmodū autē rogatus a fidelibus amicis pater vix acquieuit. Et egressus frater ille adolescens introiuit monasteriū. Et factus monachus cepit omne opus monasterij perfecte agere et ieiunare quotidie. Cepit etiam et biduanas abstinere. Similiter autē et semel in ebdomada reficere. Videbat autē abbas suus et mirabatur et benedicebat dñm in abstinentia et labore ipsius. Cōguit ergo post aliquod tempus et cepit frater ille supplicare abbati suo dicens. Rogo te abba vt dimittas me et vadaz in heremū. Dixit ei abbas. Fili noli hoc cogitare qz nō potes sufferre talē laborē et ignoras temptationes dyaboli et versutias eius. et si contigerit tibi temptatio non inuenis ibi qui te consoletur a perturbatione inimici que tibi illata fuerit. Ille autē cepit amplius istare et rogare vt eū pmitteret abire. Videns autē abbas eius quia eum retinere nō posset. facta orōe dimisit eū. Postmodū autē dixit abbati suo. Rogo te abbas vt cōcedas qui ostendat michi viā et iter quo p̄gere debeam. et ordinauit cum eo duos monachos monasterij et abierunt cū eo. Ambulantibus autē eis per heremū vna die et altera defecerūt p̄ estu et p̄ficiētes se in terrā iacebant et soporati modice somno dormierūt. Et ecce aquila venit pcutiens eos alis suis p̄cessit procul et sedit in terra. Et euigilantes viderūt aquilā et dixerunt ei. Ecce angelus tuus surge sequere eū. Et surgens et valedicēs fratribus sequebatur aquilā. et venit vsq̄ ad statet. Que mox surgens volauit vsq̄ ad vnū stadiū et iterū reledit. Sicut frater sequebatur eam. et iterū volauit. et sedit non longe. Et factū est hoc p̄ horas tres. postmodū autē dñs sequeret eaz. diuertit se aq̄la in dexterā p̄te sequētis se et nō comparuit. Frater ergo ille nihilominus sequebatur. et respiciens vidit tres arbores palmarū et fontem aque et speluncā modicā. et dixit. Ecce locus quē preparauit michi dñs. Et ingressus speluncā cepit in ea sedere sumens cibū dactiloz. et de fonte aque bibens. et fecit ibidē sex annos neminē hominē videns. Et ecce vna die venit ad eū dyabolus in similitudine abbatis cuiusdam lenioris ba-

bens vultū terribilē. Videns autē eū frater ille timuit. et p̄cidens in orōem surrexit. Et dixit ei dyabolus. Quemus itez frater. Et surgentibus eis dixit dyabolus. Quantum tempus habes hic. et frater r̄ndit. Habeo ānos sex. Dixit ei demō. Ecce vicinū meū nesciebam. et non potui cognoscere nisi ante dies quattuor q̄ hic habitares et cogitauit mecum dicens. Gladā ad hominē dei istū et p̄ferā cū eo qd̄ pōt saluti esse anime mee. Et hoc dico frater. qz nihil p̄ficiamus sedētes in cellis nr̄is. qz corpus et sanguinē xp̄i non p̄cipimus. et timeo ne efficiamur externi ab eo si nos ab hoc misterio elōgauerim. Sed dico tibi frater. Ecce hic p̄tria miliaria sūt monasteria habentia p̄biteros. eam illuc omni dñico die aut post duas ebdomadas et accipiam corpus et sanguinē xp̄i et redeamus ad cellas nostras. Placuit autē patri illi suasio diabolica. et veniente die dñico ecce dyabolus venit et dicit ei. Veni eam quia hora est. Et exētes p̄reterūt ad p̄dictum monasteriū in quo p̄biter erat et ingressi eccliam miserunt se in orationē. exurgens autē ab orōne frater ille respiciens si inuenit eū quē adduxerat secum. et dixit. Ubi putas p̄rexit. an ad p̄munē necessitatem ambulauit. Et cū diu sustineret et nō inueniret eriens foras requirebat eū. Et cum non repisset dixit ad fratres loci illius interrogans eos. Ubi ē abbas ille sener q̄ mecum eccliam ingressus est. Et dicunt ei. Nō neminē alium vidim⁹ nisi te tantū. Tunc cognouit frater ille quia demon fuisset. et dixit. Videte cū qua argutia dyabolus me eiecit de cella mea. Sed tamē nō multum inde anxior quia ad bonū opus veni. Percipiam ergo corpus et sanguinē xp̄i. et sic reuertar ad cellā meā. Et post facta missas in ecclia volenti reuerti fratre illo ad cellam suam tenuit eum abbas monasterij ipsius dicens. Nisi reficias nobiscū nō te dimittemus reuerti. Et cum p̄cepisset cibū et reuertetetur ad cellā suā. ecce iterū dyabolus venit in similitudine cuiusdam iuuenis secularis et cepit eum respicere a summo capitis vsq̄ ad pedes. et dicere. Ipse est iste an non est hic. Et cepit eū considerare. et dixit

Folium

ei frater. **Q**uid me sic respicis. **E**t ille ait. **D**uto nō me cognoscis. nam post tñi tpus quō habes me cognoscere. **E**go effi sum vicinus patris tui fili? illi? **Q**uid aut. **N**ōne est dicit? pē tuus sic. et mater tua tale nō mē nō habuit. et soror tua sic nō ē dicta. et tu sic nō vocaris. et mācipia illa et illa sic nō sunt dicta. **M**ater dō tua et soror ante tres annos mortue sunt. pater dō tu? mō defūctus est. et te fecit heredē dicens. **C**ui habeo dimittere substantiā meā. nisi filio meo viro sancto. qui reliquit seculū et abiit post deū. **I**pi g̃ dimitta omia bona mea. **V**ado vadant aliqui qui eū requirant vt veniēs distrahāt oēm substantiā meā. et eroget eā pauperibus. p̄a sua et mea. **E**t prexerūt multi requirētes te. et mīme inuenerunt. **E**go aut veniens ex occasione p̄cā quadā huc cognoui te. **U**n nō facias moras s; veni et vende oia. et fac s̄m voluntatē p̄is tui. **R**idens frater ille dixit. **N**ō necesse habeo reuerti ad seculū. **E**t dixit ei diabolus. **S**i nō veneris et perierit substantia illa in cōspectu dei tu exinde reddes rōnem. **Q**uid eñ tibi mali dico. vt venias et eroges ea pauperibus et egenis. quēadmodū bonus dispensator vt nō a meretricibus et male viuētibz extrices qd paupibz dimissus ē. **A**ut quid onerosum est vt venias et facias elemosinā scdm voluntatē patris tui. p̄ anīa tua et sua. et reuertaris in cellā tuā. **Q**uid multa. **S**uadens frēm deposuit in seculū et veniens cū eo ad ciuitatē reliquit eū. **C**luluit aut fē ille ingredi domū p̄is sui tanq̄ iam defuncti. et ecce ipse pater ei? viu? egrediebatur. et videns eū nō p̄gnouit. et ait ad eū. **Q**uis es tu. **I**lle dō turbatus nihil potuit r̄spondere. **E**t cepit eum iterato p̄e eius interrogare vñ eēt. **T**ūc p̄silius dixit ei. ego sum filius tuus. et ait ei. **U**t quid reuersus es. **E**rubescēbat aut ei dicere qd verū erat sed dixit. **C**aritas tua fecit me reuerti quia desiderabā te videre. **E**t remāsit ibi. **P**ost aliq̄tū aut t̄pis incurrit in fornicationē. et multis supplicijs afflictus a p̄e suo infelix ipse nō egit p̄niam sed remāsit in seculo. **I**ōq; dicō frēs q; monach? nunq; debet quolibet mō suus ab aliquo egredi d̄ cel

la sua. **D** **V**enerūt quidā in heremā ad quendā senē magnū. et dixerūt ei. **Q**uō pretius es hic abba et sustines laborē hūc. **E**t dixit senex. **T**otus labor t̄pis mei quē hic sustineo nō ē ydoneus p̄pari ad vnū diem tormentoz q̄ p̄cedō in futuro seculo p̄parant. **D**icebat senex. **Q**uia antiqui nō cito migrabant de loco ad locū nisi forte p̄ tribus rebus. i. si quis erat qui p̄tristaret aduers? aliū. et satisfaciēs ei p̄ oia nō potuisset eū placare. aut iterū si p̄tigisset vt a pluribus laudaret. aut si in temptatōz fornicationis incidisset. **F**rater quidā dixit abbatī arsenio. quid facio abba q; affligit me cogitatio mea dicens. **N**ō potes ieiunare neq; laborare vel infirmos visitare. q; et b̄merces est. **V**idēs aut senex dyabolica lēmina esse dixit ei. **V**ade māduca et bibe et dormi tantūmō de cella nō exreas. q; p̄seuerantia celle p̄ducit monachū in ordinē suū. **Q**ui cū fecisset tres dies extediatus est. et inueniēs pauca palmās scidit eas. **E**t iterum in crastinū cepit plectā facere ex eis. **Q**ui cū esuriret dixit intra se. **E**cce alie pauce sunt palmule. explico eas et māduco. **E**t cū expēdisset eas iterū dixit. **L**ego parū et sic māduco. **E**t cū legisset dixit. dico aliq; psalmos et iam securus māduco. **E**t ita paulatī p̄ficiēbat deo coopante donec veniret ad ordinem suū. et cū accepisset fiduciam aduersus cogitationes malas vicebat eas. **I**nterrogatus senex quare frater sedens in cella tediū pater ei? dixit. **Q**uia adhuc nō vidisti neq; resurrectōz neq; accensā tormētā. **N**ā si dec vidisses eē si ita esset cella tua plena d̄mibz et vsq; ad collū tuū mergereris in ip̄is sustineres vtiq; et nō extediaretis. **Q**uendā senē rogabāt frēs vt quiesceret a graui labore. **I**lle aut r̄spondit eis. **C**redite mibi o filij. q; **A**brabā penitebit cum viderit magna et p̄clara dona. **D**ecur nō ampli? fuerit in laboribz decertatus. **F**rater interrogauit senē dicens. **T**ribulationes mee nutāt et tribuloz. **E**t ille dixit ei. **T**u sede in cella tua et cogitationes iterum veniūt. **S**icut effi si azina ligata sit. et pullus eius nō stringat licet currat huc atq; illuc semp tñ ad matrē suā reuertit vbi

cum illa fuerit ita erunt cogitationes eius qui propter deum tolerabiliter in cella sua re-
 derit. quia et si ad modicum nutat sed ite-
 reuertuntur ad eum. **E** Senex quidam se-
 debat in heremo qui longe habebat aquam a
 cella sua ultra duodecim miliaria. **U**bi dum
 semel iret haurire aquam defecit et dixit Quid
 necesse est ut hunc laborem patiar. Venio
 et habito circa aquam hanc. **E**t cum hoc dixisset
 vidit quendam sequentem se numerantes
 vestigia sua. **I**nterrogauit autem eum senex di-
 cens. Quis es tu. et ille dixit. Angelus domini
 sum et missus sum numerare vestigia tua et
 dare tibi mercedem. **Q**uod cum audisset senex
 fortis animo factus est et promptior et ad huc lo-
 gus posuit cellam suam ab aqua illa. **D**ice-
 bant presbiteri. Si tibi contigerit temptatio in lo-
 co quo habitas. non deseras locum in tempore tem-
 ptationis. qui si deserueris quocumque prexe-
 ris ante te inuenies quod fugiebas. sed pati-
 ens esto donec temptatio transeat ne disces-
 sio tua alijs scandalum fiat. ne forte alijs qui
 circa locum ipsum habitant tribulationem ince-
 rat discessio tua. **F**rater quidam erat in con-
 gregatione inquietus et frequenter moueba-
 tur ad iram. **D**ixit ergo ad semetipsum. va-
 deo ergo et solus alicubi habito et cum non ha-
 buero cum quo dicam vel audiam ero quietus. et
 quiescit a me passio ire. **E**grediens ergo ma-
 nebat in spelunca solus. **U**na autem die imple-
 sibi fursculam a que posuit illam in terra. **P**ro-
 git autem ut subito versaretur. **I**lle vero imple-
 uit scudo et iteque versata est. **D**einde tertio im-
 plens posuit eam et iteque versata est. **Q**ui com-
 motus furore tenuit vasculum illud et fregit
In se autem reuersus agnouit quia ab eodem de-
 mone iracundie sit illusum et dixit. **E**cce so-
 lus sum. et vicit me passio bec. **R**euertar ergo
 in congregationem quia ubique labore et patien-
 tia opus est et maxime adiutorio dei. **F**ra-
 ter interrogauit senem dicens. **Q**uid facio pa-
 ter quod nihil oportet monachale sed in negligē-
 tia quodam sum manducans et bibens et do-
 miens. insuper et in cogitationibus turpibus
 et multa perturbatione transiens ab opere ad
 opus et a cogitatione in cogitationem. **D**ixit
 autem ei senex. **T**u sede in cella tua et fac quod
 potes sine perturbatione ita enim parum illud

quod modo facis. sicut quoniam abbas **A**nthonius
 magna et plurima in heremo faciebat. **C**re-
 do enim in deo. quia quicumque sedet in cella pro-
 pter nomen eius et custodit preciam suam. inue-
 niatur et ipse in anthonij loco. **F** **C**on-
 terrogatus senex quomodo opteat vigilanter mo-
 nachum non scandalizari quoniam videt aliquos
 ad seculum reuertentes respondit. **I**ntueri debet
 monachus canes qui venant lepores et si-
 cut vnus ex eis videns leporem insequitur. ce-
 teri autem tantummodo canem videntes currentem a-
 liquando cum ipso currunt. postea vero lassantes
 post se reuertuntur. solus autem ille qui vidit le-
 porem sequitur donec apprehendat. nec impedi-
 tur ab intentione cursus sui pillos qui post
 se reuertuntur sed neque de precipitijs neque de
 siluis neque de verpibus curans sed et spinas
 aliquotiens incurrens. graditur et pungitur et non
 quiescit donec apprehendat. ita et monachus
 vel qui dominum nostrum visum querit. cru-
 ci indelineret intendit et que occurrat. sca-
 dala omnia preterit donec ad crucifixum per-
 ueniat. **D**ixit senex. **S**icut arbor non potest
 fructificare si sepius transferatur. sic nec mo-
 nachus frequenter migrans de loco ad lo-
 cum potest fructificare. **F**rater quidam dum
 sollicitaretur a cogitationibus suis ut exiret a
 monasterio indicauit hoc ipsum abbati. **A**bbas
 autem dixit. **E**xade sede in cella tua et da-
 parietibus celle tue in pignore corporis tui. et
 non ex eas inde cogitationem autem tuam dimit-
 te dicens. **C**ogitet quod vult tamen ne efficias de
 cella corpus tuum. **D**ixit senex. **C**ella mo-
 nachij est caminus ille babilonis ubi tres pu-
 eri dei filij inuenerunt et columna nubis ex
 qua deus locutus est moysi. **F**rater quidam
 nouem annis mansit impugnat a cogitationi-
 bus suis ut exiret de congregatione fratrum et quatuor
 die tollebat pelliculam suam in qua iacere soli-
 tus erat ut exiret. **E**t quoniam fiebat vespe dice-
 bat ad semetipsum. **C**rastrina die hinc disce-
 dam et mane dicebat in cogitatione sua. extorquendo
 mihi hunc stare et hodie propter dominum. **Q**ui
 cum impleisset nouem annos de die in diem ita fa-
 ciens abstulit ab eo dominus omnem temptacionem
 eius. **F**rater quidam incidens in tem-
 ptacionem tribulacione perdidit regulam monacha-
 lem. et cum vellet iteque obferuacioni regulari dare.

principia a tribulatione impediatur et videbat in semetipso. quando habeo me iterum inuenire sicut aliqui erant. Et deficiens animo non fruabatur vel inchoare opus monachi. Veniens autem ad quendam senem narrauit ei que agebantur circa ipsum. Senex autem audiens ea de quibus affligebatur adhibuit ei tale exemplum dicens. Homo quidam habuit possessionem et de negligentia eius in sentes redacta est et repleta est tribulis et spinis. Visum est autem ei postea ut excoleret eam. dixitque filio suo Glade et purga agrum possessionis illius. Et venit filius eius ut purgaret. qui cum respexisset vidit multitudinem tribulorum et spinarum increuisse ei et deficiens animo dixit in semetipso. quando habeo hec omnia eradicare et purgare. Et percipiens se in terram cepit dormire. Hoc autem fecit multis diebus. Post hec venit pater eius volens videre quod fecerat et inuenit eum nihil operatum. Et dixit ei. Quare usque modo nihil fecisti. Et dixit iuuenis ille patri suo. Vox ut veniebam operari pater cum vidissem hanc multitudinem tribulorum et spinarum. reuocabar ab assumptione laboris et per tribulationem percipiebam me in terram et dormiebam. Tunc dixit pater suus. Fili ad mensuram latitudinis qua iaces in terra occupas per singulos dies operare. et ita paulatim proficiet opus tuum et tu pusillanimus non efficietis. Quod cum audisset iuuenis. fecit sic et in poco tempore purgata est et exulta possessio. Et tu itaque frater paulatim operare et non deficies. et deus per gratiam suam restituet te iterum in priorem ordinem tuum. Hoc audito frater ille abiit et cum omni pacia sedens faciebat sicut edoctus fuerat a senem. et sic inueniens requiem promouebatur per dominum ipsum. Senex quidam erat qui frequenter egrotabat. et igitur autem eius in anno non egrotare. Qui grauiter affligebatur et plorabat dicens. Dereliquit me deus et non visitauit me. **H** Dixit quidam senex quia frater aliqui stimulabatur a cogitationibus suis per annos nouem. ita ut metu ipso desperaret de salute sua et adiudicans semetipsum dixit. Perdidisti iam animam meam. et iam quod perierit vada ad locum. Qui cum abiret facta est ei in via vox dicens. Teptatodes quos nouem annis sustinisti corone tue erunt. reuertere ergo in lo-

cum tuum. et subleuabo te a cogitationibus malis. **E**tsi agnoscitur quod non est bonum despare se aliquid que per his que in cogitatione eueniunt. De ceterum cogitationes magis coronam nobis pro uident si bene eas exegerim. **S**enex quidam erat in Arabaida. sedens in spelunca et habuit quendam discipulum probatum. Consuetudo autem erat ut senex vespe doceret discipulum et comoneret eum que erant anime profutura post ammonitionem. Non faciebant orationes et mittebat eum dormire. **C**ontigit autem laicos quosdam scientes multam abstinentiam senis venire ad eum. et cum solatus eos fuisset recesserunt. **P**ostquam discipulus sedit iterum senex vespe per missas secundum consuetudinem admonens illum fratrem. et instruens eum et cum loqueretur. grauatus est somno. **F**rater autem sustinebat donec excitaret senex et faceret ei iuxta consuetudinem orationem. **C**um ergo non euigilante illo senem diu sederet discipulus. impulsus est cogitationibus suis molestis ut recederet et dormiret. **Q**ui extorques sibi restitit cogitationi et resedit. **I**terum autem propellebatur somno et non abijt. **S**imile factum est usque septies. et restitit animo suo. **P**ost hec iam media nocte transacta euigilauit senex et inuenit eum assidentem sibi. et dixit ei. Usque modo non discessisti. et ille ait. **H**omo quod non dimiseras me patrem. et dixit senex. et quare me non excitasti. et ille respondit. **H**omo te presumptu pulare ne te tribularer. **S**urgentes autem ceperunt facere matutinum. et per matutinorum finem dimisit senex discipulum. **Q**ui cum sederet solus factus est in excessu mentis. et ecce quidam ostendebat ei locum gloriosum et sedem in celo. et super sedem septem coronas. **I**nterrogabat autem illum qui ei hoc ostendebat dicens. **C**um sunt hec. et ille dixit. discipuli tui. et locum quidem et sedem per querelationem suam donauit ei deus. **H**as autem septem coronas nocte ista promeruit. **H**ec autem dicens senex miratus est et tremefactus vocauit discipulum et dixit ei. dic mihi quid feceris nocte hac. et ille dixit. **I**gnosce mihi patrem quia nihil feci. **S**enex autem existimans quod humiliter ando se non profiteretur dixit ei. **C**rede non quiesco nisi dixeris mihi quid fecisti vel quid cogitasti nocte hac. **F**rater autem nihil sibi glans quid egisset non inueniebat quid diceret. **D**icebat seni. **I**gnosce mihi pater quod nihil

feci nisi tunc hoc quod compulsum sum motu cogitationum meorum ut discederem et dormire septies, sed quia te dimissus sum consuetudinem non fueram, non recessi. Audiens hoc senex statim intellexit quod quotiens cogitationi sue resistit totiens coronabatur a deo et fratri quidem nihil horum dixit causa utilitatis eius. sed alijs narrauit hec spiritualibus patribus, ut discamus quod propter quos cogitationibus de nobis coronam tribuit. Bonum ergo est ut extorqueat sibi ipsi homo in opere propter deum. Et sic scripsum est regnum celorum vim patitur et violenti diripiunt illud. **E**grotauit aliquis senex quidam qui solitari habitabat et quod non habebat quod ei seruiret, surgebat et quod cum inuenisset in cella sua masticabat, et cum palioque dies ita faceret nemo uidebat ad uisitationem eius. **T**ransactis uero triginta diebus et nullo ueniente ad eum misit dominus angelum suum qui ministraret ei. **E**t cum sic fieret per septem dies recordati sunt fratres et dixerunt. **E**am et uideamus ne forte infirmus ille senex. **C**um ergo uenissent et pulsassent discessit angelus ab eo. **S**enex uero in tro clamauit. **D**iscedite hinc fratres. **I**lli autem leuantes a cardine ostium intrauerunt et iterum rogauerunt eum quare clamauerit et ille dixit. **Q**uia triginta dies habui laboras in infirmitate et nemo uisitauit me, et ecce iam septem dies sunt quod dominus angelum suum misit ut ministraret mihi, qui cum uenisset recessit a me, et hec dicens dormiuit in pace. **F**ratres autem mirati sunt et glorificauerunt deum dicentes. **Q**uia non dereliquit dominus sperantes in se. **D**ixit quidam senex, si te occupauerit infirmitas corporis noli pusillanimis fieri, quia si te dominus deus uult corpe debile fieri quod es tu si moleste suscipias. **N**one ipse pro te cogitat de omnibus. **N**unquid line ipso uiuis. **P**acienter gerere et roga eum ut donec tibi quod expediant hoc est ut quod uoluntas ipsius est facias, et sede cum patientia manducans quod habes in caritate. **N**arrauit quidam patrum dicens. **Q**uia cum essem in oratorio uenerunt ibi pauperes uespere sabbati, ut acciperent agapem, et dormientibus eis erat ibi quidam homo tamen in matta cuius medietate sibi subtermittebat, et medietate coopiebat, erat autem ibi ualidus frigus et cum erisset ad urinam audiui eum murmurantem et gementem pro frigore et co-

solabat seipsum dicens. **H**as tibi ago domine. **Q**uanti sunt modo in custodia diuites qui etiam in ferro sedent atque pedes habent in ligno strictos qui nec urinam suam libere faciunt. **E**go autem uelut impator sum extendens pedes meos, et ubi uolo ambulo. **H**ec illo dicente, ego stabam audiens uerba eius. **I**ngrediens autem narraui ea fratribus, et audierunt multum edificati sunt. **F**rater interrogauit senem dicens. **S**i fueris in aliquo loco et nata tibi fuerit tribulatio et non habuero cui me committam, et indicem illi passionem animi mei quid faciam. **D**ixit ei senex. **C**rede in deo, quia ipse mittet angelum et gratiam suam et ipse tibi est consolatio si in caritate rogaueris eum, et addidit dicens. **A**udiui enim quia in scythia tale aliquid factum est. **E**rat enim ibi quidam qui sustinebat temptaciones et non habens fiduciam in aliquo cui confiteretur, pabat a sero melotam suam ut discederet. **E**t ecce noctu apparuit ei gratia dei in specie uirginis et rogabat eum dicens. **N**ulquam uadas sed sede hic mecum nihil enim ex his male fit quod audisti. **Q**ui credens uerbis eius sedit, et statim sanatum est cor eius.

Finit liber de pacia siue fortitudine.

Incipit liber quod per ostentationem nihil fieri debeat.

Audiuit aliquis abbas **A**ntonium de quodam iuene monacho, quod si gnus quodam homini fecerit in uia, cum uidisset quidam senes iter agere et laborantes in ambulando, iussit onageris ut ueniret et potaret eos donec ueniret ad se. **I**lli autem senes indicantes hoc abbati antonio, dixit ab **A**ntonio, uideat mihi monachum iste filius est nauis onerata omnibus uerbis de quod incertum est utrum uenire possit ad portum, et post aliquod tempus subito cepit ab **A**ntonio flere et trahere sibi capillos et lugere. **Q**uia cum uidissent discipuli eius dixerunt, **Q**uid ploras abba. **E**t respondit senex **M**agna coluina ecclesie cecidit modo. **D**icebat autem de monacho illo iuene, et adiecit, uenite et ambulante ad eum et uideate quod factum est. **P**errexerunt igitur discipuli eius et inuenerunt monachum illum supra mattam sedentem et flentem propter quod fecerat. **U**idens autem discipulos senis dicit eis

Dicite seni ut obsecret deū. decē tñ dierū dare mihi inducias. et spero me satisfacturū sibi. Qui tñ infra quinq; dies mortuū est.

Laudatus est quidā a monachis frater apud abbatē Antoniuū. Ille autē cū venisset ad eū. temptauit si portaret iniuriā. Et cū cognouisset qz nō posset ferre. dicit ei. Simil' est domui q̄ a facie qdē ornata ē. de retro vero a latronib; expoliata. **D**icebat de abbate Arsenio et de abbate Theodoro de firme qz sup oia hūanā gl'iam odio haberent. Abbas ḡ arseni? nō cito occurrebat alicui. abbas ḡo theodorus occurrebat qdē sed velut gladius. **E**ulogius qdam nomie discipul? fuit Jobis archiepi. Qui eulogi? p̄sbiter erat et abstinēs atq; ieiunās biduanas leuādo. aliqñ etiā et r̄sq; ad eb; domadā trahēbat ieiuniū panē tñmō p̄me dens et sal. et p hoc laudabat ab hoib;. q̄ vxit ad ab. Joseph. in loco qui vocat' Panesof. credens se aliquā duriorē p̄tinetiam inuenire apud eū. Et suscipiēs eū senex cū gaudio qd̄ habuit fecit ei p̄ caritate pari. Dixerunt autē discipuli Eulogij. Nō comedit p̄sbiter nisi panes et sal. Abbas autē Joseph cantus manducabat. Qui cū fecissent tres dies. nō audierūt eos aut psallentes aut orantes. Occulte em̄ erat op? eoz. et exierūt nihil edificati. Deo autē dispensante. facta est caligo et errātes in via reuerſi sunt ad senem. et p̄insq; pulsarent ostiū. audierūt eos psallentes. Et cū añ ostiū expectassent diu. audita voce psallentiū postea pulsauerunt. Et suscepit eos iter senex gaudēs. Hū autē qui cū eulogio erāt p̄pter cauma tulerūt susculam et dederūt ei vt biberet. Erat autē p̄mixta de mari et flumie. et nō potuit bibere. Qui cū hec in aīo cogitarz cepit rogare senē vt disceret institutiū eius dicēs. qd ē b̄ abba. qz a p̄mo nō psallebatis. sed nūc cepistis postq; nos sum? egressi et qz aquā volui bibere et inueni eā saliaz. Dixit ei senex. Frater aliq; motus ē et p̄ errore miscuit aquam marinā. Eulogius ḡo rogauit senē. volens agnoscere ritatē. Et dixit ei senex. Paruus iste calix p̄ vino ē qd̄ caritas p̄ uidet. hec autē aqua ē quā frēs affidue bibūt. Et in his v̄bis docuit eū b̄te discretōez co-

gitationū et abscedit ab eo oēm hūanit? mouentiā mentis eius et factus ē p̄munis māducans d̄ cetero oia que appolita sunt ei. **D**idicit etiā ipse in secreto opari et dixit serm. Pro certo in caritate sunt opa v̄sa. **D**ixit abbas zenon discipul? abbatis Siluani. Nunq; maneat in loco nominato. neq; sedeas cū hoīe hūite magnū nomē. neq; mittas fundamentū vt edifices tibi cellaz aliquādo. **V**enit aliqñ s̄ quidaz ad abbatez theodorū de firme. et fecit tres dies rogans eū vt audiret ab eo sermonem. Ille autē nō r̄didit ei. et egress? ē tristis. Dixit ergo discipul? suus. abba quare nō ei locutus es. Ecce egressus ē tristis. Et dixit ei senex. Crede mihi p̄pterea nō dicebam ei sermonē qz negociator ē. et in alienis v̄bis vult gloriari. **A**lius frater interrogauit eundē senē. vicz abbatē theodorū. et cepit loqui et ex̄tere de reb; q̄ necdū fuerat opatus et dixit ei senex. Adhuc tibi nec nauē inuenisti. nec vasa tua in ea poluisti. nec navigare cepisti. et iam in illā ciuitatē vbi disponebas puenisti. Cū ḡ p̄ opat? lucris rē de q̄ loqueris. tūc ex ip̄a re loquere. **D**ixit abbas Cassian? qz venit frater qdam ad abbatē Serapionē. et hortabat eū senex. vt scdm̄ morē ordem faceret. Ille autem dicens se peccatorē. et ip̄o hitu monachi indignū. nō acquiescebat. **C**oluit autē etiā pedes eius lauare. et hisdem v̄bis iterum vsus nullaten? acquieuit. Fecit autē illum gustare. et cepit senex in caritate mōnere eū dicēs. Fili si vis p̄ficere p̄manet cella tua et attende tibi ip̄i et op̄i manū tuarum. nō em̄ tñ p̄cedere expedit quantū ledere. Ille autē hec audiēs exacerbat? est et vultū mutauit. ita vt nec latere posset senē. **D**ixit ḡ ei abbas serapion. Aliq; mō dicebas peccator sum. et accusabas te ipsuz tāq; indignū idē viuere. et nūc qz te cū caritate admonui ita exacerbari debuisti. Si ei vis reuera hūilis esse. q̄ tibi ab alio imponuntur dilce portare viriliter. et nō odio la v̄ba effundere tibi ip̄i in malū. **H**ec autē audiens frater p̄niam gessit corā senē. et multum p̄ficiens discessit. **A**uduit aliqñ iudex p̄nicie d̄ abbate Joyler p̄xit

in scitibi ut videret eum. Et nūciauerūt qui
dam sem de adventu iudicis et surterit ut
fugeret in paludē. Et occurrit ei ille iudex
cū suis et interrogavit eū dicens Dic nobis
senex vbi ē cella abbatis Moyse. Et dixit
eis. quid vultis eū querere. Nō fatu? ē. et
hereticus. Et veniens iudex ad ecciam di
xit clericis. Ego audiēs de abbate Moyse
veni ut viderē eū et ecce occurrit nobis senex
pgens in egiptū et interrogauim? eum vbi
esset cella abbatis Moyse et dixit nobis.
Quid eū queritis fatu? ē et hereticus. audiē
tes autē clerici tristati sūt dicētes. Qualis
erat senex ille qui hec de scō hoie locutus
est ad vos. At illi dixerūt. senex vestimēto
vetustissimo vtens. longus et niger. Et illi
dixerunt. Ipse est abbas Moyse. et quia
noluit videri a vobis. ideo vobis hoc de se
dixit. Et multū edificatus iudex discessit.
Frater interrogavit abbatē matthden di
cens. Si abiero manere in aliquo loco. quō
vis ut agam ibi. Dicit ei senex. Si habita
ueris in loco ne velis tibi illic nomē facere
de aliqua re. dicendo. aut nō venio in pūē
tu fratru. aut nō manducabo hoc vll' illud.
Hec em̄ nomē vnū tibi faciūt. postea impor
tunitatē patieris qm̄ hoies vbi hec audier
runt ibi currēt. Abbas Nesteron maior
ambulabat in heremo cū aliquo frē. et vidē
tes draconē fugerūt. et dixit ei frater. Et
tu times pater. et rēdit senex. Nō timeo fi
li. sed expedit qz draconē videns fugi qm̄
non habui effugere spūm vanegle. Venit
aliqui iudex puincie videre abbatē Pa
stozē. et nō acquiescebat senex. Iudex autē
tenuit filiū sororis eius velut malefactorē
et redegit eū in carcerē dicēs. Si venerit se
nex et rogauerit p eo dimittā eū. et veit mē
pueri ad frēm suū abbatē pastozē. et cepit
plorare ad ostiū eius. Ille autē oīno nō dedit
ei rēsum. Illa autē p̄pulla dolore increpa
bat eū dicens. et si viscera ferrea habes et
nulla te p̄passio mouet. flectat te saltem mi
seratio languis tui. ille vero mandauit ei.
Pastoz filios nō genuit ideo nō dolet. Au
diens autē hec iudex. pmisit dicēs. Uel vte
bo iubeat et ego eū dimittā. Senex autē re
mandauit dicēs. Examina cām fm̄ legē. et

si dignus ē morte moriā. si autē non est fac
quō vis. Dixit iterū abbas pastoz. doce
cor tuū fuare quod doceat alios lingua tua
Dixit iterū. Qz hoies ad loquendū p̄se
eti videri volūt. et in opando id qd loquū
tur minores sunt. Venit aliquā
do ab. Aldelfius qui fuit ep̄s nylopoel ad
abbatē syloi in montē. Discessit? do erat
et fecit eū gustare a mane. Erat autē ieiuniū
Et cū p̄nerēt mensaz: ecce frēs pullauerūt
Dixit autē senex discipulo suo. da eis mo
dices pultes. quia de labore sunt. et dixit ei
ab. Aldelfi? dimitte interiz ne dicāt ab. sy
lois a mane comedit. Et intēdit eū senex. et
dixit frī. Glade tu et da eis. Cū ḡ vidissent
pultes. dixerunt ne pegrinos aliq̄s habet
Putas et senex vobiscū comedit. et dixit frē
Etiam. Ceperūt ḡ tristari et dicere. Igno
scat vobis deus qz senē ista hora pmisit
māducare. An nescitis qz plimos dies la
boratus nō est. Audiēs hec ep̄s cepit coraz
sene p̄niam agere dicēs. Ignosce mihi ab
ba qz ego quidē humanū aliqd cogitavi. tu
autē qd dei est fecisti. Et dixit ei ab. sylois.
Nisi deus glorificauerit boiem glia hoim
nunq̄ stat. Interrogabat ab. Ammo
nas de loco qui dicit raythu abbatē syloi di
cens. Quā lego scripturas tunc vult cogita
tio mea ornare p̄monē ut patius sim ad in
terrogata rēdere. Et dixit ei senex. Nō est
opus sed magis de puritate mētis. p̄uide
tibi securitatē et dicēdi sermonē. Venit
aliqui iudex puincie videre abbatē Syme
onem. et ille tulit loz quo cingebat et ascen
dit in arborē palme ut purgaret eam. Il
li autē veniētes dixerūt ei. vbi est senex qui
hic in solitudine habitat. Et ille rēdit. Nō
est hic solitarius aliq̄s. Et cū hoc dixisset. iu
dex discessit. Alia iterū vice alter iudex
venit videre eū. et p̄cedentes clerici dixerūt
Abba pat? esto. qz iudex audiēs dō te. veit
ut b̄ndicat a te. Et ille dixit. Etiā ego p̄re
parabo me. Et coop̄iēs se saccoz tollens in
manu sua panē et caseū sedit in ingressu cel
le sue et cepit māducare. Venit ḡ iudex cū of
ficio suo et vidētes eū sp̄nerūt eū dicētes.
Hic ē mōach? solitari? de q̄ talia audieba
mus. Et statim discesserūt. et reuerhi sunt ad

se. **D**ixit sancta syncretice. Sicut
 rursus manifestus cito expenditur. ita et
 virtus quelibet cum innotuerit vel publica fu-
 erit exterminabitur. Sicut ergo cera exolu-
 it a facie ignis ita et anima laudibus inani-
 bus a virtutis rigore. **D**ixit itez. Sic
 impossibile est vno eodemque tempore et verba esse
 et lemē. ita impossibile est ut secularē gloriā
 habentes celestē faciant fructū. **A**liquā in cel-
 lis festiuitate celebrata edebant frēs in ec-
 clesia. Erat autē ibi frater quidā qui dixit mini-
 stris. Ego nō māduco coctū aliqd. s3 tū sal
 et vocauit mister aliū frēm corā multitudine
 dicens. Ille frater nō comedit coctū. affer
 ei sal. Tūc surrexit quidā senū et dixit ei.
 Expedierat tibi hodie in cella tua comedere
 te carnes quā audire hanc vocē corā tantis
 frīb. Frater quidā abstinēs a cibis nō
 manducās panē venit ad quendam senem
 Opportune autē illic etiam alij supuenerāt
 pegrini. et fecit senex modicū pulmentum
 ppter eos. Et cū sedissent māducare frater
 ille abstinēs posuit sibi soli cicer infusum et
 māducabat. et cū surrexissent a mensa tulit
 eū senex secrete et dixit ei. Frater si venis
 ad aliquē nō oīdas illi puerfationē tuam.
 Si autē puerfator tuā tenere vis. sede in cel-
 la tua et nūcquā exeat. Ille autē acquiescēs
 vobis senis. factus est p̄munis vite. in eo quō
 cumque apud frēs inuenisset. Dixit quidā
 senex. Humana puidencia oēm pinguedi-
 nez hoīs apūtat. et reddit eū siccū. Dixit
 senex. aut fugiens fuge homines aut irri-
 dens mundū et hoīs qui in mūdo sūt. stul-
 tum temetipm in plurib facito **F**init li-
 br de eo quod p̄ ostētatōem nihil fieri debeat.

Incipit liber de

eo quod non oportet iudicare quenquē.

Quotigit aliquis fratri in pgrega-
 tione abbatis **B**elie tēptatio et
 expulsus inde abiit in montē ad
 abbatē Anthoniū. Et cū man-
 sisset aliquāto tpe apud eū remisit eū in con-
 gregationē vñ erierat. Illi autē vidētes eū
 iterū expulerūt. Qui similiter prexit ad ab-
 batē anthoniū dicens. Noluērit me susci-
 pre p̄. Misit igit senex ad eos dicens. Na-

nis naufragiū p̄tulit in pelago et p̄didit on-
 quō portabat. et cū labore vacua nauis pdu-
 cta est ad terrā. vos igit liberatā nauim in ter-
 ra vultis submergere. Illi autē cognoscentē
 tes. quod abbas Anthoniū eū remisisset statim
 receperūt eū. Quidā si peccauerat et iul-
 sit eū p̄biter exire de eccia. Surrexit autē
 abbas bysation. et exiit cū eo dicens. et
 ego pctōr sū. **C**lementis abbas Isaac de tbe-
 baida in congregatione fratru. et vidit quē
 dam culpabilē d̄ frīb et adiudicauit eum.
 Cū autē exisset ad heremū venit angelus dñi
 et stetit an̄ ostiū celle eius dicens. nō te di-
 mitto irrare. Ille autē rogauit dicens. Que
 est causa. Et r̄dens angelus dñi dicens.
 Deus me misit ut dicerē tibi vbi iubes ut
 mittā frēm illū culpabilē quē adduxisti. Et
 statim abbas ysaac p̄nam egit dicens. pecca-
 ui ignosce mihi. et dixit ei angelus. Surge
 ignoscit tibi de? sed custodi d̄ cetero ne ad-
 iudices quāquā p̄uulgē de? adiudicet euz.
 Frater quidā aliquis in Scythia inuentus est
 culpabilis. et fecerūt seniores p̄uentū et mi-
 serunt ad abbatē Moysen ut veniret. Ille
 autem noluit venire. Misit autē ad eū p̄bi-
 ter dicens Veni quod plebs fratru te expectat
 Et ille surgens venit. Tollens autē lectum
 sportā vetustissimā impleuit eā harena et por-
 tauit. Illi autē exierunt obviam ei dicentes.
 Quid hoc est pater. dixit autē eis. Pecca-
 ta mea sunt post me currentia et nō video
 ea. et veni ego hodie aliena iudicare pecca-
 ta. Illi autē audientes nihil locuti sunt s3
 ignouerūt ei. **I**nterrogauit abbas
 Ioseph abbatē Dasto. ē dicens. Ric mi-
 chi abba quō monachus fiaz Et dixit ei se-
 nex. Si vis requiē inuenire in hoc seculo.
 et in futuro. in omni cā dic. quis sum ego
 et ne iudices quēquē. Frater quidā it̄roga-
 uit eū itez dicens Si videro culpā frīs mei
 bonū est celare eū. et dixit ei senex Quacū-
 que hora tegim? culpā frīs nostri. teget etiā
 de? n̄az. et quicūque hora pdideri? c̄pas sem
 et de? l̄it n̄a p̄det. **O**ffēdit aliquis fr̄ in cō-
 gregatōe. Erat autē in ip̄s loc? solitari? quidā
 qui iam lōgo tpe foras nō exibat. **C**lenēs autē
 ab. de pgregatōe illa ad eū. idicauit ei d̄ frē
 illo quod offenderat. et ille dixit. **E**xpellite eum

Erpulsus autem frater de congregatione. multum se in fossatum et flebat ibi. Contigit autem ut alij fratres euntes ad abbatem pastorem audirent eum in fossato plorantem. Qui descendentes ad eum. inuenerunt eum in magno dolore constitutum. Et rogauerunt eum ut iret ad senem illum solitariu. et non acquieuit dicens. In loco moriar ego. Clementes autem fratres ad abbatem pastorem narrauerunt ei de eo. et rogauit eos ut iret ad eum dicentes. Abbas pastor vocat te ad se. quod cum dixissent prexit ad eum. Et uidentis eum senex afflictus. surrexit et osculatus est eum. et aggaudens ei. rogabat ut sumeret cibum. Visit autem abbas pastor uinum de fratribus suis ad illum solitariu dicens. Audiens de te. multi anni sunt quod te uiderere desidero et propter pigritiam nostram amborum non potuimus nos inuicem uiderere. Non enim deo uolente et occasione facta fatiga te usque huc ut nos mutuo uiderere possim. Erat enim non egrediens de cella sua. Qui cum audisset dicebat. Nihil deus inspirasset seni illi de me non misisset ad me. Et surgens uenit ad eum et salutantes se inuicem cum gaudio sederunt. Dixit autem ei abbas pastor. Duo homines erant in loco uno et ambo habebant mortuos suos. Reliquit autem unus mortuum suum et abiit plorare mortuum alterius. Audiens autem senex propositus in sermone eius recordatus est quod fecerat et dixit ei Pastor sursum in celo. ego autem deorsum in terra. Frater quidam interrogauit abbatem pastorem dicens. Quid facio quod pusillanimitas fuit deum se deo in cella. Dixit ei senex. Nullum spernas neque contempnas. et nulli obloquaris et deus prestabit tibi requiem et erit lesio tua sine perturbatione. **S** Factus est aliquando uentus in scitibi et loquuntur fratres de quodam fratre culpabili. Abbas autem prior tacebat. Postea autem surgens egressus est et tollens saccum et impleuit illum harena. et portauit eum in humeris suis. et mittens in sportella modica de eadem harena. portabat etiam ipsam in antra. Interrogatus autem a patribus quid hoc esset. respondit. Saccus iste qui multa harena habet mea peccata sunt. et quoniam multa sunt portui ea supra dorsum meum ne doleam pro

ipsis et plorarem. Ista autem harena modica peccata sunt istius fratris. et sunt ante faciem meam et in ipsis exerceo iudicium fratrem meum. Quod non oportet ita fieri sed magis mea peccata ante me esse et de ipsis cogitare et rogare deum ut ignoscat mihi. Audientes autem patres dixerunt. Vere hec est uia salutis. Dixit senex. Non iudices fornicatore si tu castus es quam similiter legem preuaricaris. Et enim qui dixit. non forniceris. dixit non iudices. Ad quendam solitariu uenit presbiter cuiusdam basilice ut presecraret ei oblationem ad comunicandum. Ueniens autem quidam ad illum solitariu accusauit apud ipsum eundem presbiterum. Qui cum ex consuetudine iterum uenisset ad eum. ut presecraret oblationem scandalizatus ille solitarius non apuit ei. Presbiter hoc uisum discessit. Et ecce uox facta est ad solitariu dicens. Tulerunt sibi homines iudicium meum. Et factus est uelut in excessu mentis et uidebat quasi puteum aureum et aquam bonam ualde. Uidebat autem et quendam leprosum haurientem et refundentem in uas et cupiebat bibere et non bibebat propter quod leprosus esset ille qui hauriebat. Et ecce iterum uox facta est ad eum dicens. Cur non bibis ex aqua hac. quam causam habet quam implet. Haurit enim solummodo et refundit in uase et non inquinatur ab eo aqua. in se autem reuersus solitariu et considerans uirtutem uisionis. uocauit presbiterum et fecit eum sicut et prius sanctificare sibi oblationem. **F**uerunt duo fratres magne uirtute in congregatione et meruerunt singuli uiderere gratiam dei in alterutro. Factum est autem ut aliquando unus ex eis egredere in septima feria extra congregationem. et uideret quendam manducantem mane et dixit ei. Hactenus manducas in sexta feria. Die autem sequenti facta est celebratio missarum secundum consuetudinem. Intuens uero frater eius uidit gratiam que ei data fuerat discessisse ab eo. et contristatus est. qui cum uenissent in cellam dicit ei. Quid fecisti frater. quia non uidi sicut pridem gratiam dei in te. Ille autem respondens dixit. Ego neque in actu neque in cogitationibus mihi conscius sum aliquid mali

Dixit ei frater eius. Ne aliquñ verbum aut sermonem ociosum locutus es. Et recordatus dixit. Etiam. besterna em̄ die vidi quendam manducantem et dixit ei. Hac hora manducas in sexta feria. Hoc ē petri mei sed labora mecum duas ebdomadas et rogemus deū vt michi indulgeat. Et fecerunt ira. Et post duas ebdomadas. vidit s̄ gr̄az dei itez venientē sup fr̄em illū ⁊ solati sūt deo qui solus bon⁹ ē gratias referentes.

Explicit liber de eo q̄ nō oportet iudicare quēq̄.

Incipit liber de discretione

Quit abbas Anthoni⁹? Qz sunt quidā cōterentes corpa sua in abstinētia ⁊ qz nō habēt discretionē longe facti sunt a deo.

Frates quidā venerūt ad abbatē Anthonium. et nunciauerūt ei pbantalias quas viderant vt agnoscerēt ab eo vtrū vera essēt an a demonib⁹ illuderent. Habebant autē azinū secū ⁊ mortuus ē eis in via. Cū ergo venissent ad senē. puenit eos dicēs. Quomō mortu⁹ ē azinus ille in via. Dicūt ei. vñ scis pater. Et ille dixit. Demones michi ostēderunt. Dicūt ei. Et nos p̄pterea venimus interrogare te qz vidim⁹ pbantalias ⁊ plerūq̄ sūt in peritate ne forte erremus. Et fatisse cit eis senex sumpto exēplo d̄ asino. ostēdens qz a demonib⁹ sint ista. Cū puenit autē quidā venatōem faciēs in silua agre s̄nū aialium. ⁊ viderat abbatē Anthoniū gaudentē cū fr̄ib⁹ ⁊ displicuerat ei. Volēs autē senex ostēdere qz oporteret aliquñ p̄descendere fratrib⁹. dixit ei. Pone sagittam in arcu tuo et trabe. ⁊ fecit sic. Et dicit ei. Iterū trabe. Et traxit. Et rursus dixit Trabe adhuc. Dicit ei venator. Si supra modū traxero frangitur arcus. Dicit ei abbas anthoni⁹. Ita ē ⁊ in ope dei. si p̄ mensura tendim⁹ fr̄es cito deficiūt. Erpedit ergo in vna et eadē relaxare rigorē eoz. Hec audiens venator cōpunctus ē multū ⁊ p̄ficiens in sermone senis discessit. ⁊ fr̄es confirmati reuersi sunt ad locū suū. **Frater**

quidā dixit abbati Anthonio. Ora p̄ me. et r̄ndit ei senex. Hec ego tui miseror nec deus. nisi tu p̄ teipso sollicitus fueris et polceris a deo. **Dixit** iterū abbas anthoni⁹. Quia nō p̄mittit deus bella excitari in generatione hac quoniā scit qz infirmi sunt et portare non p̄nt. **Dixit** aliquñdo abbas euagrius abbati arsenio. Quō nos ex tanta eruditione et scientia nullas virtutes habem⁹. hi autē rustici in egipto p̄uersantes tantas virtutes possident. R̄ndit ei abbas Arsenius. Nos qz mūdane eruditiōis disciplinis intenti sumus nihil habemus. Hī autē rustici egipti ex p̄p̄is laborib⁹ acquisierunt virtutes. **Dicebat** br̄e memorie beatus arseni⁹. pegrinus monachus in aliena puincia habitans nullis rebus se medium faciat et quietus erit. **In**terrogauit abbas Marcus abbatē arseniū dicens. Bonū est non habere aliquā solationem in cella. **Vidi** em̄ quendā fr̄em babentem puuz olus in cella. et eradicabat illud. et dixit abbas Arsenius. Bonū quidē est. sed s̄m exercitātōem hoīs cuiusq̄ agendum est. **Et** em̄ si nō habuerit virtutē b̄mōt tolerare iterū plantatur⁹ est ea. **Narrauit** abbas Petrus qui fuit discipul⁹ abbat̄is Loth̄ dicens. Erā aliquñ in cella abbat̄is Agathonis. et venit quidā frater ad eū dicens. Volo habitare cū fratrib⁹ sed dic michi quō habitē cū eis. **Dicit** ei abbas. Sic in prima die quādo ingress⁹ fueris ad eos. ita custodi pegrinationem tuā ⁊ omnib⁹ diebus vite tue. nec assumas fiduciā. **Dicit** ei abbas macharius. Quid enim fiducia facit. **Dicit** ei senex. Sic est sicut estus grandis qui quando exarsit omnes fugiunt a facie eius. quia estus etiā ⁊ arborū fructus corūpit. **Dicit** ei abbas Machari⁹. Sic mala est fiducia. respondit abbas Agathō. Non est peior altera passio q̄ fiducia. generitrix enim est omnium passionū. Conuenit ergo opario monacho non sumere fiduciam vel si solus in cella sit. **Dicebat** abbas Daniel. Quia cū mortuus esset abbas arsenius. delegauit nobis dicens. **Videte** ne velitis p̄ me agapen facere qm̄ si feci ego p̄ meipso id inuenio. **Dicebat** de

abbate Agathone. **Q**uabierunt quidam ad eum. audientes quod magne discretiois vir esset et volentes eum probare si irascere. dicunt ei. **T**u es abbas Agathon. **A**udiuimus de te quod fornicator es et superbus. et ille respondit. etiam sic est. **E**t dicunt ei. tu es Agatho verborum et detractor. et respondit ego sum. **D**icunt ei iterum. tu es Agathon hereticus. et respondit. **N**on sum hereticus. **E**t interrogauerunt eum dicentes. **D**ic nobis. cur tanta dicentibus nobis in iniuria tua patienter tulisti. hunc autem sermonem quia diximus hereticus es non sustinueris. et respondens dixit eis. **I**lla prima mihi ascribo. veritas enim ante me est. quod autem dixistis hereticum me esse non acquieui quod separatio est a deo et non opto separari a deo. **I**lli autem audientes admirati sunt discretiorem eius. et edificati discesserunt. **I**nterrogatus idem abbas Agathon an esset maior labor corporis aut custodia interioris hominis dixit. **N**on similis est arbori. Corporalis igitur labor velut folia arboris custoditur. interioris autem custodia hominis fructus est. **Q**uoniam si fructus quod scriptum est. **O**mnis arbor non faciens fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. oportet propter fructum nostrum omnem in nobis solitudinem esse. hoc est mentis habere custodiam. **O**pus tamen habemus etiam tegumento et ornatum foliorum qui est corporalis labor. **E**rat autem abbas Agathon sapiens ad intelligendum et impiger ad laborandum. et sufficiens in omnibus. inter etiam et assiduus ad laborem manuum. parcus in cibo atque vestimento. **I**dem abbas agathon cum factus fuisset puerus per quendam causam in scitibus et fuisset ipsa causa ordiata postea venit et dicit eis. **N**on bene ordinastis causam. **I**lli autem dixerunt ei. tu quis es qui ista loqueris. et ille respondit. **F**ilius hominis. **S**criptum est enim. **S**i vere utique iustitiam loquimini iuste indicate filij hominum. **D**ixit abbas agathon. **T**racundus si mortuos suscitaret. non placet deo propter iracundiam suam. **V**enerunt aliqui tres senes ad abbatem Achille. et unus ex eis habebat opinionem malam. **D**ixit autem ei unus de lenibus. **A**bbas fac mihi rem sagenam ad piscandum. **E**t ille dixit ei. **N**on faciam. **E**t alius dixit ei. **F**ac nobis ut habeamus memoriam tui in monasterio nostro. **E**t ille

respondit. **N**on mihi vacat. **D**icit et tertius ille qui habebat malam opinionem. **S**i chi fac sagenam et habeam de manibus tuis benedictionem abba. **E**t ille statim respondit ei. **E**go tibi faciam. **D**ixerunt autem ei secreta duo priorum senes quibus non acquieuit. **Q**uoniam sic quod nobis rogantibus nolueris facere. et huic dixisti ego tibi facio. **R**espondit eis senex. **V**obis ideo dixi non faciam quod nec mihi vacat. et vos non contristabimini. huic autem si non fecero. dicturus est. quia de opinione mea quam mala est audiuit senex. et ideo non voluit facere sagenam et statim incidebamus funem ad sedandum animum eius ne tristitia absorberet huiusmodi. **D**icebant de quodam senex. quod fecerat quinquaginta annos neque panem comedens neque facile aquam bibens. et dicebat. **Q**uod extinxit fornicationem et auariciam et vanam gloriam. **A**udiens autem abbas Abrahā quod hec dixisset venit ad eum et dixit ei. **T**u dixisti hunc sermonem. **E**t ille respondit. etiam. et dixit ei abbas Abraham. **E**cce intras in celulam tuam. et inuenis super matram tuam mulierem. putas te non cogitare quod mulier est et dixit. **N**on sed expugno cogitationem meam et non tangam illam mulierem. **D**ixit itaque abbas abrahā. **E**cce igitur non interfecisti fornicationem quod vivit passio ipsa. sed alligata est. **I**terum. **S**i ambulas in via et vides lapides et testas valorum et in ipsis iacens aurum. putas te illud velut lapides reputare. **E**t respondit non sed resisto cogitationi mee ne colligam illud. **I**terum dixit ei abbas Abrahā. **S**i audieris de duobus fratribus quia unus diligit te et bona de te loquitur. alius autem odit te et detrahit tibi et venerint ambo ad te nunquid utrosque equaliter suscipis. **E**t dixit. **N**on. sed extorqueo mihi et similiter benefaciam ei qui me odit sicut et illi qui me diligit. et dixit ei abbas Abraham. **V**ivunt ergo passiones. sed tantummodo a sanctis viris quodammodo religantur. **2** **P**aravit quidam patrum quod senex aliquis erat icella sua diuile laborans et vestiebat matta. qui cum pressisset ad abbatem Ammonem vidit eum ab Ammonas utentem matta. et dixit ei. **H**oc tibi nihil prodest. **E**t dixit ei ille senex. **T**res cogitationes mihi moleste sunt una que me con-

pellit ut alicubi i heremo recedat. alia ut pe-
grina petat. ubi nemo cognoscat. tertia
ut includat me in cella ut nulli videat et post
bidui comedat. Dixit ei abbas amonas.
Nihil tibi ex his tribus expedit facere. sed
magis sede in cella tua et comede panem qui
die. hinc semper i corde tuo publicani illi? q
in euangelio legit sermonem et ita poteris sal-
uus esse. Dicebat abbas Daniel. Quia
quantum corpus vixerit. tunc anima siccatur. et
quantum corpus fuerit siccatum. tunc anima viret
scit. Dixit iterum abbas Daniel. Quia quan-
tum corpus fouet. tantum anima siccatur. et quan-
tum corpus siccatum fuerit. tantum anima fouet.
Narravit iterum abbas Daniel. Quia quando
erat in Scythi abbas arsenius. erat ibi mona-
chus quidam rapies ea que habebant senes. ab-
bas autem Arsenius volens eum lucrari et
senibus quietem prestare. tulit eum in cellam suam
et dixit ei. Quid quid opus habes. ego ti-
bi dabo. tantum non rapias. Et dedit ei aurum
et nummos et rescellas. et omne quod in ex-
pensu suo habebat dedit ei. Ille autem iterum
rapiebat. Senes vero videntes quod non quie-
sceret. expulerunt eum dicentes. Quia si in-
uenitur frater habens infirmitatem corporis
aliquam. oportet sustinere eum. si autem furatur et
admonitus non quiescit. expellite eum quoniam anima
sua detrimentum facit. et omnes in eoloco ha-
bitantes perturbant. Venit in initio con-
uersionis sue abbas Enagrius ad quendam se-
nem et dixit ei. Dic mihi abba sermonem.
quomodo saluus sum. Ille autem dixit ei.
Si vis saluari. quoniam ad aliquem vadis. non pri-
us loquaris antequam ille de te inquirat. Ena-
grius autem percipiens in hoc sermone prius eg-
it in conspectu senis. et satisfecit ei dicens.
Crede mihi. codices multos legi et talis eru-
ditionem nunquam inueni. Et multum proficiens
exiit. Dixit abbas Enagrius. Ne-
tem errantem et nutantem solidat lectio et vigi-
lie et oratio. cupiditas vero feruentem ma-
desacit esuries. et labor et sollicitudo. iracun-
dia autem perturbata reprimat psalmodia et lo-
ganimitas et misericordia sed hec oportuit
temporibus et mensuris adhibita. Si autem impo-
tune et sine mensura sunt. ad periculum tempus profici-
unt. que autem parui temporis sunt. noxia ma-

gis quam utilia erunt. **T**ransiite aliquando
do abbate Effrem. vna prostituta ex immis-
sione cuiusdam cepit ei blandiri. cupiens eum
si posset ad turpem coniunctionem illicere. vlti-
mo hoc non posset saltem ad iracundiam provocaret
quam nunquam vidit eum quicquam irascentem vel liti-
gantem. Ipse autem dixit ad eam. Seque-
re me. Cum venisset autem in locum populorum dicit
ei. Veni huc. et sicut voluisti conmiscor tecum
Illa autem videns multitudinem dixit ei.
Quomodo possumus hoc hic facere tanta
multitudine astante confundimur enim. Ille
autem dixit ei. Si homines erubescis. qua-
nto magis erubescere debes deum qui reuelat oc-
cultas tenebrarum. Illa autem confusa et confutata re-
cessit absque opere voluntatis sue. **V**ene-
runt aliquando ad abbatem Zenonem quidam
fratres. et interrogauerunt eum dices.
Quid est quod scriptum est in libro Job
nec celum mundum esse in conspectu dei.
Respondit autem senex dicens. Reliquerunt
fratres peccata sua et celestia scrutantur.
Hec est autem interpretatio sermonis
quem requisistis. ut quoniam niam solus deus
est mundus dictum sit neque celum mundum
esse in conspectu eius. **D**ixit abbas the-
odorius de firme. Si habes amicitias cum
aliquo. et contingit eum temptationem for-
nicationis incurrere. si potes da ei manus
et trabe illum sursum. si autem errorem alium
quem fidei incurrit et non tibi acquiescit re-
uerti. cito incide amicitias eius absque ne
forte remorans traharis cum eo in profun-
dum. **V**enit aliquando memoratus ab-
bas Theodorius ad abbatem Iohannem qui
erat eunuchus ex nativitate. et cum loquetur
rentur: dixit abbas Theodorius. **Q**uan-
do eram in Scythi. opus anime erat opus
nostrum. opus autem manuum tantum in transi-
tu habebamus. nunc autem factam est opus
anime velut in transitu opus. **V**enit
aliquando quidam patrum ad eu-
dem patrem theodorum et dixit ei. **E**cce quidam
frater reuersus est ad seculum. et dixit ei ab-
bas Theodorius. **I**n hoc non mireris. si au-
tem audieris quoniam prevaluit quis effugere de
ore inimici hoc admirare. **D**ixit memo-
ratus abbas Theodorius. **U**lti elegerunt in

seculo tpalem quietem. anteq̄ dñs p̄staret
eis requiē. **D**icebant de abbate Jobā/
ne breuis stature. q̄ dixerat aliq̄n patri suo
maiori. **V**olo cēsecurus sicut angeli sūt se/
curi. nihil opantes. sed sine intermissione
seruientes deo. **E**t spolians se eo q̄ erat in/
dutus abiit in heremū. **E**t facta ibi ebdo/
mada vna. reuersus ē ad frēm suū. **E**t duz
pullasset ostiū r̄ndit ei ante q̄ apiret dicēs
Quis es tu. et ille dixit **E**go sum **J**ohes.
Et r̄ndens frater eius dixit ei **J**ohes ange/
lus fact⁹ ē. et vltra inter hoīes nō ē. **I**lle au/
tem pullabat dicens. **E**go sum. et nō ape/
ruit ei sed dimisit eū affligi. **P**ostea ho a/
piens dixit ei. **S**i hō es opus habes iterū
opari vt viuas. si aut angelus es. quid que/
ris intrare cellā. **E**t ille p̄niam agēs. dixit
ei. **I**gnosce mihi frater q̄ peccaui. **C**el/
nerūt aliq̄n senes quidā in scithi. erat q̄ cū
eis abbas **J**ohes gnanus. **E**t dū comedē/
rent surrexit quidā p̄biter vir magnus. vt
daret p̄ singulos vāculū puū aque ad bibē
duz. et nemo acquieuit accipe ab eo nisi so/
lus **J**ohes breuis. **A**dmirati sunt aut cete/
ri et dixerunt ei. **Q**uō tu cū oīm his minor
p̄sumpsisti misterio vti viti senis et magni
adixit eis. **E**go q̄n surgo dare aquā gaudio
si oēs biberint vt mercedē acquirā. **N**unc
igitur p̄pterea ego suscepi vt faciā eū q̄ sur/
rexit inuenire mercedē. ne forte etiā p̄triste/
tur nullo suscipiēte ab eo. **H**ec cū dixisset.
admirati sunt oēs de discretionē ei⁹. **I**n/
terrogauit aliq̄n abbas **P**astor abbatē **J**o/
seph dicēs. **Q**uid faciā q̄n appropinquant
mihi aliq̄e temptatōes. **R**elista illis an p̄/
mittā intrare. dixit ei senex. **D**umitte itra/
re et pugna cū eis. **R**euertēs ḡin **S**cythi
sedebat. **E**t p̄tigit vt veniens quidā a the/
baida in scithi narraret fratrib⁹ interrogas/
se se abbatē **J**oseph. q̄n appropinquat mihi
temptatō relista ei an p̄mittā intrare. et di/
xerit ei. omnino nō permittas tēptatōzi te
sed statim abscede eā. **A**udiens aut abbas
Pastor. q̄ sic dixerit huic q̄ venerat a the/
baida abbas ioseph. surgēs itez abiit i pa/
neso ad abbatē **J**oseph. **E**t dixit ei. **A**bbas
egotibi p̄misi cogitatōes meas. et tu aliter
dixisti mihi. aliter aut fratri de thebaida. et

dixit ei senex. **S**cis q̄ diligo te. **E**t r̄ndit
etiā. et ait. **N**ōne tu dixisti mihi vt sic mi/
chi ip̄i. ita tibi dicerē qd sentire. **E**t cū si in/
trauerint tēptatōes et dederis eis locū atq̄
accepis eas. p̄batiozē te faciūt. **E**go aut vt
lut mihi ip̄i. sic et tibi locutus sum. **S**unt
aut aliq̄ quib⁹ nec appropinq̄re expedit pas/
siones. sed statim dūt abscidere eas. **E**
Item dixit abbas pastor. **V**eni aliq̄n i era/
cleos inferiorē ad abbatē **J**oseph. et hēbat
in monasterio suo arborē siccomoz pulcrāz
numis et dicebat michi a mane. **V**ade colli/
ge tibi et māduca. **E**rat aut sexta feria. ego
aut nō comedi p̄pter ieiuniū. et interrogauit
eum dicens. **D**ic mihi p̄pter dñm deū ra/
tionē huius rei. q̄ dicebat mihi. vade et mā/
duca. **E**go quidē p̄pter ieiuniū nō abij. sed
erubescēbā q̄ mandatum tuū nō fecerā. co/
gitans quia sine rōe mihi hec nō p̄ceperas
Ille aut r̄ndit. **P**atres seniores nō loquū/
tur ab initio fratrib⁹ recta sed magis distor/
ta. et si viderint quia ea que distorta sūt fa/
ciunt iam eis nō loquūtur nisi qd expedit
agnoscentes qm̄ in omnib⁹ obediētes sunt
Frater interrogauit abbatē **J**oseph di.
Quid faciā. quia nec molestiā ferre possū
nec laburare et dare elemosinā. et dixit ei se/
nex. **S**i non potes hōz aliqd̄ facere vltua
cōscientiam puram ab omni malo proximi
tui et ita saluus eris. **D**eus enim aiāmsi/
ne peccato querit **D**ixit abbas ysaac **T**he/
beus fratrib⁹ suis. **P**ueros nō adducatis
huc. quia p̄pter pueros in **S**cythi quattu/
or ecclē herem⁹ facte sunt **I**nterrogauit
aliq̄n abbas **L**ongin⁹ abbatē **L**uciū dicēs
Habeo tres cogitationes. vnam vt ad pe/
regina vadam. et respondit ei senex. **S**i
non tenueris linguam tuam vbicunq̄ per/
tereris: nō eris peregrinus. sed refrena lin/
guam tuam. et eris hic pegrinus. et dixit
abbas **L**onginus. **A**lia cogitatio mea ē vt
ieiunē biduanas leuando. et respondit ei
abbas **L**uci⁹. **I**saias p̄pheta dicit. **S**i cur/
uaneris velut circūlu m̄ ceruicē tuam nec
lic erit acceptum ieiuniū tuum. sed magis
p̄tine mentē tuā a cogitatōib⁹ mal⁹ et dixit
ab. longin⁹. **T**ertiū ē dispositū meū vt de/
clinē hominum aspectus. et r̄ndit ei abbas

Lucius Nisi prius correxeris vitam tuam inter alios puerfando neque solus habitans corrigere te pua lebis. **D**ixit ab. Nachari. Si recordamur malorum que nobis inferuntur ab hominibus apud meum in mente nunc virtute recordandi dominum. si autem recordamur malorum que demones excitant. erimus ipsozabiles. **D**ixit ab. matho. Nec sathanas scit que passione aia seducat. et ideo seminat quidem in ea zizania sua. sed metere nescit. Seminat interdum seia fornicationum. aliquando detractonem et cetera si militer passionum. et in qua passione aiam viderit declinare. hanc ei ministrat. Nam si sciret ad quod procluis est aia. non ei diuersa ac varia seminaret. **N**arrauerunt de abbate Patherio. qui fuit discipulus abbatis Siluani. quia cum sederet in cella sua in monte syna mediocriter gubernabat vitam suam in his que erant necessaria corpori. quoniam autem factus est episcopus in pharna multum coartabat animam suam in duricia continentie. et dixit ei discipulus suus. Abba quoniam eram in heremo non te ita cruciabas. et dixit ei senex. Fili illic solitudo erat et quietes et paupertas. propterea volebam gubernare corpusculum meum ne infirmarer. et querebam quod non deberem. nunc autem hic seculum est et occasiones sunt excidendi plurime. et si infirmitate incurterem sunt hic qui succurrant. ne perdam propositum monachi. **F**rater interrogauit ab. pastorem dei. Perturbato mihi sit et volo derelinquere locum istum. **E**t dixit ei senex. Pro qua causa. **E**t ille dixit. Quia audio verba de quodam fratre que me non edificat. et dixit ei senex. Non sunt ista que audisti. et ille dixit ei. Etiam per quod verum est. Nam frater que dixit michi fidelis est. **R**espondit ei senex. Non est fidelis qui dixit tibi nam si esset fidelis nequaquam diceret tibi talia. **D**eus enim audiens vocem sodomorum non credidit nisi descenderet et videret oculis suis. et ille dixit. Ego vidi oculis meis. **H**ec audiens senex. respexit in terram. et tenuit pua festucam. et ait ei. Quid est hoc. et ille respondit. Festuca est. **I**terum intedit senex ad te ctum celle et dixit. Quid est hoc. **E**t ille respondit. **T**rabes est que portat tectum. et dixit ei senex. **P**one in corde tuo. quia peccata tua sic sunt sicut trabes hec. illius autem fructus de quo loquereris sunt hec pua festuca. **A**udiens autem ab. **S**ylor

is hunc sermonem. admiratus est et dixit. **I**n quo te beatus faciam abba pastor. **V**ere enim velut preciosus lapis. ita verba tua gratia et gloria plena sunt. **E**t venerunt aliquando regionis illius presbiteri ad monasteria vicina in quibus etiam erat et abbas Pastor et intrauit abbas Anub et dixit ei. **R**ogemus presbiteros istos hodie. accipe hic in caritate dona dei. **I**lle autem stans diu non dedit ei responsum. **A**bbas vero Anub tristatus est. **D**ixerunt ergo abbati pastori qui iuxta eum sedebant. **Q**uare non dedit ei responsum. et dixit eis abbas Pastor. **E**go causas non habeo iam enim mortuus sum mortuus non loquor. **N**on igitur reputet me quia hic vobiscum sum. **A**bijt quidam frater de monasterio abbatis pastoris in peregre et applicauit ad quendam solitariu. **E**rat enim habens illic cum omnibus caritate et multum veniebat. ad eum. **N**unciavit autem ei frater ille que dam de abbate pastore. **Q**ui audiens virtutem animi eius. desiderabat eum videre. **C**um autem reuersus fuisset frater ille in egiptum. per aliquantum temporis surgens predictus solitarius. venit ad peregrinandum in egiptum. ad eundem fratrem qui prius applicuerat apud ipsum. **D**ixerat enim ei vbi maneret. **V**idens autem eum ille miratus est et gauisus valde. **D**ixit autem ei ille solitarius. **O**stende caritatem quam habes in me et duc me ad ab. pastorem. et tollens eum duxit ad senem. et nunciavit ei de eo dei. **Q**uidam magnus homo et multa caritate bonus et honore plurimum in puincia sua. venit de siderans te videre. **S**ulcepit ergo eum senex cum gratulatione. et salutantes se inuicem resederunt. cepit autem loqui peregrinus ille frater de scripturis sanctis et de rebus spiritalibus atque celestibus. abbas autem pastor auertit faciem suam et non dedit ei responsum. **V**idens autem ille quia non loqueretur ei. tristatus est. et dixit fratri illi qui eum adduxerat. **I**nuanum iter istud assumpsi. **V**eni enim ad senem et ecce nec loqui mecum dignatur. **I**ntrauit autem frater ad abbatem Pastorem et dixit ei. **A**bbas propter te venit magnus hic vir. habens tantam gloriam in loco suo que non es locutus cum eo. **R**espondit ei senex. **I**ste desursus est et de celestibus loquitur. ego autem deorsum sum et de terrenis loquor. **S**i ergo

mibi locutus fuisset de passionibus anime ego
 utique responderē ei. si autē de spiritualibus
 ego hec ignoro. **E**riens igitur frater dixit illi quod
 nō cito sener ille de scripturis inquit. sed si
 quis ei loquitur de passionibus anime. rēdit ei. **I**l-
 le autē propunctus intravit ad senē et dixit ei.
Quid faciā abba. quod passiones anime dīnantur
 mei. **E**t intuitus enī sener gaudēs dixit ei.
Modo bñ venisti nūc aperio os meū. et im-
 plebo illud bonis. **I**lle autē valde edificatus
 dicebat. **H**ec est via caritatis. et gra-
 tias agens deo. quod tam scēm vix videre me-
 ruerit. reuersus est in regionē suā. **F**
Frater quidā interrogauit abbatē pastore
 dicens. **F**eci pēctm grāde. et volo trienniu
 penitere. **D**ixit autē abbas pastor. **M**ltū est
Et dixit frater. **I**ube ne vnū annū **E**t dixit
 iterū sener. **M**ltū ē. **Q**ui autē p̄sentes
 erant. dicebāt. **E**tsq; ad quadraginta dies.
Sener itē dixit **M**ltū ē. **E**t adiecit di-
 cēs. **E**go puto. quod si ex toto corde homo pe-
 nituerit. et nō apposuerit facere itē vn̄ pe-
 nitentiā agat. etiā triduanā p̄niam suscipit
 at deus. **I**nterrogauit aliqui enī abbas an-
 mon de imundis cogitatōib; q̄ in corde ho-
 mis generāt et de vanis desiderijs. et dixit
 ei abbas pastor. **N**unquā glīabit securis si-
 ne eo q̄ incidit in ipsa. **E**t tu q̄ nō eis porri-
 gas manū? et ociose erūt **I**nterrogauit enī
 dem p̄monē abbas ysaias. et dixit ei abbas
 pastor. **S**icut capsula plena vestibus si dimissa
 fuerit tpe longo putrefiūt vestes in ea. ita
 et cogitatōes in corde n̄eo. si nō fecerim? e-
 as corporaliter tpe longo exterminabuntur
 aut putrefiunt. **I**nterrogauit abbas **J**o-
 seph abbatē pastore de eadē re. et dixit ab-
 bas pastor. **S**icut clausus serpens v̄l scor-
 pio in vase et obturat? p̄cedēte tpe oīno mo-
 ritur. ita maligne cogitatōes q̄ studio demo-
 nū pullulant. paciā eius cui imittunt paulu-
 latim deficiūt. **I**nterrogauit itē abbas
Johēs ab. pasto. dicēs. **Q**uō op? ē ieiuna-
 re. **E**t dixit ab. pastor. ego volo vt q̄tidie
 manducās subinde paululū subtrahat sibi
 ne fatiet. **D**ixit ei ab. **J**oseph. **E**rgo q̄n̄ et-
 ras inuenis nō ieiunabas biduanas leuan-
 do. **E**t dixit sener. **C**rede mihi quod et tridua-
 nas et ebdomada sed hec oīa p̄bauerūt se-

nel magni et inuenerūt quod bonū ē q̄tidie mā-
 ducare. p̄ singulos dies parū min? et onde-
 runt nobis reglarē hāc viā quod leuior est et
 facilis. **D**ixit ab. pastor. **N**ō habites in
 loco vbi vides aliq̄s bñtes aduersum te ze-
 lum malū quod nō ibi p̄ficiēs **S**
Frater quidā venit ad abbatē pastore et dixit ei.
Semino agrū meū et facio ex ipso agapen
 dixit ei sener. **B**onū opus facis. **E**t disces-
 sit cū p̄posito animi et adiciēbat ad agapē
 plusq; faciebat. **H**oc autē audiēs abbas
Anub. dixit abbati pastori. **N**ō times deū
 quia sic locut? es fratri illi **E**t tacuit sener.
Post duos autē dies misit abbas pastor ad
 fratrem illū et vocauit enī ad se et dixit ei audi-
 ente abbate **A**nub. quid me interrogasti il-
 la die quā mens mea alibi erat **D**ixit ei fra-
 ter. **H**oc dixi. **Q**uia semio agy meū et de b̄
 q̄ colligo ex ipso facio mihi agapen. **E**t vi-
 rit ei abbas pastor. **P**utauit quia de fratre
 tuo qui laic? ē dicerēs. **S**i autē tu facis
 hec nō est b̄ op? monachi. **I**lle autē audiēs
 tristatus ē et dixit. **A**lia opa nō facio nec
 scio nisi hec. et non possum seminare agy me-
 um. **C**ū ergo discessisset cepit abbas anub
 p̄niam agere apud abbatē pastore dicens.
Ignosce mihi. dixit ei. ab. pastor. **E**go ab li-
 itio sciebam quia hoc nō est opus monachi
 sed p̄m animi eius locutus sum ei. et excitauī
 animū eius ad p̄fectum caritatis. **N**ūc au-
 tem abiit tristis. et tamē idipm opus facit
Frater quidā interrogauit abbatē pasto-
 rem dicens. **Q**uid est illud quod scripturū
 ē. qui irascitur fratri suo sine cā. et ille rēdit
Et omni re qua te grauare voluerit frater
 tuus. si irasceris aduersus eum donec oculus
 tuum dextrū eijcias. et a te p̄ijcias si-
 ne causa irasceris ei. si autē aliquis volue-
 rit te separe a deo. p̄ hoc irascere. **D**ixit
 abbas pastor. **S**i peccauerit homo et nega-
 uerit. dicetq; non peccaui. non increpes enī
 quia frangis p̄positum animi eius. si au-
 tem dixeris ei nō tristiteris frater. **S**obser-
 ua te de cetero. excitas animi eius ad p̄niam.
Dixit iterū q̄ supra. **B**onū est expimentū
 etenim p̄ expimentū hoīes p̄batores fiūt
Ite dixit qui supra **S**i q̄s docet ali-
 quid et non facit quod docet. similis est pu-

teo qui emēs ad se venientes satiat. et oīm
 diluit sordes. se autem ipm purgare nō p̄t
 sed omni spurcia et imundicia plenus est
Dixit iterū idem. Est homo qui seipsum
 cognoscat **Dixit iterū.** Quia est hō qui vult
 detur ore tacere. cor autē eius p̄demnat ali
 os. **Hic ergo sine cessatione loquitur.** et ē ali
 a mane vsq̄ ad vesperā loquēs taciturni
 tatem tenens. **Hoc autem ideo dixit.** quia
 nunq̄ sine audientū vtilitate locutus est.
Iterum idem dixit. Quia si sint tres in
 vnū ex quibus vnus bene quiescat. ali
 firmetur et gratias agat. tertius vero mini
 stre eis ex sincera voluntate. **Hij tres filii**
sunt velut etiam si vnus sint opus. **Ite**
rum dixit Malicia nequaq̄ expellit Cali
 ciam. sed si quis tibi male facit: tu bene fac
 ei vt p̄ bonum opus tuū destruas maliciā
 illius. **Dixit iterū.** Qui querulosus est.
 monachus nō est. **Qui malū pro malo red**
dit monachus non est. et qui iracundus est
 monachus non est. **Frater quidā venit**
ad abbatē pastore. et dixit ei. **Multe cogita**
tiones veniunt in animū meū: et periculor
in eis. Et eiecit eū senex sub aere nudo et di
 xit ei. **Expande sinum tuum et apprehen**
de ventos. et ille r̄ndit. **Non possum v̄ fa**
cere. et dixit ei senex. **Si hoc non potes fa**
cere nec cogitationes p̄hibere poteris ne i
trocant. sed tuū est resistere eis. **Frater q̄**
dam interrogauit eum dicens. Dimissa est
 mihi hereditas. quid faciam ex ea. **Dixit**
ei abbas pastor. **Vade et post tres dies ve**
ni et dicam tibi. **Venit autē sicut p̄finiuit:**
et dixit ei senex. **Quid tibi habeo dicere.** si
 dixerō. da eam eccle. clerici sibi faciunt cō
 unū ex ea. si autē dixerō. da eā p̄nib̄ tu
 is. non est tibi merces. si vero dicā da pau
 perib̄. securus eris. **Quidquid ergo vis.**
vade et fac. ego cās non habeo **Dixit ite**
rum abbas pastor. **Si venerit tibi cogita**
tio de rebus corpori necessarijs et delegaue
ris semel. et iterū venerit et delegaueris qd
 fiat iam tertio si venerit nō intendas ei. oci
 osa est em̄. **Frater quidā dixit abbati pa**
stori. **Si videro rem aliquam. vis vt dicā**
illam. **Dixit ei senex.** **Scriptum est.** **Qui**
respondit verbum anteq̄ audiat. stulticia

est illi et opprobriū. **Si ergo interrogatus**
fuertis dic. sin alias tace. **Dixit iterū ab**
bas pastor. et quia dixerat abbas Ammon.
Est homo qui portat toto tpe vite sue secu
rim. et non pōt deicere arborem. **Est autē**
alter qui habet vsum incidendi. et in paucis
 plagis deicit arborem. **Dicebat autē secu**
rim discretionem esse. **I. Ite** **dixit**
voluntas hominis murus eneus est. et la
 pis repcutiens inter ipm et deū. **Si ergo**
homo reliquerit bec. **Dicat et ipse qd i psal**
mo scriptum est. et in deo meo transgredi
 ar murū. et deus meus impolluta via eius
Si em̄ iusticia subuenerit voluntati. laborat
 homo. **Frater quidā interrogauit abba**
tem Pastorem dicens. **Damnū anie mee**
patior q̄ sum cum abbate meo. quid ergo
 iubes. **Daneam adhuc apud eum.** **Et lci**
ebat abbas pastor. quia lederetur aia eius
 p̄ abbatem suū et mirabatur. quare vel in
 terrogaret eum si manere deberet cum eo.
Et dixit ei si vis esto. **Et discedens māsit**
apud eum. **Venit iterū dicens abbati Pa**
stori. **Grauo animā meā.** et nō dixit ei ab
 bas pastor. **discede ab eo.** **Venit tertio et di**
xit. **Crede mihi.** iam non ero cum eo. et r̄ndit
 ei abbas pastor. **Ecce modo saluat̄ es.**
vade et non sis vltra cum eo. et subiunxit.
Homo qui videt damnū pati animā suam
non opus habet interrogare. **Etenim d̄ ocl**
cultis cogitationib̄ interrogat quis vt leni
ores p̄bare possint. de manifestis autē pctis
 non est opus interrogare. sed statim absce
 dere. **Interrogauit Abraā qui erat di**
scipulus abbatis Agathonis. **abbatē pasto**
rem dicens. **Quare me demones sic impu**
gnant. et dixit ei abbas pastor. **Te impug**
nant demones. **Non pugnant nobiscuz de**
mones quando voluntates nostras faciunt
quia voluntates nostre demones facte sūt
et hec sunt que tribulant nos vt faciamus
cas. **Si autē vis scire quales sunt cū qui**
bus demones pugnant audi cū Moyse. et
 cum simili eius. **Dixit iterum abbas**
pastor. quia frater quidā interrogauit ab
 batem Moysen dicens. **Qualis hō morti**
ficat se a primo suo. **Et r̄ndit ei.** **Asi pos**
suerit hō in corde suo qz trienniū iā habeat

in sepultura. nō attingit ad hoc verbū. **F**rater interrogauit abbatē pastore dicens. **Q**uō optet monachū sedere in cella. et dixit ei senex. **S**edere in cella q̄tū ad id q̄d i manifesto est. hoc ē vt faciat opus manū. et semel comedat. et taceat et meditet̄. **O**cell te vero pficere in cella b̄ ē. vt portet vnusquisq̄ opprobriū suū in oī loco quocūq̄ p̄reterit. et vt miserij horas custodiat. et de occultis nō negligat. **S**i aut̄ p̄tigit̄ t̄pus vt vacet ab ope manū intret ad miserij opis dei. et id sine aliqua p̄turbatōne consumet. **F**inis aut̄ hor̄ ē. vt comitatū simul p̄uersantiū bonor̄ teneas. et reuocet̄ a malozum comitatu. **R** **C**enerūt aliqui duo fr̄es ad abbatē **P**ambo. et interrogauit eū vnus ex eis dicens. **A**bbā ego biduo ieiuno. et duos parimates māduco putas saluo aiā meā an seducoz. **E**t cū plurimū rogarent eū alter dixit. **E**go colligo de ope manū meaz̄ duas siliq̄s diurnas. et parū ex eis retineo ad victū. **A**liud aut̄ expēdo i elemosinā. putas saluo ero an seducoz. **E**t cum plurimū rogaret̄ eū. ille nō r̄ndit eis. **P**ost̄ q̄tuor aut̄ dies cū discessuri essent rogabāt eos clerici dicētes. **N**olite p̄tristari fr̄es deus vobis p̄stabit mercedē sic em̄ cōsuetudo est senis b̄. et nō cito loquit̄ nisi ei deus dederit q̄d loquat̄. **I**ntrauerūt ḡ ad senē et dixerūt ei. **A**bbā ora p̄ nobis. **E**t ille dixit eis. ambulare vultis. **D**ixerūt etiā **E**t intrens eos intra semetip̄m. et accipiēs opa eoz̄ scribebat in terra. et dicebat. **P**ambo biduo ieiunat. et duos parimates māducat. **P**utas in hoc erit monach̄. **N**ō **I**terū dicebat **P**ambo laborat in die duas siliquas et dat in elemosinas. putas in hoc est monachus. necdū. **E**t paululū reticēs dixit ad eos. **B**onū quidē est q̄d oparis. s̄ si custodias p̄sciam tuā cū primo tuo ita saluaberis. **I**n h̄is ḡ sic edificati fr̄es cū gaudio discesserunt. **F**rater quidā interrogauit abbatē **P**ambo dicens. **Q**uare me p̄hibent sp̄s aliq̄d bonū facere p̄ris. **D**ixit ei senex. **N**ō sic loquaris. alioquin deū mendacē facies. sed dic magis oīno misericordiā nolo facere. **P**reueniēs aut̄ deus dixit. **D**edi vobis p̄tatem calcādi sup̄ serpentes et scorpiones. et sup̄ oēm virtutem inimici. **C**ur ḡ tu imundos sp̄s nō p̄culcas. **D**ixit abbas **P**alladius. **O**pret a nimā fm̄ voluntatē xp̄i p̄uertantē et disce re fideliter que nescit et docere manifeste q̄ nouit. si aut̄ vtrūq̄ cū possit nō vult insanie morbo laborat. inuitū eī recedendi a deo fastidiū doctrine est. et cū nō appetit illud q̄d semp̄ aīa elurrit que diligit deū. **F**rater quidā dixit abbati **S**ylui. **Q**uare non recedunt a me passiones. **E**t dixit ei senex. **Q**uia vasa earundē passionū intra te sunt sed da eis pignus suū et discedunt. **V** **V**enit quidā frater ad abbatē **S**iluanū in monte syna. et vidit fr̄es laborantes et dixit seni. **N**olite opari cibū qui perit. **M**aria em̄ optimā p̄tem elegit. **E**t senex dixit discipulo suo. voca zachariā. et mittite fr̄em istum in cellā vbi nihil sit. **E**t cū facta fuisset hora nona intendebat ad ostiū. si mitterent et vocarent eum ad manducandū. **E**t cū ne moloqueret̄ ei surgēs venit ad senē et dixit ei. **A**bbā hodie fr̄es nō comederūt. **E**t dixit ei senex. **E**tiam comederūt. et dixit ei fr̄ et quare me nō vocastis. **E**t r̄ndit senex. **T**u bō spiritalis. et nō indiges b̄ cibo. nos aut̄ carnales sumus et volentes manducare p̄pterea opamur manib̄ n̄ris. **T**u nō bonā p̄tem elegisti legens tota die et nolens sumere carnalē cibū. **Q**ui cū hec audisset p̄sira uit se ad p̄niam dicens. **I**gnosce mibi abba. **E**t dixit ei senex. **P**uto opus h̄z omnino **M**aria mart̄be. p̄ marthā ei maria laudatur. **D**ixit sancta **S**yncretice. **Q**ui sensibiles diuitias de labore et picul̄ maris colligunt. q̄n̄ multa lucrant. tūc plā desiderant. et que h̄nt velut nihil reputant. ad ea vero q̄ necdū h̄nt oēm intentionē aīmi intēdūt. nos aut̄ et eoz̄ q̄ querenda sunt nichil b̄m̄. et nolimus possidere q̄ necessaria sunt p̄pter timorē dei. **D**ixit itez̄ que supra. **E**st quedā tristitia utilis. et tristitia q̄ cor rūpit. **T**ristitia ḡ utilis ē. vt p̄ p̄ctis n̄ris i gemiscam. et p̄ ignorantia primoz̄ et vt n̄ cadam. a p̄posito vt p̄fectionem bonitatis attingam. **H**ec est sp̄s vere tristitie. **E**st em̄ et aduersarij nostri ad hoc quedā diuinctio. imittit em̄ tristitiā sine aliqua r̄sequā

Folium

tedium appellauerunt. Optet ergo talem
spūm sepina orando et psallendo magis de
pelli. **D**ixit itez que supra. Est em et ex
tensa ex inmissione dyaboli et dura abstinē
tia. nam et sequaces eius faciunt hoc. **N**ō
ergo discernim? diuinā et regalē abstinē
tiam a tyrānica atq; diabolica. hec obseruā
da sunt. id ē vt in omni tpe puerfatiōis tue
vnā regula ieiunij sit tibi. Non subito qua
tuor aut quinq; dies p̄tinuos ieiunes. et ite
rum multitudine ciboz soluas d̄tutē. hoc ei
lertificat dyaboluz. **S**emp em qd sine men
sura est corruptibile ē. **N**oli ergo subito ar
ma tua expendere ne nudus inuētus in bel
lo facile capiaris. **A**rma em n̄a corp? n̄m
est. anima d̄o n̄a miles est. **U**triusq; ḡ dili
gentiā p̄sta vt parat? sis ad id qd necesse ē
Uenerunt aliqñ duo senes magni d̄
p̄tibo pelusij ad abbatissā sarā. **E**t cū am
bularent dicebant adinuicē. humiliem? ve
tulam istam. **E**t dicunt ei. **U**lide ne extolla
tur anim? tu? et dicas. qz ecce viri solitarij
veniūt ad me que mulier sum. **E**t dixit eis
abbatissa sara. **S**eru quidē mulier sum sed
non animo. **I**terū dixit abbatissa Sara
Si poposcero a deo vt omnes homies edi
ficentur ex me. iuuenior ante ianuas singloz
pn̄iam agēs. sed magis oro vt cor meū cuz
omnib; parū sit. **D**ixit abbas ypericius
Iste ē vere sapiēs q̄ facto suo alios docet.
nō q̄ verbis. **V**enit aliqñ quidā mona
chus ab vrbe roma qui in palacio magnum
nomē habuit et habitauit in scitbi in ciuita
te eccie. **H**abebat autē secū vnū serū q̄ mi
nistrabat ei. videns autē p̄sbiter eccie infir
mitatē eius. et agnoscēs qz de delicijs esset
vir ille ex eo qd ei deus donauit vel qz eccle
siam intrabat trāsmittebat ei. **Q**ui cū fecis
set viginti et quinq; ānos in scitbi. fact? est
vir p̄tēplator p̄uidens et noiatus. **A**udiēs
autē quidā de magnis monachis egiptijs o
pinionē eius venitridere eū. sperās corpo
ralē puerfationē apud eū plus arduā inue
niri. **Q**ui cū intrasset salutauit eū et facien
tes ordē sederūt. **V**idens autē eū egipti?
vestitū mollib; rebus et mattā de papiro. et
pellē stratā sub ipso. et modicū capitale de
cartica sub capite eius. sed et pedes m̄dos

habentē cū caligulis scandalisatus est intrā
se de eo. quia in illo loco non erat p̄suetudo
taliter puerfandi. sed magis durā abstinē
tiam h̄tē p̄sueuerāt. **S**enex autē ille roma
nus h̄ns p̄tēplatorē sine p̄uidētie ḡtāz
intellerit. qz scandalisatus fuisset egiptius
monachus in eo et dixit m̄stro suo. **F**ac no
bis hodie p̄pter abbatē qui venit tonā diē
Et corit pua olera q̄ hēbat et futgētes toza
cōpetenti manducabāt. habuit etiā et modū
cū vini p̄pter infirmitatē suā. et illud bibere
Et cū factū esset vespe dixerūt duodecim
psalmos et dormierūt. s̄tāt et nocte **S**ur
gens autē mane egiptius dixit ei **D**ia p̄ me
pater. **E**t egress? est nō edificatus in eo. **E**t
cū paululum discessisset volens eū senex il
le roman? sanare misit p̄ eū et reuocauit ip
sum. **Q**ui cū venisset cū gaudio itez sulcer
pit eum. et interrogauit eū dicēs. **E**x qua
puincia es. et ille dixit. **E**gipti? sum. **C**u
ius ciuitatis. et r̄ndit. **E**go oīno nō fui d̄ ci
uitate. nec habitauī aliqñ in ciuitate. et dix
it ei. **A**nteq; monachus esses quid opabaz
ris in possessione qua manebas. et ille r̄ndit
Custos eram agroz et dixit ei. **U**bi dormie
bas. **R**ndit in agro et dixit. **H**abebas ali
quod stratum. **R**ndit. **E**go in agro vbi ha
berem stramenta in quib; dormirē. et dixit
Qūo dormiebas. r̄ndit. **I**n terra nuda. et
dixit. **Q**uid māducabas in agro aut quale
vinū bibebas. itez r̄ndit. **Q**ue sunt elce aut
qualis potus in agro. **E**t dixit. **Q**ūo ergo
vivebas. r̄ndit. **M**anducabā panē siccū. et
si inueniebam quodcunq; de sallamentis et
bibebā aquā. et dixit senex. **G**randis labor.
et dixit. **E**rat ibi vel balneū in possessione.
vbi lauareris et ille dixit. **N**on. sed in flu
mine lauabar qñ volebam **C**ū ergo hec oīa
ab eo senex ex r̄mione ip̄ius exegisset et cog
nouisset modū prioris vite ei? atq; laboris
volēs eū p̄ficere narrauit ei vitā suā p̄teri
tam quā hēbat cū eēt secularis dicēs. **D**e
miserū quē vides d̄ magna illa ciuitate ro
mana sū. in palacio h̄ns maximū locū apud
impatorē. et cū audis? egipti? imitia d̄bo
rum eius p̄pūctus est et solite que dicebā
tur audiebat. et ille adiecit. **R**eliqui ḡ ro
mā et veni in solitudinē istam. et iterū dixit

De quē vides habui domos magnas et pecunias multas et tēnens eas vni in istā puā cellā. **Ite** dixit. De quē vides lectōs ex auro vestitos habui hñtes p̄ciosissima stramenta. et p̄ his dedit mibi de? stramētum hoc de papiro et hāc pellē. **S** et vestes mee inestimabili p̄cio digne erant. p̄ illis vtor bis vilibz rescell. **Ite** dixit. In p̄rā dio meo multū auri expēdebat et p̄ illo dedit mibi de? modica olera hec et puulū calicē vini. Erāt autē et qui seruibāt mibi plurimi serui. et ecce p̄ illis huic vni de? inspi rauit vt mīstraret mibi. p̄ balneo autē p̄fūdo modico aque pedes meos lauo et caligulis vtor p̄pter infirmitatē meā. **E**t rursum p̄ calamis et cithara. vel alia musice opa qua delectabar in iuuijs meis. dico mibi duodecim psalmos in die. et duodecim sile in nocte. sed et p̄ p̄ctis meis que ante faciebam modicā requiē exhibeo puū et inutile misterū deo. **U**n̄ rogo te abba vt nō scāda liseris p̄pter infirmitatē meā. **E**t hec audiens egiptius atq; in semetip̄m reuersus dixit. **E**le mibi. qz ego de tribulatōne et plurimo labore seculi magis ad repausandū i cōuersationem monachi veni. et quod non habebā tūc modo habeo. tu autē ex mltā delectatione seculi voluntate p̄pria in tribulatōne venisti. rex magna gloria atq; delicijs venisti in humilitatē et banc paupertatē. **E**x quo egipti? multū p̄ficiens discessit. et factus est ei amicus. et sepe veniebat ad eū sue utilitatis cā. **E**rat em̄ vit discernēs et repletus bono odore sp̄s sancti. **D**icebat quidā senex. **N**ō necesse ē verborz tm̄. sunt eī plurima v̄ba in hoibz in tpe hoc sed opa necessaria sunt. **H**oc ē ei querere nō v̄ba que nō habent fructū sed opa. **F**rater aliquis interrogauit quosdā patrū dicēs. **S**i polluitur aliquis qñ res sordidas cogitat. **E**t cū de hoc inquisitio fieret apud eos alij qui dicebant. etiā polluit. **A**lij dicebāt nō. quia si polluit nō possum? saluari nos q̄ ydote sum? sed hoc ptinet ad salutē si ea q̄ cogitamus corpaliter nō fecerim?. **I**lle autē frater q̄ interrogauerat nō sibi sufficere iudicans variā rñsionē patrū abiit ad senez p̄batorē. **E**t interrogauit eū de hoc. **E**t rñs

dit senex. **S**ecōm mensurā vniuscuiusq; requiritur ab eo. **R**ogauit ḡ ille s̄ senē. dicēs. **P**eto p̄pter dñm absolue mibi verbū hoc. **E**t dixit ei senex. **E**cce forte iacet hic vas aliquod desiderabile. **E**t adiecit dicēs. **E**t si intrauerint duo frēs ex qbz vn? hñs mē furas magnas exercitate vite. alter vō p̄uas. **S**i ergo cogitatio illi? p̄fecti mora fuerit ad aspectū vasis illius. et dixerit intra se volebā habere vas illud et nō p̄manserit in hoc sed cito absciderit h̄mōi appetitū nō est pollutus. **S**i vero ille qui necdū ad mēsuras maiores attigit p̄cupierit vas illud et exercitatus fuerit cū cogitatōne sua desiderio cōpellēte. et tm̄ nō tulerit illud nō est inquinatus. **D**ixit quidā senex. **S**i q̄s māserit in aliquo loco et nō fecerit fructū loci illius locus ip̄e expellit eū. vtpote qui nō fecerit opus loci. **D**ixit quidā senex. **S**i q̄s fecerit rē aliquā voluntatē suā q̄rens nō ē s̄m deū. si id tamē p̄ ignorantia fecerit postea optet eū reuerti ad viā dñi. **Q**ui autē voluntatē suā non s̄m deū et neq; ab alijs vult audire sed velut doctū se putat qui huiusmodi est vix puenit ad viā dñi. **I**nrogatus est senex quidā quid esset qd̄ legitur in euangelio. via angusta est et arta q̄ ducit ad vitā. **E**t rñdēs dixit ei. **A**ngusta et arta via hec ē vt cogitationibz suis hō violentiam faciat et abscidat p̄pter deū voluntates suas. hoc ē etiā quod scriptū est de apostolis. **E**cce nos reliquim? oīa et secuti sumus te. **D**ixit quidā senex. **S**icut ordo monachoz honoratior est secularibz ita et p̄grinus monachus speculū v̄z esse indigenis monachis p̄ omnē modū. **D**ixit quidā patrū. **S**i māserit oparius in loco. vbi nō sunt oparij nō pōt. p̄ficere. **H**ec est em̄ virtus oparij certare vt ab ope nō minuatur. **N**ā et piger si manserit cū opario p̄ficit et si nō p̄ficit nō tm̄ descendit inferius. **D**ixit quidā senex qz homo si verbū quidē habeat. opa autē nō habeat assilabitur arbori habenti folia fructū autē nō habēti. **S**icut em̄ arbor fructibz plena etiā folijs viret. ita et sermo p̄sequit hōiē qui habet opa bona. **D**ixit senex. quia aliqui qdam lapsus in graui peccato et p̄pūctus ad peni

Folium

rentiā abijt indicare seni cui dā nō dixerat ei quod fecerat s3 quasi interrogauit dicens Si alicui ascēdit cogitatio talis h3 ne salutē Ille vero q3 nesciebat discretionē rēdit ei. **P**didisti aiām tuā. **H**oc audiēs frater dixit Ego si perij vado ad seculū. **P**ergēs autē fē ille deliberauit ire et indicare cogitatioēs suās abbati siluano. **E**rat em̄ hic siluan⁹ magnus discretor. **V**eniēs ḡ ad eū frater nō dixit ei qd fecerat. sed itē eo mō quo ⁊ pri⁹ seni illi dixerat. hoc ē. si ascenderint alicui tales cogitatioēs h3 ne salutē. **A**piēs autē abbas siluanus os suū cepit de scripturis dicere ei. **N**ō oīno iudiciū est tm̄ cogitatioib⁹ de peccato. **A**udiēs autē fē et suscipiēs vtu-tem dictorū in animo lumpa spe indicauit ei etiā actum suū. **A**udiēs autē abbas siluanus qd egerat tanq̄ bonus medicus posuit cathaplasma anie eius de diuinis scripturis assumptū dicendo eē p̄niam his q̄ p caritate vera p̄uertunt ad deū. **P**⁹ aliq̄ autē anof p̄tigit abbatē memoratū ad illū senē a p̄plicate q̄ ei de spationē fecerat. ⁊ narrauit ei ista ⁊ dixit. **E**cce frater ille qui de r̄sio tuo despa-uerat et ad seculū redibat velut stella splendida ē in medio fratrū. **H**ec autē ideo retuli vt sciam⁹ q̄le piculū sit qm̄ aliq̄s siue in cogitatione siue in actu aliq̄s iudicat pctm̄ bis qui discernere nesciunt. **D**ixit quidā senex. **N**on q3 intrant cogitatioēs male p̄dēnamur ex eis. sed si male vtimur cogitatioibus. **F**it em̄ vt p cogitationes naufragiū patimur. et iterū de cogitatioibus coroznem. **D**ixit quidā senex. **N**ō des et nō accipies cū secularib⁹ hoīb⁹. ⁊ nō habeas noticiā cū puero. **P**⁹ frater quidā interrogauit senē dicēs **Q**uid faciā q3 multe cogitatioēs sollicitant me et nescio quō repugnē eis. **D**ixit senex **N**ō repugnes cōtra oēs s3 p̄tra vnā. **D**ēs em̄ cogitatioēs monacho ⁊ vnū h̄nt caput. **N**ecessariū ergo est p̄siderare que ⁊ qualis sit et aduersus illā remitti. ita em̄ et residue cogitationes humiliant. **A**duersus malas cogitatioēs dixit quidā senex. **O**bscuro frater vt sicut p̄p̄simus actus malos p̄p̄mam⁹ etiā cogitatioēs malas. **D**ixit itē quidā senex. **Q**ui vult heremū inhabitare

debet eē doctor vt nō doceri egeat ne detul-mentū sustineat. **I**nterrogatus est senex a quodā fratre dicente. **Q**uō inuenio deū. vtrū in ieiunijs vel laborib⁹ vel in vigilijs aut in misericordia. **E**t rēdit. **I**n his q̄ enu-merasti. et in discretōne. **D**ico em̄ tibi. q3 multi afflixerunt carnē suā. et q3 sine discretione hoc faciebant abierūt vacui nihil habentes. **D**ēs n̄m p̄ ieiunio fetet. scripturas omnes didicim⁹. ex corde dauid cōsummauim⁹. ⁊ qd deus requirit nō habem⁹ s3 caritatem et humilitatē. **F**rater interrogauit senē dicēs. **A**bbas ecce ego rogo senes ⁊ dicunt mihi de salute aie mee. ⁊ nihil retineo ex v̄bis eorū. **Q**uid autē interrogo eos nihil p̄ficiens cū totus sum in imundicia. **E**rant autē ibi duo vasa vacua ⁊ dixit ei senex. **V**a de ⁊ affer vnū ex vasis istis ⁊ mitte in eo oleū. ⁊ accēde intus stupā et refunde oleū. et pone vas in locū suū. **E**t fecit sic. ⁊ dixit ei. **F**ac itē sic. **E**t cū fecisset hoc sepius dixit ei senex. **A**ffer mō vtraq̄ vasa. et vide qd eorū mūdi⁹ sit. **E**t rēdit. **I**llud in quo oleū mīli. **C**ui senex dixit. **S**ic est et aia de his que interrogat. **Q**uāuis em̄ nihil retineat eorū q̄ audit tm̄ plus ip̄a munda ē q̄ illa que oīno nec interrogat quenq̄. **F**rater quidā sedebat in cella sua quiēscens. et volebāt demones seducere eū iub specie angelorū. **E**xcitabant em̄ eū vt iret ad collectā. ⁊ lumen ostendebant ei. **I**lle autē venit ad quendā senē ⁊ dixit ei. **A**bbas. veniūt angeli cū lumē et excitant me ad collectā. et lumē ostendunt mihi. **E**t dixit ei senex. **N**ō audias cos fili qm̄ demones sunt. sed qm̄ veniūt excitare te tu dic. **E**go qm̄ volo surgō. vos autē nō audio. **A**ccipiens autē frater p̄ceptū senis reuersus est ad cellā suā. et sequenti nocte itē rum demones p̄m̄ p̄suetudinē veniētes excitabant eum. **I**lle vero sicut p̄ceptū sibi fuerat respondebat eis dicens. **E**go qm̄ volo surgō. vos autē nō audio. **E**t illi dixerūt ei. **M**alus senex ille falsator seduxit te ad quē frater venit volēs mutare pecuniā. et euz haberet mētītus ē dicens se nō h̄re. ⁊ nō dedit ei. **E**x hoc ergo cognosco q3 falsator est. **F**rater ḡ surgens diluculo venit ad senē. ⁊ nūciauit ei becipa. **S**enex v̄o dixit. **V**erū

est qz habebā. qz frater venit qrens muti
are q nō dedi ei. sed sciebā qz si darē ei dam
nū aīe sue faceret Cogitavi g̃ potū? vnū mā
datum p̃terire q̃ decē p̃uaricari ex quibz in
tribulatōez veire potuissē? p̃ illo si a me
pecuniā accepisset. tu autē demonē qui te se
ducere volūt nō audias. Et multū p̃forta
tus d̃ ṽbis leuis. abiit in cellā suam. **Q**
Clenerūt aliqñ tres fr̃es ad quendā se
nē in scit̃i. q vnus ex his interrogauit eū
dicens. Abba p̃mendauit vetus et nouū tes
tamentū memoriē. Et r̃ndens senex dixit.
Replesti ṽbis aerē. Et secundus interro
gauit eū dicens. Vetus q nouū testamen
tum ego scripsi p̃ meipm. Dixit autē q huic
Et tu replesti fenestras de carnis. **E**t ter
cius dixit. Vibi in foculari herbe ascende
runt. Et r̃ndens senex dixit ei. Et tu erpu
listi a te hospitalitatem. **N**arrauerūt qui
dam patrū de quodā sene magno qz si veni
ebat aliquis interrogare eū sermōne ille cū
magna fiducia dicebat. Ecce ego suscipio p
sonā dei. q sedeo in sede iudicij. Quid ergo
vis vt faciā tibi Si dixeris mihi misere
mei. dicet tibi deus. si vis vt misereat tui.
misere et tu fratribz tuis q ego misereor
tui. Si autē vis vt ignoscam tibi ignosce q
tu primo tuo. Nūquid a deo est cā. Absit
Sed in nobis est si voluerim? saluari. **D**
Dicebant de quodā sene in cellis qui erat
magnus laborator. et semel cū faceret opus
suū contigit aliū quendā sanctū vitū venire
ad cellā eius. et audiuit euz de foris litigā
tem cum suis cogitationibz q dicentē. **E**t
qz quo p̃pter vnū ṽbū oīa illa amitto. Ille
autē foris stans putabat qz cū alio aliquo li
tigaret. q pulsauit vt intraret et pacificaret
eos. Ingrediens autē q vidēs qz nemo ali
erat intro h̃is etiā fiduciā apud senē dixit
ei. Cū quo litigabas abba. Et ille r̃ndit. cū
cogitationibz meis. qz quattuordecim li
bros memoriē cōmendauit. q vnū ṽbū mo
dicū audiui foris. et cum venissēz facere o
pus dei oīa illa p̃debā. et hoc solū qd foris
audierā venit in memoriā meā in hora mi
sisterij mei. q p̃pterea litigabam cū cogita
tionibz meis. **F**r̃es quidā de p̃gregatōe
venerūt in heremū et applicuerūt ad quen

dam heremitā. q suscepit eos cū gaudio. et
sicut est p̃suetudo heremitis. videns eos d̃
labore esse posuit mensam extra horā. qd
habuit ī cella apposuit eis et repausauit eos
Et cū factū esset sero dixerūt duodeci psal
mos h̃ic et in nocte. Cū autē senex euigilasset
audiuit eos inter se dicentes. Quia solita
r̃ij isti plus repausant in heremo q̃ nos in
p̃gregatione. Vane autē cū ambulaturi es
sent ad aliū vicinū eius dixit eis. Saluta
te eū ex me q dicite ei. Obserua et noli ir
rigare olera. Ille autē cū hoc audisset intel
lexit ṽbum q tenuit eos vsqz ad vespum la
borantes ieiunos. Cū autē sero factū esset sec
plurimū opus dei. q postea dixit. Cessemus
modice p̃pter vos. quia de labore estis. q di
xit iter. Nos quidē quotidie nō solemus
manducare sed p̃pter vos gustemus modū
cum. q apposuit eis panē siccū q sal q dixit
Ecce p̃pter vos solēnitatē h̃em? hodie. q mi
lit parū aceti illis in sal. q surgētes ceperūt
psallere vsqz mane. et dixit eis. p̃pter vos
nō possumus implere regulā nostrā. s̃z mo
dice pausate qz p̃grini estis. Vane autē fa
cto volebant fugere. Ille autē rogabat eos
dicens. Manete apud nos aliqñ tūlū t̃pis
sin alias. vel p̃pter mandatū tres dies s̃m
consuetudinē heremi facite nobiscū. Illi at
videntes qz nō relararet eos fingerūt ocl̃
te. **R** Frater quidā interrogauit quē
dam patrū dicens. Si p̃tigerit me somno
grauari et transierit hora miserij mei. anīa
mea p̃ verecundia nō vult implere op̃ suū
Et dixit senex Si te p̃tigerit vsqz m̃ae dor
mire qñ euigilas surge q claudē ostiū q sene
stras tuas et fac opus tuū. Scriptū est em̃
Tuus est dies q tua est nox. In omni enīz
t̃pe glorificatur deus. **D**icebat aliquis
senex. qz ē homo comedēs multū q adhuc
esuriens. q est alter hō qui parū comedit.
q faciat. maiorē t̃m. mercedē h̃z ille qui pl̃
comedit et esuriens p̃manet illo qui parū
comedit et faciat. **D**ixit quidā senex.
Si contigerit inter te q aliū sermo aliquis
tristis. et negauerit ille dicens. nō dixi ser
monē hunc nō certes cū eo vt dicas. tu dix
isti. quia exacerbabitur vt dicet tibi etiam
dixi. **F**rater aliquis interrogauit senem

queridā dicens. Soror mea paup̄. si do ei
 elemosinā nōne ē sicut vna de paup̄ib. Et
 dixit senex. **Nō.** Dixit autē fr̄. Quare abba
 Et r̄ndit senex. qz carnal̄ sanguis trahit te
 modicū. **Dixit** qdā senex. **Qz** optz mōa
 ebū neqz auditorē cē obtrectantiū neqz ob
 trectare neqz scādalisari. **Dixit** qdaz se
 nex. **Nō** oia q̄ dicunt placeāt tibi. neqz om
 ni f̄moni p̄sentias. **Tardi** crede. qd̄ v̄ez
 est citius dic. **Dixit** qdā senex. **Si** ascen
 derit verbū in cor̄ fratris sedētis in cella et
 renouēs illud in aīo nō potuerit ad mēsurā
 v̄bi p̄tingere. neqz tract̄ fuerit a deo assi
 stunt demones r̄ ostendunt ei d̄ v̄bo illo quod
 ip̄i volūt. **Dicebāt** quidā senū. **Qñ** p̄gre
 gabamur in initio adinuicē r̄ loq̄bamur ali
 qd̄ qd̄ v̄tile erat alab̄ n̄ris efficiebamur se
 orsum r̄ leozlū r̄ ascēdebam? in celū. nunc
 autē qñ p̄gregamur in obtrectatōib̄ occupa
 mur. r̄ alterutrū trahim? in p̄fundū. **S**
Dixit alter quidā senū. **Si** quidē interi
 or hō noster sobrie agit p̄t etiā exteriorē cu
 stodire. **Si** v̄o nō ē ita q̄ possum? v̄tute cu
 stodiam? linguā n̄raz. **Itē** dixit q̄ supra
Opus spiritale necessariū ē. qz in hocce ni
 mus. magn? ei labor est ore dicere qd̄ nō fit
 ope corpali. **Alter** quidā fratrū dixit.
 qz optet oīno hōiem h̄re intra cellā op? qd̄
 laboret. si ei in ope dei occupat̄ v̄it ad eū di
 abolus d̄ die in diē sed nō inuenit locū quo
 maneat. si autē cursuz d̄siando ei inimic? in
 captiuitatem redegerit eū. venit itez sp̄s
 dei frequēter. sed si nos ei nō facim? locū p̄
 p̄ter maliciā n̄ram discedit. **Descende**
 runt aliqñ monachi de egipto in scithi vt
 viderent seniores loci illius. **Et** cū vidisset
 eos extenuatos fame p̄ nimia abstinentia
 p̄patienter p̄medere scādalisati sunt in eis.
Hoc autē p̄sbiter agnosces voluit sanare e
 os r̄ ita dimitti r̄ p̄dicauit in ecc̄ia di. **Ieiu**
 nate r̄ extēdite abstinentiaz v̄ram fr̄es. **Uo**
 lebāt autē egiptij qui illuc venerāt discedere
 et retinuit eos. **Cū** autē ieiunassent p̄rio ap
 p̄riati sunt. **Fecerūt** autē eos ieiunare bi
 duo p̄tinuato. **In** scithi autē habitates ieiu
 nauerūt ebdomada. **Et** facto sabbato man
 ducauerūt egiptij cū senib. **Turbātibus**
 autē se ad māducandū egiptijs. vnus d̄ seni

bus tenuit man? eoz di. **Cū** disciplina mā
 ducate quō monachi. **Un?** v̄o ex egiptijs
 repulit manus ei? di. **Dimitte** me qz mori
 or tota ebdomada nihil coctū p̄medēs. r̄ di
 xit ei senex. **Si** ḡros bidui interuallo n̄ mā
 ducantes impaciet̄er tulistis. q̄re scādalisā
 ti estis in fr̄ib̄ q̄ semp̄ eo ordie ebdomada
 lenādo abstinentiaz p̄uāt. **Illi** autē p̄niam co
 rā eis egerūt r̄ edificati in abstinentia eoz
 bierūt cū gaudio. **Frater** qdā renūcians
 seculo et accipiēs habitū monachi. statim
 reclusit se dicens. **Volo** esse solitari. **Qu**
 videntes autē vicini seniores venerūt r̄ eiece
 runt eū. r̄ fecerūt eū circūire cellas fratrū r̄
 p̄niam corā singul̄ agere r̄ dicere. **Ignosci**
 te mihi. qz nō lum solitari? s̄z adnuc inuituz
 monachi nup̄ assumpti. **Dixerūt** qdā
 senes. **si** videris iuuenē volūtate sua ascen
 dentē in celū tene pedē ei? r̄ p̄jce eū in ter
 rā. qz nō ita expedit ei. **Frater** dixit
 sem̄ cuidā magno **Abba** volebā inuenire se
 nē iuxta voluntatē eoz meā r̄ morari cū ip̄o.
Et dicit ei senex. **bñ** q̄ris d̄ne meus. **Ille** autē
 affirmabat h̄mōi cē desiderū suū nō intel
 ligens qd̄ locut? ē senex ille. **Sz** cū videret
 eū senex existimantē qd̄ bñ sentiret dixit ei
Ergo si inuenis senē f̄m voluntatē tuā vis
 manere cū illo. r̄ ille dixit. **Etiā** oīno b̄ vo
 lo si inuenio eū f̄m voluntatē meā. **Dixit**
 ei senex. **Nō** vt tu seq̄ris voluntatē senis il
 lius. sed vt ille volūtate tuā sequat̄ r̄ ita in
 eo repaues. **Sensit** autē frater ille qd̄ dice
 bat. r̄ surgens p̄stravit se ad p̄niam dicēs.
Ignosce mihi p̄t qz valde gloriabar. est
 mans me bñ dicere cū nihil tenerē. **Quo**
 fr̄es carnales renūciauerūt seculo. **qz** vn?
 qui etate minor erat prim? cepat p̄uersari
Et cū venisset ad eos quidā patrū r̄ appli
 cussit apud eos posuerūt peluī. **Et** venit q̄
 minor etate erat vt lauaret pedes senis. **Se**
 nex autē tenēs man? ei? remouit eū r̄ eū q̄ ma
 ior erat etate fecit impleri opus qd̄ primū
 in monasterio facere p̄suerāt. **Dixerunt**
 autē astātes fr̄es. **Abba** ille minor in p̄grega
 tione prim? ē. **Rūdens** eis senex. **Ego** tol
 lo primatū minoris et trado ei qui etate p̄
 cedit. **Dixit** quidā senex. **Prophete** cō
 scripserūt libros. patres autē n̄r̄i venerūt p?

ros. et opati sunt in eis plurima. et itez successoros illoꝝ p̄mēdauerunt eos memorie. Venit autē generatio hec que nūc ē et scripfit eos in cartis atq; mēbranis. et posuit ī fenestris ociosis. **D**icebat quidā senex. qz cuculla qua vtimur signū ē innocentie. subarmale quo hūeros et ceruicē alligam⁹ signū est crucis. zona autē q̄ cingimur signū est fortitudinis. Conuersemur ergo iuxta id qd̄ habitus n̄r significat qz oia cū deliderio faciētes nunq; deficiemus

ExPLICIT LIBER DE DISCRETIONE

INCIPIT LIBER DE EO

quod optet sobrie viuere.

Pater quidā rogauit abbatem Anseniū vt audiret ab eo sermo- nē. Dixit autē ei senex. Quāta cū tibi d̄us ē conare vt interi- us opus tuū s̄m deū sit et vincat exterioris hoīs passiones. **D**icebat itez. Si queri- mus deū apparebit nobis. et si tenebim⁹ cū manebit nobilcū. **D**ixit abbas agathon. Nō debet monach⁹ pmittere p̄scie luevt ac- cuset eū in quacūq; re. Cū autē moriturus e- rat memorat⁹ abbas agathon tres dies mā- sit immobilis. aptos tenēs oculos. Pul- sauerūt autē eū frēs dicentes. Abba vbi es. **E**t ille r̄ndit. In p̄spectu diuini iudicij assi- sto. **D**icunt ei. **E**t tu times. **E**t ille r̄ndit. Interim laboraui virtute qua potui. in cu- stodiendis mādatīs dei. sed homo suz et ne- scio vtrū placuerūt opa mea corā deo. **D**i- cunt ei frēs. **E**t nō p̄fidis in opib⁹ tuis. qz s̄m deū sunt. **E**t dixit senex. Nō p̄sumo ni- si venero ante deū. **A**lter eū sunt iudicia dei et aliter hoīm. Cū autē vellēt adhuc in- terrogare eū aliū sermonē dicit eis. **O**ste- dite caritatē et nolite mecū loqui. qz occu- patus sum. **Q**uo dicto statim emisit sp̄m cū gaudio. **V**idebāt autē eū colligentē sp̄z quēadmodū si quis saluet amicos suos di- lectos. **H**abuit autē custodia magnā in om- nibus et dicebat. **Q**uia sine custodia ad nul- lam virtutē homo ascēdet. **D**icebāt de abbate āmois. qz qñ ibat ad ecciaz nō per- mittebat discipulū suū iuxta se ābulare sed de longe sequi. **S**z et si appropinquass; ad

eū vt interrogaret eū de quacūq; re mor- dibat ei. et statim repellebat eū retro dicēs ne forte cū loquimur aliqd̄ de vtilitate ani- me incurrat etiā sermo qui nō p̄tinet ad rē. propterea non te p̄mitto morari iuxta me. **D**icebat abbas āmois abbati asco. **I**n initio quō me vides mō. **E**t ille dixit ei. **S**ic angelū dei p̄t. et iterū dixit ei postea. **N**ūc quō me vides. et ille dixit. **Q**uō sa- thanā. **E**t eū si bonū sermonē mihi loq̄ris velut gladius mihi est. **D**icebat abbas alones. **N**isi dixerit hō in corde suo ego so- lus et deus sum⁹ in mūdo isto requiē nō ha- bebūt. **D**ixit itez. **Q**uia si vult hō ī vna die vsq; ad vespam puenit ad mensurā di- uinitatis. **A**bbas bisation moriens dicebat. **D**ebet monach⁹ totus oculus esse sicut sunt cherubin et seraphin. **I**ter al- gebant aliqui simul abbas daniel et abbas āmois. **D**ixit abbas āmois. **P**utas aliqui et nos sedebim⁹ in cella pater. **D**ixit ei ab- bas daniel. quis em̄ a nobis aufert deum. **N**ā et foris mō de⁹ ē. et itez in cella deus ē. **D**ixit abbas euagrins. **M**agnū quidē ē sine impedimēto orare. maius autē est p̄sal- lere sine impedimēto. **I**te dixit qui sup̄. **M**emor esto semp̄ exitus tui. et nō obliu- scaris eterni iudicij. et nō erit delictū in aīa tua. **D**ixit abbas theodorus de hēnato. **Q**uia si deus reputat nobis negligentias r̄pis quo oramus et captiuitates quas pa- timur dñi p̄allimus. nō possum⁹ salui fieri. **D**ixit abbas theonas. qz impedif̄ mēs nra et reuocat a p̄tēplatione dei. p̄pterea ca- ptiui ducimur in carnalib⁹ passionib⁹. **C**lenerūt aliqui frēs quidā tēptare ioban- nē breuē. qz nō dimittebat mentē suā dif- fundi in cogitatōib⁹ seculi. neq; loq̄bat cāz bui⁹ mūdi. et dicūt ei. **G**ras agim⁹ deo. qz multū pluit isto āno et riganē p̄petenter ar- bores palmarū et bñ icipiūt p̄ducere ramos et inueniūt vñ laborēt frēs qui solēt manuū suarū opib⁹ occupari. **D**ixit ḡ Jobes abb. **S**ic ē qñ sp̄s sanct⁹ descēdit in corda scōꝝ virescūt quodāmodo et innouant⁹ et p̄ferūt folia in timore dei. **D**icebāt itez de eo/ demiohāne qz fecerit aliqui plectā et duas palmas. et expenderit eas in vna sp̄ta. et

nō intellexit donec iungerent̄ parieti erat ei
mēs ei? occupata in p̄tēplatoe dei. **V**
Senex quidā erat in scitibi h̄ns q̄dē tolerā
tiā corpālē sed nō valde scrupulosus erat ī
retinēdis que ante audierat Abijt ḡ iste ad
abbatē Johannē breuē ut interrogaret eū
de obliuione. ⁊ audiēs d̄ eo f̄monē ⁊ rediēs
in cellā suā oblit⁹ ē q̄d dixerat ei abbas Jo
hānes. **I**te ⁊ abijt ⁊ interrogauit eū. Audi
ens aut̄ ab eo sicut f̄monē reuers⁹ ē. **N**ox at̄
ut puenit ad cellā suā oblitus ē q̄d audiuit
atq; ita multoties vadēs atq; reuertēs do
minabat̄ ei obliuio. **P**ost hoc vero rur⁹ oc
currēs seni dixit. **P**osti abba. qz oblit⁹ suz
q̄d dixisti michi. sed ne tibi molest⁹ essem iō
nō veni. **D**ixit ei ab. **J**obes. **V**ade incēde
lucernā. ⁊ incēdit. ⁊ dixit ei. **A**ffer alias lu
cernas ⁊ incēde ex ea ⁊ fecit sic. **E**t dixit ab.
Johānes seni. **N**e aliqd̄ lesa ē lucerna qz ex
ea alias incēdisti. ⁊ dixit. nō. **E**t r̄dit. ita
nec Johānes ledit̄ si tota scitibi veiat ad
me nec impediēt me a caritate dei. **Q**uā er⁹
go vis veni nihil h̄sitans. **E**t ita p̄ paciē
tiā v̄trozūq; abstulit de⁹ obliuioz a senē. **B**
ei erat op⁹ habitantiū in scitibi ut aīarēteol
q̄ impugnabant̄ a quacūq; passione ⁊ extor
quebant sibi labore v̄n̄ inuicē lucrarent̄ bo
na. **I**nterrogauit s̄ q̄dā abbatē Johan
nē dicēs. **Q**uid faciā qz frequēter v̄tūqui
dā f̄t ut tollat me secū ad op⁹ q̄d laborat. et
ego miser sum infirm⁹ ⁊ deficio in tali ope.
Quid ḡ faciā de mādato d̄ni. **R**idēs senex
dixit ei. **C**aleph fili⁹ **J**ep̄hōne dixit **J**esu fi
lio **P**auē. **Q**uadragesima annoz erā qm̄ mi
lit me **M**oyles f̄u⁹ d̄ni in terrā istā. ⁊ nunc
octoginta annoz sum. ⁊ quēadmodū tunc
eram fortis. ita nūc valeo intrare ⁊ exire ad
bellū. **I**taq; ⁊ tu si potes. ut sicut ingreder⁹
ita ⁊ egrediaris. vade cū illo. si aut̄ nō potes
id facere sede in cella tua plorās pctā tua. et
si te innuerint lugentē nō cōpellēt exire.
Dixit ab. **I**sidor⁹ q̄ erat p̄s biter in scitibi.
Ego qm̄ erā iuuenis ⁊ sedebā in cella mea nō
hēbaz nūez plalmoz q̄s dicebā in misterio
dei. nor ei ⁊ diel in hoc mihi expēdebat̄
Z **N**arrauit ab. **C**assian⁹ d̄ quodā senē ī
heremo sedēte. qz rogauerit deū ut donatz
ei ne dormiret aliqñ cū spiritaliū rez rō sic

ret. si aut̄ detractōis aut odij cā d̄ba essent
statim in somnū corrueret ut h̄mōi venenū
aures nō accipent. **H**ic dicebat diabolus
studiosū eē ut moneret hoīes ad d̄ba ocio
sa. impugnatōz aut̄ toti⁹ doctrine spiritalis
atq; rei. hoc at̄ vtebat̄ exemplo. **L**oquente
me inq̄t aliqñ d̄ vtilitate aīaz ad q̄sdā fr̄es
tā p̄fido sōno occupati sūt ut nec palpebre
oculoz moueri possent. **E**go at̄ volēs ofide
re op⁹ demoniacū eē ociosa d̄ba introduxi
ad q̄d illi gaudentes statim sōno sunt relictī.
Ego aut̄ ingemiscēs dixi. **U**sq; nūc d̄ cele
stibz loq̄bam̄. ⁊ oīm v̄m oculi somno gra
uissimo tenebant̄. qm̄ at̄ f̄mo ocioz inuēt⁹
ē. oēs p̄mpti au dire cepisti. **P**rop̄ q̄d ro
go car. s̄. mi fr̄es p̄gnosce tel op⁹ maligni de
monis eē. attēdite vobis metip̄is custodien
tes vos a somno qm̄ aliqd̄ spiritale facit̄ v̄
auditis. **A**biijt aliqñ ab. pastor cū eēt iu
uenis ad quendā senē ut interrogaret eum
tres f̄mōes. **C**ū pueniss̄ at̄ ad senē. oblitus
ē v̄nū ex tribz f̄mōibz ⁊ reuers⁹ ē ad cellā
suā. **E**t cū tetēdisz manū ut teneret clauē.
recordat⁹ ē sermōis illi⁹ quē fuerat aī ob
litus. ⁊ retraxit manū a clauē ⁊ reuers⁹ ē ad
senē. **S**enex at̄ dixit ei. **A**ccelerasti venire
f̄t. **A**t ille dixit ei. **Q**z cū tetēdisz manuz
tenere clauē. recordat⁹ sū f̄mōis quē q̄rebā
⁊ nō apui cellā. s̄. morx a te sū reuers⁹. **E**rat
aut̄ lōgītudo vie m̄lta nimis. **D**icebat ei se
nex. **V**ere gregū pastor. noiabit̄ effi nomē tu
um in tota terra egypti. **V**elit ab. **A**mmō
ad abbatē pastorē ⁊ dixit ei. **S**i vado ad cel
lā vicini. aut si ille ad me venerit p̄pter alē
quid reueremur inuicē ne incurrat aliq̄ sa
bula incōpētēs ⁊ aliena a p̄posito monachi
Et dixit ei senex. **N**ō facis. necciāz ei bz iu
uent⁹ custodiā. **D**ixit ei ab. **A**mon. **S**enes
ergo qd̄ facturi sūt. **E**t dixit ei. **I**ā senes p̄
ficientes atq; firmati nō h̄nt in se aliud qd̄
aut pegrinū in ore suo v̄tid loquant̄. ⁊ ille
dixit. **S**i ḡ fit necessitas cū vicino loq̄ v̄tōz
tibi ut de scripturis cū eo loquat̄. aut d̄ v̄t
bis ⁊ sentētijz senioz. ⁊ dixit ei senex. **S**i
nō potes tacere bonū ē mag⁹ ut de v̄tibus se
niorū loq̄tis q̄s d̄ scriptura. piculū ē effi nō
puū. **A** **I**nterrogat⁹ ab. pastor d̄ inq̄
namētis r̄ndit. **Q**z si stabilim⁹ actiua vitā

nram in sobrietate nō inueniem? i nobis in
 qnamēra. **D**icebāt d abbate pastore. qz
 cū exiturus erat ad op? dei faciēdū sedebat
 praus discernēs cogitatōes suas iugiter v
 na boza. 7 sic egrediebat. **D**ixit ab. qz in
 terrogauerit qdā abbatē Baylionē dicēs.
Quid iacio aie mee. qz insensibilis facta est 7
 nō timet deū. **E**t dixit ei. Clade 7 iungere
 homini timētī deū. **E**t cū illi in xferis doce
 beris 7 tu timere deū. **D**ixit itez qz prin
 cipium 7 finis ē timor dñi. Sic ei scriptū ē
In timō sapie timor dñi. **E**t itez qñ abrahā
 pfect altare dixit ei dñi. **H**ūc scio qz times
 deū. **D**ixit iterū. Discede ab oī boīe q in
 locutōe incessanter p̄tētio? ē. **D**ixit itez
Interrogauit aliqñ abbatē petrū ab. Loth
 dicēs. **Q**ñ sū in cella in pace ē aīa mea. cuz
 autē nit fr aliqñ ad me 7 retulerit mibi v
 ba coz q foris sūt turbat aīa mea. **E**t dicit
 mibi ab. petr. qz dicebat ab. loth. **C**lavis
 tua apuit ostiū meū. 7 ego dixi ei. qd ē vbu
 hoc **E**t dixit. **S**i qñ veit ad te. 7 itterogas
 eū quō hēs. vñ veis. q̄liter agit circa illos
 frēs susceperit te an nō. **E**t tūc apis ianuā
 frīs tui. 7 audis que nō vis. **E**t ego dixi ei.
Ita ē. **S**z qd faciat bō cuz venerit fr aliqñ
 ad eū. **E**t dixit mibi senex. **I**n luctu oīno
 doctrina ē. vbi at oīno nō est luct? ipossibile
 ē custodire mentē. 7 dixit ei. **Q**ñ in cella sū
 mecū ē luct? cū aut aliqñ ad me venerit aut
 cū egredior de cella nō inuenio luctū. **E**t di
 xit senex. **N**ecdū tibi subiect? ē s3 velut ad
 vsū p tpe adhibet. **E**t dixit ei. **Q**uis ē hic
 sermo. **E**t dixit mibi. **S**i laborat hō p re a
 liqua fm v̄tutē q̄cūq; hōra q̄lierit eā ad v
 tilitatē suā inueniet eā **B** **F**rater qdā
 interrogauit abbatē Syloi di. **D**esidero
 cor meū custodire. **D**ixit ei senex. **E**t quō
 possum? custodire cor nēm si lingua nra ia
 nuā aptā habuerit. **S**edēte aliqñ abba
 te siluano in mōte syna. discipul? su? volēs
 abire ad qdā mīsteriū suū dixit seni. **D**i
 mitte aquā 7 riga ortū. **I**lle aut egrediens
 ad dimittendā aquā. tegebat faciē suam de
 cucullo suo tm̄ ad pedes suos intēdens. **C**ō
 tigit aut vt ipsa hora quidaz supueniret ad
 eū. 7 vidēs eū a lōge p̄siderauit qd fecisset.
Et cū puenisset ad eū dixit ei. **D**ic mibi ab

ba vt qd tegebas de cucullo faciē tuā. 7 sic
 adaquabas ortum. **E**t dixit ei senex **N**e vt
 derent oculi mei arbores et occuparet mēa
 mea ab ope suo in cōtemplatione earum.
Interrogauit abbas moyses abbatē sil
 uanum dicens **P**otest ne homo per omnē
 diem facere initiū puerlatōis sue. **R**ndit ei
 abbas Siluanus dicens. **S**i est homo op
 perari? pōt p diē 7 bozā ichoare initiū puer
 latōis sue. **I**nterrogauerūt aliqñ abbatē
 siluanū qdā dicētes. **I**n q̄li puerlatōe opa
 tus es vt accipes prudentiā istā. **E**t ille re
 spōdens dixit. **H**ūc p̄misi i corde meo co
 gitatōez morari q̄ exacerbatat deū. **D**i
 xit abbas Serapion. **Q**uia sicut milites i
 peratoris cū aī ipm stāt nō dñt dextra aut
 sinistra respicere. ita et monach? assistat in
 p̄spectu dei. et in tētus sit oī boza in t̄iore ep
 ius nihilq; sit qd d aduersis mal eū terrere
 possit. **D**ixit sc̄a simcleitice. **F**ilij oēs sal
 uari volum? s3 p̄pter negligentia nram a sa
 lute deficiam? **D**ixit itez q sup. **S**o
 brie vinam? qz p sens? cozpis nri. vel si nō
 vclim? fures ingrediunt. **Q**ūo ei p̄t nō sup
 scari dom? si sum? exteri? alcē dēs fenestral
 aptas iuenerit. **D**ixit itez q sup. **O**ptz
 nos aduersū demōes vndiq; armatos exi
 stere. qm̄ 7 exteri? igrediunt 7 d̄intro mo
 uent. liquidē 7 aīa nra id patit. **S**ic eī na
 vis q̄ aliqñ exteri? fluctuū mole opprimē
 aliqñ d̄o interius crescente sentina demer
 git. sic 7 nos aliqñ opū exteri? p̄missoz ini
 qtate dānam. aliqñ d̄o interi? neqcia cogi
 tationū addicimur. **U**n̄ optet nō solū exte
 ri? spirituū imundoz nos ipetus obfuarē.
 verū etiā interior? cogitatōnuz imūdicia ex
 baurire **D**ixit itez q sup. **N**ō hēm? secu
 ritatē in b̄ seculo. **E**rem̄ aplo dicēte. q̄ stat
 videat ne cadat **I**n incerto qdē nauigam?
 qz sicut **D**avid psalmista dixit. velut mare
 est vita nra. sed tm̄ in mari qdā petrosa sunt
 quedā vero bestijs plena. qdā aut et tran
 quilla **N**os qdē in trāquilla pte mar? nau
 gare videmur. seculares d̄o hoīes in locis
 piculosis. 7 itez. nos in die nauigamus so
 le iusticie nobis p̄bente ducatū. illi autē in
 nocte ignorācie deportant: sed tamen plerū
 q; cōtingit vt seculares illi in tēpestatē in

obscuro nauigātes p metu piculi ad deu
clamando et vigilando saluent nauē suam.
nos autem in tranquillitate neglecto deo
demergimur dñi ab ipso gubernaculo iusti
eie derelinquim. **Dixit ab. yperici?** **C**o
gitatio tua sp sit in regno celoz et cito i here
ditate accipies illud. **Dixit itez vita mo**
nachi iuxta imitationē angeloz fiat. pbus
rens atqz plumes pctā **Dixit ab.**
Orseli? Puto qz mili hō custodierit cor
suū oīa que audit et videt obliuiscit. et ne
gligit. Deniqz inimicus si inuenit i eo locū
supplātat eū. Sic. n. lucerna oleo et lichno
pparata lucet. si autē p negligentia nō acce
perit oleū paulatim extinguit. atqz ita pua
lesunt tenebre aduersus eam. sed et mus ve
niēs ad eā volēs nixū ei? pmedere priusqz
pfecte extinguat nō pōt ppter calozē ignis
Si at vident qz nec lumē bz nec calozē iā
retinet ignis tūc volēs trahere nixū ei? de
icit eam ipaz lucernā in terrā q̄ si restea fue
rit minutat. si autē erea dñio suo denuo re
paratur. ita etiā si neglexerit aīa paulatī re
cedit ab ea spūssancet? donec pfecte extinguat
caloz ei? atqz ita inimic? psumit et deuorat
ppositū illi? hz et corp? nequiter exterminat
Si at qz p affectū quē bz in deo bon? fue
rit. simpliciter autē ad negligentia rapt? fue
rit. deus qui misericors est excitat in eo mē
tem suā et memoriā penaz q̄ in futuro seculo
pctōn bz pparant. et curat vt lobzi? sit. et cu
stodiat se de cetero cū magna cautela vsqz
ad tps vilitatōis sue. **C**leit qdā sen
ex ad aliū senē. et cū loqrēt vn? ex eis dixit
Ego iā mortu? sum buic seculo. **A**lter dō
dixit. Ne pfidas i temetipō donec ereas de
corpe. **N**ā si dte dicis qz mortu? sis. satba
nas mortu? nō ē. **Dixit qdā senex.** **P**e
bet monach? quotidie mane et sero cogitare
in semetipō qd fecit eoz q̄ vult deus et qd n̄
fecit. et ita tractās oēm vitā suā pniām agē
do monach? eē pterit. Sic ei ab. arleni? vi
xit. **Dixit qdā senex.** Quia si qz auz v
argentū pdiderit p̄t inuenire qd pdidit. q̄
aut tps pdiderit nō p̄t inuenire qz tps irrepa
biliter transijt. **Dixit senex.** Sicut mi
les et venator pficiscētes ad ppositū sibi la
borē nō cogitāt vt vulneret aliqz. an ille?

pmaneat hz vnusquisqz p se solo certat ita
optet et monachū eē. **Dixit senex.** Sic
nemo pōt ledere eū qui ad lat? ē impatoris
ita neqz satbanas nobis aliqd p̄t nocere si a
nima n̄a ad h̄sent deo. **S**criptū ē em. **A**p
propinquate mihi et ego appropinqbo vo
bis. **S**zqz frequēter extollim facile rapit
inimicus miserā aīam n̄am in ignominiaz
passionis **F**rater qdā dixit seni cuidā. ni
chil pugne video in corde meo. **E**t dixit ei
senex. Tu fices velut quadrigemina porta
vt qui cūqz voluerit intret. et quicūqz volu
erit exeat et nō intelligis q̄ agant. **N**ā si ha
beres ianuā et elauderes eā. nec pmitteres i
trate p eā cogitatōes malas tunc videres
stantes foris et pugnātes aduersum te.
F Dicebāt d qdā sene. qz qñ ei cogitatō
nes sue dicebant dimitte hodie. et crastio pe
nitere. ptradicebat eis ille dicens. nō hz bo
die pniā agā. crastino aut fiat volūtas do
mini **Dixit senex.** Nisi exterior hō n̄ lo
bzie incesserit impossibile ē custodiri interi
ozē. **D**icebāt lenes. qz tres sunt vtutes
satbane q̄ pcedūt vniuersa pctā **P**ria ē ob
liuio pctōz. scda negligentia. tertia pcupia.
Etes si obliuio venerit generat negligentia
de negligentia pcupia nascit de pcupia ho
corruet hō **S**i em ita ē lobzia mens vt obli
uionē fugiat ad negligentia nō venit. et li ne
glexerit et pcupiam nō recepit nunqz cadet
opulātē ḡa xpi. **Dixit quidā senex** **T**a
curnitati opam da et nihil cogites vane.
et meditationi tue intende siue quiescēs si
ue surgens cū timore dei. et hec faciēs non
timebis malignoz ipet? **Dixit senex** cui
dam frī. **D**yabol? ē inimic? et tu dom? ini
micus ḡ nō cessat iactare sup te quidqd sor
didū inuenerit. effundēs in te vniuersas i
mūdicias. tuū est aut nō negligere vt p̄ci
as foras q̄ ille iactauerit. nā si neglexeris re
plebitur tibi tua domus sordibz et nequaqz
valebis intrare in eā. hz ab initio que ille i
ctauerit tu etice paulatim. et manebit dom?
tua munda p ḡam xpi. **Dixit quidāz sen**
nū. **Q**ñ coopunt oculi alatis. tunc circuit
ad molendū. si aut viscoptos habuerit
oculos nō ambulat in circū tu mole. **S**ic et
dyabolus si occurrerit opire oculos homis

in oī pctō bñliat eū. q̄ si nō fuerit oculi ei⁹
 apti facili⁹ p̄t fugere ab eo. **D**icebāt se⁹
 nes. qz in mōte abbatis anthōnij sedebant
 septē custodes tpe dactiloꝝ ex q̄b⁹ vn⁹ abi
 gebat ab eis volucres. Erat autē ibi senex q̄
 in die q̄ eū dactiloꝝ custodia p̄tingebat clā
 mabat dicēs. **D**iscendite de intro male cogi
 tationes deforis aues. **G**ratē q̄dā
 in cellis infundebat palmulas suas. Et cuz
 ledisset facere plectas dixit ei cogitatio sua
 vt iret ad quendā senē visitare eū. Et iterū
 cogitās in semetipso dicebat. Post paucos
 dies vadā. et rur⁹ dicebat ei cogitat⁹ sinus
 Si inter hxc moriet⁹ qd facies. **S**z vadam
 mō vt loquar ei p̄pter estiuū tpus. Iterū at
 cogitauit di. **S**z cū incido scirpū ad mattā
 fit t̄s. Et rur⁹ dixit. Extendo palmulas
 istas et tūc vado. Rur⁹ dixit in semetipso
Sz hodie bonū aerē facit. et surgēs reliquit
 palmas infusas. et tollēs melotē suā ibat.
 erat autē senex q̄dā vicin⁹ a virū p̄uidul qui cū
 vidisset eū in impetu ambulante clamauit
 dicēs. Captiue captiue vbi incurris. veni
 huc ad me. q̄ cū venissz dixit ei senex. Re
 uertere in cellā tuā. Ille autē se narrauit ei
 fluctus q̄s p̄tulerat in cogitatioib⁹ suis. et re
 uersus ē in cellā suā. Et cū ingress⁹ fuissz in
 eam p̄strauit se et p̄niam egit. **H**oc autē scō
 voce magna subito demōes exclamauerūt
 dicēs. **V**icisti nos monachē. vicisti nos.
 Et facta est matta ei⁹ sup quā iacebat velut
 ab igne vstulata. demones autē euauerunt
 velut fumus et exterminati sunt. sicqz frater
 ille didicit vilitas eoz. **D**icebāt de q̄
 dā senē q̄ moriebat⁹ in scitbi. et circūde dēt
 frēs lectulū eius et vestierūt eū et ceperunt
 flere. Ille autē apuit oculos suos et risit et ad
 iecit iterū ridere. **H**oc autē factū ē tertio.
Quō cū viderēt frēs interrogauerūt eū di
 centes. Dic nobis abba q̄re nobis flentib⁹
 tu rides. Et dixit eis. **P**riō risi. qz vos tū
 metis moriet⁹. **S**cōdo risi. qz nō estis parati
Tertio autē risi qz a labore ad requiē vado et
 vos ploratis. **H**oc autē cū dixisset statū vt
 pote mortu⁹ reclusit oculos senex. **C**leit
 aliqñ frater manēs in cella ad vnū d̄ p̄rib⁹
 et dixit ei. qz a cogitatione sua affligeretur
 Et risit ei senex. **T**u piccisti in terra fer⁹

ramentū magnū qd est timor dei. et accepit
 sti in manu tenere arundineā virgā. qd lūc
 cogitationes male. **A**ccepe ḡ tibi mag⁹ igne
 nem quod ē timor dei. et qñ appropinquat ti
 bi cogitatio mala velut calamus igne timor
 ris dei p̄buretur. neqz ei p̄ualet malicia ad
 uersus eos qui habēt timorē dei. **D**ixit
 quidā patrū. **N**isi prius odio habueris nō
 potes diligere. **N**isi ergo oderis peccatū
 non facies iusticiā sicut scriptū ē. **D**ecline
 a malo et fac bonū. **C**ertā tamē in omnibus
 his p̄positus animi vbiqz requirit. **A**dā
 em̄ in paradiso p̄sistens p̄uaricat⁹ ē manda
 tum dei. **J**ob autē in stercore sedēs custodi
 uit. vñ constat. qz p̄positū bonū querit deus
 ab homine vt semp timeat eū. **E**xplicit
 liber de eo q̄ optet sobrie viuere.

Incipit liber de eo vt sine intermissione oretur.

Dicebant de abbate arsenio. qz a
 vespe sabbati luceſcente dñica
 relinquebat post se solē. et extē
 debat manus suas ad celū orās
 donec mane dñico sol illustraret ascendens
 faciem eius. et sic residebat. **I**nterrogā
 uerunt fratres abbate agathonē dicentes.
Pater. que virtutū in p̄uersatione p̄ ha
 bet laboris. et dicit eis. **I**gnoscite mihi qz
 puto nō esse aliū laborē talē q̄ orare deum
Dum em̄ voluerit homo orare deū suū sem
 per inimici demones festināt interrūpe ora
 tionē eius. scientes qz ex nulla re impediunt
 tur nisi p̄ orationē suscipi ad deū siquidē om
 nē aliū laborē quē homo in p̄uersatione relē
 giosa positus assumpserit. **Q**uis instanter
 et toleranter agat. habet tamē et possidet ali
 quā requiē. oratio autē vsqz ad vltimā exa
 lationē opus est vt habeat magnū certamē
Narrauit abbas Dulas q̄ fuit di
 scipul⁹ abbatis Bilationis dicēs. **C**leni ali
 qñ in cellā abbatis mei et inueni eū stantē ad
 orationē. et man⁹ ei⁹ erāt extense in celum.
Permāsit autē hoc faciēs iugiter quattuor
 decī dies. qz hxc vocauit me et dixit. **S**e
 quere me. Et exiuites p̄ximus in herē
 mum. et cum sitirem dixi ei. **A**bbas hito:

Ille aut tollens melote discessit a me quoniam est ractus lapidis. et facta oratione attulit eam plenam aqua et bibi. Tunc preximus in civitate Lyco. et venimus ad abbatem Johannem. et salutantes eum fecimus orationem. Deinde sedentes cepit loqui abbas Hilariem de visione quam viderat. quod exiit inquit preceptum a domino. ut destruerentur templa. Et factum est sic. et destructa sunt. Dixit abbas Evagrinus. Si deficiis animo ora. Scriptum est ei ora cum timore et tremore et labore. sobrie et vigilanter. Itaque optet nos semper orare. maxime propter malignos et nequicias vagantes. et invisibiles inimicos nostros. qui nos precipue in hoc impedire nituntur. Dixit itez. Quando cogitatio straria in cor venerit noli alia pro alijs in oratione querere sed aduersus eam que te impugnat gladium lacrimarum eracue. **R.** Mandatum est sancte memorie epiphania episcopo cipro ab abbate monasterij sui quod habuit in palestina. quod orationibus tuis non negleximus regulam. sed cum sollicitudine terciam sextam et nonam atque vesperam celebramus. Ille autem reprehendens eum mandauit ei. Constat vos vacare ab oratione ceteris horis. eum autem qui vere est monachus optet sine intermissione orare aut certe psallere in corde suo. Dixit abbas ysaias quod presbiter pelusij cum fierent agape. atque fratres in ecclesia premederent et loquerentur sibi inuicem increpans eos dixit. Tacete fratres. Ego enim scio fratrem manducantem vobiscum. et oratio eius ascendit in conspectu dei velut ignis. Venit abbas loth ad abbatem Ioseph. et dixit ei Abba secundum virtutem meam facio modicam regulam et pium ieiunium et orationem. meditationem et quietem. et secundum virtutem meam studeo purgare cogitationes meas. Quid ergo debeo decetero facere. Surgens ergo senex expandit manus suas in celum. et facti sunt digiti eius velut decem lapides ignis. Et dixit ei. Si vis efficere totus sicut ignis sic age. Venierunt aliquando ad abbatem Lucium in bennato monachi quidam qui dicebant eusciti hoc est orantes. et interrogauit eos senex dicens Quid est opus manuum vestrarum. Et illi dixerunt. Non optinimus aliquod opus manuum sed sicut ait apostolus. sine intermissione oramus. Dixit eis

senex. Et non manducatis. Illi autem dixerunt ei. Etiam manducamus. Et dicit eis. Et quando manducatis. quis pro vobis orat. Et iterum interrogauit eos dicens. Non dormitis. At illi dixerunt. Dormimus. Et dixit senex. Et cum dormitis quis pro vobis orat. Et non inuenerunt quid ad hoc responderent ei. et dicit eis. Ignoscite mihi fratres quia ecce non facitis sicut dicitis. ego autem ostendam vobis. quod operans manibus meis sine intermissione oro. Sedeo enim iuuante deo infundens mihi paucas palmulas. et facio ex eis plectam. et dico. miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. et dicit eis. Oratio est an non. Et dixerunt ei. Etiam. Et ille dixit. Quando pro mansero tota die laborans et orans corde vel ore. facio plus minus sedecim numeros. et pone ex eis ad osium duos. et reliquos manduco. et qui accepit illos duos denarios orat pro me tpe quo ego manduco vel dormio. atque ita per gratiam dei impletur in me quod scriptum est. sine intermissione orate. **I.** Interrogauerunt quidam abbatem macharium dicentes. Quomodo debemus orare. Et dixit eis senex. Non opus est multum loqui in oratione. sed extendi manus frequenter et dici. domine sicut tu vis et sicut tu scis miserere mei. Si autem instat bellum in anno. dicite. domine adiuua me. Et quod ipse scit que expediunt facit misericordiam nobiscum. Dicebant de abbate Syfoi. Quia nisi cito deponeret manus suas quando stabat ad orationem rapiebat mens eius in superiora. Si ergo pregebat cum eo aliquem fratrem orare festinabat cito deponere manus ne raperetur mens eius et moraretur. Dicebat aliquis senex. quia assidua oratio corrigit mentem. Dicebat quidam patrum. Quia sicut impossibile est ut videat quis in aqua turbida faciem suam. sic et anima nisi purgata fuerit a cogitationibus alienis. contemplatiue non potest orare deum. Venit quidam senex aliquando in montem Syna. et cum exiret inde occurrit ei frater in via. et ingemiscens dicebat seni illi. Affligimur abba propter siccitatem. quod nobis non pluit. Et dicit ei senex quare non oratis et rogatis deum. At ille dixit. Et orationem facimus. et deprecamur assidue deum

et non pluit. Et ait senex. Credo. quia non oratis attentius. vis autem scire quia ita est. veni stemus pariter ad ordem. Et extendens in celum manus oravit. et statim pluvia descendit. Quod cum vidisset frater ille timuit et procidens adoravit eum. Statim autem senex fugit illinc. **N**arrauerunt fratres dicentes. Quia venimus aliquando ad quosdam senes. et cum ex more facta esset oratio salutates inuicem sedimus. Et postquam locuti sumus cum discederemus proposuimus ut ruel fieret oratio. Dicit autem vnus illorum seniorum ad nos. Quid enim. Nonne orastis. Et nos diximus. Etiam. Sed quando intrauimus pater tunc facta est oratio. et ex illa hora vsq; modo locuti sumus. Et ille dixit. Ignoscite mihi fratres. quia vobiscum sedens quidam senex et loquens centum et tres orationes fecit. Hoc cum dixisset facta oratione dimiserunt nos. **E**xPLICIT LIBER DE EO QUOD SINE INTERMISSIONE DEBEAT ORARI.

Incipit liber de hospitalitate et misericordia

Perrexerunt aliquando quidam patres ad abbatem Ioseph in panefo. ut interrogaret eum de susceptione fratrum qui supveniunt ad eos. si deberent sibi relaxare abstinentiam cum ipsis. et pergaudere cum eis. et priusquam interrogaret eum dixit senex discipulo suo. Considera quod facio hodie et expecta. Et posuit duo sedilia et scilicet in fasciculis ligata vnum ad dexteram suam et vnum ad sinistram. et dixit. Sedete. et intrauit in cellam suam et vestiuit se res vetustas. et exiens processit in medium illorum. Et iteque intrauit et vestiuit se rescellis suis. quibus prius indutus fuerat. et egressus iterum sedit in medio eorum. Illi autem stupentes de eo quod fecerat senex interrogauerunt eum quid hoc esset. et dixit eis. Vidistis quid feci. Qui dixerunt. etiam. Et ille dixit. Ne mutatus sum ego propter pretiosam vestem. Et dixerunt. Non. Dixit iteque senex. Ne lesus sum de meliori veste. Et responderunt. Non. et ille dixit. Sicut ego ipse sum in vestibus. et sicut priori veste mutatus non sum. nec sequenti lesus. ita debemus in fratrum susceptione facere. sicut in euangelio sancti dominus loquitur. Date inquit que sunt cesaris cesari.

et que sunt dei deo. Quando ergo est presentia fratrum cum gaudio debemus suscipere eos. quando vero soli sumus opus habemus lugere. Illi autem audientes admirati sunt quod ea que in corde eorum erant ut interrogaret prius agnouit et glorificauerunt deum. **D**ixit abbas Cassianus. Quia venimus a palestina in egiptum ad quendam patrem. et cum hospitalitatem nobis impendisset interrogauimus eum quare tempore susceptionis fratrum regulam non custodiret ieiunij sicut in palestina fit. Et respondit. Ieiunium semper mecum est. vos autem non scilicet mecum tenere possum. et ieiunium quidem quibus utile et necessaria res sit in nostra voluntate est. caritatis autem plenitudinem lex dei exigit a nobis. Unde suscipiens vos in christo debeo exhibere que caritatis sunt cum omni sollicitudine. cum autem dimiserero vos regulam ieiunij possum recuperare. quam non potest filij sponsi ieiunare quodammodo cum illis est sponsus. cum autem ablatus fuerit sponsus tunc ex sua parte ieiunabunt.

Respondit iterum qui supra. Quia venimus ad alium senem et fecit nos gustare. et portabatur nos iam faciatos adhuc sumere cibum. Et cum dixissem quia iam non possum. Ille respondit. Ego hodie supuenientibus fratribus sextis mensam posui. et dum singulos hortorum etiam ego sextis manducaui et adhuc esurio. tu vero semel manducans ita faciatus es ut iam manducare non possis. **D**atum est aliquando mandatum in scythia ut ieiunarent illa ebdomada et facerent pascha. Contigit autem ut in ipsa ebdomada veniret ad abbatem Moyse fratres quidam ab egipto. et fecit eis pulmentum. Et cum vidissent vicini fumum dixerunt clericis ecclesie que illic erat. Ecce moyses soluit mandatum. et corripit apud se pulmentum. Illi autem dixerunt. Quando venerit loquemur ei et nos. Facto autem sabbato videntes clerici magnam conuersationem abbatis moyse si dicunt ei coram omni plebe. Abba moyse. mandatum quidem boium soluisti. sed dei mandata fortiter alligasti. **F**rater quidam venit ad abbatem pastorem in secunda ebdomada quadagesime. et dicens ei cogitationes suas atque in eius ratione inueniens requieuit. Dixit ei. In modico impediri habui ne venirem ad te hodie. et dixit ei senex

Jolum

gnare et ille dixit. **V**etnebā vt ppter qua
dragestimā nō michi apiret. **E**t rñdit ei ab
pastor. **N**os nō didicimus ianuā lignea
claudere sed magis lingue ianuā cupimus
clausam habere. **F**rater quidā dixit ab
bati pastori. **S**i dederō fratri meo modicū
cū panis aut aliqd aliud demōes polluit il
lud. vt videat ad placendū hoibz fieri. **D**ix
it ei senex. **S**i ad placendū hoibz fiat tale
opus nos tñ debemus scribō ptere quo egēt
Dixit aut ei et pabolā talē. **D**uo homines
erāt agricole habitātes in vna ciuitate. et
vnus ex eis semians collegit pauca et sordi
da. ali? negligēs semiare oīno nihil colle
git. **S**i ergo fiat fames quis duoz pōt eus
dere. **E**t rñdit sē. **I**lle qui fecit q̄uis parū
atq̄ modicū. **E**t dixit ei senex. **I**ta et nos
seminem? pauca et si imūda. ne famis tpe
moriamur. **F**rater quidā veit ad
quendā solitariū. et cū ab eo egredere dī
xit. **I**gnosce michi abba qz impediui regu
lā tuā. **I**lle rñdit et dixit ei. **N**ea regula ē
vt recipiā te in hospitalitatē et cū pace di
mittā. **S**olitari? qdā hītabat nō longe a
p̄gregatione fratrū. opatōes faciēs p̄lmal
Cōtigit aut quosdā venire ad monasteriū
illud. vbi p̄gregatio erat. et p̄gentes ad soli
tarium illū fecerūt eū extra horā manduca
re. **P**ostea vero dixerunt ei frēs illi. **N**on
p̄tristaris abba. **E**t ille rñdit eis. **N**ea tri
sticia est si fecero p̄p̄riam voluntatē. **D**i
cebant d̄ qdā sene in **S**yrīa qz iuxta viā be
remi habitabat et hoc erat opus ei? vt qua
cumq̄ hora veniret monach? d̄ heremo cū
fiducia faciebat eū reficere. **V**enit ḡ aliqñ
vnus solitarius et ille petebat ab eo vt gu
staret. qui cū nollet gustare dī. ego ieiuniū
nō violabo p̄tristatus senex dixit ei. **N**e p̄
tereas puez tuū obsecro neq̄ despicias. **I**z
veni ozemus. **E**cce em̄ arbor est hic. q̄ cui
nostrū ozante et genu curuāte inclinata fue
rit ip̄m seq̄mur. **C**uruaui ille solitari? ge
nu in oratione et nihil factū est. **F**lexit aut
senex ille qui eū suscepat genu. et statiz cur
uata ē etiā arbor illa cū ip̄o. **Q**d cū vidissent
gausi sūt. et ḡas egerūt deo semp mirabi
lia facienti. **V**enerūt aliqñ duo frēs ad
quendā senē. **C**ōsuetudo aut erat seni non

manducare quotidie. q̄ cū vidissz frēs gau
dens suscepit eos et dixit. **I**eu mū suā mer
cedē hz. **E**t itez. **Q**ui manducat ppter car
ritatē duo mādāta implet. qm̄ voluntatem
p̄p̄riam dereliquit. et mandātū implebit res
ficiens frēs. **E**rat quidā senū in egipto
habitans in deserto loco. **E**rat etiā alter lō
ge ab eo **N**amiche? et hic erat p̄sbiter ex
his quos ip̄i vocant p̄sbiteros. q̄ cū vellet
p̄gere ad eiusdem erroris hoīem p̄bēdit
eū nox in loco illo quo erat vir ille sanct? et
orthodoxus. et anxiebat volēs pullare vt
maneret apud eū. sciebat em̄ qz cognoscerz
q̄ esset maniche? et reuocabat a cogitatōe
sua ne forte nō acquiesceret suscipe eum.
Cōpulsus aut necessitate pulsauit. et ap̄
ens ei senex et cognoscens eū suscepit cū hi
laritate. et coegit eū ozare. et reficiēs eū col
locauit vbi dor mīret. **N**amiche? aut cogi
tans in se nocte mirabat̄ dicens. q̄no nul
lā suspitionē habuit de me. **C**lere iste su?
dei est. **E**t furgēs mane cecidit ad pedes e
ius dicēs. **A**b hodie orthodoxus sum. et nō
recedā a te. **E**t deinceps p̄māsit cū eo.
Monach? quidā t̄be? accepit gra
tiam misterij a deo vt singulū indigētibz mi
nistraret qd̄ necessariū esset. **C**ōtigit aut ali
quando in quodā vico vt faceret agapē. et
ecce mulier qdā veit ad eū vt accipet. et hec
erat vestita vetustissimis rebz. **Q**uā cū vi
disset ita vetustis rebz indutā impleuit
manuz vt daret ei multū. **C**lausā ē aut ma
nus eius et leuaui paz. **A**lia vero venit ad
eum vestita bñ et vidēs vestes ei? misit ma
nū vt daret ei parū. **E**t apta est man? eius
leuaui multū. **E**t requisit d̄ vtrūq̄ mu
lieribus illis. et cognouit qz illa q̄ bonis ve
stibz utebat̄ d̄ honestis mulieribz ad paup
tatē venerat. et qz p̄ opinione nataliū suorū
bois fuerit rebz induta. illa nō alia accipi
endi cā vestierat se vetustis. **M**onach? q̄
dam erat qui habuit frēm secularē paup
culū. et quidqd̄ laborabat p̄stabat ei. **I**z quā
tum ille p̄stabat tantum ille pauperior fie
bat. **P**ergens autem monachus ille in
dicauit hec seni cui dā **S**enex at̄ dixit ei. si
me vis audire vltra nihil p̄be ei sed dic illi
ff qñ habui dedi tibi. tu ergo mō labora et

et eo quod laboraueris prebe mihi et quiddam tibi attulerit accipe ab eo. et ubi scis pegrinū aut senē paupem da illud. et roga eos ut orarent pro eo. Ille autē sic hec audiēs fecit ita. et veniēt ad se fr̄i illi seculari locut⁹ ē quē ad modū dixerat senex et discessit tristis. Et cece prima die tollēs d̄ orto minuta olera attulit ei. Accipiens autē fr̄ ei⁹ dedit senib⁹. et rogauit eos ut orarent pro eo. Quicū accepisset b̄ndictionē reuert⁹ est in domū suā. Postea d̄o itē attulit olera et tres panes et accipiens frater ei⁹ fecit sicut prius et cōsecuta b̄ndictōe itē discessit. Tertio veniens attulit multas expensas et vinū et pisces. Quō cū vidisset fr̄ eius mirat⁹ ē et vocauit paupes et refecit eos. Dixit autē illi seculari fr̄i suo. Ne opus hēs aliq̄tos panes. Et ille dixit. Nō dñe. qm̄ qñ accipiebā aliqd a te velut ignis intrauit in domū meā et consumebat illud. nūc autē qñ a te nihil accipio superabūdo. et d̄ b̄ndixit mihi. Pergēs autē frater indicauit hęc oīa que facta fuerāt vni seni. et dixit ei senex. Melcis qz res mōachorum ignis ē et vbi cōqz ingredit⁹ consumit. B̄ autē vtile ē fr̄i tuo ut de labore suo misereat⁹. et ordē a sanctis viris accipiat. et ita b̄ndictionē consequēs multiplicabit labor eius.

R Dicebat quidā senū. quia quidā faciebat multa bona frequēter. et diabol⁹ imittebat ei scrupulositatē in aim de p̄uis rebus ut aliorū oīm q̄ faciebat mercedē amitteret. Sedete enim me aliqñ in oxirincō iuxta qñdam p̄biter⁹ q̄ faciebat multas elemolinas venit mulier quidā vidua postulās ab eo modicum tritici et dixit ei. Uade et affer modicum et mēiura tibi. Illa autē mensurās modicum ipm̄ ad mai⁹ dixit ei. Maius ē. Et fecit verēcundia vidue illi. Cū d̄o discessisset vidua illa dixit ego ad p̄biter⁹. Mutuas si vidue isti hoc triticū aut qd. et ille dixit. nō sed donauit ei. Ego autē dixi. Ergo si totum grat⁹ dedisti quō in modico sic scrupulosus esse voluisti. et verēcundia fecisti mulieri. Senex quidā cū alio vno fr̄e habebat communē vitā. Erat autē ille senex misericors. Contigit autē ut fieret fames. et cepit quidā venire ad hospitium eius ut acciperent agapē. Senex d̄o oīb⁹ venientib⁹

ministrabat panē. Videns autē frater quod fiebat dicit seni. Da michi partem meā de panibus et quod vis de parte tua fac. Senex autē diuisit panes et faciebat more solito elemosinā de parte sua. Multi autē concurrerant ad senē audiētes quod oībus daret. Vidēs autē deus p̄positū volūtatis eius benedixit panes. Frater autē ille qui acceperat partē suā nulli dabat p̄sumpsit panes suos. et dixit seni. Quā modicū ē quod adhuc habeo de panibus meis abba. suscipe me ad communē vitā. Et dixit ei senex. quō vis facio. Et ceperunt itē simul esse et cōter viuere. Facta autē iterū abundantia victualium veniebant iterum indigentes ut acciperent agapē. Contigit autē vna die ut intraret frater ille et videret quō deficerent panes. Venit autē et pauper postulans agapē. Senex autē dixit fratri illi. Da ei panē. et dixit. Jā nō habeo panem et dixit senex. Intra et quere. Ingress⁹ autē frater attendit et vidit repositiones in quibus panes haberi solent repletas panibus. Quō cū vidisset timuit. et tollēs dedit pauperi. atqz ita agnoscens fidē et virtutē senis glorificauit deum.

Explicit de hospitalitate et misericordia

Incipit liber de obedientia.

R Ecce memorie abbas arsenius dixit aliqui abbati alexandro. quā pertenderis palmulas tuas. tūc veni ut gustem. Si autē aliqui pegrini supuenerint comedite cum eis. Abbas galaxader leui⁹ et modesti⁹ opabat. Et cū facta fuisset hora māducādi superat ei ad huc d̄ palmul⁹ suis. Volēs autē custodire p̄monē senis sustinuit donec explicaret palmulas. Ab. autē arseni⁹ cū videret quod tardaret gustauit existimans quod forte pegrini ei supuenerint et cū eis gustauerit. Abbas autē alexander postea quā explicuit vespere prexit ad abbatē arseniū. et dixit ei abbas arseni⁹ peregrinos aliquos habuisti. Et dixit. Nō et ille dixit. Quare ergo non venisti. et respondit. Quia dixisti mihi quā defecerint

Folium

palme tūc veni. ego autē habui s̄monē tuū
in aīo et nō veni. quia vsq; ad hāc horā non
est plūm matū opus. et admiratus est senex
scrupulositatē obedientie eius ⁊ dixit ei. **Ci**
tus diluere ab ope tuo vt ⁊ misterium
plallendi facias ⁊ aquā tibi adnebere ꝑcur
ras. alioquin citius picitabitur corpus tu
uz. **V**enit abbas abrahā ad abbate **Arem**
et dñ sederēt simul supuenit quidā frater.
et dixit abbati **Arem**. dic michi qd faciā vt
saluari possim. et dixit ei senex. **U**ade ⁊ tot
to anno isto vesp̄e māduca panē ⁊ salē ve
ni et iterꝫ loquar tibi. **Q**ui ꝑgens fecit ita.
Cōpleto autē anno venit iterū frater ille ad
abbate **Arem**. **C**ontigit autē vt rursꝫ apud
eum inueniret abbas abrahā. ⁊ dixit iterꝫ
senex illi fratri. **U**ade et ieiuna isto anno ⁊
post biduū māduca. **C**ū vero discessisset di
xit abbas abrahā ad abbate **arem**. **Q**uate
omnibꝫ fratribꝫ leue iugū imponis istū dō
frēm graui sarcina onerasti. ⁊ dixit ei senex
Alij frēs qño veniūt querere ita ⁊ discedūt
hic dō qꝫ ꝑpter deū venit audire dñū opa
rius autē magnus ē. et quidquid ei dixerō
cum omni sollicitudine facit. ꝑpterea et ego
loquor ei verbū dei. **N**arrauerūt de ab
bate **Johanne** breuis stature. qꝫ ꝑrexit ali
qñ ad quendam senē t̄x̄ b̄ū genere cōmorā
te in scitibi qui sedebat in heremo. **T**ollēs
autē aliqñ abbas ei? lignū siccū plātauit. et
dixit ei **P**er singulos dies mitte ei ad ꝑ
dem eius lagenā aque donec fructū faciat.
erat cñ longe ab eis aqua vt a sero ꝑgerꝫ et
mane rediret. **P**ost tres autē annos vixit
lignū illud et fecit fructū. **S**umēs autē ex
fructu eius senex attulit ad ecciam et dixit
fratribꝫ. **A**ccipite et manducate de obe
dientie fructu. **D**icebant de iobāne qui
fuit abbatis **P**auli discipulꝫ. qꝫ magne o
bediētie fuerit. erat autē in quodā loco nemo
roso. et hītauit in eo leena pessima. **V**idēs
autē circa ipm locū senex stercoza leene ipi?
dixit **Johanni**. **U**ade et affer stercoza illa
et ille dixit ei. **E**t qd facio abba ꝑpter leenā
illā. **S**enex autē subridens dixit ei. **S**i ve
nerit ꝑtra te liga eā et affer huc. **P**erterit
ergo s̄ illuc vesp̄e. ⁊ ecce venit leena super
ipm. **I**lle autē s̄m dñū senis ipetū fecit sup

eā vt teneret eā **F**ugit autē leena ⁊ sequebat
eā ille dicēs. expecta qꝫ abbas me? dixit vt
ligēte. ⁊ tenēs eā alligauit **S**enex autē expe
ctādo eū diutiꝫ sedebat ⁊ tribulatōe afflige
batur magna. et ecce tarde venit. ⁊ hēbat lee
nā illā ligatā. **Q**uod cū vidisset senex admi
ratus ē. **V**olens autē hūiliare illū cecidit eū
et dixit. **S**ulte. canē fatuū adduxisti mihi
Soluit autē eā statim senex ⁊ dimisit redi
re ad locum suū. **D**icebāt de abbate sil
uano. quia habuerit in scitibi discipulū no
mine marcū. et hic fuerit magne obediētie.
quiꝫ etiā scriptor antiquariꝫ erat. **D**ilige
bat autē eū senex ꝑpter obediētiaꝫ suā. **H**a
bebat etiā alios vndecim discipulos qui cō
tristabantur qꝫ diligeret eū plus eis. **Q**d
cū audissent vicini senes qꝫ plus eū ceteris
discipulꝫ suis diligeret moleste tulerūt **U**na
autē dieꝫ venerūt ad eū qꝫ assumēs secum
abbas **Siluanus** egressꝫ ē de cella sua ⁊ ce
pit singulorū suorū cellas pulsare dicēs. **H**e
veni. quia opus te habeo. **E**t vnus ex eis f̄
est mor secutus eū. **V**enit autē ad cellā mar
ci ⁊ pulsauit dicens. **M**arce. **I**lle autē cū au
disset vocē eius statim exiit foras ⁊ misit
eum ad quoddā misterium. **A**bbas ergo sil
uanus dixit senibꝫ. **U**bi sunt ceteri fratres
Et ingressꝫ ē in cellam **M**arci. et inuenit
quaternionē quem eadem hora inchoauerat
in quo litterā o faciebat. ⁊ audita voce
senis nō fixit nec girauit calamū vltra. vt i
pleret ⁊ ꝑcluderet l̄fam quam in manu ha
bebat. et dixerunt senes. vere abba queꝫ tu
diligis ⁊ nos diligimꝫ. qñ ⁊ de? diligit eū
Venit aliqñ supradicti **M**arci mater vt
videret eū. ⁊ hēbat secū plurimū obsequiū
Ad quam cum exisset senex dixit ei illa. ab
ba dic filio meo vt exeat ad me vt videam
eum. **I**ngrediens autem senex dixit **M**ar
co. **E**gredere vt videat te mater tua. **I**lle
autē vestitus erat ꝑscisso ⁊ reconsulto pan
no ⁊ caput ⁊ facies eius tincta fumo et fuli
gine coquine erat. **Q**ui ꝑpter abbatis obe
dientiam egressus est quidē. sed clausit o
culos suos. ⁊ ita salutauit matrē suā ⁊ eos qꝫ
venerant cū ea dicens. **S**ani estote **E**t ne
mo ex eis nec mater sua eū cognouit. qꝫ ipse
esset. **Q**ue iterum misit ad senem dicens.

Abba mitte filiū meū vt videā eum. ⁊ dicitur Marco. Nonne tibi dixi. Egredere vt videat te mater tua. ⁊ dixit ei marc⁹ Egredere sum iuxta verbū tuū pater. Verūtamē rogo tene mihi vltra dicas vt exeam. ne in obediens tibi videat esse. Egredens autē senex dixit matri eius. Ipse est qui exiit ad vos ⁊ salutauit vos dicens. Sani estote. ⁊ consolatur est eam senex ⁊ eā discedere fecit.

Uenerūt aliquādo quattuor frēs de scitibi ad abbatē pambo. vestiti pelliceis tunicis. ⁊ indicauit vnusquisq; eorū virtutem alterius. nō p̄sente eo de quo loquebatur. **U**n⁹ nāq; ex eis ieiunauit multū. alter vero nihil possidebat. tertius autē habebat plurimā charitatē. de quarto vero dicebant. qz vigintiduos annos haberet in obediētia p̄manens senioris. Respondit autē eis abbat pambo dicens. Dico vobis qz istius virtus maior est q̄ ceterorū. quia vnusquisq; vestruꝝ virtutē quā possidet voluntate p̄pria retinuit. hic autē voluntatē suā abscidēs aliene se volūtatis seruū fecit. Tales em̄ veri cōfessores sunt si vsq; ad finem ita p̄manerint. **U**enit quidā ad abbatē lysoi thebeum volens fieri monach⁹ ⁊ interrogauit eum senex. Si qd haberet in seculo. ⁊ ille dixit. habeo vnū filium. ⁊ dixit ei senex. **U**nde iacta eū in flumen ⁊ tunc eris bon⁹ monachus. qui cū abisset. p̄icere eū in flumē misit senex vnū de fratrib⁹ qui p̄hiberet eū. **Q**ui cū vellet iactare puerū. dixit ei frater. **Q**uiesce. **Q**uid facis. ⁊ ille respondit. **A**bbas mihi dixit vt p̄iciam eū. ⁊ dixit ei frater. **S**ed iterū abbas dixit. non p̄icias eū. **I**lle autē relinquēs filium suū venit ad senem ⁊ factus est probatissimus monachus. **D**ixit sancta sinclitice. **Q**uia in cōgregatione cuiuslibet p̄uersanti magis obediētiā q̄ cōtinentiā p̄ponimus. qm̄ cōtinentiā arrogantiam habet. obediētia autē humilitatem cōgruā pollicet. **D**ixit itez que supra. **O**portet nos cū discretionē animā gubernare. ⁊ in cōgregatōne manētes nō que nostra sunt querere. necq; seruire p̄prie voluntati. quoniā velut exilio relegati nostra dedimus vni fm̄ fidē patri a rebo secularib⁹ alienati. **U**nde ergo egressi sum⁹ nihil vltē

rius requiramus. **I**llic enī gliam habuim⁹ illic abundantiam ciborū. hic autē est etiā panis ipsi⁹ inopia. **D**ixit abbas **I**pericus. **Q**uia ministeriū monachi est obediētia. quā qui possidet quidq; poposce rit a deo impetrabit. ⁊ cū fiducia crucifixo astabit. **E**tenī dñs sic venit ad crucē. fact⁹ scz obediens vsq; ad mortē. **D**icebāt senes. **Q**uia si habet quis in aliquo fidem. et tradiderit se ei ad subiectiōem nō debet intendere in mādata dei. sed patri suo sp̄iali omnē voluntatē suā cōmittere. qz illi p̄ omnia obediēs nō incurrit peccatū apud deū. **D**icebant senes. quia ista querit deus a christianis. vt obediat quis diuis scripturis. qm̄ inde accipiet loquēdoꝝ ⁊ agēdoꝝ rum formā ⁊ vt p̄sentiat p̄positis ⁊ p̄rib⁹ orthodoxis. **F**rater quidā de scitibi vadēs ad messē applicuit ad quēdā senem magnum. ⁊ dixit ei. **D**ic mihi abba qd faciam pergens ad metendū. **R**espondit ei senex. **E**t si tibi dixero. acquiesces mihi. rēdit ei frater. **E**t si obedio tibi. **D**ixit ei senex. **S**i mihi acquiescis surgens vade ⁊ renūcia messi huic ⁊ veni dicā tibi quid facias. **I**lle autem frater renūciauit messioni. et venit ad senem. **D**ixit autē ei senex. **I**ntra cellā tuā et fac quinquaginta dies p̄tinuos semel comedens in die panē cum sale. ⁊ iterū indico tibi aliā rez. et fecit sic. et rursum venit ad senem. **S**enex autē videns quia vir operarius esset. dixit ei. quō oporteret eum esse in cella sua. et discedens frater in cellā suā p̄stravit se p̄nus in terrā. tres dies et tres noctes plorās in cōspectu dñi. **P**ost hōc cum dicerēt ei cogitatōnes sue exaltat⁹ es magnus factus es. ipse temperās vicia cogitationū suarū. humiliter reuocabat culpas suas in p̄spectu suo dicens. **E**t vbi sunt omnia illa peccata mea que feci. **S**i autem itez in cogitatōe ei⁹ ascendebat. qz multū neglexerit de mādati⁹ dei dicebat ⁊ ipse intra se. **S**ed exibeo p̄nū seruitiū deo meo. ⁊ credo qz faciet mecū misericordiaz. **H**oc igitur modo cū deuicisset sp̄s malarū cogitationū apparuerūt ei maligni sp̄s visibiliter dicētes. **T**urbati sumus a te. **E**t dixit eis. **Q**uare. et dixerunt. **Q**uia si te eral

Jolium

tamus recurrere ad humilitatē. si vero nos
te humiliamus tu te erigis in altū. **D**ice
bant quidā senes. Quia nihil sic querit de
ab his qui primitias habēt puerlatiōis q̄
obediētie laborē. **S**enex quidā soli
tarius habuit quendā ministrū manentē in
possessione. **C**ōrigit autē semel vt tardante
ministro deficerēt necessaria seni. et cū tps
intercessisset et nō veniret minister ille. de
fecerūt etiā que necessaria habebat senex ad
victum. et qd̄ oparetur manibz suis. Qui
cū affligeret nō habēdo qd̄ laboraret. neq̄
vnde viueret. dixit discipulo suo. **V**is ire
ad possessionē illā et vocare nobis ministrū
qui solet afferre que op̄ sunt nobis. **E**t ille
respondit. **Q**d̄ iubes facio. **D**ifferebat au
tem adhuc senex. nō p̄sumens mittere fra
trem. **E**t cū diu sustinerēt et tribularent nō
veniente ministro: dixit iterum senex ad
discipulū suū. **V**is ire vsq̄ ad possessionē
et adducere eū. et ille rēdit. **Q**d̄ vis facio.
Timebat etiā discipulus ille descēdere ad
possessionē: ne scandalizaret aliunde. sed ne
inobediens esset patri suo acquieuit abire.
Dixit autē ei senex. **C**redo in deū patrē me
orum. quia p̄teget te ab omni temptatiōe.
Et facta orōne direxit eū. **V**eniēs autē fra
ter in possessionē requisivit vbi maneret mi
nister ille. et inuenit hospitium eius. **C**ōtigit
autē eū cum suis omnibz ad memoriā pa
rentū suorū extra possessionē inueniri exce
pta vna filia eius. **Q**uo pulsante ianua fil
ia audiuit. et venit ad ostium et aperuit ei.
Et cū interrogaret eā de patre suo. illa hor
tata est eū vt intraret hospitium. simul etiam
trahēbat eū. **I**lle vero nō acquiescebat itra
re. **S**ed cū diu eū cogeret p̄ualuit eum in
troducere ad se. et cōplexata est euz. et cepit
illicitare ad cōmixtionē corp̄is sui. **I**lle au
tem vidēs se trahi ad luxuriā et cogitāōni
bus confundi ingemiscēs clamabat ad do
minū dicens. **D**ñe p̄pter orōnes patris mei
libera me in hora ista. **H**oc cū dixisset subit
o inuētus est ad flumen p̄gens ad mōaste
rium. et restitutus est illeis ad abbatē suū.

2 **Q**uo fratres carnales venerūt ha
bitare i monasteriū quoddā. ex quibz vn̄
erat p̄clare p̄tinētice. alter obediētie magne.

Cui dicebat pater. **F**ac hoc et faciebat. mā
duca mane et manducabat. **D**e qua re ma
gnam opinionē in monasterio habebat. q̄
ita obediēs existebat. **P**unctus est autē in
uidie mucrone frater ei? ille p̄tinens aduer
sus eū. et dixit in semetipso. ego p̄babo eū si
habeat obediētiā. **E**t accedēs ad patrē mo
nasterij dixit ei. **D**itte mecū fratrem meū vt
eamus alicubi. **E**t dimisit eos abire. **E**t as
sumens eū frater ille abstinēs voluit eū tem
ptare. et cū venissent ad flumen vbi erat ml
titudine cocodrilloz. dixit ei. **D**escēde in flu
men et transi. **E**t ille mox descēdit. **V**enēt
autem cocodrilli et lingebāt corpus eius:
in nullo ledētes eum. **Q**d̄ cū vidisset frater
eius dixit ei. **A**scende de flumine. **E**t cū iter
agerent inuenerūt corpus humanū mortu
um iacēs in via. tūc dixit abstinens frater
ad fratrem suū. **S**i habuissē? aliquid vetu
stum iactarem? sup̄ corpus illud. **E**t respō
dens frater ille obediēs dixit. **M**agis oze
mus. et forsitan resurget. et stantibz ad orō
nem atq̄ orātibz surrexit mortu? ille. **Q**uo
facto gloriatus est ille abstinēs frater et di
xit. **P**ro cōtinentia mea surrexit mortuus
hic. **O**mnia autē hec reuelauit deus abbati
monasterij eorū. et qualiter tēptauerit fra
trem suū de cocodrillis. et quōd suscitatus
fuit mortu?. **E**t cum venissent i monasteriū
dixit abbas abstinēti illi. **Q**uare ita fecisti
fratri tuo. **E**cce tamē p̄pter obediētiā ei?
surrexit mortu? ille. **3** **A**lter quidam
secularis vite habēs tres filios renūciavit
seculo. et venit ad monasteriū relinquens fi
lios suos in ciuitate. **E**t cū fecisset tres ānos
in monasterio. ceperunt ei cogitationes sue
filios ad memoriā frequēter adducere et cō
tristabat̄. p̄ eis valde. **Q**uēq̄ effi dixerat ab
bati filios se habere. **V**idēs autē abbas euz
tristē dixit ei. **Q**uid habes qd̄ tristis es. et
narravit ei quia tres filios haberet in ciui
tate. et qd̄ vellet eos ad monasteriū eius ad
ducere. **P**recepit autē abbas vt adduceret
eos. **Q**ui cū p̄rexisset ad ciuitatē inuenit du
os ex eis iā fuisse defunctos. vnū nō solū
modo remāsisse. **Q**uem assumēs venit ad
monasteriū et requirēs abbatē nō eū inue
nit illic. **I**nterrogauit autē fratres vbi esset

abbas. et illi dixerunt. **U**scq; ad pristinum pre-
xit. Ille vero tollens filium suum quem adduxer-
at abiit in pistrinum. Et videns eum abbas ve-
nientem salutavit. et tenens infantem quem ad-
duxerat amplexatus est eum et osculabatur. Et
dixit patri eius. Amas eum. et ille dixit. Eti-
am. et rursus dixit ei. Omnino diligis eum?
et respondit. Etiam. **H**ec audiens abbas dixit ei.
Tolle ergo si amas eum et mitte eum in furnum
sic modo dum ardet furnus. Et tenens pater
filium suum iactavit eum in furnum ardentem. Ita
timet factus est furnus velut ros. Ex qua re
acquisiuit gloriam in tempore illo. quemadmodum
abraam patriarcha. Dixit quidam abbas se-
nex. Quia frater quem ad obedientiam patris
spiritualis animam dedit maiorem mercedem habet
quam ille qui in heremo solus recesserit. Dice-
bat autem. Quia narraverit aliquis patrum vi-
disse se quattuor ordines in celo. quorum pri-
mus erat ordo bonorum infirmorum et gratias age-
ntium deo. secundus ordo hospitalitatem lec-
tantium et instanter ministrantium in his. tertius
ordo in solitudine perseverantium et non videnti-
um bonorum. quartus ordo eorum qui ad obedi-
entiam spiritualibus patribus se subiiciunt propter dominum
deum. **U**tebatur autem ordo obedientium torque au-
rea et corona. et maiorem quam alij gloriam habe-
bat. Ego autem dixi ei qui mihi ostendebat om-
nia hec. Quod iste ordo qui pius est maiorem
quam alij gloriam habet. Et respondens dixit mihi.
Quod hospitalitatem sectantur secundum propriam volun-
tatem id ipsum faciunt. similiter et qui in heremo
se obligant. arbitrio suo de seculo recesserunt.
hic autem ordo qui se ad obedientiam dedit.
omnes voluntates suas abiciens pendet ad
deum et ad iussione[m] spiritualis patris. propterea et
maiorem gloriam quam alij habet. Quapropter
o fili bona est obedientia quam propter deum fit. In-
tendite ergo filij virtutis huius? aliquid ex parte
vestigium. Obedientia est salus omnium fidelium
et omnium virtutum. Obedientia est regni celo-
rum inuentrix. Obedientia est celos aperiens
et hominem de terra elevans. Obedientia co-
habitatrix est angelorum. Obedientia sancto-
rum omnium cibus est. Ex hac enim multi ab-
lactati sunt. et per hanc ad perfectionem pue-
nerunt.

ExPLICIT LIBER DE OBEDIENTIA

Incipit liber de humilitate

Abbas Anthoni? deficiens in
consideratione profunditatis iudi-
cium dei postulavit dicens. Do-
mine quomodo aliqui parvo tempore vite
sue moriuntur et alij ultra decrepita[m] veniunt
senectute[m]. et quare quidam egeni sunt et alij
facultatibus ditantur. et quomodo iniusti opulenti sunt
iusti vero paupertate preminuntur. Et venit ei vox
dicens. Anthoni ad teipsum intende. hec enim
iudicia dei sunt et te scire ea non potuit. Di-
xit abbas anthoni? abbati pastori. Hoc est
magnum opus bonis ut culpa[m] suam super se unus
quisque ponat coram domino. et expectet temptatio-
nem usque ad ultimum vite sue temporis. **D**ixit
iterum abbas anthoni?. **C**lidi omnes laqueos in-
imici tentos in terra. et ingemiscens dixi.
Quis putas transiet istos. Et audivi vocem
dicentem humilitas. **V**enerunt aliqui senes
ad abbatem anthonium. et erat cum eis etiam ab-
bas Ioseph. **C**olens autem abbas anthoni? pro-
bare eos. movit sermonem de scripturis san-
ctis et cepit interrogare a junioribus quod esset
hoc aut illud verbum. et singuli ei dicebant pro-
ut poterant. Ille autem dixit. **N**ecdum invenistis
Post omnes hoc dixit abbati Ioseph. **T**u
quomodo dicis esse verbum hoc. Ille respondit. nescio
et ait anthoni?. **T**u solus inquit invenisti hu-
militatis ianuam. **A**stiterunt aliqui abbati ar-
senio demones in cella sedenti et tribulabant
eum. **S**upervenerunt autem et fratres qui ei mini-
strare soliti erant. et stantes extra cellam audie-
bant eum clamantem ad dominum et dicentem. **D**omine
non me derelinquas. quia nihil boni feci coram
te. sed presta mihi secundum benignitatem tuam. saltem
modo habere boni vivendi principia. **D**i-
cebant de eo qui supra. **Q**uia sicut dum in pala-
tio esset. nemo melioribus vestimentis eo usus
est. ita et dum in conversatione moraretur. nemo
eo vilioribus utebatur. **C**um interrogaret aliqui
abbas arseni? quendam senem egyptium de cogi-
tationibus suis. alius videns eum dixit. **A**bbas
arseni quomodo tu qui tante eruditionis es in lati-
na lingua et greca. rusticum istum de cogitationibus

suis interrogas. Et ille rēdit. Latinā q̄dez
 ⁊ grecā eruditōem q̄ntū ad seculū apprehē
 di. sed alphabetū rusticū illi? necdū discere
 potui. **D**icebāt senes. quia dederint
 quidā fratribus aliq̄n in scitibi paucas cari
 cas. ⁊ p̄ hoc q̄ pauca erāt nō trāsmiserūt ex
 eis abbatī arsenio. ne velut iniuriā patere
 tur. Ille autē cū hoc audisset nō est egressus
 iuxta morē ad opus dei cū fratribus celebrā
 dum dicēs. Excommunicastis me vt nō mi
 bi daretis eulogiā quā trāsmisit dñs fra
 tribus ex qua ego nō fui dignus accipere. **N**ō
 cū audissent omnes edificati sunt in humili
 tate senis. ⁊ vadēs p̄sbyter portauit ei de
 caricis istis. ⁊ adduxit eū ī congregatōe gaudē
 tem. Dicebāt autē de eo. q̄ nemo potuerit
 cōprehēdere modū querelatōis ei?. Sedē
 te autē eodē abbate arsenio aliq̄n in inferior
 ribus p̄tib? egypti. cū illic importunitates
 pateret. visum est ei detelinq̄re cellā illam.
 Et nihil ex ea tollens dixit discipulis suis
 Alexandro ⁊ Soylō. Tu alexander ascen
 de nauē. ⁊ tu soyle veni mecū vsq̄ ad flumē
 ⁊ quere mihi nauiculā in alexandriā eūtez
 ⁊ ita nauigabis ⁊ tu ad fratrem tuū. Soylus
 autē turbat? est in verbo suo ⁊ tacuit atq̄ ita
 diuisi sunt ab inuicē. Descēdit autē senex cū
 ca ptes alexandrie et egrotauit egritudine
 magna. Discipuli autē ei? dicebāt ad inui
 cem. Putas ne aliq̄s nostrū p̄tristauit euz
 ⁊ p̄pterea diuisus est a nobis. Et nō inue
 niebāt in se ingratitudinis causam. neq̄ q̄
 inobediētes ei aliq̄n fuissent. cū vero sanus
 fact? fuisset senex dixit ad semetip̄m Gladā
 ad patres meos. ⁊ ita nauigās venit ī locū
 qui dicit? petra vbi erāt supra dicti ministri
 ei?. Cū vero esset iuxta flumen. puella q̄da
 ethiopiſsa veniēs tetigit melotē ei?. Senex
 autē increpauit eā. Illa dō dixit. Si mona
 chus es vade in montē. Cōpunct? autē in
 hoc verbo senex dicebat ad semetip̄m. Ar
 sem si monach? es vade in montē. Et iter
 hęc occurrerūt ei alexander ⁊ soylus disci
 puli ei?. Et cū cecidissent ad pedes ei? pie
 cit se etiā ⁊ ip̄e in terrā ⁊ flebāt simul. Di
 xit autē senex. Nō audistis q̄ egrotam. ⁊ di
 xerunt ei. Et iā audiuim?. Et ille dixit. ⁊ q̄
 re nō venistis videre me. ⁊ dixit alexander

Quia diuisio tua a nobis nō fuit tolerabilis.
 qm̄ multi ex ea p̄tristati sunt dicētes. Nisi
 inobediētes fuisset? seni nequaq̄ se sepa
 set a nobis. et dixit eis senex. Et ego cogno
 ui q̄ hoc diceret. sed tñ iter? dicturi sunt ho
 mines. q̄ nō inueniēs colūba requiē pedis
 bus suis reuerſa est ad noe in archā. In B
 ergo verbo curati sunt ai discipulorum eius.
 ⁊ p̄manserūt cū eo vsq̄ ad vltimū vite sue
 tps. Qui morte appropinquāte turbati sūt
 ⁊ dixit eis. Nondū venit hora. cū autē ve
 nerit indicabo vobis. Judicari autē habeo
 vobiscū añ tribunal christi. si permiseritis
 quēq̄ de corpe meo aliq̄d facere. Et illi di
 xerunt. Quid ergo faciem?. quia nescimus
 mortuum vestire v̄ sepelire. Et dixit senex
 Nescitis mittere funē in pedē meū ⁊ trabe
 re in montē. Cū autē traditur? esset sp̄m vi
 derunt frēs eum flentē. et dicūt ei. In veri
 tate tu times mortē pater. Et dixit eis In
 veritate em̄ timor q̄ in hac hora mihi est. sp̄
 fuit in me ex quo fact? sum monachus ⁊ tñ
 meo valde. Atq̄ ita in pace obdormiuit.
 Ille autē sermo semp in ore illi? erat. Arse
 ni p̄pter quid existi. Loqui me sp̄ penituit.
 tacere nunq̄. Audiēs autē abbas pastor q̄
 ad hac vita discesserit arseni?. lachrymar?
 est ⁊ dixit. Beatus es abba arseni. q̄ fleuit
 su temetip̄m in seculo isto. Qui em̄ se ī hoc
 mundo nō fleuerit. sempiternē plorabit il
 lic. siue igit? voluntarie bic siue illic tormen
 tis cogētib? impossibile est nō flere. **D**
 Narrauit abbas daniel de abbate Arse
 nio. quia nūq̄ voluit loqui de questione ali
 qua scripturaz. cū posset magnifice loqui si
 vellet. sed ne q̄ eplam cito scripsit ad aliquē
 Qñ autē ad puentū post aliquantū tps ve
 niebat. post columnā sedebat ne q̄s videret
 faciē eius ⁊ ne ip̄e attēderet aliū. Erat autē
 visio ei? angelica sicut Jacob. canis ornat?
 erimib? elegās corpe. sicc? tñ. Habebat autē
 barbā plixā oīno. ttingentē vsq̄ ad vētrē
 eius. pili oculor? ei? p̄ nimio fletu ceciderāt
 long? autē erat. sed senio longinquo curuat?
 Mortu? ē autē annoz nonaginta q̄neq̄. Sic
 fecit in palatio diue memor e theodoli ma
 ioris q̄ fuit pater archadij ⁊ bonozij. ānos
 quadraginta ⁊ decem annos in loco q̄ dicit?

thoben supra babiloniā p̄tra ciuitatē mē/
 phis. ⁊ tres annos in canopo alexandrie. ⁊
 alios duos annos reuertēs itēꝝ i thoben
 fecit. ⁊ ita dormiuit p̄sumans in pace ⁊ in ri
 more dei cursum suū. vir bonus ⁊ plen⁹ spi
 ritus sancto ⁊ fide. **N**arrauit abbas iohā/
 nes. q̄ abbas anub ⁊ abbas pastor et resi/
 dui fratres eoz ex vno vtero nati mōachi
 fuerūt in scitbi. et q̄n venit illic gens mazi/
 coz. ⁊ desolauerūt locū ip̄m p̄mo discesse
 runt illinc. ⁊ venerūt in locū qui dicit̄ the/
 remythim. donec deliberat̄ vbi habitare
 deberēt. ⁊ manserūt illic in templo quodaz
 antiq̄ paucos dies. Dixit aut̄ abbas anub
 abbati pastor. **O**stende charitatem tu et
 fratres tui ⁊ singuli seorsum habitem⁹. et
 nō veniamus ad nos inuicem hebdomada
 hac. ⁊ r̄sudit abbas pastor. **F**aciam⁹ quali/
 ter vis. ⁊ fecerūt sic. **E**rat aut̄ ibi in templo
 statua lapidea. et surgebat quotidie abbas
 anub ⁊ faciē statue illi⁹ lapidabat. ⁊ spere
 aut̄ dicebat. ignosce mihi. ⁊ tota hebdoma/
 da ita fecit. **D**ie aut̄ sabbati occurrerūt si/
 bi inuicē. ⁊ dixit abbas pastor abbati anub
Vidi te abba hebdomada ista lapidatē
 faciē statue hui⁹. ⁊ itēꝝ p̄niam agentē ap̄
 eam. fidelis aut̄ homo hec non facit. **E**t re
 spondit senex. **H**āc rem ego p̄pter vos feci
Quā me vidistis lapidantē faciē statue illi
 us an locuta est aliquid an furuit. et dixit
 abbas pastor. **N**on. **I**terū q̄n apud eam pe
 nitentiā egi an turbata est aut dixit. ignosco
Et r̄sudit abbas pastor. **N**on. **E**t ille dixit.
Ergo ⁊ nos qui sumus septē fratres si vul
 tis vt maneam⁹ simul. efficiamur vclut sta
 tua hec. que p̄tumelijs affecta nō p̄turba^r.
 si aut̄ nō vultis ita fieri. ecce quattuor igres
 sus sunt templi hui⁹. vnusquisq̄ qua vult:
 exeat. ⁊ quo vult vadat. **I**lle aut̄ hec audiē
 tes p̄strauerūt se in terrā. ⁊ dixerūt anub.
Quō inbes pater ita fiat. obediemus tibi i
 omnib⁹ que dixeris nobis. **P**ostea aut̄
 retulit abbas pastor dicēs. **Q**uia māduca
 mus simul omni tpe vite nostre operātes
 ⁊ faciētes omnia s̄m verbū senis quecūq̄
 dixerit nobis. **C**ōstituit aut̄ vnuz ex nobis
 dispensatozē q̄ q̄d cūq̄ nobis apposuisset.
 māducabamus. ⁊ impossibile erat vt dice^r

ret aliquis ex nobis. affer alind aliqd aut di
 ceret. nolo illud māducare. ⁊ sic trāsiimus
 omne tps vite nostre cum quiete et pace.

Dicebāt de abbate ammone. **Q**uia
 venerunt quidā ad eū petentes vt iudicaz
 inter eos. **S**enex aut̄ dissimulabat. **E**t ec
 ce quedā mulier ad aliā mulierem iuxta se
 stantē dicebat. **S**enex iste fatu⁹ est. **A**udi
 uit aut̄ eam senex ⁊ vocans illā ad se dixit et
 quantos labores putas sustinui in solitudi
 nibus diuersis vt acquirerē fatuitatē istā.
 ⁊ p̄pter te hodie p̄diturus sum. **N**arra
 uerunt de ep̄o ciuitatis que vocat oxirine⁹
 noie abbas affus. **Q**uia cū esset monachus
 nimis dure tractauerit vitā suā. ⁊ cū fact⁹
 esset ep̄us voluit ipsa duricia vti in ciuita/
 te quā in heremo habuerat ⁊ nō p̄ualuit.
Idcirco p̄stravit se in conspectu dñi dicēs
Putas ne dñe p̄pter ep̄atuz discessit a me
 gratia tua. **E**t reuelatū est ei quia nō. sed q̄
 tunc solitudo erat. ⁊ cū non esset homo. de⁹
 tuus susceptoz erat. nūc aut̄ hic in seculo es
 vbi hoies auxiliant̄ tibi. **D**ixit abbas da
 niel. **Q**uia erat in babilonia filia cuiusdaz
 primarij demoniū habēs. **P**ater autē eius
 diligebat monachū quendā. **D**ixit autez ei
 monachus ipse. **N**emo potest curare filiaz
 tuā nisi quos scio solitarios. ⁊ si perrexeris
 ad eos. nō acquiescēt hoc facere p̄pter hu/
 militatem. **S**ed hoc faciam⁹ vt q̄n veniūt
 afferētes vnalta que opantur. dicatis vos
 emere velle q̄d vendunt. ⁊ dñi venerint ad
 domū precū accepturi. dicemus eis vt fa/
 ciant ordē. ⁊ credo quia saluabit filia tua
Ereutes ergo in plateā inuenerūt vnum
 discipulū senis sedentē vt venderet sportel
 las. et tulerunt eū secū in domū vt quasi p̄
 cium sportarū acciperet. **E**t cū intrasset mo/
 nachus ille in domū venit puella illa que a
 demonio verabatur ⁊ dedit alapā mōacho
 illi. **I**lle aut̄ cōuertit ei ⁊ alterā maxillam
 s̄m diuinū preceptū. **D**emon aut̄ coactus
 clamare cepit. **V**iolentia mandatorū iē/
 su christi expellit me hinc. ⁊ statim munda
 ta est puella illa. **C**ū autē venissent ad senel
 indicauerunt eis q̄d fuerat factū. et glori
 cant deum ⁊ dixerūt. **C**ōsuetudo est diabo
 lice supbie. humilitate mandatorū iesu xp̄i

Jolium

corruere. **D**ixit abbas euagrius. **P**ri-
ncipium salutis est. si te ipsum redat quis.
Dixit abbas Serapion. Quia multos
labores corporales feci plus quam filius meus za-
charias. et non perueni ad mensuras humili-
tatis et taciturnitatis eius. **A**bbas
moyses dixit fratri zacharie. Dic mihi quod
faciam. Ille autem hoc audiens iactauit se. p-
nus in terram ad pedes eius dicens Tu me
interrogas pater. dixit ei sener. Crede mihi
fili zacharia. quia vidi spiritum sanctum de-
scendentem in te et propterea compellor interro-
gare te. Tunc tollens zacharias cucullam
suam de capite suo misit illam sub pedibus suis
et conculcans eam dixit. Nisi ita conculcat
fuerit homo. non potest monachus esse. **D**i-
xit abbas pastor. Quia interrogauerat ab-
bas moyses fratrem zachariam tempore quo morie-
batur dicens. Quid vides. Et ille dixit. Ni-
hil melius quam tacere pater. et dixit ei. Fili
vultu est. quia tacere bonum est. Hora autem mor-
tis eius sedens abbas Isidorus respexit in
celum et dixit. Letare letare fili mi zacharia
quia aperte sunt tibi ianue regni celorum.
Sancte memorie theophilus episcopus alex-
andrinus. venit aliquando ad montem nytrie
et venit ad eum abbas montis illius. et dixit
ad eum episcopus. Quid amplius inuenisti in
via ista pater. Et respondit ei sener. Culpa
re et reprehendere me ipsum sine cessante. Et
dixit ei episcopus. Non est alia via sequenda nisi
hec. Quando abbas theodoros cum fra-
tribus manducabat accipiebant calices cum
reuerentia et taciturnitate. nec dicebant si-
cut mos est ignosce. Dixit autem abbas The-
odoros. Perdiderunt monachi ingenuita-
tem suam et non dicunt ignosce. Dicebant
de eodem abbate theodoro. Quia cum factus
esset dyaconus in scitibi non acquiescebat mi-
nistrare. et huc atque illuc fugiebat. et iterum
senes adducebant eum dicentes. Non deser-
linquas ministerium tuum. Dixit autem abbas
Theodoros. Dimittite me et deprecor de-
um. et si ostenderit mihi quia deo stare in
loco ministerij huius faciam. Et dum depre-
catur deus dicebat. Si voluntas tua est
domine ut strem in hoc ministerio demon-
stra mihi. Et ostensa est ei columna ignis

de terra usque ad celum et vox sonuit dicens
Si potes fieri sicut columna hec. vade mi-
nistra. Ille autem audiens statuit apud se nul-
latenus acquiescere ministrare. Qui cum ve-
nissent ad ecclesiam patriam apud eum egerunt
fratres dicentes. Si nos vis ministrare vel
solum calicem tene. Et non acquiescit dicens.
Si me non dimittitis discedam de loco isto
et ita discesserunt ab eo. Dicebat abbas
Iohannes breuis. Quia ianua dei est humi-
litas et patres nostri per multas contumelias
gaudentes intraverunt civitatem dei. **D**i-
xit iterum qui supra. Quia humilitas
et timor dei superant universas virtutes. **D**i-
xit abbas Iohannes thebeus. Quia vix moy-
nachus ante omnia humilitatem habere. **B**est
enim primum saluatoris mandatum dicens. **D**i-
scite a me quia mitis sum et humilis corde.
et alibi. Beati pauperes spiritus quoniam ipsorum
est regnum celorum. **C**ollecti sunt aliquando
fratres qui habitabant in scitibi. et ceperunt in-
tra se querere de melchisedech sacerdote.
Obliti sunt autem vocare abbatem Coprem.
Postea autem vocantes eum interrogabant eum
de eadem questione. Ille autem respondens ter-
tios suos dixit. **V**x tibi copres. quia que tibi
mandavit deus ut faceres dereliquisti. et quod
a te non requirit. illa scrutari presumis. hec
audiens fratres fugerunt singuli in cellas
suas. **N**arrauit aliquando de seipso abbas ma-
charius dicens. Quando eram iuuenis et se-
debam in cella mea tenuerunt me et fecerunt
me clericum inuitum. Et cum nollem acquiesce-
re ad ministrandum fugi ad alium locum. Et ve-
nit ad me quidam secularis quidam homo sed
vita religiosus. et tollebat a me opus quod fa-
ciebam manibus meis et ministrabat mihi que
necessaria erant. Contigit autem temptate di-
abolo ut virgo quedam in vico suo viciata la-
psum incurreret. et cum in vico habere ce-
pisset. interrogabat quis esset de quo in vico
habetet. Illa autem dixit quod hic solitarii est
qui mecum dormiunt. Creuites autem de vico il-
lo comprehenderunt me et adduxerunt ad vicum
et appenderunt in collo meo cacabatas ollas
et alias vasorum et miserunt me circumire per vi-
cum illum et per viam ducebant dicentes. **D**ic mo-
nachus corrupti filii nostram. tollite tollite

eum. Et ceciderunt me pene ad mortē. **S**u-
perueniens autē quidā senū dixit. q̄dīu mo-
nachū istū ceditis pegrinū. Ille autē q̄ mibi
solebat ministrare necessaria sequebat̄ re-
tro cum verecūdia. **E**tenī et ipsum cōtume-
lijs multis affecerūt dicētes. **E**cce solitari-
us monachus cui tu testificabaris q̄d fecit
Et dixerūt pentes puella illi. quia non di-
mitteremus eū donec fidei uisore p̄beat q̄ pa-
scat eam. **E**t dixi illi q̄ mibi ministrare sole-
bat. et fidem dedit. et reuersus sum in cellaz
meā et dedi ei quantas habui sportellas di-
cens. **E**lende eas et da illi mulieri mee mā-
ducare. **D**icebā autē in animo meo. **M**achari
ecce inuenisti tibi mulierē opus habes
modo ampli⁹ laborare ut pascas eā. **E**t ope-
rabar nō solū ī die sed etiā in nocte. et trās-
mittebā ei. **C**ū autē uenisset tps infelici illi
ut pareret. artabat̄ p̄ plurimos dies et nō
pariebat. **D**icunt ergo ei. quid est hoc. **A**t
illa dixit. **E**go scio quare ista patiar. et iter-
rogata a parentib⁹ suis quare: r̄ndit. **Q**uia
monacho illi crimen illud imposui. et fallēs
implicauī eū cum iste nō habeat culpā. sed
iuuenis ille talis hoc fecerit. **A**udiēs autē
hoc d̄ba minister me⁹ gaudēs uenit ad me
et dixit. **Q**uia nō potuit parere puella illa
donec cōfiteret̄. quia tu nullū crimen in ea
habuisses. sed qz mentita sit aduersum te.
Et ecce oēs h̄tatores uici illi⁹ uolūt ueni-
re huc ad te. glorificaturi deū et p̄niam ap̄d
te acturi. **E**go autē audiens ista a ministro
meo ne affligerent me h̄oies surrexi et fugi
huc in scithi. et hoc est p̄ncipiū cause pro-
pter quā hic habitare cepi. **P**reter-
iens aliqñ abbas macharius a palude ad
cellam suā. et reuertēs portabat palmulas.
et ecce occurrit ei diabolus in uia cum falce
messozia. uoluit autē pcutere eū de falce illa
et non potuit. **E**t dixit ei. **M**ultā uolentiā
patio: a te machari quia nō possum p̄uale-
re aduersum te. ecce em̄ quidq̄d tu facis et
ego facio. **I**eiuinas tu. ego penitus nō come-
do. **V**igilas tu ego oīno nō dormio. **U**nuz
est autē solū in quo me superas. **E**t dixit ei
abbas machari⁹. **Q**uid est illud. **E**t r̄ndit
diabolus. **H**umilitas tua p̄ quā nō p̄ueni-
leo aduersum te. **P**erterit aliqñ abbas

mathois de raythu in ptibus gebalen. **E**rat
autē cū eo frater eius. et uenit ep̄s loci illius
ad memoratū senē et fecit eū p̄sbyteruz. **E**t
dum gustarēt simul: dixit ep̄s. **I**gnosce
mibi abba. quia scio q̄ nolueris banc rem.
sed ut benedictiōem tuā acciperē. p̄sumpsi
hoc facere. **D**ixit ei senex cum humilitate.
et animus me⁹ modicū uolebat hoc. **E**terū
tamen in hoc grauius feroqz cōpelloz sepa-
rari a fratre meo qui mecū est. ne qz em̄ sus-
ficio omnes orōes quas simul faciebamus
implere. **E**t dixit ep̄s. **S**i scis qz dignus
est. ego et ipsuz ordino. et dixit ei abbas ma-
thois. **E**quidē si dignus est nescio. unum
autē scio quia melior me est. **O**rdinauit au-
tem et ip̄m ep̄s. et ita utriqz recesserunt de
hac uita. ut nūqz se ad sacrificandū oblati-
onem altario p̄ximarēt. **D**icebat autē se-
nex. **C**redo in deū quia forsitan nō sustineā
grauē iudiciū p̄pter ordinatiōem quā susce-
pi dum oblationē nō audeā p̄secrare. **H**oc
em̄ officiū illoz est qui sine querela uiuunt.
Dixit abbas Mathois. **Q**uantū se ho-
mo appropinat ad deū tantū se peccatorem
uidet. **I**saías em̄ p̄p̄ta uidens d̄m̄ mi-
serum se et immundū dicebat. **N**am uir la-
b̄ijs pollutus suz. **D**icebāt de abbate mo-
yse. **Q**uia cū factus esset clericus imposue-
runt ei humerale. et dixit ei archiep̄scop⁹.
Ecce factus es candidatus abba. **M**oyse
et ille respōdit. **P**utas de foris d̄ne papa aut
et intus. **U**olens autē ep̄s eū probare. di-
xit clericis. **Q**uando intrat abbas moyses
ad altare expellite eū et sequimini eū ut au-
diatis quid dicat. **C**ū autē cepissent eū mit-
tere foras. dicebant ei. **E**xi foras ethyops.
Ille uero egrediens dicebat. **B**ene tibi se-
cerunt cinerate et cacabate. quia cuz homo
non sis quare te in medio hoīm dare pre-
sumpsisti. **C**ū abbas pastor in p̄gre-
gatione esset audiēs de abbate nestorone de-
siderauit eū uidere et mādauit abbati eius
ut mitteret eū ad ipsum. **Q**ui cū nollet euz
solū dimittere non direxit eum. **P**ost pau-
cos autē dies dispensator monasterij roga-
uit abbatem ut permitteret eū ire ad abba-
tem pastore. et diceret ei cogitatiōes suas.
Abbas autē eius cū euz dimitteret dixit ei

Folium

Tolle et fratrem istum tecū. quia manda-
uit mihi de ipso senex. et non presumens eū
solum dimittere: distuli vsq; modo. **C**um
ergo venisset dispensator ad senem locutus
est ei de cogitationibus suis. et ille sanauit
eum responsione sua. **P**ost hec autem iter
rogabat senex fratrem illuz dicens. **A**bbas
Nesteron quomodo acquisiisti virtutes
hanc. vt quādo immergit tribulatio aliqua
in monasterio non loquaris. neq; te medi-
um facias. **E**t cum diu cogeretur frater a se-
ne dixit ei. **I**gnosce mihi abba. quia quan-
do intraui in initio in congregationē istaz
dixi animo meo. **T**u et alinus vnum esto-
te. **S**i ergo alinus vapulat et non loqui-
tur: iniuriam patitur. et non respondet sic et
tu. quemadmodū in psalmo legitur. **E**t iu-
mentum factus sum apud te. et ego semper
tecum. **D**icebant de abbate **O**lympio
in scitbi. quia seruius esset et descendebat p
singulos annos in alexandriā portans mer-
cedem dominis suis. et occurrebant ei et sa-
lutabant eum. **S**enex autē aquā mittebat
in peluim. et afferebat vt lauaret pedes do-
minis suis. **I**lli autem dicebant ad eum.
Noli pater ne graues nos. **I**lle vero respō-
debat eis. **E**go confiteor quia seruius vestez
sum et gratias ago. quia dimisistis me libe-
rum seruire deo. **S**ed tamen lauo vobis pe-
des. ecce et suscipite mercedes meas **I**lli au-
tem contemnebant et non acquiescebāt **D**i-
cebat ergo eis. **C**redite mihi quia si nō vul-
tis recipere mercedes meas remanebo hic
et seruiō vobis. **I**lli autem reuerentiā eius
habentes dabant in potestatem eius vt fa-
ceret qd vellet. **E**t reuertentem deducebāt
eum cum honore. presentes ei que necessa-
ria erant vt faceret pro eis agapen. et ex eo
factus est nominatus monachus in scitbi
Dicebat abbas **P**astor. **Q**uia semper
homo humilitatem et timorem dei habens
respirare debet incessabiliter. sicut flatum
quem naribus attrahit vel emittit. **R**
Interrogatus est abbas **P**astor a quo-
dam fratre. **Q**uomodo debeo esse in loco ī
quo habito. **E**t respondit ei senex. **H**abeto
prudenciam velut aduena et quocunq; ī lo-
co fueris ne querās verbum tuum corā te

habere potentiam et quiescis. **D**ixit ite-
rum. **Q**uia si proiecerit se quis in conspe-
ctu dei. et non seipsum extulerit et miserit
post tergum suū propriam voluntatem. fer-
ramenta sunt quibus anima operatur. **I**te
dixit. **N**on metiaris teipsum. sed adbe-
re ei qui bene conuersatur. **D**ixit iteruz
Quia frater interrogauit abbatem **A**loni-
um dicens. **Q**uid est contemptus. **E**t dixit
senex. vt sis infra animalia irrationabi-
lia. et scias quia illa non contemnunt **D**i-
xit iterum qui supra. **Q**uia humilitas ter-
ra est in qua dominus sacrificium fieri mā-
dauit. **R**ursus dixit quia si homo ordinez
suum custodiat. non conturbabitur. **I**te-
rum dixit. **Q**uia sedentibus aliquando se-
nibus ad manducandū: stabat abbas **A**lo-
nius et ministrabat et videntes laudauēt.
Ille autē omnino nihil respondit. dixit er-
go ei quidam secrete. **Q**uare non respon-
disti senibus laudantibus te. **E**t dixit ei ab-
bas **A**lonius. quia si responderem eis iue-
niter delectatus laudib; meis **N**arrauit
abbas **I**oseph. **Q**uia sedentibus nobis ali-
quando cum abbate **P**astore nominaue-
runt abbatē **A**gathonem et diximus ei **I**u-
uenis est quare eum appellas abbatem. **E**t
dixit abbas **P**astor. **Q**uia os suum fecit
eum appellari abbatem **D**icebant de ab-
bate **P**astore **Q**uia nunq; voluisset sermo-
nem dimittere supra verbuz alterius senis
sed magis laudauerit semper que ille dixis-
set. **E**uenit aliquādo sancte memorie the-
ophilus episcopus alexandrinus ī scitbim
Congregati autem fratres dixerunt abba-
ti pambo **D**ic vnū sermonem pape vt edifi-
cetur animus eius in hoc loco. **E**t respō-
dit senex. **S**i in taciturnitate mea non edi-
ficatur neq; in sermone meo edificabitur.
Narrauit frater pist; dicēs. **Q**uia
iunimus septem fratres solitarij ad abbatē
Sylōi habitantē in insula climatos. et euz
rogaremus eum vt diceret nobis aliquid
ille respondit. **I**gnosce mihi. quia ideota
homo sum. sed vni aliquando ad abbatem
O et ad abbatem **A**trēm et erat in infir-
mitate abbas **O** et decem et octo annis. et ce-
pi supplicare eis vt dicerent mihi aliquid

verbum. Et dixit abbas Or. quid tibi habeo dicere. quidquid vides fac. deus enim illius est. qui sibi ultra quod potest extorquet. et violentiam facit ad omnia. Hi tamen ambo non erant de vna provincia. hoc est abbas Or. et abbas Atrem. Fuit autem inter eos magna gratia donec exirent ambo de corpore. Abbas autem Atrem summe obedientie erat. abbas vero Or. multe humilitatis. Feci ergo apud eos paucos dies. inuestigans virtutem eorum. et vidi mirabile quod quod fecit abbas Atrem. Attulerat enim eis quidam piscem modicum. et voluit illum facere abbas atrem seniori abbati Or. Posuerat ergo abbas Atrem cultellum et incidebat piscem illum. et vocauit eum abbas Or. dicens. Atrem atrem. Ille vero statim dimisit cultellum in medio pisce inciso et non perincidit eum. et cucurrit ad eum et miratus sum tantam obedientiam eius. quia non dixit expecta donec incidero piscem. Dixi autem ego abbati atrem. Ubi inuenisti obedientiam hanc. et ille mihi respondit. Non est mea. sed istius senis est. Et tulit me dicens. Veni et vide obedientiam eius. Corrit ergo modicum piscem male ita ut pderet eum voluntarie. et apposuit eum seni. et manducauit nihil loquens. Et dixit ei. Bonum est senex. Et ille respondit. Bonum valde. Pro hoc attulit ei illud modicum nimis bene coctum. et dixit. Ecce istud perdidit senex. male istud cori. Et ille respondit. etiam modice tibi male exiuit. Et conuersus ad me abbas atrem: dixit. Vides quia hec obedientia istius senis est. Et exiit ab eis. et quiddam vidi hoc feci secundum virtutem meam. Hec dixit abbas Syloi fratribus. Unus autem ex nobis rogauit eum dicens. Unde charitatem et dic nobis et tu vnum sermonem et dixit. Qui habet quod innumerabile est in scientia: perficit omnem scripturam. Itaque alter ex nobis dixit ei. Quid est peregrinatio pater. et respondit. Tace. et in omni loco quod cumque veneris dic. Non habeo causam. Et hec est peregrinatio. **V**enit quidam frater ad abbatem Syloi in montem abbatis anthonii. et loquentibus eis dicebat abbati Syloi. modo adhuc non peruenisti ad

mensuram abbatis anthonii pater. et respondit ei senex. Ego si haberem vnam cogitationem abbatis Anthonii efficerer totus velut ignis. Verumtamen scio hominem quod cum labore potest ferre cogitationes suas. Iterum autem interrogauit eum frater ille dicens. Putas sic perlequebatur sathanas antiquos. Et dixit ei abbas Syloi. Modo plerumque tempus eius appropinquauit et turbatur. Uenerunt quidam alij ad eum ut audirent ab eo sermonem et nihil eis loquebatur. sed semper dicebat. Ignoscite mihi. Uidentes autem sportellas eius dixerunt discipulo eius Abraam. Quid facitis de sportis istis. Et respondit eis. Huc et illuc eas expendimus. Hoc autem audiens senex dixit. Et Sylois hinc et inde maleducant. Illi autem audientes edificati sunt valde in humilitate senis atque cum gaudio recesserunt. Frater quidam interrogauit abbatem Syloi dicens. Uideo meipsum. quia memoria mea ad deum intenta sit. Et dixit ei senex. Non est magnus hoc ut mens tua cum deo sit. Magnum autem est si te ipsum videas sub omni creatura. hoc autem et labor corporalis corrigit et ducit ad humilitatis viam. Dixit beate memorie sinclitice. Sicut impossibile est nauem fabricare sine acutis. ita impossibile est hominem sine humilitate saluari. Dixit abbas Ipericus. Arbor vite est in excelsis. ascendit ad eam humilitas monachi. Dixit iterum qui supra. Imitare publicanum illum ne cum phariseo damneris. et sequere mansuetudinem Moyli. ut summitates cordis tui refecans: conuertas in fontes aquarum. Dixit abbas Orsilius. Si fragmen crude tegule in fundamento mittatur ubi iuxta sit fluuius. non sustinet vnum diem. cocta autem permanet velut lapis. ita est homo qui carnalem sapientiam habet. et non est temptationum igne excoctus. sicut et Ioseph. Homini enim verbo dei resoluit. quod cum inuitus fecerit multis temptationibus in medio hominum agitare. Bonum est enim ut quis nouerit mensuras suas. et declinet in initio pedis. fortes autem in fide immobiles sunt. Nam de ipso Ioseph si velit aliquis loqui. dicet quia nec

terrenus erat. Quanto temptatus in qua
li prouincia ubi nec vestigium erat diuini
cultus. Sed deus patrum eius erat cuneo. q
eripuit eum ex omni tribulatione. et nunc est
cum patribus suis in regno celorum. Et nos er
go agnoscere mensuras nostras certemus
vix enim possumus nos effugere iudicium dei.

Q Senex quidam erat solitarius va
cans in heremo. et dicebat in semetipso. qz
perfectus esset in virtutibus. **H**ic orauit de
um dicens. **O**stende mihi quid desit pfe
ctioni mee vt faciam. **V**olens autem deus hu
miliare cogitationes eius. dixit ei. **V**ade
ad illum archimandritam et quidquid tibi dixerit
facito. **R**euelauit autem deus archimandri
te illi. antequam ille veniret ad eum dicens. **E**c
ce ille solitarius veniet ad te. dic ergo illi vt
tollat flagellum et vadat et pascat tibi porcos.
Veniens ergo senex pulsauit ostium. et in
gressus est ad archimandritam illum. et cum
le salutassent sederunt. **E**t dixit ei solitarius
ille qui venerat. **D**ic mihi quid faciam vt
sim saluus. **E**t dixit ille. **F**acies quodcumque
dixero tibi. et respondit. **E**tiam. et dixit ei.
Ecce tolle flagellum et vade pasce porcos.
Si autem qui eum nouerant et audierant de
eo cum audirent quia porcos pasceret: dice
bant. **V**idistis illum magni solitarii de
quo audieramus. **E**cce stupuit cor eius. et
a demonio vexatur et pascit porcos. **V**ides
autem deus humilitatem eius. quia ita patie
ter sustinebat opprobria hominum. precepit
eum iterum redire in locum suum. **Q**uedam
senem monachum solitarium: homo qui a de
monio vexabatur et fortiter spumabat per
cussit in maxillam. **S**enex vero conuertit ei
aliam maxillam. **S**tatim demon non ferens
incendium humilitatis illius. mor exiliuit
ab eo. **D**ixit senex quidam. **Q**uando cogi
tatio superbie aut elationis cor tuum intra
uerit scrutare conscientiam tuam. si omnia man
data diuina custodisti. si inimicos tuos di
ligis. si gaudes in aduersarij tui glorificatio
ne. et si contristaris in minoratione eius. et
si cognoscas teipsum esse inutilem seruus et
omnium peccatorum deteriorum esse. **S**ed nec
tunc ita de te sentias quasi omnia corruerit.
sciens quod huiusmodi cogitatio tua vni

uersa resoluet. **D**ixit senex quidam. **N**on
apponas cor tuum aduersus fratrem dicens
Quia tu illo sobrior et continentior et intelli
gentior sis. sed subditus esto gratie dei in spi
ritu paupertatis. et per charitatem non fictam
ne spiritu exaltationis elatus perdas laborem tu
um. **S**ed esto spiritali sale conditus in christo.

Dixit senex. **Q**uia si quis plusquam dignus
est honorari et laudari amplius patitur detrimen
tum. quod aut omnino non fuerit ab hominibus
honoratus. hic in celestibus honorabitur.

Frater aliquis interrogauit senem dicens.
Bonum est assidue penitere. et respondit ei senex.
Vidimus Iesum filium naue. quia cum prius
iaceret in facie apparuit ei deus. **I**nterro
gatus senex quare ita inquietaretur a demoni
bus: respondit. **D**ico quia arma nostra
abieciimus. quod est contumelia et humilitas
patientia et paupertas. **F**rater quidam in
terrogauit senem dicens. **S**i quis frater tulerit
ad me de foris cogitationes suas. dicam ei
vt non eas afferat ad me. et respondit ei senex.
Noli. et dixit frater. quare. **R**espondit ei senex.
quia nec potuimus id custodire et ne forte cum
dicimus primo ne faciat illud. iueniamur
et nos postea idiplum facientes. **E**t dixit frater.
Quid ergo debet fieri. **E**t respondit ei senex.
Si uoluerimus taciturnitatem seruare. suffi
cit primo modus ipse. **I**nterrogatus est
quidam senex quid esset humilitas. et ille re
spondit. **S**i peccati fratris in te ignoueris antequam
quam apud te penitentiam agat. **D**ixit senex. **I**n omni
temptatione non culpes hominem sed temetipsum
tantum dicens. quod pro peccatis meis hec euenerit
mihi. **D**ixit senex. **N**unc propter uinum or
dinem meum ut aliter ambulare. neque super ali
quando in humilitate positus. **D**is enim cogita
tio mea in se erat ut deprecarer deum quous
que spoliaret me ueterem hominem. **F**rater qui
dam interrogauit senem dicens. **Q**uid est
humilitas. **E**t respondit ei senex. **U**t beneficia
his qui tibi male faciunt. et dixit frater.
Ut ueniat homo in hac mensura quod facit
et respondit ei senex. **F**ugiat eligens taciturnita
tem. **F**rater aliquis interrogauit senem di
cens. **Q**uod est opus pegrinationis. et ille
dixit ei. **S**cio fratrem pegrinantem. qui cum
uentus esset in ecclesia et contigisset ibi fieri

agapen. sedit ad mēam vt māducaret cum fratribus. **D**ixerūt autē quidā. **I**stū hic quis tenuit. **E**t dixerūt ei. **S**urge et vade hinc foras. **Q**ui surrexit et abiit. **A**lij vō contri frati de expulsiōe ei⁹ egressi sunt et reuocauerunt eū. **P**ost hec interrogauit eū qdaz dicens. **Q**uid putas est in corde tuo qz expullus es et itez reuocatus. et ille ait. **P**osui in corde meo qz equalis essez cani. **Q**ui qñ infectat foras egredit. qñ autē vocat ingreditur. **C**lenerūt quidā aliqui d thebaida ad quendā senē habētes secū vnū qui a demonio vexabatur vt curaret ab illo senē. **S**enex vō cum diu rogaretur dixit demoni. **E**xi de factura dei. **E**t respōdit demon. **E**reo. sed interrogo te vnū sermōnem vt dicas mihi. **Q**ui sunt hedi et q̄ sūt agni. et dixit senex. **H**edi quidē tales sunt qualis ego. agnos vō deus scit. **E**t audiens demon clamauit voce magna dicens. **E**cce ppter istam humilitatē tuā ego ereo. et exiit eadē hora. **M**anebat quidā monachus egyptius in suburbano constātino politane ciuitatis. et dū transiret **T**heodosius iunior imperator p viam illaz reliquit omnes qui in obsequio eius erāt. et venit solus in cellam eius. et pullans ad ostium monachi apernit ei monachus **U**ndēs autem eū agnouit quia imperator esset. sic tamen suscepit eum tanq̄ vnū ex officio militantium. **C**ū ergo introisset fecerunt oratōnem et sederunt. **C**epit autē eū interrogare imperator dicens. **Q**uō sunt patres i egypto. **E**t ille respōdit. **O**rat p salute vestra omnes. **I**mperator autē circūspiciebat i cella eius. si quid haberet et nihil ibi vidit nisi paruā sporellā habentē modicū panis et lagenam aque. **E**t dixit ei monachus. **G**usta modice. et infudit ei panē et immisit oleum et sal et manducauit et dedit ei aquā bibere. **D**ixit autē ei imperator. **S**cis q̄s sim ego. **E**t ille dixit ei. **D**eus te scit quis sis. **L**uc dixit ei. **E**go sum theodosius impator. **I**lle autem statim adorauit salutans eū humiliter et dixit impator. **B**eati estis vos monachi qui securam vitā habetis. et non cogitatis de hoc seculo. **V**eritatē dico. quia in imperio natus sum et nunq̄ ita delectat

sum pane et aqua sicut hodie. **S**atis em̄ et libenter comedi. **E**t cepit extunc honorare eum impator. **S**enex ergo egrediēs fugit. et itez venit in egyptū. **D**icebāt senes. quia quādo temptamur tunc magis humiliamur quoniā deus sciens infirmitatez nostrā protegit nos. **S**i autē gloriāmur. auferet a nobis protectionē suam. et perimus. **C**uidā fratri apparuit diabolus transformatus in angelū lucis. et dixit ad euz. **E**go sum angelus gabriel quate clausisti oculos tuos. ego sum missus ad te. **I**lle autem dixit ei. **V**ide ne forte ad aliū missus sis. ego em̄ non sum dignus vt angel⁹ mittatur ad me. **D**iabolus autē statim nō comparuit. **D**icebāt senes. **Q**uia si vel p vitate angelus tibi appareat. nō suspicias facile. sed humilia temetipm dicēs. **N**ō sum dignus videre angelū viuēs in peccatis. **N**arrauerunt de alio senē quia sedens in cella sua et sustinens tēptationes. viderit demones manifeste et cōtemplērit eos. **C**ū autē diabolus se videret vinci a senē. venit et offēdit se ei dicens. **E**go sum christ⁹ quate clausisti oculos tuos. et rñdens senex ait ei. **E**go hic christū nolo videre. s; in alia vita. **A**udiēs autē h diabol⁹ nō cōpuit. **A**ltez senem volentes seducere demones dixerūt ei. **V**is videre christū. et ille dixit. **A**nathema vobis. et de q̄ dicitis. **E**go autē meo xp̄o dicenti credo. **S**i q̄s vobis dixerit. ecce hic xp̄s ecce illic. nolite credere. **Q**uo dicto statim nō cōparuerunt. **N**arrauerūt de alio senē qz pseuerauit ieiunās septuagīta hebdomadas. semel in hebdomada reficiēs. **D**ic postulabat a deo de quodā sermone scripturarū sanctaz. et nō reuelabat ei de⁹. **D**ixit ergo in semetipso. ecce tm̄ laborē assumpsi et nihil p̄feci. vado ergo ad frēm meū et req̄ram ab eo. **Q**ui cū egressus clausisset ostiū vt abiret. missus est ad eū angelus domini dicens. **S**eptuagīta hebdomade quas ieiunasti nō te fecerūt. primū vō. nūc vō qñ ita humiliat⁹ es vt ad frēm tuūz pergeres. missus sum tibi indicare sermōnē. **E**t aperiens ei de re quā querebat discessit angelus ab eo. **D**icebat senex quidam quia si quis timore dei et humilitate iniungit

fratri aliqd facere. sermo ipse q̄ ppter deum egredit̄ facit fr̄em illū subiectū existere. ⁊ ī plere qd̄ fuerat impatū. si aut̄ q̄s volens iubere fratri ⁊ nō s̄ fm̄ timorē dei fecerit sed quasi p̄ autoritatē. volens sibi in eo potestatem defendere. deus q̄ videt occulta cordis nō pmittit eū audire vel facere qd̄ iubetur. Manifestū est em̄ opus qd̄ fm̄ deum fit. ⁊ itez manifestū est qd̄ p̄ voluntate aut p̄tate inuigū qm̄ qd̄ a deo est cū humilitate ⁊ obsecratione impat̄. qd̄ aut̄ ex p̄tate est cū furorē ⁊ p̄turbatōe. vtpote qm̄ a maligno ē.

Dixit senex. Volo vinci magis cū hūilitate q̄ vicere cū supbia. Dixit senex. Nō cōtemnes astantē tibi. qm̄ nescis vtrū in te sit sp̄s dei an in illo. Assistentē aut̄ tibi dico eum q̄ minister tu⁹ est. **F**rater aliq̄s interrogavit senē dicens. Si habito cū alijs fratribus. ⁊ video aliquā rem inconuenientem. vis vt loquar. ⁊ dixit ei senex. Si sūt aliqui maiores tibi aut coetanei. tace magis et requiem habebis. In hoc em̄ q̄ te minorem facies etiā securuz te reddes. Dicit ei frater. Quid ergo facio pater. perturbat em̄ me spiritus. Dicit ei senex. Si laboras cōmonefacito semel humiliter. Si autē non obediunt tibi relinque laborē tuū in conspectu dei ⁊ ipse te cōsolabitur. Hoc est enim vt projiciat se dei cultor coram deo et relinquat ipse voluntates suas. Attende autem tibi vt fm̄ deum sit solitudo tua. et tñ quomodo video bonū est tacere. Humilitas em̄ tibi est taciturnitas. **F**rater quidaz interrogavit senē dicens. Quid est p̄fect⁹ hōis. Et r̄ndit ei senex. p̄fectus hōis est humilitas. Quantū em̄ quis ad humilitatem inclinatus fuerit. tantū eleuabit̄ ad p̄fectuz.

Dixit senex. qz si q̄s dicat alicui ignoscite mihi humilians se. cōburet demones tēptatores. **D**ixit senex. Si acq̄sieris taciturnitatē. nō habetas apud te me ipsum q̄si aliquā virtutē iam obtinueris. sed dic qz indignus sum loqui. **D**icebat senex quidā. Nisi velauerit pistoz oculos animalis circumcūctis ad molā. cōuertet se aial ⁊ comedet labores suos. ita ⁊ nos velamen accipimus fm̄ dispensationē dei. ne videamus q̄ opamur bona. ⁊ beatificātes forsitā nosmet

iplos pdamus mercedē nostrā. Propterea ḡ relinquitur p̄ interualla temporū sūt ⁊ semel sordidas cogitatōes assumere. vt cuz ealdē cogitatōes aspiciamus. nosmetiplos p̄prio iudicio cōdemnem⁹. De em̄ sordide ip̄e cogitatōes velamen sūt ipsi⁹ modici boni opis. **Q**uā aut̄ hō seipsum accusat. non perdit mercedē suā. **D**ixit senex quidam volo magis doceri q̄ docere. **I**tē dixit. nō doceas ante tps. alioquin omi tpe vite tue minoraberis intellectu. **I**nterrogat⁹ est q̄dam senex. Quid est humilitas. Et r̄ndēs dixit. Humilitas magnū opus ē ⁊ diuinū. **Q**uia aut̄ hūilitatis hoc est. vt labores corporales assumi debeat. ⁊ ascribat seipm̄ hō peccatorē ⁊ ponat se subiectū hominib⁹. ⁊ dixit frater. quid est esse sub hōib⁹. r̄ndit senex. hoc est esse subiectū hōib⁹ vt nō attendat q̄s aliena peccata. s̄ sua sp̄ aspiciat. ⁊ de peccetur sine intermissione deum vt ignoscat.

Rogauit qdā frater senē dicens. Dic mihi vnā rem quā custodiā ⁊ viuā p̄ eā. et dixit ei senex. Si potueris cōtumeliā pati et sustinere. magnū est b̄ ⁊ sup omnes v̄tutes. **D**ixit senex. Qui p̄temptum ⁊ iniuriā ⁊ damnū patiēter fert p̄t salu⁹ esse. **D**ixit senex quidā. Non habetas noticiā cū abbate neq̄ frequenter adiungeris ei. qm̄ ex hoc fiducia sumes ⁊ desiderare incipies vt te neas etiā ip̄e primatū. **F**rater quidaz erat in p̄gregatōe ⁊ omne p̄odus qd̄ fratribus iminebat ip̄e suscipiebat. ita vt se etiā in fornicatōe accusaret. **Q**uidā aut̄ fratres ignorātes actus eius ceperunt murmurare aduersus eū dicētes. Quāta mala fecit hic ⁊ nec opatur. **A**bbas aut̄ sciēs q̄ agebat fē ille dicebat fratrib⁹. pl⁹ volo vnā mattulaz istī⁹ fratris cū hūilitate q̄ oēs vestras cum supbia. Et vt demōstraret ex dei iudicio. q̄ lis esset frater ille attulit oia q̄ opati fuerāt alij fr̄es ⁊ mattā ei⁹ de q̄ q̄rebant ⁊ accēdit ignē ⁊ iactauit ī mediū. p̄sūpta qz sūt opa ⁊ matte illoz oia. matta aut̄ fratris illi⁹ illesa p̄māsit. **H**oc aut̄ vidētes illi fr̄es timuēt ⁊ p̄niam corā illo egerūt. h̄ntes eū deinceps velut p̄sem. **I**nterrogat⁹ est quidaz senex quō quidā dicerēt videre se aspectū angelorum. ⁊ r̄ndit dicēs. **B**eat⁹ est q̄ peccatuz

suū sp̄ videt. **F**rater aliq̄s stristabat ad
uersus aliū fratrem. q̄s audiēs ille venit fati-
facere ei. Ille aut̄ non aperuit ei ostiū celle
sue. **P**erterit ḡ ille ad quendam senē et dixit
ei causam. **E**t t̄ndit ei senex **V**ide ne q̄si iu-
sticiam adhibeas cause apud teip̄m ī corde
tuo tanq̄ culpatur? fr̄em tuū. vt q̄i illū rep̄-
hendas et teip̄m iustifices. et p̄pterea nō te-
tigit deus cor ei? vt ap̄iret tibi. **C**lericū B
est q̄s dico tibi. vt si vel ille peccauit ī te po-
nas in corde tuo quia tu in illo peccaueris
et fratre tuū iustifica. et tūc deus dat ī corde
illius concordare tecū. **E**t narrauit illi exē-
plum tale dicens. **D**uo quidā erant secula-
res et religiosi et colloquentes secum egressi
sunt. et facti sunt monachi. **E**mulationē au-
tem habētes vocis euāgelice. sed nō fm̄ sci-
entiam. castrauerūt se quasi p̄pter regnum
celoz. **A**udiēs aut̄ hoc archiep̄s excomuni-
cauit eos. **I**lli aut̄ putātes qz bñ fecissent. ī-
dignati sunt cōtra eū dicētes. **N**os p̄pter
regna celoz castrauim? nos et excomuni-
cauit nos. **E**am? et interpellem? aduersus
eum hierosolimoz archiep̄m. **A**bentes ḡ
indicauerūt ei h̄comia **E**t dixerūt eis arch-
iep̄scopus hierosolomitaz **E**t ego vos ex-
comunico. **E**x quo iterū p̄tristati abiēt an-
thiochiam ad archiep̄m et dixerūt ei omnia
que acta fuerāt circa se. **E**t ille similiter ex-
comunicauit eos. **E**t dixerūt ad semetip̄os
Eamus romā ad patriarchaz et ip̄e nos iu-
dicabit de omnibus istis. **E**untes ergo ad
summū archiep̄m romane ciuitatis sug-
gesserunt ei que fecerūt eis memorati ep̄i.
dicētes. **V**enim? ad te qz tu es caput oīm.
Dixit eis et ip̄e. **E**t ego vos excomunico. et
segregati eritis. **T**ūc defecerūt extorres to-
tius p̄siliū et dixerunt ad semetip̄os. **I**sti ep̄i
sibi inuicē defertūt et p̄sentūt. p̄pter q̄s ī ly-
nodis cōgregātur. sed eamus ad illū virū
dei sanctū epiphaniū ep̄m de cypro. qz pro-
p̄ta est et p̄sonā h̄ois nō accipit. **C**ū aut̄ p̄-
ximarent ciuitati ei? reuelatū est ei de ip̄is
et mittēs in occursum eoz mādauit eis. ne ī-
trectis ciuitatē istā. **T**ūc illi in se reuersi di-
xerunt. **I**n veritate nos culpabiles sumus
Et quid ḡ nosip̄os iustificamus. **N**unq̄d
quia illi nos iniuste excomunicauerūt. eti-

am et iste p̄p̄ta. **E**cce em̄ de? reuelauit de
nobis. et rep̄henderūt semetip̄os valde. si-
militer et culpā quā fecerāt. **T**ūc vidēs de-
us q̄ corda nouit. qz se in veritate culpabiles
fecerāt reuelauit ep̄o epiphaniū et vltro mi-
si et adduxit eos. **E**t p̄solatos eos suscepit
in cōmunionē. et scripsit de eis archiep̄o ale-
xandrie dicēs. **S**uscipe filios tuos. qm̄ in
veritate p̄niam egerunt. **E**t addidit senex
qui hoc exemplū narrauerat dicēs. **H**ec ē
sanitas hoīs. et hoc est q̄s vult de? vt homo
culpā suā p̄ficiat añ deum. **H**ec cū audis
frater fecit fm̄ verbū senis. et p̄gēs pulsauit
ostiū fratris. **I**lle aut̄ mox vt lenis eū pri-
mus apud illum deint? p̄niam gessit. apuit
qz statim ostiū et osculati sunt se inuicē ex
aīmo. et facta est inter vtrosqz pax magna.
Duo monachi q̄ erāt etiā carnales fr̄es
habitabāt sibi et volebat diabolus separe eos
ab inuicē. **S**emel ḡ vn? q̄ erat iunior etate
incēdit lucernā et posuit eā sup̄ cādelabū.
Fecit aut̄ opa sua demon et euertit cādelā/
brū. p̄ qua te cecidit eū maior frater cū ira
Ille aut̄ p̄niam egit dicēs ei. **H**abe patiā
in me frater. et itez accēdā eā. **E**t ecce vtul-
dñi venit et torquebat demonē illū vsqz ma-
ne. **D**emon aut̄ nūciauit p̄ncipi suo quid
factū fuisset et audiuit sacerdos paganorū
id q̄s retulerat demon. et egressus fact? est
monach? et ab initio p̄uersatiōis sue tenuit
humilitatē dicēs. **H**ūilitas soluit omnē
virtutē inimici sic ego audiui demones lo-
quētes dicēdo. qz qm̄ p̄turbam? mōachos.
p̄uertit vn? ex eis et agit p̄niam et destruit
omnē virtutē nostrā

ExPLICIT LIBER DE HUMILITATE

INCIPIT LIBER DE PE- NITENTIA.

Icebāt fratres de abbate Ge-
lasio quia habuerit codicem in
mēbranis valentē solidos. x. et
octo. **C**ontinebat enim vct? et
nouum testamentū totū. et positus erat cor-
dex ip̄e ī eccl̄ia. vt q̄ vellet de fr̄ibz legeret ī

eo. **S**upueniēs autē quidā frater pegrinus applicuit ad senē. et vidēs codicē illū cōcupuit. et furatus est eū et exiit atq; discessit. **S**enex autē nō est securus post eū vt cōp̄henderet eum. cū vtiq; intellexisset qd̄ fecerat. **I**lle autem p̄gens in ciuitatē querebat cui venderet eum. **E**t cum inuenisset qui vellet emere cepit sedecim solidos p̄ciū ipsius p̄stulare. **I**lle vero volens comparare dixit **D**a mihi primū vt ostendā eū et sic dabo tibi p̄ciū. **D**edit ergo illi codicē ad ostēdendum alicui. **Q**uē accipiens ille qui emere cupiebat attulit eum ad abbatē gelasium. vt p̄baret si bonus esset codex aut li tantuz valeretur. **D**ixerat em̄ ei et quantitatē quā venditor postulabat. **E**t dixit senex **G**elasius. **E**me illū quia bonus codex est et valet hoc p̄ciū quod dixit tibi. **I**lle autē retulit venditori aliter et non sicut audierat a senē. **D**ixitq; **E**cce ostendi codicē illum abbati **G**elasio. **E**t dixit mihi. quia bonus est. s; non valet quantū dixisti. **I**lle hoc audiēs dixit ei. **N**ihil aliud dixi senex. **E**t respondit. nihil. **T**unc dicit ei. **J**am nolo vendere codicem istū. **C**ompunctus autē venit ad senem penitentiā agens et rogans eum vt codicē recipere. **S**enex autē nolebat eū recipere. **T**ūc dixit ei frater. **Q**uia si nō recipis eū non possis securus esse. et dicit ei senex **S**i non potes securus esse nisi recipiā. ecce recipio eū. **E**t remansit frater ille apud eū vsq; ad exitū suū. p̄ficiens de patientia senis. **F**actus est aliquādo puentus in cellis p̄ quādam causā. et locutus quidē euagrius abbas et dixit ei p̄sbyter monasterioꝝ. **S**cimus abba euagri. quia si esses in patria tua forte aut episcopus eras aut multoz caput. nūc autē hic velut pegrinus sedes. **I**lle vero cōpunctus non quidē turbulenter aliqd̄ rēdit sed mouens caput respiciens ad terrā digito scribebat. et dixit eis **R**euera fratres ita est. **S**edente aliq̄ndo abbate **J**ohanne breui statura ante eccliam. circūdedē eum fratres et exquirebāt ab eo singuli de cogitationib; suis. **Q**uidā autē senex **B**audiens accēsus inuidiā dixit ei. **S**uriscula tua abba **J**ohānes plena veneno est. et rēdit ei abba **J**ohānes **I**ta est abba. **H**oc au

tem dixisti qz ea que foris sunt tantūmodo vides. **S**i autēz videres que intro sunt qd̄ eras diciturus. **D**icebāt de iohāne minore de thebaida qui fuit discipulus abbat̄is anthoni. quia duodecim annos fecerat in ministerio seruies seni in infirmitate eius. et post hoc sedebat sup̄ mattā. **S**enex vero cōtristabat p̄ eo. **E**t cū multū laborass; cū illo. nunq; dixit ei. sanus esto. **Q**uā autē iam moriturus erat. residentib; sēbus loci tenuit manū eius et dixit. **S**anus sis. sanus sis. sanus sis. **E**t tradidit eū sēbus dicens **H**ic angelus est nō homo. **D**icebant de abbate **I**sidoro q̄ erat in scithi. qz si q̄s habuisset fratrē infirmū aut pusillanīm aut iuriolum. et volebat eum expellere foras. ille dicebat **A**dducite eum ad me. et apprehēdens eū patientiā sua curabat aim fratris illius. **A**bbas **N**achari in egypto positus inuenit hominē qui adduxerat aim et rapiebat que habebat. **I**pe vero pegrinus astitit furi et adiunabat eū ad aim onerādū et cū omni quiete deduxit eum. dicens in semetipso. **N**ihil intulimus in hunc mundū sed dominus dedit et sicut ipse voluit ita factum est b̄ndictus in omnib; de. **F**acta aliquando p̄gregatione fratrum in scithi cui; voluissent senes. p̄bare abbatē moysen. contempserūt eū dicentes. **U**t qd̄ iste ethiops in mediū nostrū venit. **I**lle autē audiens tacuit. **C**ū vero dimissus fuisset puentus. dixerunt ei hi qui iniuriōse eū tractauerant. **N**ec modo nō es turbatus. et ille respōdit **T**urbatus sum et nō sum locutus. **P**aysius frater abbat̄is pastoris habuit affectū cum quodā monacho ex cella sua. **A**bbas autēz pastor nolebat hoc. **Q**ui p̄surgens iuit ad abbatē ammona. et dicit ei. **F**rater me; paysius habet cū quibusdā affectū. qd̄ ego nō libenter fero. **D**icit ei abbas **A**monas. **A**bbas pastor adhuc viuus vade in cellam tuā et pone in corde tuo quā iam annū habes in sepulcro. **D**ixit abbas pastor. **D**is labor quicunq; euenerit tibi ex taciturnitate supatur. **Q**uidā frater lesus ab alio fratre. venit ad abbatē **S**ysoi thebēū et dixit ei. **L**esus sum a quodā fratre. et volo me ego vindicare. **S**enex autem rogabat eum

dicēs. noli fili. sed dimitte magis deo vinctā. Ille autē dicebat. Nō quiesco donec me fortiter vindicauero. Dixit autē senex. Quia hoc semel statuisi apud te. surge oremus. Et surgēs senex dixit. De? iā nobis nō es necessari? q: nos ipsi et volum? et possumus nos vindicare. Hoc autē audiēs frater cecidit ad pedes senis illi? dicēs. Iā nō ptendā cū fratre illo s; rogo ignosce mihi.

Quidā vidēs quendā religiosū portatē mortuū in lecto. dicit ei. Mortuos portas vade et viuētes porta. Dicebant de quādam monacho. q: qnto quis appetisset aut exacerbasset eum. tanto magis ille ad eum percurrebatur dicens. Quia hmoi causa hoies corriguntur ab his q in cōversatione studiosi sunt. Nam qui eos beatificāt magis cōfundunt animas eorū. Scriptū est em̄. quia q beatificant vos seducunt vos.

Venerunt aliquando latrones in monasteriū cuiusdā senis. et dixerunt ad eū. Omnia que in cella tua sunt tollere volumus. Et ille dixit. Quantū vobis videtur tollite filij. Tulerunt ergo quocūq; inuenerūt in cella senis et abierunt. Obliti sunt autē ibi sacculum quō erat absconditū in cella. Senex vero tollens eum secutus et post eos clamās et dicens. Filij tollite quō obliti estis in cella. Illi vero admirātes patientiā senis. reuocauerunt omnia in cellam eius. et pniā egerunt omnes ad inuicē dicētes. Hic vere hō dei ē.

Fratres quidā venerūt ad quendā senē sedentē in deserto loco. et inuenerūt foris extra monasteriū pueros pascentes porcos et loquētē verba que nō decebāt. Postq; vero viderūt senē et indicauerūt ei cogitationes suas et de responsione eius se pfecisse senserunt: dicunt ei. Abba quō acq̄scis tecum habere pueros istos. et non p̄cipis eis vt cōstringātur. et dixit senex. Credite mihi fratres. dies habeo multos et quo volo eis precipere. et redarguo me ipsum dicēs. Si v̄ parum nō portauero quō maiorē temptationē si pmiserit mihi deus inferri portare possū. Et p̄terea nihil eis dico vt fiat cōsuetudo portandi ea que supuenerint.

Narrauerunt de quodā senē qui habuerit puerulū cōhabitāntē secū. et vidēs euz

quia fecerit opus quō non expediebat ei. dixit ei semel. Non facias hāc rem. et ille nō obediuit ei. Hoc autē senex videns abiecit de cogitatione sua curam illius iactans proprium iudiciū sup ipso. Puer autē clausit ostium celle in qua erāt panes p tres dies. et dimisit senē ieiunum et nō dixit ei senex.

Ubi es aut quid facis foris. habebat autē vicinū senē. qui cuz agnouisset q: tardaret puer ille. fecit pulmentū modice et dabat ei p parietē et rogabat vt gustaret. et dicebat seni. Quid tardat frater ille foris. Senex vero dicebat. Quando ei vacauerit reuertet.

Narrauerunt aliqui. Quia philosophi quidā aliqui voluerūt pbare monachos et venit vnus monach? transiēs stola indutus et bene vestit? et dixerūt ei philosophi Tu veni huc monache. Ille vero indignat? iniurijs aggressus est eos. Transiit et alter monach? magn? rustic? genere. et ipsi dixerūt ei. Tu monache male senex veni huc. Ille vero cursim venit. et ceperunt ei alas dare. Ille autē conuertit eis aliam maxillam. Statim vero philosophi illi surrexerunt. et adorauerūt eū dicētes. Vere hic est monachus. Et fecerūt eum sedere in medio sui et interrogauerūt eū dicētes. Quid est quō plus facitis nobis in solitudine ista. Ieiunatis et nos ieiunamus. Castigatis corpora vestra et nos castigamus. S; et quid quid aliud facitis et nos facimus. Quid g plus facitis nobis sedentes in heremo.

Respondit eis senex. In gratia dei speram? nos et mentē nostrā custodim?. et illi dixerunt ei. Nos hoc custodire nō possumus. et edificati dimiserunt eū.

Senex quidā erat hōis probatū discipulū quē aliquādo cōtristans expulit foras. Ille vero expectabat sedens foris. Et aperiens senex ostium inuenit eū et penitentiā egit apud eum dicens. Ab hoc dierno die tu pater meus es. qm̄ humilitat et patientia tua vicit pusillanimitatē animi mei. Veni ḡ intus. amodo em̄ tu p̄ et senex ego aut iuuenis et tu? discipul?. qm̄ opere tuo superasti senectutē meā.

Dicebat quidā senū q; audierit ab aliquo viro sc̄to esse iuuenes qui ducatū p̄beant senibus in vita ista et narrauit dicēs. quia erat quidam

ebrius sener. et opabatur vnā mattā in die ⁊ vendebat eam in vicino vico. ⁊ bibe-
bat qđ accipiebat de p̄cio eius. Postea er-
go venit ad eū iuuenis quidā frater et ma-
nebat cum ipso. qui similiter opabat ⁊ ipse
mattā vnā. Tollebat autē sener. ⁊ vende-
bat ⁊ ambarū matta ⁊ p̄cium expendebat in
vino. Illi autē fratri afferebat tantū mō mo-
dicū panis ad vesp̄rā. ⁊ tū b̄ trienio iugiter
faceret. nihil locut⁹ est frater ille. Post hęc
vero dixit frater ille in semetipso. Ecce nu-
dus sum ⁊ panē cum egestate comedo. sur-
gam ergo ⁊ discedā hinc. Itē autē cogita-
uit in semetipso dicēs. Ubi habeo ite. Se-
debo hic. Ego em̄ p̄pter deū sedebō i hac vi-
ta cōmuni. Et statim apparuit ei angel⁹ dñi
dicens. Nulq̄ discedas. veniemus em̄ ad
te cras. Et rogauit frater senē dicēs. Non
discedas hincalibī. qz venient hodie mei
tollere me. Cū ergo facta esset hora so-
lebat sener descendere ad vicum dicē fratri
Non venient hodie fili. iam em̄ tarde ē. Et
ille dixit ei. Omnino scias quia veniēt. Et
duz hęc loqueret⁹ dormiuit in pace. Sener
autē flebat dicens. Heu heu me fili. qz mul-
tis annis sub negligētiā vino. tu autē paruo
tpe saluam fecisti p̄ patientiā animā tuam.
Et ex illo die factus est sener sobrius et p̄-
batus. Dicebat de quodā fratre qui se-
ni cuidā magno vicinus erat. qz ingrede-
retur ⁊ raperet quidqđ habebat sener in cella
sua. Glidebat autē sener ⁊ nō obiurgabat eū
sed extorquebat sibi plus solito manib⁹ ope-
rari dicēs. Credo opus habet iste frater.
Et exigebat a se maiore solito laborem. et
astringebat ventres suum vt cū indigentia
comederet panē suū. Cū autē mori cepisset
sener ille circūsteterūt eū fratres. ⁊ respici-
ens in eū qui furabatur. et dicit ei Iunge te
huc ad me. et tenuit ⁊ osculat⁹ est man⁹ ei⁹
dicens. Gratias ago istis manib⁹ fratres.
quia p̄pter ipsas vado ad regnum celoz. Ille autē
cōpunctus et p̄niam agens factus
est ⁊ ip̄e pbatus monachus exēplū sument
de actib⁹ magni senis illius. **S** Fuit q̄
dam meretrix noīe thais tante pulcritudi-
nis vt multi p̄pter eā venditis substātis su-
is pene ad vltimā puenirent paupertatē. ⁊

amatores sui p̄ zelo l. tibus inter se cōfertis
frequenter puelle limina sanguine iuuenū
replebant. Quō cū audisset abbas paphun-
cius sumpto habitu seculari ⁊ vno solido p̄-
fectus est ad eaz ad quandā ciuitatē egypti
deditq̄ ei solidū quasi p̄mercede peccādi.
Illa accepto p̄cio ait illi Ingrediamur do-
mum. Cū autē ibi esset et lectū p̄ciosus vesti-
bus stratū ascēdere inuitaret dicit ad eam.
Si est interius cubiculū in ipsam eamus
Illaq̄ dixit. Est quidē cubiculū vbi null⁹
ingreditur. sed deo nō est locus qui diuini-
tatis eius oculis abscondat. Quō cū sener
audisset dixit ei. Et scis esse deū. Cū autem
respondisset se scire deū et regnū futuri se-
culi. nec nō ⁊ tormēta peccatoz. Dixit ei se-
ner. Si ergo hęc nosti. cur tantas animas
perdidisti. vt nō solum p̄ tua sed ⁊ illorum
animab⁹ reddita rōne dāneris. Illa vero
hec audiēs puoluta ad pedes abbatis Pa-
phuncij exorabat dicēs. Scio esse p̄niam
pater ⁊ p̄fido remissionē peccatoz sortiri
te exorāte. tm̄ peto tribu horis inducias vt
post hęc vbi iusseris ad te veniā. et qđcūq̄
p̄ceperis faciā. Cūq̄ locū illi abbas consti-
tuisset quo venire deberet illa collectis om-
nib⁹ quecūq̄ ex peccato suscepit. platisq̄
in mediā ciuitatē cōbussit clamās. Venite
omnes qui peccastis mecum ⁊ videte quōes
que mibi cōtulistis exurā. Erat autē p̄cium
eoz bonoz quadringentarū librarum auri.
Cūq̄ omnia cōsumpsisset in locū quē ei ab-
bas p̄stituerat prexit. Quā ille reperto vir-
ginum monasterio i cella pua claudēs osti-
um celle plūbo signauit. puamq̄ fenestraz
reliquit p̄ quā ei vict⁹ modicus inferretur
iussitq̄ omnib⁹ dieb⁹ parū panis ⁊ paulu-
lum aque a ministris ministrari. Cū autē se-
ner ostio plumbato discederet ait Thais.
Quo iubes p̄ vt ex naturali meatu aquam
meā fundā. At ille r̄ndit in cella. Sic em̄
digna es. Cū iterū quēadmodū deū deberz
orare inquireret dixit ei sener. Non es di-
gna noiare deū necq̄ in labijs tuis nomē di-
uinitatis imprimere sed nec ad celū man⁹
expādere. qm̄ labia tua iniquitate sunt ple-
na. ⁊ man⁹ tue sordib⁹ inquinata. sed tantū
modo incumbēs p̄tra orientez aspice. hunc

sermonē semp iterās qui me plasmasi mi
serere mei. Cū ergo tribus annis ita fuisset i
clusa adoluit ei abbas paphunci? .7. mox p
fectus est ad abbatē anthoniū vt ab eo req̄
reret si remisisset illi de? peccata an nō. Cū
ergo causam rei narrasset conuocatis disci
pulis suis abbas Anthoni? p̄cepit vt illa
nocte omēs vigilarēt .7. in orōne p̄sisterent
singillatim quaten? vni alicui ex his decla
raret de? causam. p̄ qua abbas paphūcius
venerat. Cū ergo singuli secessissent .7. inces
santer orassent abbas Paul? maior disci
pulus beati anthoni? abbatis. vidit subito
in celo lectū p̄ciosis vestib? adornatū quē
quattuor r̄gines clara facie custodiebant.
Cūq; paul? intra se diceret. nō est hec ḡ
tia alteri? nisi patris mei anthoni?. vox ad
eū diuina facta est. Nō patris tui Antho
ni? sed thaidis meretricis est. Quō cū ma
ne facto abbas paul? retulisset. cognita de
volūtate abbas Paphūcius cū gaudio dis
cessit. .7. p̄fectus ad monasteriū in q̄ erat in
clusa: ostiū qd̄ obstruxerat dissipauit. Illa
vero petebat vt adhuc p̄maneret diuti? in
clusa. Cū vero aperuisset ostiū dixit. Egre
dere qm̄ deus dimisit tibi peccata tua. Illa
r̄ndit Testor deū qm̄ ex quo hic ingressa sū
ex omnib? peccatis meis feci velut larcinaz
7. statui ante oculos meos. Et sic nō disce
dit anhelus de narib? meis vna hora. sic
nec discesserūt peccata mea ab ocul? meis.
sed flebā illa semp p̄siderās. Cui abbas re
spondit. Nō p̄pter p̄niam tuā dimisit tibi
deus peccata tua. sed qz semp hūc timorem
habuisti in animo. Et cū eaz inde eduxisset
quindecim dies supuixit tm̄. et quieuit in
pace. **¶** Quidā frater sedebat in cella i
egypto magna humilitate p̄cipuus. habe
bat aut̄ forozē in ciuitate meretricē q̄ mul
tis animab? p̄ditio fuerat. Frequēter ḡ mo
nebant senes fratē illū .7. vix potuerūt ei p̄
suadere vt veniret ad eā quaten? p̄ admo
nitionē eius posset peccatū qd̄ p̄ eam fiebat
terminari. Dū ergo veniret ad locū quidā
ex notis vidēs eū p̄cessit .7. nūciāuit mulieri
dicens. Ecce frater tu? venit ad te de here
mo. Illa aut̄ p̄ gaudio relictis amatorib? suis
quib? ministrabat capite discoopto ad

occurrēdū fratri egressa est. Et cū vidisset
eum dū temptaret illū amplecti dixit ei il
le. Soroz mea charissima p̄ce iā aīme tue.
qm̄ p̄pter te multi peunt. Cōsidera quāta
habes tormēta p̄parata nisi cito penitere se
stinaueris. Illa aut̄ cōtremiscens dicit ad
eū. Et scis frater qz est mihi sal? vel amor
do. Cui ille dixit. Si volueris adhuc tibi
salus ē. Illa aut̄ iactans se ad pedes fratris
sui petebat vt eā secū adduceret in desertū.
Cui frater suus dixit. Vade .7. cooperi ca
put tuū .7. sequere me. Cui illa r̄ndit. Eam?
aut velociter. oportet em̄ me deformare .7. in
ter hoies pot? nudo capite deambulare q̄
in officinā peccati mei iterū ingredi. Dū au
tem pariter ambularēt monebat frater eaz
ad p̄niam. Vidēs aut̄ ille quia quidaz frēs
obuiarent ei dicit ad eā. Qm̄ necdū omēs
sciunt qz soroz mea sis parum de via secede
donec isti trāseant. Quō cum fecisset postq̄
transierūt illi vocauit eā frater su? dicens.
Veni soroz mea eam? viā nostrā. Illa au
tem nō r̄ndit ei. Perquirēs ergo ille inue
nit eā mortuā .7. vestigia pedū ei? plena san
guine. erat em̄ discalciata. Tūc ille flens et
eiulans nūciāuit seniorib? patrib? omnia q̄
facta fuerant. At illi cōtendebāt inter se d̄
saluatione eius. Manifestauit aut̄ domin?
vni seni de ipsa eo qz nulla cura illi fuit d̄ re
corpali. sed vt p̄p̄riū vuln? sanaret neglexit
oīa sua. .7. suspirauit ḡnter .7. fleuit. p̄ pctō
suo. p̄pterea suscepit de? p̄niam ei?.

¶ Explicet liber de penitentia.

Incipit liber de cha ritate.

Dixit abbas Anthoni?. ego iam
nō timeo deū sed amo. qz amor
foris mittit timorem. **¶** Dixit
itez. Quia de p̄ximo est vita
7. mors. Si em̄ lucratur fraterz lucrabim̄
christū. Si autē scandalisam? fratē i chri
stum peccam?. **¶** Abbas Ammon de loco
nytrie venit ad abbatē anthoniū et dixit ei.
Uideo qz maiorē laborē q̄ tu sustineo. .7. qz
modo nomē tuū magnificatū est in hoibus

Folium

sup me. Et dixit ei abbas Antonius. **Q**uoniam
et ego diligo te plus quam tu. **V**enit aliquando
abbas Hylarion de palestina ad abbatem An-
thonium in monte. Et dicit ei abbas Antho-
nius. **N**on venisti lucifer qui mane oris. Et
dicit ei abbas Hylarion. **P**ax tibi columna
lucis qui sustines orbem terrarum. **D**ixit abbas
marcus abbati arsenio. **Q**uare nos fugis.
Et dixit ei senex. **S**cit de? quia diligo vos. sed
non possum esse cum deo et hominibus. **S**uperiorum
enim virtutum milia et milia milia vna ha-
bent voluntatem. habent boves autem multas vo-
luntates. **N**on possum ego deum dimittere et
venire et esse cum hominibus. **D**ixit abbas
agathon. quia secundum voluntatem meam nunquam vobis
mihi retines in corde dolorem quem aduersus
aliquem. necque dimisi dormire aliquem ha-
bentem aduersum me aliquid. **A**scendente ali-
quando de scithi abbate Iohanne cum alijs fra-
tribus erravit qui eis ducatum prebebat in via.
erat enim nox. Et fratres dixerunt abbati Jo-
hani. **Q**uid faciam? abba quia erravit frater
iste de via. ne forte moriamur errantes. Et
dixit eis senex. **S**i dixerim? ei aliquid contra-
stabilis. **S**ed ecce facio me ipsum quasi defunctum
et dico me non posse ambulare. sed iaceo hic
usque mane. et fecerunt sic. **S**ed et reliqui
dixerunt. **N**ec nos ibimus? **S**edebimus te-
cum. Et sederunt usque mane ne obiurgaret
fratrem illum. **E**t senex quidam erat in egypto
antequam veniret illuc abbas pastor. **I**lle
autem senex habebat noticiam hominum et multum ho-
nozem. **C**um ergo ascendisset abbas pastor de
scithi cum suis. dimiserunt homines senem illum. et
venerunt ad abbatem pastorem. **D**uctus autem inui-
dia senex male loquebatur de eis. **H**oc audiens
abbas pastor tristitabat. et dixit fratribus suis.
Quid faciam? de senes isto magno. quia
nos in tribulationem miserunt homines derelin-
quentes senem. et ad nos qui nihil sumus atten-
dentes. **Q**uomodo ergo possumus sanare eum? **E**t
dixit eis. **F**acite aliquid ad gustandum. et tollite
vasculum vini et eamus ad eum et simul gus-
temus. **f**orsitan per hoc possumus sanare animam
eius. **T**ulerunt ergo quos paucis cibis et pre-
xerunt ad eum. **E**t dum pulsassent ad ostium re-
spondit discipulus eius dicens. **Q**ui estis. **E**t
illi dixerunt. **D**ic abbati tuo. quia abbas Pa-

stor est et desiderat benedicere per vos. **H**oc autem
nunciante ei discipulo eius ille mandavit dicens
Vade quia mihi non vacat. **I**lli autem perseveran-
tes in caumate dixerunt. **N**on discedimus nisi
si meruerim? benedictiorem senis. **S**enex
autem videns perseverantiam eorum et humilitatem
compunctus aperuit eis. et intrantes gustave-
runt cum eo. **C**um vero manducaret dixit senex
In veritate dico mihi? est quod audiui de vobis
centuplum enim est quod video in opere vestro fa-
ctus est ergo eis amicus? ex illo die. **D**ixit
abbas pastor. **C**onare secundum virtutem tuam nul-
li omnino facere malum et castum serva cor tu-
um cum omni homine. **I**terum dixit. **N**on est ali-
quid maius in dilectione quam ut animam suam po-
nat quis pro proximo suo. **E**t enim si quis audies
sermonem triste cum posset ipse id facere certet
atque sustineat et non tristat enim. **v**el etiam si les-
sus in te aliqua patienter tulerit non retribu-
ens tristat atque ledet se. **e**o modo homini homi-
ni animam suam ponit pro proximo suo. **C**ogit
aliquando abbatem Pambou iterum cum fratribus in p-
tes egypti facere et videns quosdam seculares
sedentes dixit eis. **S**urgite et salutate et oscu-
lamini monachos ut benedicamini. frequen-
ter enim cum deo loquuntur et sancta sunt ora eo-
rum. **F** Dicebant de abbate paphucio
quia non cito bibebat vinum. **A**liquando autem in itin-
ere ambulans supervenit in conventum latro-
num et invenit eos bibentes. **C**ognovit autem
eum qui erat primus latronum. et sciebat quia
non biberet vinum. **V**idens ergo eum de multo
labore implevit calicem vini. et alia manu te-
nuit gladium euaginatam. et dicit seni. **S**i non
biberis occidam te. **S**enex vero sciens quia man-
datum dei vult facere. et volens eum lucrari
accepit et bibit. **I**lle vero princeps latronum
penam apud eum egit dicens. **I**gnosce mihi
abba quia tristavi te. **E**t dixit ei senex. **C**redo
in deo meo. quia per hunc calicem faciat mise-
ricordiam tecum. et in hoc seculo et in futuro.
Et respondit latro. **E**t ego credo in deo. quia
amodo non faciam alicui quicquam mali. **E**t lu-
cratus est senex omne collegium illorum latro-
num pro quod se propter deum dimisit voluntati
eorum. **D**ixit abbas Ihericus. **E**xipe proxi-
mum a peccatis quanta tibi est virtus sine ini-
proprio. quoniam de? pervertentes a peccatis non

repellit a se. Verbum autem malicie et nequie non habet in corde tuo aduersus fratrem tuum ut possis digne orare. pater dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. **D**uo fratres erant in cellis. vnus autem ex eis senex erat et rogabat eum quod erat iuuenis dicens. Maneam simul frater. et ille dixit ei. Peccator sum et non possum manere tecum. Ille autem rursus rogabat eum dicens. Etiam possumus. Erat autem senex ille mundus. et nolebat audire quod monachus haberet in cogitatu fornicationem. Et dicit frater. Dimitte me vna hebdomada. et iteque loquamur. Venit ergo postmodum iuuenis ille et volens senem probare dicebat. In magna temptatione incurrit hebdomada ista abba. Pergens enim per ministerio quodam in vico incidit in mulierem. Et dixit ei senex. Est tibi penitentia. et dixit frater. etiam. Senex autem dixit. Ego tecum porto medietatem peccati huius. Tunc dixit frater ille. Nolo scio quia possumus simul esse. et manserunt simul usque ad exitum suum. **D**ixit quidam patrum. Si quis te petierit rem aliquam et violenter perstiteris ei sit voluntas animi in id quod datur sicut scriptum est. quia si quis te angariauerit vnum miliarium vade cum ipso duo. Hoc autem est ut si quis a te petierit rem aliquam des ei ex animo et spiritu. **D**icebant de quodam fratre. quia cum fecisset sportas et imposuisset eis ansas audiuit vicinum suum alium monachum dicentem. Quid facio quod primum est mercatum et non habeo ansas quas imponam sportellis meis. Ille vero resoluit ansas quas imposuerat sportellis suis. et attulit eas fratri illi vicino dicens. Ecce istas ansas superfluas habeo tolle eas et impone sportellis tuis. Et fecit opus fratris sui perficere ad quod opus erat. proprium autem opus reliquit imperfectum. **D**icebant de quodam senem in scythia quod egrotavit et voluit manducare modicum panis recentis. Hoc autem audiens quidam exercitatorum fratrum tulit melorem suam et misit in eam panem siccum et vadens in egyptum mutauit illa per panem recentem et attulit seni. et cum vidissent fratres panes illos recentes mirati sunt. Senex autem nolebat gustare dicens. Quia sanguis fratris illius est. Et rogaue-

runt illum fratres dicentes. Propter dominum comedere ne vacuum sit sacrificium fratris istius. Atque ita rogatus comedit. **F**rater quidam interrogauit quendam senem dicens. Duo sunt fratres ex quibus vnus quiescit in cella sua pertrahens ieiunium sex dierum et multum sibi laborem imponens. alter vero egrotantibus deseruit. cuius opus magis acceptum est deo. Respondit ei senex. Si frater ille qui sex diebus ieiunium leuat appendat se per nares. non potest esse equalis illi qui infirmantibus deseruit. **I**nterrogauit quidam senem quendam dicens. Quomodo sunt modo quidam laborantes in conuersione. et non accipiunt gratiam sicut antiqui. Dixit ei senex. quod tunc charitas erat. et vnus quisque traherebat primum suum sursum. nunc autem refrigerante charitate vnusquisque primum suum deorsum trahit. et propterea gratiam non meremur accipere. **P**errexerunt aliquando tres fratres ad messem et susceperunt certum spacium sexaginta modiorum quod meterent. Vnus autem ex eis ipsa prima die in firmari cepit. et reuersus est ad cellam suam. Duo autem remanserunt et dixit vnus alteri. Ecce frater vides quod incurrit egritudinem frater noster. extorque ergo tu a iocundo tuo paululum et ego meo similiter. et credimus in deo quod per orationem fratris nostri implebimus nos duo opa et metamus partem ipsam. Cum ergo explicassent messem totius loci quem susceperant reuerunt recipere mercedes suas. et vocauerunt fratrem illum dicentes. Veni frater accipe laborem tuum. Et ille dixit eis. Qualem mercedem accipiam quod non messui. Et illi dixerunt ei. Orationibus tuis consummata est messis. veni ergo et accipe mercedes tuas. Facta ergo prima contentione inter eos de hac re. illo scilicet dicente. non accipiam quod non laboravi. illis vero non acquiescentibus nisi et ipse acciperet partem suam abierunt ad iudicium cuiusdam magni senis. et dixit ei ille frater. Perreximus tres ut meteremus in agro cuiusdam vtri ad mercedem. Cum autem venissemus ad locum quem messuri eramus ipsa prima die in egritudine cecidi. et reuersus sum in cellam meam. nec vna die cum eis metere prevalens. et nunc cogunt me fratres isti dicentes. veni accipe mercedes vbi non laborasti. Dixerunt autem et illi fratres. Reuera

Folium

nos tres p̄ximus metere. et suscepimus
spaciū sexaginta modiorū q̄d meterem? Et
si fuisset? toti tres cū grandi labore vir po-
tuissem? explicare illud. orōm̄bo aut̄ fratris
hui? nos duo veloci? q̄ tres potuim? et de
messum? agrum. et dicim? ei. veni accipe
mercedes tuas et nō vult. Hoc audiens le-
nex mirat? est et dixit vni de monachis su-
is. Percute signū in cella fratruū vt cōgre-
gent se huc omnes. Qui cū venissent dixit
eis. Venite fratres et audite hodie iustū iu-
dicium. Et indicauit eis oīa senex. et adiu-
dicauit fratri illi vt acciperet mercedes suas
et faceret ex his mercedib? quod ip̄e vellet
Et discessit frater ille cōtristatus et plorās
quali p̄iudiciū passus. **I** Dicebat qui-
dam senex. Quia patres nostri p̄suetudi-
nem habuerūt venire ad cellas nouorū fra-
trum q̄ solitarij habitare volebāt et p̄uersa-
ri. et visitabāt eos ne q̄s eorū tēptatus a de-
monib? lederet a cogitatōe sua. et si quādo
aliq̄s eorū inueniebat lesus adducebāt eum
ad eccliam. et ponebat peluis cū aqua. et si-
ebat. p̄ eo oratio q̄ in temptationib? labora-
bat. et lauabāt oēs fratres man? suas in pel-
uim. et pfundebat aqua illa ille scater q̄ tem-
ptabat. atq̄ ita statim purgabāt frater ille
Duo senes multis annis simul p̄uersa-
ti sunt. et nunq̄ inter se litē habuerūt. Di-
xit aut̄ vn? alteri. faciam? et nos vnā litez
sicut hoīes faciūt. Et ille r̄ndit fratri dicēs
Nescio qualiter fiat litis. Et ille dixit ei.
Ecce pono in medio laterculuz. et ego dico
meū est hoc. tu autē dic non. sed meū est.
et ita fit litis initiū. Posuerūt ergo testā in
medio sui. et dixit vnus eorū. Neum est hoc
et alter dixit nō. sed meū est. Et ille respon-
dit ei. Etiā tuū est. tolle et vade. et discesse-
runt nec p̄tendere inter se potuerūt. Fra-
ter aliq̄s interrogauit senē quendā dicens
Si video fratrem de quo audio aliquā culpā
si possum suadere aīo meo vt introducatur
i cellā meā. si aut̄ videto bonū fratrem ip̄m li-
benter suscipio. Et dixit ei senex. Si facis
bonū bono fratri partū boni facis. illi alteri
duplū impende. ip̄e est em̄ qui infirmatur.
Dixit quidā senex. nūq̄ desiderauī op?
q̄d mihi p̄tile esset. et fratri meo dispēdiuz

faceret: h̄mōi habēs spem. qz lucrūz fratris
mei op? fructificatiōis mihi est. **Q**uidā
frater erat minister cuiusdā fratris. cōtigit
aut̄ q̄ vuln? fieret in corpe senis. et sanies
multa ex eo cū fetore p̄flueret. Dicebat au-
tem cogitatio sua fratri illi qui deserviebat
Discede hinc qz nō potes sustinere fetorez
putredinis isti? Ille vō frater vt repame-
ret h̄mōi cogitationē tulit vas aque et laua-
bat vulnus senis illius. et recollegit ip̄am
aquā in vase. et quotiēs sitiebat ex ipsa bibe-
bat. Cepit autē itez cogitatio sua sollicitare
eum dicēs. Si nō vis fugere vel nō bibas
fetore hunc frater aut̄ ille laborabat et tole-
ranter ferebat bibēs lauaturā vulneris illi-
us. Et cū ita ministraret seni vidit de? labo-
rem charitatis illi? et illā lauaturā in aquā
mundissimā vertit. et senē inuisibili medi-
camento sanauit.

Explicit liber de charitate

Incipit liber de pre- uidencia et contēpla- tione.

Rater quidā abiit ad cellā ab-
batis arsentij in scitbi. et attēdit
p̄ fenestrā. et vidit senē totū q̄si-
gnem. Erat aut̄ frater ille vi-
gnus q̄ talia intueret. Et cū pulsiasset egressus
est senex. et vidit fratrem illū stupentem
et dixit illi. Est ne diu q̄ hic pullas. vidisti
ne aliquid. Et ille r̄ndit ei. Non. Et collo-
quens cū eo dimisit eū. Dixit abbas da-
niel qui erat discipul? abbatis arsentij. quia
narrauerit ei abbas arsentij tanq̄ de aliquo
alio dicens. puto tñ q̄ de se dicebat. Quia
cum sederet in cella sua quidā senū. vox ve-
nit ei dicēs. Veni et oīdam tibi opa h̄m̄.
Et surgēs exiit et duxit eū in quendā locū.
et ostēdit ei ethyopem incidentē ligna et fa-
cientē sarcinā grandē. et tēptabat portare
eam et nō poterat. et p̄ eo vt auferret sarcinā
illam ibat itez et incidēbat ligna et addebat
ad sarcinā. Hoc aut̄ faciebat diuini? Et p̄-
cedens paululū ostēdit ei hominē rursus

stantē sup lacū ⁊ implentē aquā ex eo. et ef-
fundentē in cisternā ptusam. q̄ cisterna ip-
sam aquā itez refundebat in lacū. Et dicit
ei itez. **V**eni ⁊ oñdam tibi aliud Et ecce vi-
dit templū ⁊ duos viros sedētes in equis
⁊ portātes lignū trāsluerum. vnus ḡ vnus
volebāt autē p̄ ianuā introire in templū et
nō poterāt p̄pter lignū illud qd̄ in trāsluer
so portabāt. ⁊ nō inclinātes se vn⁹ p⁹ vnū
vt fieret lignū illud directū remanserūt for-
ris extea ianuā templi. Et cum interrogas-
set quid hoc esset ille r̄ndit ei. **H**i sūt q̄ por-
tant velut cū supbia iusticie iugū et non hu-
miliati sunt vt corrigerēt se et hūiliter am-
bularent in via xp̄i. p̄pter qd̄ ⁊ remanēt for-
ris a regno dei. Ille autē qui ligna incidit hō
est in peccatis multis. et p̄ eo vt agat peni-
tentiam ⁊ subtrahat se de peccatis suis ali-
as iniquitates adhibet sup iniquitates suas
Qui autē aquā implet homo est q̄ opa qd̄
bona facit. sed habet in eis etiā ⁊ mala p̄mi-
xta. p̄ hoc p̄dit ⁊ bona opa sua. quāpropter
cōuenit omnē hominē iobriū esse in p̄side-
randis opibus suis ne inuanū videat susti-
nere labores suos. **N**arravit iterū
abbas **D**aniel dicēs. Dixit pater n̄r **A**se-
nius de quodā sene in scithi q̄ erat magnus
in hac vita simplex autē in fide. et errauit. p̄
eo q̄ erat ideota. et dicebat nō esse natura-
liter corpus xp̄i panē cōsecratū quē sumi-
mus sed figurā eius esse. **H**oc audientes
duo senes q̄ diceret hunc sermonē ⁊ scien-
tes quia magna esset vita eius et puerfatio
cogitauerūt quia innocenter ⁊ simpliciter
diceret hoc venerūt ad eū et dicūt ei. **A**b-
ba audiuimus s̄monē cuiusdā infidelis q̄
dicit. quia panis quē sumimus nō natura-
liter corpus christi est sed figura eius. **S**e-
nex autē ait eis. Ego sum qui hoc dixi. **I**lli
autē rogabāt eū dicētes. **N**ō sic teneas ab-
ba. sed sicut ecclesia catholica tradidit. nos
autē credimus q̄ panis ip̄e corpus xp̄i est
calix ip̄se sanguis christi s̄m veritatē ⁊ non
s̄m figurā. sed sicut in principio puluerem
de terra accipiens plasmavit hominem ad
imaginē suā. ⁊ nemo potest dicere quia nō
erat imago dei. Quis de terra et puluere sit
ita ⁊ panis quē dixit q̄ corpus meū est cre-

dimus quia s̄m veritatē corpus christi est
Senex autē ait eis. **N**isi re ip̄a cognouero
nō mihi satisficiat rō vestra. **I**lli autē dixē-
runt ei. **R**eprecemur deū hebdomada hac.
de mysterio hoc. ⁊ credim⁹ q̄ de⁹ reuelabit
nobis. **S**enex at cū gaudio suscepit s̄monē
istum ⁊ des̄cabat deum dicēs. **D**ñe tu co-
gnoscis qm̄ nō p̄ maliciā incredulus sum
rei hui⁹ sed p̄ ignorantia errem. **R**euela ḡ
mihi dñe iesu christe qd̄ verū est. **S**ed ⁊ il-
li senes abeuntes in cellas suas rogabant ⁊
ipsi deū dicētes. **D**ñe iesu christe reuela se-
ni istu mysteriū hoc vt credat ⁊ nō p̄dat la-
borem suum. **E**raudiuit autē dñs vtrosq̄ et
hebdomada cōpleta venerūt dominica die
in eccliam. ⁊ sederūt ipsi tres soli sup sedile
de scirpo qd̄ in modū fascis erat ligatū. me-
dius autē sedebat senex ille. **A**perti sunt autē
intellectuales oculi eoz. ⁊ qm̄ sunt positi pa-
nes in altare videbat illis tanēmodo tri-
bus tanq̄ puerul⁹ iacens sup altare. et euz
extendisset p̄sbyter manus vt frāgeret pa-
nem descendit angelus de celo habens cul-
trum in manu. ⁊ sacrificauit puerulū istū.
sanguinē d̄o eius excipiebat in calicē. **C**uz
autē frangeret p̄sbyter in paruis ptibus pa-
nem. etiā angelus incidebat mēbra pueri i
modicas ptes. **C**ū at accessisset senex vt ac-
ciperet sanctā cōmunionē data est ipsi soli
caro sanguine cruentata. **Q**d̄ euz vidisset
p̄tinuit ⁊ clamauit dicens. **C**redo dñe. q̄
panis qui in altari ponit corpus tuum est.
et calix sanguis tu⁹ est. **E**t statim facta est il-
la caro in manu eius panis s̄m mysterium
⁊ sumpsit illud in ore agens gr̄as d̄no deo
Dixerūt autē ei senes. **D**eus scit humana
naturā. quia nō potest resci carnib⁹ crudis
⁊ p̄pterea trāformauit corpus suū i panē
⁊ sanguinē in vinū bis qui illud fideliter su-
scipiunt. et egerunt gratias deo de sene illo.
quia nō p̄misit de⁹ p̄ire labores eius. ⁊ re-
uerli sunt ad cellas suas cū gaudio. **S**
Itez ip̄e abbas **D**aniel narravit d̄ alio
magno sene qui habitauit in inferiorib⁹ p̄-
tibus egypti. quia diceret per simplicitate
q̄ melchisedech ip̄e sit filius dei. **H**oc au-
tem indicatū est sancte memorie cirillo ar-
chiep̄o alexandrino de eo. et misit ad eum.

Folium

Sciens aut quia signifer esset ipse senex. et quidquid peteret a deo reuelaret ei. et quod simpliciter diceret hoc verbum vsus est homini ratione dicere. Abba rogo te quod in cogitatione mea est quod melchisedech ipse sit filius dei. et rursus alia cogitatio mea dicit. quod melchisedech non sit deus sed homo sit. et summus sacerdos dei fuerit. Quia ergo desiro de hoc. idcirco mihi ad te ut depreceris deum quatenus tibi reuelare dignetur de hoc quid veritas habeat. Senex autem de conuersione sua presumens cum fiducia dixit. Da mihi tres dies inducias et ego deprecor deum de hac re. et renuncio tibi quod mihi fuerit reuelatum. Intra ergo in cellam suam deprecabatur deum de verbo hoc. et veniens post tres dies dixit sancte memorie cyrillo episcopo. Homo est melchisedech Archiepiscopus tradidit ei. Quod constat apud te abba. Et ille dixit ei. Deus ostendit mihi omnes patriarchas. ita ut singuli eorum coram me transiret ab adama usque ad melchisedech. et angelus mihi assistens dixit. Ecce iste est melchisedech. et ideo archiepiscopus certus esto. quia sic est. Absens autem senex per semetipsum predicabat quia homo esset melchisedech. et gaudius est magnifice sancte memorie cyrillo episcopo. Puer erat adhuc sancte memorie effrem. et vidit somnium siue reuelationem. quod nata sit vitis in lingua eius et creuit et impleuit totam terram fructifera nimis. et quod veniret omnia volatilia celi et comederunt de fructu vitis illius. Quantum autem manducabant eo amfantes implebant fructu. Itaque vidit quidam pluitorum in somniis ordinem angelicum descendente de celo secundum preceptum dei habentem in manu librum hoc est thomam scriptum intus et foris. Dicebant autem ad inuicem. Cui debet committi hoc. quidam dicebant illi. alij autem dicebant de alio. Responderunt autem et dixerunt. Vere vtrique quidem sancti sunt et iusti quos dicitis. verum tamen hoc eis committi non potest. Multa enim etiam alia nomina sanctorum dicentes. postea dixerunt. quia nemini potest hoc alteri committi nisi effrem. Et vidit senex ille cuius in somniis apparuit quod effrem dederunt thomam illum. Mane autem surgens audiuit effrem docentem et velut fontem ebullientem de ore ipsius. et cognouit senex qui somnium viderat quod spiritus sancti est orator

ratio quod egrediebatur de labijs effrem.
N Dicebant de abbate zenone. quod cum moraretur in scitibi erigit nocte de cella sua velut ad paludem. et cum errasset fecit tres dies et tres noctes ambulans et laborans. et cum defecisset cecidit semianimum. Et ecce puerulus stetit ante eum habens panem et fursiculum aque et dicebat ei. Surge manduca. Ille autem surgens orauit existimans quod fantasma esset. Puer autem respondens dixit ei. Bene fecisti. Surgens ergo accepit et manducauit. et post hoc dixit ei. Quantum ambulasti tantum longe es a cella tua. sed surgens sequere me. Et statim inuentus est in cella sua. Dixit ergo ei senex. Veni intra et da nobis ordinem. Et cum intrasset senex ille subito non comparuit. Dicebat abbas iohannes. quia vidit quidam senum in excessu mentis tres monachos stantes trans mare. et facta est vox ad eos ex alia parte litoris dicens. Accipite alas igneas et venite ad me. Et duo quidem ex eis acceperunt alas et volauerunt ad aliud litus. unde facta est vox. tertius vero remansit et flebat fortiter et clamabat. Postea vero date sunt et ipsi alae non igneae sed infirmas et debiles. ita ut cum omni labore mergendo et resurgendo nimis afflicti veniret illuc. Sic est et generatio haec. Quae si accipit pennas non tamen igneas sed vit infirmas et debiles potest accipere.
Abbas Zacharius habitabat in loco nimis deserto. Erat autem solus in eo solitarius. in inferiori vero parte erat alia solitudo. in qua habitabant fratres plurimi. Observabat autem senex ad iter et vidit satbanam venientem in habitu hominis ut praesiret per celam eius. Videbat autem quasi tunica cum vtriusque linea omnino vetusta et tota cribrata et per omnia foramina eius pendebant ampulle. Et dixit ei senior. Ohe maior: vbi vadis. Et ille respondit. Vado commouere fratres. Senex autem dixit ei. Ad quid tibi ampulle iste. Et dixit. Gustum fratribus porto. Et dixit ei senex. Et omnes ad gustandum totas ampullas cum gustu portas. Et respondit. Etiam. Et si vni alicui non placet offeram aliud. Si autem nec illud dabo tertium. et sic per ordinem omnibus oblatio fieri non potest nisi vni vni

placeat ex eis. Et cū hoc dixisset trāsiit. Et obiurabat senex custodiēs vias donec ille iter remearet. Et cū vidisset eū dixit ei. **Sanus sis.** Et rēdit ei. Unde mihi salus. Et dixit ei senex. **Quare.** Respondit. Quia mō omnes sanctificati sunt et nemo mihi acquiescit. Et dixit ei senex. **Neminē gāmit cum habes illic.** Et ille rēdit. **Unū tūmodo fratrem habeo ibi et ipse mihi solus acquiescit.** et quā videt me conuertit ad me velut ventus. Senex vero dixit ei. **Et quis vocatur frater ille.** Rēdit **Theoctiscus.** Et cū hoc dixisset ptransiit. Surgēs autē abbas **Machari** prexit ad inferiorē heremum. Quō cū audissent fratres acceperūt ramos palmarū et occurrerūt ei obuiā. et singuli eorum parabat cellas suas incerti ad quē declinaret. Senex autē inquirebat quis inter eos **Theoctiscus** vocaret in loco illo. Et iueniens eū intrauit in cellā eius. **Theoctiscus** ergo suscepit eū gaudēs. Cū ergo cepissent secrete loqui dicit ei senex. **Quō ē circa te frater.** et rēdit. orationibz tuis bene. Et dixit senex. **Ne impugnat te cogitationes.** et ille rēdit. interdum bene sum. Erubescibat eū dicere ei. Et dixit ei senex. **Ecce quot annos habeo in cōuersione loci isti?** et omnes honorat me. et tū in hac senectute infestus est mihi spūs fornicatiōis. Et rēdit **Theoctiscus** dicēs. **Crede abba et mihi.** Senex autē simulabat alias quoq; cogitationes sibi esse molestas donec faceret illum cōfiteri. deinde dicit ei. **Quō ieiunas** et ille dixit ad nonā. Dicit ei senex. **Ieiuna vsq; sero et abstine et cōmenda euāgelia ut memoriter retineas ea.** et alias residuas ex animo meditare scripturas. et si tibi aliquid cogitatio mala nunq; deorsum aspicias sed sp̄ sursum. et statim te dñs adiuuabit. Et senex corrigens fratrem illū reuersus est in solitudinē suā. Et cū iter obseruaret vidit iter demonē illū et dicit ei. **Ubi vadis iter.** Et ille rēdit cōmonere frēs. Et abiit. Dū autē reuertere dicit ei senex. **Quō sūt fratres illi.** et ille rēdit. male. Senex autē dixit. **Quare.** et ille rēdit. Quia omēs sancti sunt. et minus malū. q; et unū quem habui amicū obediētē mihi. etiam ipse nescio

unde subuersus est. et nec ipse acquiescit mihi sed omnibz sanctior factus est. Et p̄p̄rea iuravi iā nō ambulare ad illuz nisi post multū tempus. Et hoc dicēs trāsiit relinquens senē. Senex vero intrauit in cellam suā adorās et gratias agens deo. **Abbas machari** volens psolari fratres dicebat. **Venit huc aliqui cū matre sua puer qui a demonio vexabat.** et dicebat mēi sue. **Surge eamus hinc.** Illa autē dicebat. non possum pedibz ambulare fili. et dicebat ei filius eius. **Ego te porto.** et admirat sum astutiā demonū. quō eos exinde fugare volebat. Dicebat iterū de psolatione scitibi ad fratres. **Quā videritis cellā edificatam iuxta paludem scitote quia p̄p̄e est desolatō scitibi.** Quā autē videritis arbores iā ante inuam est. Quā vero videritis pueros tollite melotes vestras et abite. **Abbas moyses** qui habitabat in petra impugnatus est aliqui a fornicatione. et cū nō p̄ualetet tenere se in cella prexit et indicauit hoc abbati **Isidoro.** et rogauit eū senex vt reuertetur in cellā suam. Ille autē nō acquieuit dicēs. **Non possum abba.** et sumpsit et leuauit euz secum in domū. et dixit ei. **Attēde ad occasum.** et attendēs vidit multitudinē demonum. et hi cōfusi erāt et turbantes se ad pugandum. Dicit ei iterū abbas **Isidorus.** **Respice ad orientē.** et attendit et vidit inumerabilē multitudinē angelorū in gl̄a. Dixit autē abbas **Isidorus.** **Ecce isti sunt qui missi sunt ad auxiliandū sanctis.** qui v̄o ad occasum ascendunt hi sunt qui impugnat nos. **Plures ergo sunt qui nobiscū sunt q; qui aduersum nos sunt.** et ita agens gratias deo abbas **Moyses** sumpsit fiducia. et reuersus ē in cellam suā. **Dixit abbas moyses** i scitibi. **Si custodierim mandata patrū n̄or ego p̄sumens de deo spondeo vobis q; barbari huc non venient.** Si autē non custodierimus desolatus est locus iste. **Sedentibz aliqui fratribz apud eundē abbatē moysen** dixit eis. **Ecce barbari hodie in scitibi veniēt. sed surgite et fugite.** Dicit ei illi. et tu nō fugies pater. Ille autē dixit eis. ego p̄ tot annos expecto diem istuz. vt impleat p̄mo dñi mei iesu ch̄risti dicētis

Jolium

Omnes qui accipiunt gladium gladio peribunt. Alij autem dixerunt ei. Neque nos fugiemus sed tecum moriemur. Et dixit eis. Ego causam non habeo. unusquisque vestrum videat quod steterit. Erant autem septem fratres cum eo. et dixit eis. ecce barbari appropinquant ianite. et statim barbari intrantes occiderunt eos. Unus autem ex eis timore carnali perterritus fugit et abscondit se post plectas de palma. et septem coronas vidit descendentes et coronantes abbatem Moysen. et sex fratres qui cum eo erant interfecti. Dicebant de abbate silvano quod voluit aliquando peregrinare in syriam. et dixit ei discipulus suus marcus. Pater noli exire hinc sed neque ego dimitto te abire. expecta ergo hic alios tres dies. et cum expectaret abbas tertia die dormiuit in pace marcus discipulus eius. Dicebat abbas Johannes qui exulatus est a marciano. quia venimus aliquando de syria ad abbatem pastorem et volebamus eum interrogare de duricia cordis. Senex autem grece nesciebat neque interpretes inueniebat. Videns autem nos senex tribulatos cepit greca lingua loqui dicens. Natura aequum molliis est: lapideis autem dura. Et si vas aqua plenum pendeat supra lapidem. ex quo assidue stillans gutta cadat in lapidem perforat eum. ita et sermo diuinus leuis est. cor autem nostrum durum. Audiens ergo homo frequenter diuinum sermonem aperitur cor eius ad timendum deum. Dixit abbas pastor. Scriptum est: quemadmodum desiderat cervinus ad fontem aquarum ita desiderat anima mea ad te deus. Si cut ergo cervini in solitudine serpentes plurimos glutunt. et cum veneno eorum accensi fuerint. ad aquas pervenire desiderant. ita et monachi in solitudinibus habitantes accenduntur demonum malignorum veneno. et propterea desiderant sabbato et dominica die venire ad fontem aquarum. hoc est ad corpus et sanguinem domini nostri iesu christi ut purgentur ab omni amaritudine demonum malignorum. **I**nterrogavit aliquis fratrem abbatem pastorem dicens. Quid est quod scriptum est. Non reddas malum pro malo. Dixit ei abbas Pastor. Hec passio quattuor modos habet. Primum de corde secundum de aspectu. tertium de lingua. quartum non reddere malum pro malo. Si enim pro-

averis purgare cor non venit ad aspectum. custodi etiam ne loquaris. Si autem et locutus fueris cito corripere ne facias malum pro malo. **N**arrauit sanctus Basilius episcopus dicens. Fuit in quodam monasterio feminarum quidam virgo que stultam se esse ac demone habebatur. que adeo ab omnibus alijs honoribus habebatur. ut nec cibum quidem cum ea caperent. Talem quidem elegerat vitam ut a coquina nunquam recedens totum illic monasterii officium impleret. Et erat secundum vulgare proverbium universale domus spongia impletum a se rebus probans quod in sanctis libris scriptum legitimus. Si quis inquit ex vobis putat se sapientem esse in hoc mundo. sit stultus ut sapiens fiat. Hec igitur involutum pannis habebat caput. ita quoque omnibus sermonebat. cetera autem virgines tonse cucullis cooperiunt. Nulla aliquando potuit habere de quadragesimis virginibus videre aliquando manducantem. nunquam pro ore eius suum sedit ad mensam. Nulla vel modicum partem panis accepit. sed micam tantum detergens mensam et ablues ollas. his solis alimoniam contenta vivebat. nulli unquam fecit iniuriam. nulla personarum ipsius murmur audivit. nulli aut partem aut fatum unquam locuta est. Et certe cum ab omnibus cederetur cum omnium viveret odio maledicta omnium subsisteret. sancto patrum prebationissimo viro semper in deserto viventi. assistit angelus domini quadam die sedenti in loco qui dicitur porphirite. affatusque est eum his verbis. Cur inquit grande aliquid te esse credis ut sanctus. et in huiusmodi degens loco. Vis videre mulierem sanctiorē te vade ad tabernensiotarum monasterium feminarum. et una ex eis illic inuenies in capite habentem coronam. ipsamque agnosce te esse meliorem. Que dum protra populum tantum sola diebus ac noctibus pugnat cor ipsius a deo nunquam recessit. Tu autem in uno loco residens neque quoquam aliquid quando progrediens pro omnibus verbis animo et cogitatione vagaris. Statimque ad predictum monasterium venit. et magistros fratrum rogavit ut introducerent eum ad habitaculum feminarum. Quae mox illi et vita gloriosum et etate proveciores videtes cum fiducia magna introduci fecerunt. Ingressus autem desideravit omnes sorores inspicere inter quas sola illa propter

quā venerat nō videbat. **A**it autē ad postre-
mū. **O**mnes inquit mibi adducite. deesse
eū mibi videtur aliqua ex vobis. dicit ad
eum. **U**nā ad huc stultā habem? intrinsec?
in coquina. **S**ic effi eas que a demone vix
antur appellat. **A**t ille **E**xhibete inquit ipam
ad me vt eā videā. **Q**uo audito sup̄ memo-
ratam vocare ceperit. **Q**ue cū nollet audi
re sentiens vt credo aliqd. aut fortassis hoc
ipsum diuina reuelatōe cognoscens dicit
ei. **S**āct? pyter? desiderat videre te **E**rat
enim vir magnus fama et noīe. **C**ūq; ad eū
fuisset adhibita vidissetq; panno frontē ipi
us inuolutam picit se ad pedes eius dicens
Benedic me inquit. **Q**ue similiter ad ipi?
pedes se picit dicens. **T**u benedic me do-
mine. **O**mnes autē sorores obstupuerūt sil-
dicētes. **N**oli abbatē talē iniuriam sustinere
fatua est em̄ ista quā cernis. **T**unc sanctus
pyterius ipsis omnib; ait. **C**los inquit estis
fatue. nā hec vestra et mea nonna est **S**ic ei
vocant illi feminas spūales. **E**t de p̄cor de-
um ait. vt dignus ipa in die iudicij merear
inueniri. **Q**uo audito omnes simul ad pe-
des ipsius p̄ciderūt. singule se peccasse i eā
varijs modis cōfidentes. **T**erbi grā. **A**lia ei
abluens sordes cathini supra eaz se fudisse
dicebat. **A**lia vero colaphis eam a se verbe-
ratam sepe memorabat. **A**lia nares ipsius
synape impletas a se esse desiebat. **C**etera
quoq; diuersas referebant se ei iniurias ir-
rogasse. p̄ quibus omnib; sanctus ille fuis-
set deo precibus egressus est **P**ost paucos au-
tem diēs illa nō ferens tantā gloriā. tātoq;
se nolens honore soroz; cumulari granatq;
se credens excusationib; singulorū egressa
de monasterio illo occulte quo ierit in que-
se miserit locū. v̄l quo fine defecerit ad nul-
lus potuit noticiam puenire **S** **C**e-
ate memorie paulus simplex discipulus ab-
batis anthonij narrauit patrib; talem rem
q; aliquē veniēs in monasteriū visitandi gr̄-
tia et p̄ fratrū instructiōe post psuetā ad in-
uicem cōsolationem intrauerit eccliam dei
missas more solito celebrare. **B**eat? q; pau-
lus intuebat ad vnūquēq; introeuntiu in
eccliam quali aio intraret. **H**abebat em̄ et
hanc gratiā sibi datam a deo vt sic videret

vnūquēq; cui? animi esset. sicut nos faci-
es nostras videmus ad inuicem. **I**ngredi-
entibus ergo omnibus clara facie et splendi-
do vultu. sed et vnūscuiusq; angelo gaudē-
te vnū vidit nigrū et obscurū corpe toto
et demones ex vtrac; pte tenentes et trahē-
tes eum ad seiplos. et capistrū in naves ei?
mittentes. sanctū vero angelum eius delon-
ge lugubrem: tristemes sequentē. **P**aulus
vero lacrimans et manu frequēter pectus
tundens sedebat ante ecclesiam: plorās eū
valde qui ei talis apparuerat. **Q**ui autem
videbāt qd faciebat. et tam subitā eius mu-
tationē ad lacrymas et ad luctū interro-
gabant rogantes eum qd videret. timētes
ne quid in reprehensione omnium vidisset. p̄
quo bec faceret **P**ostulabāt etiā vt ad mis-
sas intraret cum eis. **P**aulus autē repellēs
eos et negās se ingressurum: sedebat foras
ianuam tacēs et plorans nimis eū qui ei ta-
liter apparuerat **P**ost paululū autē dimisso
ecclesie conuentu iterū intendebat singulos
exeuntes vt quorū introitū agnouerat sci-
ret quales exirent. **E**t ecce vidit illuz vir?
nigrum et obscurū toto corpe p̄? creuntē
ab ecclesia: clarum quidē vultu. candidum
vero corpe. demonel autē qui ante eum tene-
bant postea delonge sequentes. sanctū vero
angelū iuxta ipm ambulantē letū et p̄mptū
et gaudentē sup eum valde. **P**aulus vero
exiliēs eū gaudio clamabat b̄ndicēs deū et
dicēs. **O** ineffabilis dei misericordia et be-
nignitas. o diuitie miseratōis eius et innum-
merabilis bonitas. **C**urrēs autē et ascendēs
sup altū gradū magna voce dicebat. **V**eni-
te et videte opa dñi q̄ terribilia sunt et om-
ni stupore digna. **V**enite et videte eum qui
vult omnes homines saluare et ad agnitōz
veritatis venire. **V**enite adoremus et pro-
cidamus ante eum. et dicamus. q; tu solus
potens es peccata dimittere **A**d hāc vocē
eius omnes solliciti cucurrerūt cupientes
audire que dicebat. **E**t cōuenientib; oibus
referebat **P**aul? que vidisset anteq; eccle-
siam intrarēt. et que postea. et interrogabat
virū illū vt diceret ei causam. p̄ qua ei tan-
tam subito immutationē deus donauerit.
Homo ergo ille conuictus a paulo coram

omnibus quae circa ipsum erant aperte narrauit dicens. Ego homo peccator sum et multo tempore in fornicatione vixi usque nunc. ingressus autem modo ecclesiam dei: audiui vocem Isaie. prophete cum legeret. magis autem vocem dei loquentis in eo. ubi dicit. lauamini: mundi estote auferte malum de animabus vestris coram oculis meis. discite bene facere. et si fuerint peccata vestra tanquam fenitium velut nix dealbabitur et si volueritis et audieritis me bona terre manducabitis. Ego inquam fornicator et bester mone compunctus sum nimis. et ingemiscens intra conscientiam meam dixi ad deum. Tu deus qui venisti in mundum peccatores saluos facere. et quae haec modo lecta sunt per prophetam promissisti comple effectum et ope etiam in me indigno peccatore. Ecce enim amodo permitto tibi et spondeo sermonem et confiteor corde quod ab hodie iam non ero fornicator. sed abrenuncio fordidibus seculi et seruo tibi amodo in conscientia munda. hodie ergo domine et in hora hac suscipe me penitentem et interpellantem te. et reuertentem omne peccatum. In his igitur promissis omnibus ait egressus sum de ecclesia. statuens in animo meo nihil ultra agere mali coram oculis domini. Quod cum audissent omnes clamauerunt una voce ad dominum dicentes. Quae magnificata sunt opera tua domine omnia in sapientia fecisti. Quapropter hoc cognoscetes christiani de sanctis scripturis et diuinis revelationibus quantum deus habeat bonitatem circa eos qui ad eum deuote confugiunt. et per penitentiam emundant priora delicta quod non solum non coguntur penas exoluere pro peccatis antea commissis. verum etiam consequi bona promissa. Non ergo desperem de nostra salute. quod si cut per Isaia prophetam promissit dominus eos qui peccatis inuoluti sunt lauare. et sicut lanam albam et niuem dealbari et bonorum celestium que in ciuitate celestis hierusalem sunt repleti. ita et nunc iterum per sanctum ezechielem prophetam iureiurando promissit dicens. Viuo ego inquit dicit dominus quod nolo mortem peccatoris sed magis ut uertatur et uiuat.

Quod de greco in latinum translulit per lagius dyaconus romane ecclesie Et ab hinc deorsum Johannes eiusdem ecclesie subdiaconus.

Hic sunt aliqui zacharias ad abbatem suum siluanum. et inuenit eum in excessu metis. et erant manus eius exte in celum. et cum vidisset ista clausit os suum et exiit. Et intras circa horam sextam atque non inuenit eum eodem modo. Circa decimam vero horam pulsauit et ingressus inuenit eum quiescentem. et dicit ei. Quid habuisti hodie pater. Qui dixit ei. Infirmitus sum hodie filii mi. Ille vero tenens pedes eius dicebat. Non te dimittam nisi mihi indicaueris quod vidisti. Respondit ei sener. Ego in celum raptus fui. et vidi gloriam dei et illic steti usque modo et nunc dimissus sum. Dixit sancta synodus. Efficiamur prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. ut astute intelligamus laqueos diaboli. Nam prudentes sicut serpentes dictum est. ut non ignorem impetus diaboli et artes eius. etenim simile aliquid ex alio simili scelere superat. nam et simplicitas columbe demonstrat puritatem actionis. Dicebat quidam patrum. Quia dum sederet aliquis seniores et loquerentur de bonis edificatibus erat inter eos vnus prudens et vidit angelos manus agitantes et laudantes deum. ut autem venisset locutio secularis discedebant angeli. et volubantur porci in medio eorum. pleni fetoribus et polluebant eos. Cum autem rursum loquerentur de edificatone venientes iterum angeli laudabant deum. Dixit quidam sener. Hoc est quod scriptum est. Super duobus et tribus peccatis tyri auertam me. super quattuor autem non auertam. videlicet cogitare malum et consentire cogitati et locutioni. quartum vero est perficere opus. In sermo ergo non auertit ira dei. Dicebant de quodam sene magno in scythia. quia quotienscumque edificabat cellulam egrediebatur cum gaudio. et ponens fundamentum non discedebat donec consummaretur. Aliquid ergo exiens ad fabricandam cellam contristabat valde. et dicunt ei fratres. quare tristis ac mestus es abba. Qui dixit eis. Desolatus est locus iste filii. Ego enim vidi quoniam ignis accensus est in scythia. et accipientes fratres palmas cedentes extinxerunt eum. et iterum accensus est. et accipientes rursus fratres palmas cedentes extinxerunt eum. Tertio accensus est. et repleuit totam scythiam

et iam non potuit extinguere. ideoque ego contri-
 stor et mestus sum. **D**ixit quidam se-
 nex: scriptum est. iustus ut palma florebit. **S**i-
 gnificat autem hic sermo bonorum actuum altum et
 erectum ac dulcem fructum. Est vero in palma
 unum in cardium et ipsum candidum omnem habes
 operationem in se. simile autem et super iusto repit
 Unum enim ei et simplex est cor ad deum timore
 respiciens. Est autem et album habes illumi-
 nationem fidei et omnis operatio iusti in cor-
 de ipsius est. **N**am et acumen stimulo-
 rum eius aduersus diabolum est propugnaculum. **D**ixit
 aliquando alter senex. Sunamitis heliseum
 suscepit eo quod non haberet affectum cum aliquo
 homine. **D**icitur sunamitis personam anime habere
 heliseus vero personam sancti ipsius designa-
 re. **Q**uacumque ergo hora recedit anima a se-
 culari conversatione et perturbatione aduenit
 ei spiritus dei et tunc poterit parere cuius sit steri-
 lis. **A**lius quidam patrum dixit. quod oculi
 porci naturale habent figmentum ita ut neces-
 sitate semper intendat in terram. nec aliquis potest
 respicere ad celum. **S**ic ergo et anima eius
 qui in dulcedine voluptatum delectatur seculi
 lapsa in luxurie scenam difficile potest respice-
 re ad deum aut sapere aliquid dignum deo. **F**uit
 quidam magnus inter preuidentes. hic
 affirmabat dicens. quia virtutem quam vidi
 stantem super baptismum. eandem etiam vidi super
 vestimentum monachi quam accepit habitum spi-
 ritualem. **C**uidam seni data est gratia
 videndi que fiebant. et dicebat. **Q**uia vidi
 in cenobio aliquando meditantem fratrem in
 cella. et ecce demon veniens stabat foris cel-
 lam. et dum frater ille meditaretur non preuale-
 bat ingredi. cum autem cessabat meditatio: tunc
 demon ingrediebatur cellam. **D**icebant de
 quodam sene. quia deprecatus est deum ut vi-
 deret demones. et reuelatum est ei. **N**on opus
 habes videre eos. **S**enex autem rogabat di-
 cens. quod dominus potest me protegere gratia tua. **R**es-
 pondit dominus reuelauit oculis eius et vidit eos.
 quia tanquam apes sic circumdabant homines stri-
 dentes dentibus suis. angeli vero dei increpa-
 bant illos. **D**ixit quidam senex. **Q**uod
 duo fratres erant ei vicini. unus peregrinus
 et alius inchoris. **E**rat autem peregrinus ille mo-
 dicum negligentior. ille vero inchoris studi-

osius valde. **C**ontigit autem ut dormiret ille
 peregrinus in pace. **A**t ille senex vicinus eo-
 rum cum esset suidus vidit multitudinem an-
 gelorum deducentium animam eius. et cum per-
 ueniret ad celum ut intraret facta est questio
 de illo. et venit vox desuper dicens. **N**am
 festum est quia modicum negligentior fuit pe-
 regrinus. sed propter peregrinationem eius ape-
 rite ei. **E**t post hoc dormiuit et ille inchoris.
 et venit omnis cognatio eius ad eum. **C**ernens
 vero senex ille non venire angelos ad deduc-
 endum animam eius miratus est. et cades in
 faciem suam in conspectu dei dixit. **Q**uod pe-
 regrinus ille cum negligentior fuerit talez
 gloriam habuit. et hic cum studiosus esset ni-
 hil homini meruit. **E**t venit vox ei dicens. **H**ic
 studiosus cum venit ut dormiret aperuit oculos
 et vidit parietes suos flentes. et solata
 est anima eius. **P**eregrinus vero ille li-
 cet negligentior fuerit tamen nullum suorum vi-
 dit. et ingemiscens fleuit. et deus consolatus
 est eum. **P**arrauit alter patrum quidam. quod
 erat aliquis solitarius in heremo nylopoles
 os. et ministrabat ei quidam secularis homo fidelis.
Erat autem in eadem civitate homo qui erat
 diues et impius. **C**ontigit autem ut morere-
 tur ille diues. et deducebat eum tota ciuitas
 simul et episcopus cum lampadibus. **E**gressus autem
 et ille qui ministrabat illi solitarius pro munus
 consuetudinem portans ei panes. et inuenit quod
 comederat eum belua. et cecidit in faciem suam
 in conspectu domini dicens. non surgam hinc donec
 nec demonstretur mihi a deo que sint hec. **Q**uia
 ille quidem impius tale apparatus habuit in
 deducendo. hic vero qui seruauit deo die
 noctumque ista pertulit. **E**t ecce angelus do-
 mini veniens dixit ei. **I**lle impius habuit pro
 uum bonum in hoc seculo et recepit illud hoc
 ut illic nullam requiem inueniat. **I**ste autem so-
 litarius qui homo erat ornatus ad omnem
 virtutem. habebat vero et ipse ut homo modicum
 aliquid culpe. et recepit hic illud ut ibi inue-
 niatur purus coram deo. **E**t ita consolatus
 est verbis ab ipse glorificans deum super iudicia eius
 quia vera sunt. **S**ancti patres discipuli
 tibi prophetauerunt de vltima generatione dice-
 tes. **Q**uid operati sumus nos. **E**t respondens
 vnus ex illis vir magne vitenome cyrion

dixit **N**os mandata dei custodim⁹. At illi responderunt dicētes. **S**i dō qui fuerint post nos qd erūt facturi. **Q**ui dixit eis **D**i midium opis nostri opaturi sunt. **E**t dixerunt ei. **S**i autē qui post ipos fuerint qd facient. q̄ rēdit. **D**īno nō habebit opationez generatio illa. x̄ture sunt autē illis tēptationes. ⁊ qui reperi fuerint probati in tpe illo meliores q̄ nos ⁊ p̄es nostri erūt. **N**arravit quidā senex dicēs. **Q**uia erat q̄dam virgo p̄ueta etate. valdeq̄ p̄fecerat in timore dei. ⁊ interrogata est a me que res ad hāc eam adduxerat p̄uersatiōz. **A**t illa iē miscens ita cepit dicere. **M**ibi quidez venerāde pater cū ad huc essem puula erat pater modestus ac māsuēt⁹ morib⁹. debil⁹ v̄ro ⁊ infirmus corpe. qui ita vixit curaz sui agēs vt vix aliq̄n̄ ī publico videref ab hīs q̄ i eodē hītabāt vico. **T**errā autē suā assidue opabat. ⁊ ibidē sp̄ occupabat vitā suā. **S**i q̄n̄ fortasse sanus fuisset fructus culture sue domū portabat. **P**lurimū autē t̄pis ī lecto ⁊ languoribus detinebat. tantaq̄ erat taciturnitas vt ignorātib⁹ eū sine voce crederent esse. mater v̄ro mihi erat ecōtrario curiosa absq̄ modo. atq̄ v̄ltra oēs mulieres q̄ erāt in regione hac turpior. **S**ermones v̄ro ei⁹ ita ad vniuersos monebant. vt putaretur omne corp⁹ ipsi⁹ lingua esse. lites frequētius cōmittebant ad oēs ab ipsa. in ebrietate autē vini cū viris luxuriosis demorabat. **D**ispensabat autē et ea q̄ int⁹ domi erāt tanq̄ meretrix pessima vt etiā substātia multa valde nō potuerit nobis sufficere. **N**ā huic a patre meo delegata erat dispensatio dom⁹. **C**orpus autē suū ita turpitudie abutebat vt pauci de vico ip̄o potuissent ef fugere libidinē eius. nunq̄ corpi ei⁹ moribus occurrit nec dolorē aliquē sensit. v̄l ali quantulū. **I**ta natiuitate vsq̄ ad vltimū diem suū integrū sanūq̄ corp⁹ suum possedit. **I**nter hec p̄tigit vt p̄ meus lōga egritudine fatigat⁹ moreret. ⁊ cōtinuo aer cōmot⁹ est. et pluuia ⁊ coruscationes atq̄ tonitrua aerem cōturbabant. **E**t neq̄ nocte neq̄ die imber cessando triduo super lectū sine sepultura fecit eum manere. ita vt homines vici illius mouentes capita admiraretur q̄ tan

tam malū vniuersos lateret dicentes **S**ic cine dei inimicus erat isie vt nec terra euz recipiat ad sepulturam. **S**ed tamen ne intra domū membra ei⁹ dissoluta ingressum habitantibus p̄biberent. imminēte ad huc aere tempestate ⁊ pluuia descendēte vix aliquo modo sepulture eū tradidim⁹. **A**t dō mater mea post bec licentia plurima accepta cū improbitate maxima corpis sui libidine vtebat. et prostibulū deinceps faciens domū nostrā in tanta luxuria vixit atq̄ delictijs vt dum ad huc paruula essem deficeret nobis substantia nostra. **C**ix em̄ aliq̄n̄ cum timore sicut mihi videt⁹ morte illi⁹ adueniente. tantā meruit funeris p̄speritatez vt etiā putaref aer simul in exequijs deducere sim⁹ illi⁹. **E**go autē post obitū eius puellari egressa etate. ⁊ desideria titillatiōis corporis mei ieiunijs refrenans. quadam die ad vesperam vt fieri solet cogitare cepi atq̄ considerare cuius vitā magis eligerē imitandam. vtrū matris aut patris qui modeste ⁊ mansuete ac sobrie vixit. **S**ed rursus cogitabam illud. quia nihil in vita hīa cōsecutus sit boni pater meus. sed p̄ omne t̄ps ī infirmitate ⁊ tribulatione consumptus est. ⁊ ita finem suū accepit vt nec sepulturā ei⁹ terra reciperet. **S**i igit⁹ bona esset h̄mōi cōuersatio apud deum quare ergo tanta mala affecutus est qui sic viuere delegit. **S**z bonum est inquit cogitatus meus sicut mater mea vixit me quoq̄ viuere tradere voluptati ⁊ luxurie ac libidini corpus meū. **E**rei nullum op⁹ illa turpe p̄termisit. in ebrietate omne t̄ps incolumis atq̄ p̄spere degēs itaq̄ vitā suā expleuit. **Q**uid ḡ. **S**ic oportet me viuere sicut mater. **N**eli⁹ est em̄ p̄ prijs oculis credere que v̄ manifeste sunt cognita ⁊ nihil p̄termittere. **E**t cū b̄ placuisset mihi misere eiusdem me cōstituere vite superuenit nox. et p̄tinuo mihi sopor accessit. **P**ost hos s̄mones astitit mihi q̄dam grandis quidē corpore. aspectu autē terribilis. deinde intuendo me p̄terrēs iracūda visione ⁊ aspera voce interrogabat me dicēs **D**ic mihi inquit qui sunt cogitatus cordis tui. **E**go autem aspectu eius et habitu tremefacta neq̄ aspicere in eum audebam.

Maiori vero voce vsus iterū iussit vt ea q̄
 mihi placerent sibi p̄nunciarē. Ego autez
 p̄re timore dissoluta ⁊ omnē oblita cogita/
 tum nihil esse dicebā. Ille v̄o negāti mihi
 renocabat ad memoriā vniuersa que ī corz
 de meo meditata fuerā. ego autē cōnicta et
 ad p̄cem cōuersa supplicabā veniā p̄sequi.
 ⁊ causam ei narrabā h̄mōi cogitatus Qui
 ait mihi. Veni ergo ⁊ vide vtrosq; patrez
 scz et matrē. ⁊ cui⁹ deinde volueris tibi eli
 ge vitam. Et apprehendēs mihi manū tra
 hebat me. Ducens autē me in quendā cam/
 pum magnuz habentē paradisos multos et
 diuersos fructus. variatq; arbores. et pul
 critudinē inenarrabilē. et introduxit me il
 luc. Occurrens autē mihi pater meus am/
 plexatus est in me ⁊ osculabā filiā me vo/
 cans. ego vero circumplexa eū rogabam vt
 manerē cū ipso. At ille. Nunc inquit non
 potes hic esse. si vero volueris mea vestigia
 sequi venies huc non post multū tempus.
 Cum autē adhuc ego deprecarer vt manerē
 cum ipso trahens me rursus manu q̄ ibi me
 duxerat: veni ait ostendam tibi et matrem
 tuā que in igne exurit vt scias ad cui⁹ eo
 rum imitationē declinate velis vitā tuam.
 Statuens autē me in domo tenebrosa atq;
 obscura omni stridore ⁊ p̄turbatione reple
 ta ostendit mihi fornacē ignis ardentē ⁊ pi
 cem feruentē: ⁊ quosdā illic terribiles aspe
 ctu stantes sup̄ fornacē. ego autē inspiciens
 deorsum video matrē meā in fornace vsq;
 ad collū dimersam. stridētē dentibz ⁊ igne
 ardentē et vermiū multozū fetozē fieri. Vi
 dens autē me mater cuz v̄lulatu clamabat
 filiam me vocans. Deu me filia de p̄p̄iis
 operibus ⁊ peccatis meis hec patior. qz q̄si
 deliramenta mihi videbātur vniuersa que
 de sobrietate erant. opera em̄ fornicatiōis ⁊
 adulterij non videbant mihi habere tormē
 ta. ebrietatē quoq; ⁊ luxuriā nō arbitrabar
 lucrari penas. ⁊ ecce p̄pter exiguas delicta
 as quāta exoluo tormēta. ecce p̄ptētu dei
 quales recipio mercedes. Apprehenderūt
 me vniuersa immobilia mala. Nunc tem/
 pus auxiliij filia. nunc recordate nutritimē
 torum que a me cōsecuta es. nūc tribue b̄n/
 ficium si quid boni aliq̄n a me accepisti. **¶**

serere mei filia. quia in igne ardeo ⁊ ab ip̄o
 igne nō cōsumor. miserere mei. qz in h̄mōi
 cruciatibus examinoz. **¶** Miserere mei filia.
 et porrigens manū tuā educ me de hoc lo/
 co. **¶** Ne autē recusante hoc facere p̄pter col
 qui ibi astabant rursus cū mater clamabat
 Filia mea adiua me. et noli desp̄icere fle/
 tum p̄p̄ie matris tue. **¶** Memento doloris
 mei in die p̄turientis te. ⁊ ne desp̄icias que
 gelenne ignibz depeo. Ego autē voce eius
 lachrymis cōmota humanū aliqd̄ patiebar
 et cepi cū clamore cōdolens ei ingemiscere
¶ Exurgentes vero hi qui in domo mea erāt
 ⁊ accendentes ignē causam mugitus mei
 interrogabāt. Ego autē narraui eis que vi
 deram. ⁊ sic iam vnū hoc deliberavi vt pa/
 tris mei sequeretur vitā certa facta p̄ ineffa/
 bilem misericordiā dei. qz p̄ne repositē sūt
 his qui male viuere non metunt. **¶** Alia siq;
 dem multa beata virgo ex ip̄a v̄siōe cogno
 scens p̄ reuelationē dei multā esse a deo et
 bonoz op̄ez retributionē. ⁊ maloz actuz
 ⁊ turpis vite maximas esse penas annūcia
 bat. **¶** Ideoq; dilectissimi efficiamur melio/
 ris p̄ h̄itj nobismetipsis vt beati fieri line fi
 ne possimus. **¶** **¶** Narravit itez idem
 fener de quodā ep̄o vt maxime ex eo fidu/
 ciam capiam⁹ qz facilis sit deus ad veniā.
 si tm̄ nos peniteat cōmissio peccatoz. **¶** Nū
 ciabāt igit̄ a quibusdā eidē ep̄o inter fideli
 um turmas duas cōsistere mulieres que
 abrupta seculi gradiendo impudice iueni/
 rent ⁊ viuerēt. **¶** Ep̄s autē ex his que ei nun/
 ciata sunt cōmotus suspicatus est ne forte ⁊
 alie h̄mōi essent ⁊ ad deprecandū deū se cō
 uertit. certus inde rogans efficiq; et me/
 ruit. **¶** Post diuinā em̄ illā atq; terribilē cō
 secrationē dū accederent singuli ad p̄fici/
 pandū sancti mysterij sacramēta. p̄ vultus
 eoz cernēbat aias quibus vnaqueq; sub/
 iaceret peccatis. **¶** Et peccatoz quidē boīm
 videbat facies nigras. quosdā v̄o ip̄soz
 tanq; ab estu exustas facies habentes. ocu
 los autē rubeos ac sanguineos. **¶** Iustos autē
 videbat claros aspectu et cādidos amictū.
¶ Et alij quidā dū accipient corp⁹ d̄ni exure
 bant ⁊ incendebant. alij autē licet lumen
 efficiebat in se. ⁊ p̄ os ingressuz omne eoz

Folium

corpus illustrabat. Erāt autē inter ip̄os etiā
am qui solitariā vitā elegerāt. ⁊ hi qui i cō
iugijs erāt. qui ⁊ ipsi ita esse videbant. De
inde cōuertit se ⁊ cepit etiā mulieribus ip̄a
distribuire mysteria vt cognosceret quales
⁊ ipsaz essent anime. ⁊ vidit simili modo fi
eri nigras atq; rubeas facies eaz sanguine
as q; ⁊ albas. Inter ip̄as autē aduenerūt ⁊
ille due mulieres que accusate erant apud
cum ppter quas maxime ad banc p̄cem et
p̄uidentiā venerat. Cernit autē ipsas dum
accedunt ad sanctū mysteriū claz habētes
vultū ⁊ honorificū candida quoq; stola cir
cumamictas. Deinde cū et ipse participa
te fuissent mysteria xp̄i facte sunt sicut a lu
mine illustrate. Rursum ep̄us ad solitā se
p̄cem cōuertebat supplicās deo discere cu
piens modū reuelationū que ei demonstra
te fuerant. Astutit autē angelus dñi ⁊ de sin
gulis interrogare p̄cipiebat. Sanctus nō
ep̄us continuo de illis duabus sciscitabāt
mulieribus. si vera esset illa prima accusatō
an falsa. At vero angelus affirmabat om
nia vera esse que dicta de eis erant. Ep̄isco
pus quoq; ait ad angelum. Et quō in p̄ce
ptione corporis christi splendide erant faci
es eaz albam etiā stolaz habebāt lumineq;
fulgebāt nō puo. Ait autē ei angelus. Co
penituerint ⁊ actibus suis et discedēt ei ab
his. lachrymis ⁊ gemitibus atq; elemosy
nis pauperū per confessionē diuinū meruēt
numerū. de cetero nequaq; in hisdem ma
lis se casuras promittētes si tantū de prior
ibus delictis veniā mereātur. ⁊ meruerūt
per hoc diuinā immutationē. et a crimini
bus absolute sunt ⁊ viuunt deinceps sobrie
⁊ iuste ac pie. Ep̄iscopus autē mirari se di
cebat. nō tantum de immutatione eaz. hoc
em̄ multis cōtiguit fieri. sed de dei dono qui
non solū eas tormētis minime subiecit. sed
etiā tantā eis donare dignatus est gratiaz.
Ait autē ad eū angelus. Admiraris hoc iu
ste quasi hō. domin⁹ autē omnipotēs ac de⁹
noster ⁊ rexter cū naturaliter sit bon⁹ ac mi
sericors. hos qui discedunt a p̄p̄ijs delictis
⁊ p̄ cōfessionē accedūt ad eū nō tm̄ p̄ire nō
patitur. sed etiā furore suū aufert ab eis et
bonore dignos facit. Etenim sic deus dilexit

mundū vt filiū suū vnigenitū daret pro eo
Quia igitur cū inimici essent boies mori p
eis elegit. n̄to magis domesticos effectos
eos. ⁊ penitentiā agentes sup̄ his que ges
serant absolutū a penis. ⁊ eis que ab iplo p̄
parata sunt bona p̄stabit p̄fructū. Hoc g
scito. quia nulla delicta hōim vincūt clemē
tiam dei tm̄ vt p̄ p̄niam ea que p̄idē q̄s ges
serat mala abluat actibus bonis. Cum em̄
sit misericors deus scit infirmitatē generis
humani ⁊ passionum fortitudinē. et diabo
li potentia atq; astutiā. et lapsis hominibus
in peccatis quasi filijs ignoscit. et expectat
correctionem eorū. patientiā habens in ip
sis. cōuertentibus vero atq; eius exorātibus
bonitatē. tanq; infirmis cōpatiē. et absol
uit cōfessionem vincula eorū. ⁊ donat eis bona
que p̄parata sunt iustis. Ait autē ep̄s ad an
gelum. Obsecro te dic mihi etiā vultuum
differētias. ⁊ quibus peccatis vnusquisq; eo
rum subiacet. vt etiā de his cognoscēs ab
omni liberet ignorātia. Angelus autē dixit
ad eū. Hi quidez qui splendido atq; hilari
vultu sunt in sobrietate ⁊ castitate et iusti
cia viuunt. modesti quoq; et condolētes ac
misericordes sunt. Hi vero qui nigras hñt
facies fornicationis ⁊ libidinis opartij sūt.
ceterisq; scelerib⁹ et delictis implicati. Hi
vero qui apparatus sanguinei atq; rubei
in malignitate ⁊ iniusticia viuunt ⁊ aman
tes detractiones. blasphemias dolosi ⁊ homici
de sunt. Rursum dicit ei angelus. Adiuua
eos siquidē salutē eorū desideras. p̄pterea
etiā meruisti orationū tuarū effectū vt vi
dendo dicas discipuloz tuoz peccata et p̄
ammonitiones atq; obsecrationes melio
res eos p̄ p̄niam facias. ei quoq; qui p̄ ip
sis mortu⁹ est ⁊ resurrexit a mortuis iesu
christo dño nostro gratū facias. Quātacū
q; igitur tibi virtus est ⁊ studiū et dilectio
circa dñm tuū xp̄m iesum. omnē eorū gere
p̄uidentiā vt cōuertantē a p̄p̄ijs peccatis ad
cōmunē dominū. et manifesta q̄bus delictis
subiacent ne p̄p̄iā desperent salutē. Ex B
penitentibus quidē illis ⁊ cōuertentibus ad
deū animab⁹ eorū salus erit. ⁊ epulatio futu
rorum bonozū. tibi vero erit plurima mer
ces imitanti deū tuum. qui celos quidem

reliquit et in terris demorat? est p salute
 hominū. **R**eferebat quidā patz. qz tres
 sunt res honorabiles apud monachos qb
 oportet nos cū timore ⁊ tremore ⁊ gaudio
 spūali accedere videlicet cōmunicatō san-
 ctorum sacramentoz. ⁊ mensa fratꝝ et pel-
 uis in qua fratꝝ pedes lauant. **P**rofere-
 bat autē ⁊ exemplū tale dicēs. Quia erat q
 dam magn⁹ senex puidus. et stiguit eū mā-
 ducare cū plurib⁹ fratꝝ. ⁊ comedentib⁹
 illis videbat in spū idē senex sedēs ad men-
 sam quosdā edētes mel. alios autez panes
 alios ⁊o stercus. **E**t mirabatur intra semet-
 ipsum ⁊ deprecabatur deū dicens. dñe reuela
 mihi mysteriū hoc. qd idē cib⁹ omnib⁹ ap-
 posit⁹ est sup mensam. ⁊ in māducādo ita
 immutat⁹ videt. vt quidā edant mel. qdaz
 autē panē. aliq⁹ ⁊o stercus. **E**t venit ei vox de
 sup dicens. Illi q māducant mel hi sunt q
 cū timore ⁊ tremore ⁊ grāfactōne edūt ad
 mēsam ⁊ incessanter orāt. ⁊ orō eoz sicut i-
 censuz ascēdit ad deū. ideoqz mel comedūt
Qui autē panē manducāt hi sunt qui grati-
 as agētes picipiunt ea que a deo donata sūt
 illis **Al**ij vero qui stercus manducāt hi sūt
 qui murmurant ⁊ dicūt. hoc bonum est. id
 malum est. hec autē talia non oportet cogi-
 tare. **I**magis glorificare deū atqz laudes
 ei offerre vt in nobis impleatur illud quod
 dictum est. **S**ive manducatis siue bibitis
 siue aliud quid facitis. omnia in gloria dei
 facite.

ExPLICIT LIBER DE PUIDERIA ⁊ PTEPLATIOE

INCIPIT LIBER DE SAN-
 CTIS SENIORIBUS QUI SIGNA FACIEBANT.

Dixit abbas Dulas discipulus
 abbatis bisarionis. Quia am-
 bulantib⁹ nobis sec⁹ litus ma-
 ris sitiui. et dixi abbati bysari-
 oni. **A**bbas sitio valde. **E**t cū fecisset senex
 orōem dixit mihi. **B**ibe de mari. **E**t dulc⁹
 facta est aqua. et bibi. **E**go autē hansi mo-
 dicum in vase ne forte iterū sitirē. **Q**uō cū
 vidisset senex dixit mihi **E**t quid aquam
 portas. **D**ixit ei. **I**gnosce mihi ne forte ite-
 rum sitirem. **E**t ait senex. **D**eus qui hic est

et ubiqz est. **A**lio tempe cum ei necessa-
 rium esset fecit orationē ⁊ trāsiuit chrisozoz
 an fluiū pedibus. **E**go autē admiratus in-
 terrogauī eū dicens. **Q**uomodo sentiebas
 pedes tuos duz ambulares in aqua. **E**t ait
 senex. **U**sqz ad talum sentiebā aquam. reli-
 qua autem erant solida sub pedibus meis.
Rursum euntib⁹ nobis ad aliū senē. ve-
 nit sol ad occasum ⁊ orans senex dixit. **O**b-
 secro domine stet sol donec perueniam ad
 seruū tuū. **E**t factū est sic **V**enit aliqñdo
 quidā demoniū habens in scitbi. ⁊ facta ē
 oratio p iplo in ecclesia ⁊ nō egrediebat⁹ de-
 mon ab eo quia durus erat. **D**icunt autez
 ad inuicēz clerici loci illius. **Q**uid faciem⁹
 huic demoni. nemo em potest euz eicere ni-
 si abbas bysariion. **E**t si rogauerimus eum
 p iplo neqz in ecclesiā veniet. **H**oc autē fa-
 ciamus. **E**cce venturus est mane añ omēs
 in ecclesiam. faciamus eū qui vexat sedere i
 loco ipsius. et cum ingredit⁹ stemus ad ora-
 tionem ⁊ dicamus. **E**xcita fratrē illuz ab-
 ba. **F**ecerunt autē sic. **V**eniente itaqz ma-
 ne senē illo steterunt ad orōnem et dicunt.
Excita fratrē illū abba. ⁊ dixit illi patienti.
Surge egredere foras. **E**t cōfestim eriuit
 demon ab eo. et sanus factus est ex illa hora

Dixerunt seniores frēs aliqñ abbati he-
 lye i egypto de abbate agathone. qz bon⁹ fra-
 ter est. **E**t dicit eis senex. **F**m generationez
 suaz bon⁹ est **Q**ui dixerūt ei. **F**m antiquos
 autē quid. **E**t ille rñdens ait. **J**ā dixi vo-
 bis quia fm generationē suā bonus est. **F**m
 antiquos vero vidī hominē in scitbi q face-
 re poterat vt sol staret in celo. sic fecit iesus
 filius naue **E**t hec audiētes obstupuerunt
 ⁊ glorificauerunt deū **D**icebant ⁊ abba-
 te machario illo maiore. quia ascendens de
 scitbi portabat sportas et fatigatus refecit
 et orauit dicens. **D**eus tu scis quia iā non
 prenaleo. **E**t mox eleuatus inuenit⁹ ē trans
 flumen. **Q**uātebat quidam homo filium
 paralyticū in egypto ⁊ adduxit eū ad cellaz
 abbatis **M**acharij. et relicto eo ad ostium
 flente recessit longius. **R**espiciens autez se-
 nex vidit puerum plorantem et dicit ei.
Quis te adduxit huc. **Q**ui dixit. **P**a-
 ter meus proiecit me huc. et ipse abiit.

et dixit ei senex. Surge et apprehende eum. Qui statim sanus factus est. et surgens apprehendit patrem suum et sic abierunt in domum suam.

Dicebat abbas Sysois. Quamquam erant in scythi cum abbate machario: ascendimus metere cum eo septem nomina. Et ecce una vidua colligebat spicas post nos et non cessabat plorans. Locavit ergo senex dominum agri illius et dixit ei. Quid est ancille huic quod sic plorat. Qui dixit ei. quia vir eius habuit depositum cuiusdam. et mortuus est non loquens et non dixit ubi posuit illud. et vult dominus depositi illius accipere eam et filios eius in servitutem. Et ait ei senex. Dic illi ut veniat ad nos ubi requiescimus in caumate. Et cum venisset dicit ei senex. ut quod sic ploras que ait. Vir meus defunctus est: accipiens commendatum alicuius. et non dixit moriens ubi posuerit illud. Et dicit ei senex. Veni et ostende mihi sepulcrum viri tui. Et assumptis secum fratribus abiit cum ea. Et cum venissent ad locum ubi positus erat vir eius. dixit ad illam senex. Recede hinc in domum tuam. Et orantibus illis vocavit senex eum qui mortuus fuerat dicens. Ubi posuisti alienum depositum. Qui respondens dixit ei. In domo mea absconditum est sub pede lectuli mei. Et ait illi senex. Dormi iterum postquam in die resurrectionis. Videntes autem fratres per timorem ceciderunt ad pedes eius. quibus senex dixit. Non propter me factum est hoc. nihil enim sum sed propter illam viduam et orphanos ipsius fecit deus rem hanc. Hoc autem scitote. quia sine peccato vult deus esse animam. et si quod petierit: accipit. Veniens autem nunciauit vidue illi ubi positum erat illud commendatum. At illa sumens illud reddidit domino suo et libertavit filios suos. et qui audierunt hoc glorificauerunt deum.

Transiens aliquando abbas Emilius per quandam locum vidit quandam monachum detentum a quibusdam tanquam homicidam. Accedens autem senex interrogavit causam et coeperto quam ob causam caluniarerent ei. dicit ad eos qui eum tenebant. ubi est ille qui occisus est. et ostenderunt ei. Tunc appropinquans ipsi defuncto. dicit omnibus orate. Ipse deo expandente manus ad deum surrexit is qui defunctus erat. et dixit ei coram omnibus. Dic

nobis quis est qui interfecit te. Qui respondens ait. Ingressus ecclesiam comedavi pecuniam presbytero. ipse vero surgens occidit me. et portans proiecit me in monasterium abbatis huius. Sed rogo vos ut tollatur ipse pecunie ab eo et dentur filiis meis. Tunc ait ad eum senex. vade dormi donec veniat dominus et te suscitet te. Et postquam obdormiuit.

Venerunt aliquando plures seniores ad abbatem Pastorem. et ecce quidam de cognatis ipsius abbatis habebat filium. et erat facies eius pro operatione diaboli versa retrosum. Videns autem pater eius multitudinem patrum accipiens puerum sedebat foris plorans. Contigit autem ut unus senior egrederetur foras. Qui cum vidisset patrem pueri ait illi. Quid ploras homo. Qui ait. Cognatus sum abbatem pastorem. et ecce contigit huic puero temeratio ista et volens eum isti seni offerre ut curaret eum: timui. Non enim vult nos videre. et nunc si cognouerit quia hic sum persequens mittit et minat me hinc. Ego vero videns presentiam vestram presumpti venire huc. Ergo quomodo vis miserere mei. et introduce intus puerum istum et orate pro ipso. Et accipiens eum senex intravit. et vultus est prudenter. et non statim eum obtulit abbati Pastori. sed incipiens a minimis fratribus dicebat. Consignate puerum istum. Cum autem fecisset omnes per ordinem consignare eum. ad ultimum obtulit eum abbati Pastori: qui volebat tangere eum. At illi rogabant eum dicentes. ut oes ita et tu pater fac. et ingemiscens surrexit et oravit dicens. Deus salua plasma tuum ut non domineus ei inimicus. Et consignans curavit eum. ac reddidit patri suo sanum. Narravit quidam patrum de aliquo abbate paulo. qui erat in inferiori parte egypti. habitans iuxta thebaidam. Hic ergo paulus tenebat manibus eos qui dicuntur cornuti aspides et serpentes et scorpiones. et scindebat eos per medium. Videntes autem fratres admirati sunt. et interrogabant eum dicentes. Dic nobis quod operatus es ut acciperes gratiam istam. qui ait eis. Ignoscite mihi fratres. Si quis possederit puritatem: omnia subiiciunt ei sicut ad eum. Quia quoniam erat in paradiso ante purgationem mandati omnia terrestria obediebant ei: animalia quod.

D Tempore iuliani apostate cuza/ cenderet in plidē missus est demon ab eo/ dem iuliano vt relocus vadēs ad occidē/ tem adduceret ei rñsum aliquod inde. Cū/ autē puenisset demon in quēdā locum vbi/ quidam monachus habitabat. stetit ibidē/ p decem dies immobilis. et nō poterat vl/ tra pgrēdi. qz monachus ille non cessabat/ orando neqz nocte neqz die. et egressus est/ demon sine effectu ad eum qui miserat illū/ Dixit ei iulianus. quare tardasti. rñdit ei/ demon dicens. Et moram feci et sine actiōe/ reuersus sum. Sustinui em̄ decē dies mo/ nachū noīe publium. si forte cessaret ab o/ ratōne vt trāsire et nō cessauit. et p̄bitus/ sum transire et redij nihil agens. Tūc im/ p̄ssimus iulian⁹ dixit. Cum egressus fue/ ro faciā in eo vindictā. Et inter paucos di/ es interēptus est p̄ puidētā dei. et conti/ nuo vnus ex p̄fectis qui cū eo erāt vadēs/ vendidit om̄ia que hēbat et dedit pauperibz/ et veniēs ad senē illū factus ē monach⁹ ma/ gnus. et sic quieuit in dño. **V**enit aliqñ/ quidā secularis ad abbatē sisoī in mōtē ab/ batis antionij hñs filium secū qui in itinere/ mortuus fuerat et nō est p̄turbatus. sed cū/ fiducia tulit eum secum. et p̄cidit cum illo/ tanq̄ p̄niam faciēs vt bñdicereſ ab eodez/ senē. Post pusillū t̄o surgēs reliq̄t cada/ uer añ pedes senis et egressus ē foras. Por/ ro senex putabat q̄ p̄niam ageret añ pedes/ suos. et dicit ei. Surge et vade foras. Nō/ em̄ sciebat qz mortuus erat. Et statim sur/ gens egressus ē. et vidēs eū p̄ ei⁹ expandit/ et intrās adorauit senē et dixit cām. Et au/ diens hoc senex p̄tristatus est. Non em̄ vo/ lebat hoc fieri. Precepit itaqz ei discip̄ls/ illius senis vt nemi diceret hoc vsqz ad o/ bitum illi⁹ senis. **T**ēptatus est aliqñ Ab/ rabā discip̄ls eiusdē abbatis sisoī a demōe/ et videns eū senex qz cecidit surrexit. et ex/ pandit manus suas in celū di. Deus velis/ nolis nō te dimitta si eū nō curaueris. et ili/ co curatus est frater ille. **S**enex q̄dam/ erat solitari⁹ iuxta iordanē fluiui⁹. et igres/ sus p̄pter cauma in spelūcā. inuenit ibi leo/ nem et cepit fremere leo dentibz suis ac ru/ gire. Dixit autē ei senex. Quid angustiaris

Est locus qui capiat me et te. Si vero nō/ vis surgens egredere hinc. Leo autē non/ frēmēs egressus est inde foras. **A**cen/ dit quidā senex de scithi in tberimithim: et/ ibi diuertit. et vidētes homines labore absti/ nentie eius: obtulerūt ei modicū vini. Alij/ autē audiētes de ip̄o adduxerūt eum ad bo/ minem quēdā demoniū bñtem. Cepit au/ tem demon ille maledicere senē illū dicēs/ Ad isū potatorē vini me adduxistis. et se/ nex q̄dem p̄pter humilitatē nolebat euz est/ cere p̄pter impp̄iū t̄o ei⁹ dixit. Credo in/ xpo paul⁹ q̄ finem faciā bibendi calicē illū/ egredieris ab eo. Et cū cepisset senex bibe/ re clamauit demon di. Incēdis me. Et añ/ q̄ conlumeret bibens exiuit demon p̄ gra/ tiam dei. **V**isit q̄dam p̄m discipulū suū/ baurire aquā. erat autē puteus p̄cul valde/ a cella ip̄oz et oblitus est funē portare secū/ Dum t̄o venisset ad puteū frater ille et co/ gnouisset qz non portauerat funem. solito/ more fecit ordē et clamās dixit. Luce. ab/ bas meus misit me lagenā istā implere aq̄/ Et p̄tinuo ascēdit aqua vsqz ad summum/ putei. et impleuit frater ille lagenā suam. et/ resututa est aqua itez in locum suum.

ExPLICIT liber de sanctis se/ nioribz q̄ signa faciebant

Incipit liber de con

uersatione optima diuersoz scōz p̄m **E**

Retulit abbas dulas dicens/ Quia ambulātes aliqñ ī be/ rēmo ego et abbas meus bi/ sariō venimus sec⁹ quādam/ speluncā. in quā ingressi iue/ nimus ibi quēdā frēm sedētē ac opantem/ plectā de palmis: qui noluit respicere ad/ nos neqz salutare. nec oīno voluit loq̄ nobiscum. Dixit autē senex. Cam⁹ hinc. forsi/ tan nō est aimus fratris illi⁹ loq̄ nobiscum/ Egressi t̄o inde ambulauim⁹ ilico videre/ abbatē iobānē Redēntes t̄o venim⁹ itez/ p̄ eandē speluncā vbi frēm illū p̄ vidēra/ mus. et dixit mibi senex. Ingrediamur ad/ frēm istū si forte reuelauit ei de⁹ vt loquaē/ nobiscū. Intrātes autē inuenim⁹ eū qz dor/ muerat ī pace. At t̄o senex ait mibi. Veni

Folium

rater et colligamus corpus eius. in hoc ipsum enim misit nos deus. Cum autem colligeremus eum inuenimus quod mulier erat. et admiratus est lenex di. Ecce quomodo et mulieres colluctantur aduersus diabolum in deserto. et nos in ciuitatibus dehonestamur. Glorificantes ergo deum qui protegit diligentes se recessum? inde Dicebat abbas **Uindemi**. Quia narrauit abbas macharij dicens. Sedete me aliquando in scitibi descendit duo adulescentes peregrini. vnus quidem iporum barbat. alij vero non ad huc. Et venerunt ad me dicentes **Ubi** est cella abbatis macharij. Ego autem dixi eis. Quid enim vultis. responderunt. Audiētes de eo de scitibi venimus? videre eum. Dico eis. Ego sum. Qui penam agentes dixerunt. **Vic** volumus manere per te. Ego autem cum vidissem eos deificatos et quasi nutritos diuinitus dixi eis. Non potestis hic sedere. Dicit ille maior. Et si non possum? sedere hic per gem? alij bi. Dixi ergo apud animam meam ut quid eos persequor et scandalifans. Labor ipse faciet ut a nobis fugiat. Tunc dixi eis. vultis facite vobis cellam si potestis. Dicit illi. Unde nobis tamen locum et faciem? Dedi autem eis securim et sportam plenam panibus et sale. offendi etiam eis duram petram di. Excidite hic et adducite vobis ligna de palude. et cum imposueritis tectum sedete in eodem loco. Ego autem putabam quod fugerent propter nimium laborem. Post hec iter rogauerunt a me quid operaturi essent. Dico eis. **Plectam** de palmis. et lumen folia palmarum de palude offendi eis intum plecte. et quomodo plangere deberet. quibus etiam dixi facite sportas et date custodibus ecclesie et illi vobis afferent panes. Post hec ergo ego recessi ab eis. Ipsi autem patienter omnia quecumque dixi eis fecerunt et non venerunt ad me per tres annos. **Sustinni** autem et ego luctando cum animo meo dicens. Puta uel que sit eorum operatio quod non uenerunt interrogare me de cogitationibus suis. **Qui** enim de longinquo sunt uenerunt ad me. isti vero de primo non uenerunt ad me. **Hanc** nec ad alium abiit nisi solum ad ecclesiam cum silentio accipe oblatio. Igitur ego orami deum te iunans unam septimanam ut demeraret mihi operationem eorum. Surgens autem post illam septimanam abijt ad eos videre quomodo sederent. et

cum pulsassem aperuit mihi ac salutauerunt me tacetes. faciesque oronem feci. **In** mens autem ille maior minor ut egredere tur. Ipse vero maior sedit facere plectam nihil loquens. et circa horam nonam significauit percutiens. et uenit ille minor et fecit modicam cocturam pulmenti. **Apposuit** vero et mesam inuente ei illo maiore. et posuit super eas tres parimates. et stetit tacet. Ego autem dixi. **Surgite** manducemus. **Et** exurgentes manducauimus. **Attulit** vero laguncam am et bibimus. **Cum** autem factum esset respe dicit mihi. **Uadif** ne hinc. tunc deo ego. **Non** sed hic dormiam. posuerunt autem mihi mattam in vna parte. et sibi in angulo ex alia parte. **Tulerunt** etiam cingulos suos et semicinctia sua. et posuerunt se dormire simul super mattam ante me. **Cum** autem se reclinassent orami ad deum ut michi reuelaret operationem eorum. **Et** apertum est tectum celle. et facta est lux tanquam per diem. ipsi vero non respiciebant lumen illud. **Cum** vero putaret quod ego dormirem tetigit ille maior minorem in latere. et surrexerunt atque cinxit se. expandentes quod manus in celum steterunt cum silentio: ego quod videbam eos. ipsi vero me non videbant. **Uidebam** ergo demones sicut muscas ueniētes super illum minorem. et alij quidem ueniebant ut sederent super os eius? alij vero super oculos. et uidi angelum domini habentem gladium ignis circumvallante eum atque secantem ab eo demones. **Illi** autem maiori fratri non poterant appropinquare. **Circa** mane vero reclinauerunt se et ego feci meipsum quasi euigilante. et ipsi fecerunt sicut. **Dixit** autem ille maior hunc sermonem tamen. uis dicemus hos duodecim psalmos. **Dixi** etiam. et psallebat ille minor quinque psalmos tenos et suscipit vna cum alia. et per unumquemque et suscipit exiebat lapas ignis de ore ipsius et ascendebat in celum. **Similiter** et ille maior cum aperiebat os suum psallebat tanquam fumus ignis egrediebat de ore ipsius et pertingebat ad celum. et ego dixi modicum ex aio sicut et illi opus dei. extes autem dixi **Orate** pro me. **Illi** vero satisfecerunt mihi tacetes. et cognoui quod ille maior perfectus esset. et illum minorem impugnaret adhuc inimicus. **Post** paucos autem dies dormiuit ille frater maior et tertia die ille minor. et cum aliqui per tres ueniret ad abbatem macharij

ducebat eos in cellā ipoz di. **V**enite et vi-
 dete maritū boꝝ pegrinoꝝ. **D**uo
 qdā p̄m rogauerūt deū vt oñderet eis in
 quā puenerint mēsurā ⁊ venit illꝝ di.
Qu in villa illa que est in egipto est lectus
 qdā eucaristus noie ⁊ vocat maria
 nōdū ad huc puenit in mēsurā ipoz. **E**x
 urgētes autē illi duo senes venerūt in vicin
 illū. **Q**ui p̄cutantes inuenerūt cellulā ipi
 us ⁊ vxorē ei⁹. ⁊ dicūt ad eā vbi ē vir tu⁹.
At illa ait eis. **P**astor est omiū ⁊ ipas pa-
 scit. ⁊ introduxit eos in domuz suā. **C**ū vō
 sero fecim eēt venit ipse eucarist⁹ cū ouib⁹ et
 vidēs illos senes pauit illis mēlam. milite
 ḡpelui ⁊ lauit pedes eoz. **Q**ui dixēūt ei.
Nō gustabim⁹ quicq̄ nisi indicauer⁹ nob
 opatōez tuā. **T**ūc eucarist⁹ cū hūilitate di-
 xit eis. **E**go suꝝ pastor omiū ⁊ lxxvꝝ mea
 est. **C**um vō pleuerassent illi seniores ro-
 gātes eū vt oia denunciatet eis ⁊ ipse nol-
 let dicere. dixerunt ei. **D**eus misit nos ad
 te. **A**udiēs autē eucaristus hoc vbum timu-
 it. dixitq̄. **E**cce oues istas hēm⁹ a p̄ntib⁹
 nostris. ⁊ qdquid ex ipis donauerit nobis
 deus diuidim⁹ in tres ptes. **P**artē vnaz
 paupib⁹ ⁊ vnā ptē in susceptōe pegrinoꝝ
 ⁊ terciā ptem in vsum n̄m. **E**x quo autē
 accepi vxorē meā. neq̄ ego pollutus sū ne-
 q̄ ipa sed virgo est. **S**ingulariter autē re-
 moti a nobis dormim⁹ ⁊ noctū qdē indui-
 mus nos sacco. in die vō vestimēta n̄ra ⁊
 vsq̄ nunc nemo hoc hōim p̄gnouit. **C**ū au-
 tem hec audissent illi p̄s mirati sunt. ⁊ re-
 cesserunt glificātes deū. **V**enit aliqñ ab-
 bas machari⁹ ille egipti⁹ de scitbi in mōtē
 nytrie. in die oblatōis ad monasteriū ab-
 batis p̄mbo. ⁊ dixerunt ei seniores loci il-
 lus. **D**ic fratrib⁹ vbum edificatōis pater.
Qui ait eis. **E**go nondum factus suꝝ mo-
 nachus. sed vidi monachos ⁊ ait. **S**eden-
 te me aliqñ in cellula in scytbi. purgebant
 me cogitatōes mee dicētes. **S**urgens va-
 de vsq̄ in desertum. ⁊ p̄sidera quidquid illic
 videris. **E**t p̄māsi luctās cum aīo meo p̄
 quinꝝ ānos dicēs ne forte sit a demōib⁹
 ista suggestio. **C**um ḡ p̄seuerarē ista cogi-
 tare abij in heremū ⁊ repio ibi stagnū aq̄
 ⁊ insulā in medio eius. veniebāt quoq̄ di-

uersa aīalia heremi istius. ⁊ bibebant ex eo
Inter que vidi duos hoies nudos. ⁊ p̄te-
 nuit corp⁹ meū. putabā em̄ q̄ sp̄s essent.
Cunq̄ illi vidissent me trepidātem locuti
 sunt ad me dicētes. **N**oli timere. etem nos
 hoies sumus. **D**ixi itaq̄ illis. **U**ñ estis et
 quō in hanc heremū venistis. qui dixerunt
De cenobio sumus. ⁊ fact⁹ est nobis p̄sen-
 sus ⁊ egressi sum⁹. ⁊ ecce egressionis n̄re q̄
 draginta anni sunt. **E**rat autē vn⁹ ex eis e-
 gipti⁹ alius vō t̄beus. **I**nterrogabāt au-
 tem me ⁊ ipi dicētes. **Q**uō est m̄s. ⁊ si al-
 cendit aqua fm̄ tps suū. si etiā hꝝ m̄s a/
 bundātiā suā. r̄ndi eis. **E**t iā. **Q**uos ⁊ ego
 interrogauī. **N**ō possum fieri monachus
Dicūt mibi. **N**isi quis renūciauerit oib⁹
 que in m̄do sunt non pōt fieri monachus.
Quib⁹ dixi. **E**go infirm⁹ sum ⁊ nō possum
 sicut vos. **R**ñderūt mibi. **S**i non potes si-
 cut nos sede in cella tua ⁊ plāge pctā tua.
Interrogauī ḡ eos dicēs. **I**n hyeme non
 sentitis frigus aut in estate nō incēdit cor-
 pus v̄m cauma. **A**t illi dixerūt. **D**e fecit
 nobis hāc dispensatōem vt neq̄ in hyeme
 frigus neq̄ in estate ardorem sentiamus.
Ioc⁹ dixi vobis qz ego nondū factus sum
 monachus. sed vidi monachos iḡscite mi-
 hi. **S**edebat aliqñ abbas sifoi sol⁹
 in monte abbatis anttonij. **D**orā autē faci-
 ente ministro eius venire ad eum p̄ mēses
 decem nō vidit hoiem. **A**mbulās autē in
 montē. inuenit quēdam capiētem agrestia
 aīalia. **C**ui senex dixit. vñ venis ⁊ q̄tū tē-
 poris hēs hic. **A**t ille dixit. **D**e abba baxo
 vñdecim mēses in mōtē isto ⁊ nō vidi ho-
 minē nisi te. **A**udiēs autē hec senex itrauit
 in cellā suā. ⁊ p̄cutiebat seipsum di. **E**cce si
 foi existimabas te aliqd fecisse. ⁊ neq̄ vt se-
 cular⁹ hic ita fecisti. **Q**dē ipse sifois abbas
 sedēs in cella sp̄ claudēbat ostiū suū. **D**ice-
 bāt autē de ipso qm̄ in die dormitōis sue cum
 sederēt circa eū p̄s resp̄dunt tāq̄ sol fa-
 cies ei⁹ ⁊ dixit ad eos. **E**cce abbas anttonij
 venit. ⁊ post pusillū rursus dicit eis. **E**cce
 chorus. p̄p̄ctaz venit. **E**t itēz ampli⁹ faci-
 es eius refulsit ⁊ dixit. **E**cce chorus ap̄lo-
 rum venit. **E**t dupl̄ refulsit adhuc facies
 eius. ⁊ ecce ipse quasi cū aliquib⁹ loquebāt

Folium

De peccati sunt aut illi senes dicentes. Cum
quod loqueris abba. qui dixit eis Ecce vene-
runt angeli accipe me: et rogo ut dimittat
penitere modicum. Dicunt ei seniores. Non
indiges penitentia pater. Dixit aut illis. Vere
fratres nescio me ipsum vel initium fecisse penitentiam
Et cognouerunt omnes quod perfectus est. Et rur-
sum subito facta est facies eius sicut sol: et
timuerunt omnes. Dixit aut illi. Videte. ecce
dominus venit dicens. Afferte mihi vas electio-
nis heremi. Et continuo reddidit spiritum. et factus
est splendor magnus et repletus est totus lo-
cus ille odore suauitatis. Dicebant de
abbate. Quod quod neque meritis est vultus neque
iuravit neque maledixit hominem neque frimonem
notum locutus est alicui. Idem abbas oratione dice-
bat discipulo suo. Vide ne aliquando alienum
seruum adducas in cellam istam. **H**
Duo quidam magni senes ambulabant in be-
remum que est iuxta scitbum. et audierunt mur-
mur vocis cuiusdam de terra quiescit intro-
itum spelunce. In qua ingressi repererunt ibidem
quendam anicula virginem sciam iacentem. et
dicunt ei. Quomodo hic venisti anus aut quis est
qui tibi ministrat. Responsum enim inuenerunt in
ipsa spelunca nisi sola ipsam iacentem infir-
mam. At illa dixit. Tricesimum octauum annum
habeo in spelunca hac. herbarum radicibus viuens
et fruens christo et non vidi hominem nisi hodie.
Visit enim vos deus ut sepeliatis corpus me-
um. Cuius hoc dixisset quiescit in pace. Pa-
tres vero illi glorificauerunt deum et recondito
corpulculo eius recesserunt in locum suum.
Narrauerunt de quodam solitario qui exi-
it in beremum vestitus lineo sacco tantum
Cuius pambulasset iter trium dierum ascendit
supra petram. et vidit sub ipsa viridem herbam
et hominem pascetem tanquam bestiam. Descendens
aut occulte tenuit eum. Senex vero ille cum
esset nudus nec posset ferre odorem hominum an-
gustriatus est. et vir tandem euadens de mani-
bus eius fugiebat. Ille vero frater erigit cur-
rens post ipsum et clamans. Expecta me. quod pro-
pter deum te sequor. At ille peruersus dixit ei
Et ego propter deum fugio abs te. Frater autem
ille post hoc percipit leuitonem quo erat indutus
et sequebatur eum. Quem cum vidisset senex. quod
abiecisset indumentum suum sustinuit eum: et cum

appropinquasset ei dixit ad illum senex. Quomodo
percipisti materiam mundi abs te ego te expectaui.
Rogabat autem frater ille deum. Pater dic
mibi seruum quomodo saluus fiam. Qui dixit ei
Fuge homines et tace et saluus eris. **I**
Narrabat quidam solitarius frater qui erat in
raythu ubi sunt septuaginta arbores palma-
rum: in loco ubi applicuit moyses cum populo
quoniam egressus est de terra egypti sic dicit. Cogitaui
aliquando debere me ingredi in interiorem
beremum. si forte inuenirem aliquem interi-
us habitantem in beremo: et fruentem domino nostro
iesu christo. Ambulans autem quatuor dies ac
noctes inueni speluncam. et cum appropinquarem
sem respexi intus et vidi sedentem hominem. et
pulsavi eum per consuetudinem monachorum ut eg-
rediens salutarem eum. At ille non mouebatur.
requieuerat enim in pace. Ego autem
nihil dubitans introiui. et cum tenuissem sca-
pulam ipsius. confestim dissolutus est et factus pul-
uis est. Deum aspiciens vidi colubium pedes
Cum vero hoc tenuissem dissolutum est. et
in nihilum redactum. Cum autem ex hoc be-
sitarem egressus sum inde et deambulabam
in deserto in quo rursus aliam reperi speluncam
et vestigia hominis ibidem. Factus sum autem
alacrior et applicui ad ipsam speluncam. ut re-
to iterum pulsavi et nemo mihi obaudiuit. in-
gressus quoque nihil inueni. Stans autem so-
ras speluncam dicebam intra meipsum. quod hoc
optet venire hunc fructum dei ubicumque fue-
rit. Cum vero preteriret dies vidi bubalos ve-
nientes et illum fructum dei sequentes eos nudos. sed
capillis suis coopertis que in tonastra erant
corpore sui. Qui appropinquans mihi existima-
uabat me ipsum esse. et stetit ad ordinem. Ego
autem hoc intelligens dicebam ei. Seruus dei et
ego homo sum. vide vestigia mea et con-
tacta me. quod caro et sanguis sum. Cum vero pro-
pationem dicto amicum respexisset me et solus
tuus fuisset: introduxit me in speluncam. et iterum
rogauit me deum. Quomodo hic aduenisti. Cuius
ego dixi. Requiritur dignitas fructus dei veni in hac
solitudine et non me fraudauit deus a desiderio
meo. Ego autem interrogavi eum rursus
deum. Quomodo et tu hic venisti et quantum tempus habes
aut quod est alimentum tuum vel quomodo cum his nutri-
dus non indiges vestimento. Qui dixit mihi

Ego in cenobio erā thebaide ⁊ op⁹ meū e/
rat linītura. **S**ubintravit autē in animū
meū cogitatus. vt exiēs inde linguā fede
rem. ⁊ poteris inq̄t q̄tus eē ⁊ sulcipe pere
grinos ⁊ maiorēz mercedē possidere ex eo
q̄d acq̄sieris de ope tuo. **E**t autē plēsi cogi
tatōi huic ⁊ ope p̄fecti eā. exiens edificau
mibi monasteriū. ibiq̄ veniebāt qui michi
inūgebāt op⁹. **C**unq̄ iā multū eēt q̄d cō/
gregauerā festinabā paup̄ib⁹ ac p̄grinis
illud distribuere. **S**ed aduersari⁹ nē diabo
lus inuidēs michi sicut sp̄ ita etiā ⁊ tunc fu
turā in me retributōem machinabat aufer
re. eo q̄ festinabā labores meos deo offerre
Videns autē vnam vginē sacra inūgētez
mibi spēs. ⁊ eas me p̄ficiētez atq̄ reddē/
tem inmisit ei⁹ rursum michi demādaret
alias spēs. **A**t vbi iam p̄suetudo facta est
⁊ fiducia maior. postremo etiā tact⁹ manu
um ⁊ risus ac simul p̄uiscere ad vltimū cō
cepimus dolorē ⁊ p̄fecimus iniquitatem.
Cum autē mālissem cū ip̄a in eadem ruina
sex mēses. postea cogitauī dicēs. q̄z aut ho
die aut crastino aut post mltos ānos mor
ti addictus eternum habebō suppliciu. **S**i
em vxorē quis hōis violaret. penis eternis
legitime subiaceret q̄tis tormētus dignus
est qui xp̄i stuprauerit sponsam. **E**t sic occul
te in hāc heremū recurri omnia relinquens
illi mulieri. **V**eniēsq̄ huc inueni spelūcā
banc atq̄ fontē hunc. ⁊ istam palmarū affe
rētem michi botriones duodecim dactiloz
Per singulos mēses affert vnum botrionē
qui michi sufficit triginta dies. ⁊ post hunc
maturat alter. **P**ost tps aut multū creue
runt pili mei. ⁊ cum dirūperēt iam vesti
menta mea ip̄is verecūdiōzē p̄tez opio cor
poris mei. dū aut rursus interrogarem eū
si in primordiis difficultatē habuisset ibi⁹
ait michi. **I**n initijs valde afflictus suz do
lore iecoris. ita vt bumi iacēs non possem
stādo psalmū dicere. sed p̄stratus in terra
clamabā ad altissimū. **C**um aut in spelun
ca eēm in dolore valido atq̄ defectōe vt eē
nec egredi iam possem. vidi vix intrantem
⁊ iuxta me stāte ac dicentem michi. q̄d pa
teris. **E**go p̄fortatus ab eo modicuz dixi ei
Epar doleo. qui dixit michi **V**bi doles **C**ū

no oñdissem ei digitos manus sue in dire
ctum p̄iungēs diuisit locū istū tāq̄ p̄ gla
dium. **E**t anellens iecur oñdit michi vñe/
ra. ⁊ raso iecore in manu sua in p̄nū ip̄am
scabiem misit atq̄ rursum ip̄m iecur impo
nens manib⁹ suis locū ip̄m reclusit ⁊ ait mi
hi. **E**cce sanus factus es fui dño nōo s̄be/
su xp̄o sicut optet. **E**t extunc factus sum sa
nus ⁊ sine labore iaz sum hic. **E**cce aut mul
tum istum rogauī vt manerem in interiori
spelūca ⁊ ait michi. **N**on potes sufferre ipe
tus demonum. **E**t hoc ip̄m p̄siderās roga
bam vt orās p̄ me dimitteret me. **Q**ui cū
orasset dimisit me. **H**ec vob̄ narraui edifica
tionis grā **R** **D**icebat rursum alius q̄
dam senex qui etiā dignus factus est ep̄s
ciuitatis oririnci tāq̄ ab alio hęc audisset.
sed ip̄e erat qui hęc fecerat. **V**isum ē michi
inquit aliq̄n intrare in interiorē heremū
que est circa oassa vbi genus est mazicorū
vt viderem si forte inuenirem aliq̄e xp̄o
seruicētem. **S**umens igit paucos parimas
tes. ⁊ quali diez quattuor aquā in vase it
meū faciebā. **T**raictis vō quattuor diez
bus p̄sumptisq̄ cib expectabā quid agere⁹
⁊ p̄fidens dedi me ad p̄gendū. **A**mbulaui
quoq̄ alios q̄ttuor dies sine cibo p̄durās.
Cunq̄ ieiunū ⁊ laborem itineris corp⁹ me
um iā nō ferret. in pusillanimitatē iā p̄ue
ni ac sic iacebā in terra. **V**eniēs aut q̄dam
digito suo tetigit labia mea. ⁊ tanq̄ medi
cinali in stō curauit me. **S**tatimq̄ cōfor
tatus sum. ita vt putarē me neq̄ ambulaf
se neq̄ famē p̄tulisse. **C**um ḡ tantaz in me
sensissem v̄tutem surgēs p̄ambulabā d̄ser
tum. **P**reteritis itaq̄ alijs q̄ttuor diebus
rursum fatigatus defeci. **C**unq̄ extēdissez
manus meas in celū ecce vix ille qui pridē
me p̄fortauerat. itez digito suo quali lini
ens labia mea p̄fortauit me. **P**eracti sunt
aut dies decē ⁊ septē ⁊ post hoc inueio tu
gurium ⁊ arbore palme. ⁊ vix stāte cui⁹ ca
pili capitis erāt p̄ indumēto ip̄ius ⁊ p̄ ca
nicie cādidi p̄ totum. **E**rat aut ⁊ terribilis
aspectu. **C**unq̄ vidisset me stetit ad orōem
⁊ expleto amē cognuit me eē hōiez. tenēsq̄
manū meā interrogauit me di. **Q**uō huc
aduenisti. **E**t si adhuc p̄stāt oīa que sūt in

Folium

mūdo. et si adhuc etiā sunt psecutōes. **E**go autē dixi ei. **Q**uare vestri grā qui in vitate xpo dño fuitis hāc pambulo heremū. psecutō nō cessauit p potētā xpi. **E**dissere nūc mihi obsecro te. et tu quō huc aduenisti. **E**t ille cum lamētōe plorans cepit dicere mihi. **E**go ep̄s erā et psecutōe facta multū mihi illatis supplicijs cum sufferre nō posset tormēta postea sacrificauit. **I**n meip̄m deī de fuerus agnouit iniquitatē meā et redi me ip̄m ad moriēdū in hāc heremum. et sum degens hic annis quadragintanouē in cōfessione et obsecratōe ad deū. si forte dimittat mihi peccatū meū. **E**t viciū mihi quōdē presentit dñs ex hac palma. p̄solatōis nō indulgentiā non accepi nisi post. xlvij. annos. in hoc autē anno p̄solat⁹ sum. **H**ec autē dicens repente surrexit. et currens exiit foras et stetit ad orōem diu. **C**ū autē p̄lesset orōnem venit ad me. **I**ntuēs autē ego faciem ei⁹ exterrit⁹ et trepidauit: fact⁹ em̄ erat quasi ignis. **D**ixitq; mihi. noli timere: dñs eī te misit vt funeri tradas corp⁹ meū atq; sepulture. **D**ñs autē p̄summasset hec dicens. statū extēdēns mā⁹ pedesq; sinē fecit. dissutā q̄ tunicam meā ego mihi dimidiā tenui et dimidiā inuolutō scō ei⁹ corpusculo abscondi in terra. **R**ecōdito autē illo p̄tinuo palma illa aruit et tuguriū illud cecidit. **E**go autem multū fleui obsecrās deū si quo mō p̄starz mihi palmā istā et fontem. et p̄seuerarem illo in loco residuū tps meū. **E**t autē non est hoc factum dixi apud me. vtiq; nō est voluntas dei. **O**rās q̄ tēdebā itez ad seculū. et ecce homo ille q̄ pri⁹ l̄niuit labia mea: veniēs apparuit mihi atq; p̄fortauit me. et ita p̄ualui peruenire ad frēs et narraui eis. hec rogās eos ne desparent de misericōdia dei sed p̄ paciā expectarēt deū. **I**n fratē quōdā interrogauit senē di. **N**omen est quō saluat aut op⁹. **R**ēdit ei senex. **O**p̄ns. **E**t ait senex. **S**cio frēm orātē aliquñ. et statū exaudiebat orō eius. subintravit autē aīo ei⁹ cogitatus vt vellet videre aīam peccōris et in isti quō abstrahat a corpore. et non volens deus p̄tristare eū in desiderio suo duz sederet in cella sua ingressus est lupus ad eum et tenēs ore suo vestimēta ip̄ius fratris tra-

hebat eum foras. **S**urgēs autē frater seq̄batur euz. lupus autē duxit eū vsq; ad aliquā ciuitatē. et dimittēs illū recessit ab eo. **C**uz nō sederet foras ciuitatē in monasterio quōdam: erat quōdam hōmō qui hēbat nomē quō si magni solitarij. ip̄e nō infirm⁹ erat expectans horā mortis sue. **F**rater igit ille qui ibidem venerat videbat p̄paratōnem fieri cereoz et lampadaz p̄pter solitariū illuz tanq; p̄ seip̄m deus panē et aquā inbitantibus ciuitatē illā p̄staret atq; saluaret eos. et dicebāt. q; si hic senex vitā finierit omēs simul moriemur. **F**acta autē hora exiit ip̄s vidit frater ille tartaricū inferni descēdentem sup solitariū illū. hōntem tridentem igneū et audiuit vocē dicētem. **S**icut aīa ista non me fecit quiescere neq; vna hora in se sic neq; tu misereris ei⁹ euellēs eam. **D**efigens igit tartaric⁹ ille quē tenebat igneūm tridentē in corde solitarij illius p̄ multas horas torquēs illū abstraxit aīam ei⁹. **P**er hec autē ingressus frater ille ciuitatem inuenit hōiem pegrinum in platea egrotū nō hōntem qui eicurā adhiberet et māsit euz eo die vna. et cum venisset hora dormitōis eius p̄spexit frater ille michaelē et gabrielem descendētes p̄pter aīam ei⁹. et sedēs vn⁹ a dextris et ali⁹ a sinistris ei⁹ rogabāt aīam illam vt egrederef. **E**t nō exiebat quasi hōlens relinquere corp⁹ suū. **D**ixit autē Gabriel michaeli. **A**ssume iā aīam istā vt eam mus. cui michael rēdit. **I**ussi sum⁹ a dño vt sine dolore eijciat. idēq; cum vi nō possim mus euellere eā. **E**xclamauit ergo michael voce magna di. **D**ñe quid vis de hac anima q; nō accēdit nobis vt egrediatur. **E**lenit autē vox. **E**cce mitto dauid cum cithara et oēs psallētēs ibzlm. et audiēs psalmodiā ad vocē ip̄oz egrediat. **C**unq; descendissent oēs in circuitu aīe illi⁹ cātātes himnos et audiēs psalmodiā ad vocē ip̄orum egrediebat. **T**ūc demū exiliēs aīa illa sedit in manib; michael et assumpta ē cū gaudio. **D**ixit itez idē qui supra de quōdam senē. **Q**uia veniēs aliquñ in ciuitatem vt venūdaret vasa que opat⁹ fuerat. et cum explicuisset ea cōtigit eū sedere ante ianuā cuiusdā diuit⁹ qui iam moriebat. **S**edēs

ergo senex ille vidit equos nigros. et ascē-
 sores eorū nigros et terribiles hñtes singu-
 li baculos igneos in manibz suis. Cū vō
 iam puenissent ad ianuā dimitis. statuerūt
 equos suos foris. et intravit vnusquisqz cū
 festinatōe. Infirmus autē ille vidēs eos cla-
 mauit voce magna dicēs. **D**ñe adiuna me
At illi dixerūt ei. nunc memor dei factus es
 qñ tibi sol obscuratus est. **Q**uare vsqz in
 hodiernū diē non exq̄sisti eū duz adhuc
 tibi erat splēdor diei. **N**unc autē i hac bo-
 ra non ē tibi portio sp̄i neqz consolatiōnis
Dixerūt p̄sēs fuisse quēdā machariū q̄
 scitibium p̄m? monasteriū fecit. **E**st enim
 locus ip̄e vasta beremus lōge a nytria hñl
 interuallum itineris diei et noctis. et grāde
 picl̄m est euntibz ibidē. **S**i em̄ modicum
 quis aberrauerit vagat̄ picl̄tās p̄ beremū.
Sūt autē illi oēs p̄fecti viri. nec aliquis im-
 perfectus pōt in eodē loco tam feroci pdu-
 rare. qz oīno arduus est et absqz p̄solatiōe eo-
 rum que nēcāria sunt **D**ic igit̄ p̄dictus vir
 macharius cū hōmo esset de ciuitate p̄m-
 ctus est aliqñ machario illi maiori. et cū ve-
 nissent ad transfretādum nylum fluiū. cō-
 tigit eos ingredi nauem maiorē in qua tri-
 buni quidā duo cum multā intrauerāt ex-
 tollentia hñtes intus redam totā cream et
 equos quibz freni aurei erāt. et obsecundā-
 tes quoldā milites et pueros torques vtē-
 tes aliquos atqz aureos hñtes cingulos.
Vidētes ergo tribuni illi hos duos mona-
 chos v̄teres pannos indutos et in angulo
 sedētes beatificabāt exiguitatem ip̄orum.
Unus vō ex tribunis illis ait ad eos. **B**e-
 ati estis vos monachi qui m̄do huic illusi-
 stis. **R**idens autē ille vrbanus macharius
 dixit ad eos. **N**os qdē m̄do isti illusi? vo-
 bis autē hic m̄ds illi. **S**cito tñ qz nō vō-
 lens hoc dixisti. vtriqz em̄ beati dicimur.
 id est macharij. **A**t ille tribun? p̄pūctus in
 verbo ei? et egressus domi expliauit se ve-
 stimētis suis et cepit esse monach? faciens
 elemosinas multas **S** **D**icebāt de
 eodē abbate machario maiore. **Q**uā duz
 ambularet aliqñ per beremū iuenit caput
 hominis mortui in terra iacēs. **Q**uō cum mo-
 ueret virga palme quā in manu tenebat lo-

cutum est caput illud ad eum. **C**ui dixit se-
 nex. **Q**uis es tu. **R**idit. **E**go erā sacerdos
 gentiliū qui p̄manebāt in loco hoc. **T**u ve-
 ro es abbas machari? qui hēs sp̄m sancti
 dei. **Q**uacumqz ergo hora misus fueris
 eorū qui sunt in tormētis et oraueris pro eis
 tunc p̄solant̄ pusillū. **D**ixit ei senex. **E**t q̄
 est ip̄a p̄solatio. **R**idit. **Q**uātum distat ce-
 lum a terra. tātum est ignis sub pedibz no-
 stris et sup̄ caput n̄m. **S**tātibz ergo nob̄
 in medio ignis nō est vt quis facie ad faci-
 em videat p̄m suum. **A**t ergo senex euz
 fletu. **T**e illi diei in qua natus est homo li-
 bec est p̄solatō supplicij. **R**ursum dixit se-
 nex. **E**st ne p̄i? tormētum bis r̄ndit. maior
 pena sub? nos est. **D**icit ei senex. **E**t q̄ sūt
 in ip̄a. **D**icit ei. **N**os qui ignorauim? deū
 vel ad modicū hēm? aliquid misericordie
Hi vero qui cognouerūt deū et negauerūt
 eum nec fecerūt volūtatem eius hi sūt sub-
 tus nos. **E**t post bec sumēs senex caput il-
 lud sepeliuit **O**rāte aliqñ eodē abbate ma-
 chario in cella sua venit ei vox di. machari
 nondū puenisti ad mēsuram illaz duarū
 muliez illius ciuitatis. **S**urgens ergo se-
 nex mane accepit virgam suam palmeam.
 et cepit p̄gere in ciuitatem. **C**um vō perue-
 nisset in eam repto loco pulsauit ianuam.
Egressa autē vna suscepit eū in domū suaz
 et cū sedis? noībz p̄p̄ijs vocauit eas. q̄ cū
 venissent sederūt cū eo. **A**t at ad eas senex
 p̄pter vos tātum laborē itineris arripui di-
 cite mihi nūc opa v̄ra que vel quō sint **A**t
 ille mulieres dixerūt. **C**rede nob̄ abba. qz
 neqz hac nocte fuim? sine viris n̄ris. **Q**uā
 ergo op̄atōem possum? h̄ere. **A**t vō senex
 cum satisfactōe rogabat eas vt manifesta-
 rent ei actum suū. tunc dixit ei. **N**os qui
 de m̄ seculum extranee nobis sum?. pla-
 cuit autē nobis nubere duobz fratribz scōz
 carnē. **Q**uindecim em̄ annis nos bodie due
 habitabam? in hac domo et nescimus si ali-
 qñ litigauimus ad inuicē aut f̄monē tur-
 pem dixit vna ad alterā. sed in pace et con-
 cordia pegim? totū tps n̄m. **S**ubintravit
 autē nobis in aīm ingredi in monasterium
 virginū et rogati viri nostri nō nobis p̄sen-
 serunt in hoc. **C**um ergo mīme valuissem?

obtinere hōi ppositū vtreq̄ testm̄ inter nos ⁊ deū. vt vsq̄ ad mortē p os n̄m non egrediat̄ s̄mo secularis Audiēs at̄ hxc abbas machari⁹ dixit. In v̄itate q̄ nō est v̄go neq̄ sub marito agēs neq̄ mōach⁹ neq̄ secularis. sed deus s̄m vnuscuīsq̄ ppositū oībo p̄stat sp̄m̄lcm̄. Dicebāt patres de aliq̄ sene magno. q̄ cū ābularet in beremo vidit duos angelos comitātes secū. vnū a dextris ⁊ vnū a sinistris suis. Dñ̄ v̄o ambularet inuenerit cadauer in via iacēs ⁊ cooperuit senex ille nares suas ppter fetorez. Fecerūt aut̄ ⁊ angeli s̄st. Et p̄fecti pusillū dixit eis senex. Et vos hxc odoratis. Qui dixerūt ei. Nequa q̄ s̄ ppter te coopuim⁹ ⁊ nos. Nam immōdiā hui⁹ mōi n̄ odoramus nos. neq̄ appropiat nob̄ sed aīal que fetore p̄ctōz b̄st ip̄az fetore nos odoram⁹.

Incipunt septem

capla que misit abbas moyses abbati pir/ mento. ⁊ q̄ custodierit ea libabit a pena

Dixit abbas moyses. Qz d̄z hō quasi mortu⁹ eē scio suo. mori amico suo vt nō diuidit̄ eū in aliq̄ cā. Dixit itez. Quia d̄z hō mortificare seip̄m ab om̄i re mala priusq̄ egrediat̄ de corpe vt nō ledat vllū hoīem. Dixit itez. Nisi habuerit homo ī cordō suo qz p̄ctōz est. deus nō exaudiet euz. Dixit ei frater. Quid est in corde hēre qz peccator est. ⁊ dixit senex. Si quis attēdit peccata sua non videt p̄ctā primi sui. Dixit rursum idē senex. Nisi p̄uenerit act⁹ ordi inuanū laborat homo. Et dixit frat. Quid est p̄sensus act⁹ cum orōe. R̄ndit senex. vt ea p̄ quib⁹ oram⁹ iā non faciam⁹. Qñ em̄ homo dimisit volūtātē suā tūc ei recōciliabit̄ deus ⁊ suscipiet orōes ei⁹. Interrogauit eum frater. In om̄i labore homis qd̄ est qd̄ eum iuuat. Dixit ei senex. De⁹ ē q̄ adiuvat. Scriptum est em̄. de⁹ n̄ refugitū ⁊ v̄tus adiutor in tribulatōib⁹ que inueniunt nos nimis. Dixit frater. Ieiunia ⁊ vigilie quas facit hō qd̄ efficiunt. Dixit ei senex. qm̄ ip̄a sunt que faciūt b̄niliari aīaz.

Scriptū est em̄. Vide b̄nilitatē meā ⁊ laborem meū. ⁊ dimitte om̄ia p̄ctā mea. Si q̄ seuerit aīma labores istos m̄ febit̄ ei de⁹ ppter eos. Interrogauit frater senē dī. quid faciet homo in om̄i tēptatōe veniēte sup se. aut in om̄i im̄issione inimici. At il/ li senex. Fiere debet in p̄spectu bonitatis dī vt adiuet eum: ⁊ req̄scet velociter si ro/ gat intēte. Scriptum est em̄. Dñs michi adiutor nō timebo qd̄ faciet michi homo. Interrogauit eū itez frater dī. Ecce homo cedit s̄uū suū ppter aliq̄ p̄ctūm quod egit quid dicit ille s̄uus. Dicit ei se/ nex. Si bonus s̄uus est: dicit peccauī m̄/ lerere mei. Dicit ei frater. Nihil ali⁹. Di/ cit ei senex. Non. Exquo em̄ culpā sup se posuerit ⁊ dixerit. peccauī. statim m̄ febit̄ ei dñs suus. Finis autem hōrum ē non iu/ dicare. primum. Qñ em̄ manus dñi occi/ dit om̄e primogenitū in terra egipti. nō e/ rat domus in qua non eēt mortuus. Dic/ ei frater. Quid est v̄bum hoc. R̄ndit ei se/ nex. qz si p̄spererimus p̄ctā nostra non vide binus peccata primi. Stulticia est homi b̄nti mortuū suum relicto eo abire ⁊ flere mortuū primi sui. Mori aut̄ primo tuo ē portare peccata tua. ⁊ sine cogitatu eē aboi homie. qz iste bonus est ⁊ iste mal⁹ est. ⁊ ne facias malū vlli homi neq̄ cogites malū in corde tuo in aliquē. neq̄ spreueris ali/ quem faciēt malū neq̄ acq̄scas facienti malū primo suo. ⁊ noli gaudere cū eo q̄ ma/ lum facit primo suo. hoc est mori prio suo ⁊ noli obloqui de aliquo hoīe. sed dicito qz deus p̄gnoscit vnū quēq̄. Noli ergo obe/ dire detralenti. neq̄ p̄gaudeas ei in v̄tra ctōne. Noli audire obloquētē primo tuo. qz scriptum est. Nolite iudicare vt non iu/ dicabimī. Non hēas inimicias cuz aliq̄ homie neq̄ retineas p̄tumelias in corde tuo. neq̄ odio hēas eum qui inimicat̄ tibi ⁊ non sentias inimicias ei⁹. Noli despi/ cere eum qui inimicias habet cum prio suo. ⁊ hoc est pax. In his temetip̄m sola/ re. est labor. sed sempiterna requies. Dixit alius senex. ppter te in quā o/ homo saluator est natus. ppter te venit fili/ us dei vt tu salueris. Factus est homo ma

nens deus. factus est puer. factus est lector. Accipiens namque librum legit in sinagoga dei. Spiritus domini super me eo quod unxit me euangelizare pauperibus me milit. Factus est subdiaconus. Faciens namque de fune flagellum omnes eiecit de templo. oues vendentes et boues. Factus est diaconus. precipiens enim se linteo lauit pedes discipulorum suorum. precipiens eis fratrum pedes lauare. Factus est presbiter quia refecit in medio magistrorum populum docens. Factus est episcopus quia accipiens panem benedixit ac fregit et dedit discipulis suis. Flagellatus est propter te ut redimeret te. Crucifixus et mortuus est et tertia die resurrexit et assumptus est. Omnia hec propter nos suscepit in se. omnia iuxta dispensationem. Omnia per ordinem. omnia consequenter operatur est ut saluaret nos. et tu propter eum nil toleras. Si minus sobrius vigilem? vacem? orationibus. et que placita sunt ei facientes ut saluari possim? Ioseph nonne in egiptum est vendit? in terram alienam. Tres pueri in babilonia captiui ducti sunt. numquid ibi cuiusquam habuerunt notitiam. Tamen deus patrocinatus est eis suscepitque et glorificauit eos quia timebant eum qui dat animam suam deo. non habet propriam voluntatem sed expectans dei arbitrium non laborat. Nam si tuam vis facere voluntatem non cooperante deo nimium fatigaberis.

Interrogauit frater abbatem pastorem dicens. Quid est quod scriptum est. Nolite cogitare de crastino. dicit ei senex. Ad hominem respicit hoc qui in temptatione est constitutus et deficit ut non cogitet quantum temporis in ea facturus sit. sed potius quod hodiernum est et quotidianum futurum libenter suscipiat.

Interrogauit frater abbatem iohannem dicens. Quomodo anima habens propria vulnera non erubescit detrahere primo suo. Cui respondit senex per parabola. Erat quidam pauper homo habens uxorem. qui cum vidisset aliquam aliam mulierem pulchriorem. ipsam quocumque sortitus est in coniugium. Erant autem utroque nude. Sed cum essent in quodam loco nudie rogauerunt eum ambe dicentes. Tecum desideramus venire. Quas mittens nudas in dolium cum nauicula transfretauit. venit ad locum. Facto autem meridie cum vna

earum populo recedente vidisset silentium exiit de dolio in quendam locum vicinum velociter et ceteros atque percussos panos experiens percussit se. de hinc fiducia reuisa est ambulare. Altera vero nuda sedes in tresecus dicebat marito. Ecce meretrix ista nuda est nec confundit. Cui maritus cum dolore ac stupore respondit. O miraculum. Hec ut cumque confusionem suam cooperuit. tu vero vnde quod nuda non erubescis culpam vel ex parte vestitam. Ita est omnis detractor qui propria mala non videns aliena semper accusat.

Quid dixerunt quidam fratres abbati anthonio. volumus a te audire verbum quomodo saluari possimus. Tunc ait senex. Ecce scripturas audistis sufficiat vobis. Qui dixerunt. Et a te volumus audire verbum. Respondit eis senex. Audistis dominum dicentem si quis te percussit in sinistram maxillam percutite et alteram. Dicitur ei hoc implere non possumus. Dicit eis. Si ergo alteram percutere non potestis. saltem in vna percussione ferite patienter. Responderunt ei. Nec hoc possumus. Dicit eis. Si nec hoc potestis vultis ne percuti magis quam percutere. Dicunt ei. Nec hoc volumus. Tunc senior ait discipulo suo. Sucos prepa fratre istis. quia nimis infirmati sunt. Deinde dixit eis. Si nec hoc illud potestis quid faciam vobis. quod sola oratio necessaria est pro vobis.

Dixit ab. Iohannes quibusdam fratribus. quia fuerunt tres philosophi simul amici. quorum vnus moriens alteri reliquit filium suum commendatum qui in etate iuuenili peruectus: nutritoris sui adulterauit uxorem. Quo scelere pergitto missus est foras. Deinde cum plurimum peniteret non ei processit ingressum. sed ait illi. Uade et esto tribus annis inter damnatos qui metalla in flumine colligunt. et sic tibi indulgeo culpam tuam. Quo post triennium redeunte rursus ait. Uade alios tres annos et da mercedes ut iniurias patiaris. Ille ergo fecit sic tres annos alios. Qui dixit ei. Veni ergo nunc in civitatem Atheniensium ut philosophiam discas. Erat autem ad portam civitatis quidam senex philosophus sedes: qui intrantes civitates contumelios afficiebat. Iniuriauit ergo et

iuuenē illum. **A**t ille iniuriat? risit. **C**ui se-
ner ait. qd est hoc qd ego tibi iurias facio
et tu rides. **E**t dixit iuuenis. **N**on ris vt
rideam qui tribus annis vt iniurias paterer
dedi mercedes. et hodie eas gratis patior
Propterea ob hoc risi. **D**ixitq; ei senex. **A**l-
cende et ingredere ciuitate. **C**umq; hoc re-
tulisset abbas iobes dixit hęc porta dei. et
p̄res n̄ri p̄ multas iniurias eā gratulātes in-
gressi sunt. **R** **D**icebat abbas iobes
de aīma que desiderat penitere. **Q**uedam
pulceruma meretrix fuit in quadā ciuita-
te que habebat plurimos amatores. **Q**ui-
dam autē vir de duobus annis ad eam dixit
Promitte mibi castitatē tuā. et ego te acci-
piā in vxorē. **I**lla igit̄ p̄mittente accipiēs
eam introduxit in domū suā. **C**umq; a suis
amatorib; q̄reret agnito qd ille tam magnus
vir fortit? eā fuisset in vxorē. dixerūt. **S**i
accesserim? ad ianuā hoīs tā potētis p̄gno-
ueritq; desideria requirētū. p̄culdubio pu-
niemur. **S**z veniētes p? dorsum dom? rta-
mur solito sibilo. **C**ūq; sibilatiū illa sonus
audierit descēdet ad nos. et inueniemur in
noxijs. q̄ cum audisset signū aures suas. et
eriliens interiora domus ingressa est atq; **C**la-
usit. hęc ita locutus senior dicebat mere-
tricem eē aīam. amatores autē eius esse vi-
cia. **D**ucē d̄o vel principē dicebat esse xp̄m.
domū autē ei? celoz p̄petuā mātionē. libi-
latores autē demones esse maligns. **H**ęc ḡ si
casta fuerit et fidel' sp̄ currit ad deū. **D**ice-
bat ab. pastor: scriptū est in euāgelio. qd hēt
tunicā vendat eā et emat gladiū. **I**ntelligē-
lic. qd hz req̄em dimittat eā et teneat gladi-
um. i. pugnā aduersus diaboli. **D**icebat
qd sup̄. qz senior quidā in ptib; egipti sede-
bat in cella cui frater aliqs et d̄go qdā mī-
strabāt. **A**ccidit autē vna die vt vterq; sibi
ad senē veniētes occurrerēt. **C**ū ḡ scō iam
sero et ad sua remeare non possent: posuit
mattaz senior inter vtrosq; vt dormirent.
Frater d̄o ille carnis sue pugnā non suffe-
rēs in ifandā d̄ginē stupuit et pdidit. **C**ō-
summatoq; pctō mane discessit. **S**enex at
cū cognouissz et futā p̄spiciēs tacuit i p̄nti.
Redeūtes itaq; p̄sequēte eos sene neq; ali-
quā tristitiam demōstrāte vbi recessit ab eis

ita ad inuicē loq̄bant. **P**utāne intellexit
hic senex facinus n̄m an nō. **R**euerficz ā-
bo ad eum et p̄nia ducti dixerunt ad eum.
Pater scē intellexisti que admodū nos se-
durerit inimicus atq; p̄stravit an n̄. **Q**ui
r̄ndit. **I**ntellexi filij. dicit ei. **E**t vbi fuit i
illa hora mortis nostre cogitatō tua. **D**ixit
eis. **N**ea cogitatio illa hora illic erat vbi
crucifixus est xp̄s. **S**tabā autē et flebam tā
p̄ me q̄ p̄ vobis. **S**ed qz p̄niam vram de-
us repromisit admono vt cōrādo vulne-
ri quod per negligētā p̄tulistis diligent?
institatis. **A**ccepta igit̄ ab eo regula penitē-
tie recesserunt iam fortiter certantes d̄dec
vasa electa fieri potuissent. **S**

Philosophus quidam interrogauit s̄a-
ctum antonium. **Q**uomō inquit sustinet
pater qui codicum p̄solatōe fraudaris. **I**-
le respondit. **N**eul codex o philosphie na-
tura rez est creataz. que mibi quotiēs vt
ba dei legere cupio a desse p̄suevit. **D**uz
quidam venisset ad abbatem macharium
meridiano estu et nimia siti succēsus aquaz
quereret ad bibendum respondit. **S**uffic-
tibi vmbra hęc quia mlti viatores aut na-
uigantes nūc indigent nec fruūtur. **A**pod
eundem senem cum verba de p̄tinentie ex-
ercitio haberem age inquit fiduciale o fili-
nam et ego p̄ viginti annos p̄tinuos nō pa-
ne non aqua nō somno satiatus sum. **P**a-
nem qdē pensatū accipiēs aque d̄o mensu-
ram. somnū autē parietib; dumtaxat me in-
clinans surripie paululum festinabam.

Quidam frater interrogauit senem vtruz
cum mīe vel cum fratrib; ad eos p̄ficiēs
māducare d̄eret. **C**ui senex r̄ndit. **C**ū mu-
liere inq̄t non māducabil. **I**nterrogauit
qdā frater abbatē ysidorū de cogitatu for-
nicatōnis. **R**espondit senex qd quidem ve-
niat cogitatō fornicatōnis animū contur-
bans atq; occupans sed actum implere n̄
p̄ualens neq; p̄ficiens: sed t̄m̄ impedit ad
d̄tutem. **S**obrius autē vir a se eā discutiēs
ad oratōnem statim conuertitur. **I**te de
eodem cogitatu respondit senex. **S**i cogi-
tatōnes non habemus seraruz similes cri-
mus. **S**z sicut inimic? qd suum est exigit.
nos quoq; qd nostrū est implere debemus.

Institamus oratōi et inimicis? fugabit vaca
meditatōi dei et vincis. Perseuerātia bo-
ni victoria est. Certa virile et coronaberis.

Dixit abbatissa sinclética Aduersariū
noster facile a nihil possidētibus superatū.
Non em̄ bñt quō ledant. qz pleriq; mēo-
res angustie atq; temptatōnū a deo sepan-
tium in ablatiis pecunijs ceterisq; faculta-
tibus flere p̄huerunt. Rursus que supra
Qui visibiles inq̄t diuitias ex multjs labo-
ri bus atq; marinis p̄iculis colligūt. dū plu-
ra lucrant pluria p̄cupiscūt. et p̄ntia quidē
tāq; nihil existimant. nos vō necessaria p̄
timore dei tenuimus possidere. Dixit q̄
dam senex. Qui aiām suā ligat mēoria ma-
licie filis est igit̄ inter paleas occultato.

Dixit q̄dā senex. Si inq̄t de vita eter-
na cuiq; p̄monē facis dic̄ verbū audiētī cū
p̄punctōne et lacrimis. Alioq̄n non dicas
ne fias inutilis. alienis v̄bis alios seruos
facere festinās. Peccatori nāq; dixit de?
Quare tu enarras iusticias meas. et assu-
mis testm̄ meū p̄ os tuū. Dic q̄ canis sum
imo canis melior me est. p̄pter qd̄ et amat
dñm suū et ad iudiciū dei nō est venturus.

Interrogauit q̄dā frater seniorē di.
Quō aiā mea diligit immūdiā. Dicit ei
senex. Na quidē corporales plerūq; deside-
rat passiones. sed sp̄s dei est qui eā p̄tiet.
Flere q̄ dēm? et immūdiā nrās attēdere
diligēter. Vidisti mariā magdalēnā quē
admodū cū se ad sepulcr̄ dñi inclinasset et
fletet vocauit eā dñs. sic erit et aie. Inter-
rogauit frater seniorē di. Quid sunt pctā
ait senex. Pctā sunt cū bō sua delicta ve-
lut nihil d̄spiciēs alios docere conat̄. Pro-
pterea dñs dicit in euāgelio. Ipcrita est
ce primū trabē de oculo tuo et tūc videb̄ est
cere festucā de oculo fratris tui. Inter-
rogauit frater seniorē di. Quid agā qz ani-
mus me? in puo labore me vulnerat. dicit
ei senior. Non em̄ miramur ioseph cū esset
puer in egipto in terra colētium idola quē
admodum temptatōes virile p̄tulit. et de?
glorificauit eū vsq; in finē. videam? et iob
qz se vsq; in finē nō relaxauerit tenēs deū
vñ eum nulls aspe que in deū est mouere p̄-
ualuit. Interrogatus est senior a q̄dā

militāte si deus recipet penitētē. Qui cū
eum plurib; edificasset sermonib;. postre-
mo ait ad euz. Dic mihi dilectissime. si cla-
mis tua p̄cissa fuerit. p̄icis ne eā. Qui rñ-
dens ait. Nō. Sed refarties vtor ea. dicit
adeum senior. Si ergo tu parcis p̄p̄iove-
stimento deus sue imagini non indulget.

Erat quidam frater in cellula qui post
expletas missas cum dimitteret eccliam
expectabat donec omnes egredierentur ne
aliquis eum teneret ad manducādū. Una
ergo die expleto conuentu ante omēs eg-
gressus est. et currebat ad cellā suā. Quez
intuēs p̄el biter currētē miratus est. Cun-
q; tranfacta septimana venisset frater ille i
collectaz ecclie. dixit ei p̄el biter. Dic mi-
hi frater. Que causa fuit circa te qui p̄ om-
nes quidē p̄uentus remanebas vltim? oīz
qz in collectōne p̄terita ante omēs egress?
es. Cui frater ille rñdit. Quia abstinebaz
ne mihi coquerē. et ideo expectabam vt ali-
quis me teneret ad manducandum. Illa
vō collecta priusq; venire in eccliam co-
xi mihi pusillum lenticule. ideoq; consum-
mato sacro ministerio. ante omēs exiui.
Audiens autem hec p̄el biter dedit man-
datum in ecclia dicens. Fratres anteq; ve-
niatis ad collectā ecclie coquite vobis pu-
sillum cōcture vt p̄pter istud cū alacritate
festinetis recurrere in cellulas vestras.

Venit aliqui iudex regionis alie?
de puincia abbatis pastoris. Veniētes au-
tem omnes habitatores loci illi? rogauerūt
ipsum abbatē vt veniens rogaret eum.
Qui dixit eis. Sinite me tres dies et tūc
veniam. Oravit ergo senex ad dñm dicens
Dñe noli mihi dare gratiam hanc. alioq̄n
non pmittunt me homines sedere in loco il-
lo. Veniēs ergo senex rogauit iudicē. Et
ille dixit. Pro latrone rogas abba. Cui
sus est aut senex quia nō obtinuit apud iu-
dicem grām quam postulauit. et sic rediit i
cellā suam. Dicebant seniores. Quia ali-
quando intrabat moyses in nubem cū deo
loquebatur. quādo autem exibat de nube
loquebat cū p̄lo. Sic et monachus dōcc
in cella sua est cū deo loquit̄. Egrediēs aut
de cella loquit̄ cum demonib;. Venit

quidā adolescēs ad abbatē machariū vt sanaret a demonio. Et dum eēt foris stans ecce aduenit quidā frater de aliquo monasterio et cubuit in pctm̄ cū adolescēte illo. **E**gressus autē senex cernit frēm illū peccantē cum puulo illo et non increpauit eum di. **S**i deus qui plasmanit eos et videns patrietiam in illis h̄z qui si vellet incēderz eos ego quis sum vt arguam eos. **D**icebāt de quodam sene qui hitabat in inferioribz p̄tibz egipti. **Q**uia sedebat quietus et vn̄ secularis ministraret ei. Contigit autē vt filius illius secularis infirmaret qui multum rogabat senē vt veniēs oraret p̄ puero. **S**urgens quoqz senex abiit cum ipso. **P**recurrens autē ille securus introiuit in domum suam dicēs. **V**enite obuiam solitario illi sancto. **V**idēs autē senex eos a lōge exeuntes cum lampadibz. cognouit qz libi veniēt in occursum. et eruens vestimenta sua misit illa i flumie. et cepit lauare ea stās nudus. **M**inister autē eius ille laic⁹ erubuit vidēs eum nudum et rogauit homiēs illos dicens. **R**euertim⁹ qz senex ille mēte excessit. **V**eniēs qz ad senem dixit ei. qd hoc fecisti. **O**mnes em̄ dicebāt. qz demoniū bēt senex iste. qui dixit. **E**t ego volui hoc audire. **I**nterrogauerūt quidā sentiores abbatem pastorem dicētes. **S**i viderimus aliquem frēm peccantē arguem⁹ euz? **R**ndit eis abbas pastor. **E**go interz si necesse habuero trāsire inde et videro euz peccantem. p̄teream et non arguam eum. **S**z quia scriptum est. **Q**ue viderunt oculi tuis testimoniu p̄bibe. ideo dico vobis qz si non palpaueritis manibz vestris nolite testificari. **A**liquādo em̄ quidam frater seductus est in huiuscemodi re. et apparuit ei quasi qz frater quidam cum muliere peccarz. **Q**ui cum p̄ multū impugnaret a cogitatomibz existimās simul coire eos: abiit et pulsauit eos pede suo dicens. **C**essate iam. **E**t ecce erāt manipuli messis triticee. **I**deo qz dixi vobis nisi et manibz vestris palpaueritis nolite testificari. **D**icebant de quidam fratre. **Q**uia sedebat in heremo et sepe ducebatur a demonibz per multos annos. **I**pse vero existimabat quia angeli essent.

Egrediebatur autem pater eius fm̄ carnē per tempus et visitabat eum. **U**na autem dierum pater tulit bipennem secum dicēs. **Q**uia reuertens afferam tibi pauca lig. **E**t preueniens vnus demon dixit ad filiū eius. **E**cce diabolus venit ad te in similitudine patris tui habens bipennem vt impugnet te. tu ergo preueniens tolle illā bipennem ab eo et occide eum. **I**git pater fm̄ consuetudinem venit. et accipiens filius eius bipennem ab ipso percussit eum et occidit. et continuo adhx̄sit ei spūs malignus et suffocabat eum. **R**eferebāt sancti seniores nobis dicētes. **Q**uia fuit quidā monach⁹ in heremo scitbi. **V**enit autē ad visitanduz sanctos patres qui habitabāt in loco quōdā cellia. vbi multitudo monachoz diuisim habitabāt cellul. **C**unqz nō inueniret ad p̄ns cellulā vbi posset manere. quidam de senioribz h̄ns cellulā vacātem dedit ei dicens. **I**nterim repausa in hac cellula donec inuenias vbi possis manere. **C**unqz ad visitandum eum puenirent q̄ plurimi frēs desiderātes ab eo audire v̄bum salutis eterne hēbat em̄ grām specialem docendi verbuz dei. **V**idens ergo ille senior qui ei ad habitandum p̄stiterat cellulam inuidie liuore cor eius vulneratū est. et indignari cepit ac dicere. **Q**m̄ ego tātis sp̄ibz in h̄ loco hito. et non ad me pueniūt frēs nisi rarissime. et hoc in diebz festis. et ecce ad istuz impostorem pene quotidie frēs q̄ plurimi pueniunt. **D**ixit autē discipulo suo. **V**ade et dice ei vt egrediat de cella illa. qm̄ necāria est tibi. **C**um q̄ p̄xisset discipuls eius ad frēm illum dixit ei. **V**adat abbas me⁹ sanctitati tue quale te habbas. audiuit em̄ te infirmari. **I**pse vero remādauit ei dicens. **O**ra p̄ me dñe pater qz valde stomachū doleo. **R**euersus autē discipulus dixit abbati suo. **P**imis rogat sanctitatem tuā vt vel duos dies iubeas ei inducias dare vt possit sibi aliam cellam p̄uidere. **T**rāfactis autē tribus diebz iterum misit disciplin suum dicēs. **V**ade et dicei vt egrediat de cella mea. **N**am si tursus distulerit dices ad eum. qz continuo venio et cum baculo cedendo expellam eum de cella mea. **P**ergens autē

discipulis ad supradictum fratrem dixit ei. **Q**uoniam valde sollicitus est abbas me? de infirmitate tua ideo misit me requirere si melius habes. **E**t ille hec audiens remandavit di. **G**ratias ago sancte caritati tue quia sollicitus es de me verumtamen precibus tuis melius habeo. **R**eversus autem discipulis dixit abbati suo. **E**tiam et nunc satis deprecatur sanctitatem tuam dicentes ut usque ad dominicum diem expectes eum: et statim egredieris. **C**um autem advenisset dominicus dies et non egredieret. accipiens vinctem senior inflamatus invidia et iracundie spiritu pregebat ut cedendo expelleret eum de cella. **A**ccedens autem discipulus eius dixit ei. **S**i iustus pater precedo te et videbo ne forsitan aliqui fratres ad salutandum eum venerint. et si viderint te scandalisent. **P**recessit ergo discipulus et ingressus ad eum dixit. **E**cce inquit abbas meus venit ad salutandum te. egredere ergo celeriter et cum gratia actione occurre ei. quia nimia caritate et dilectione veniet ad te. **C**umque vidisset eum antequam appropinquaret prostravit se prius in terram adorabatque senem cum gratia actione dei. **R**etribuat tibi dominus carissime pater bona eterna per cellula quaz mihi propter nomen eius prestitisti et in celesti iherusalem inter sanctos suos christus dominus tibi gloriosam preperet mansiorem. **H**ec audiens senior punctus est corde. et percipiens baculum currit in amplexum eius et osculatus est eum. et invitavit illum in cellam suam: et pater cum gratia actione precepit cibum. **L**ocavit autem senior supra memoratum discipulum suum: et interrogavit eum di. **D**ic mihi fili si dixisti isti fratri verba mea que propter cellam illi mandavi ut diceres ei. **T**unc discipulus eius confessus est ei dicens. **V**ere dico tibi pater. quia propter humilitatem quam tibi exhibere debeo tanquam patri spirituali. non audebam tibi respondere aliquid. quando mittebas me ad eum. **V**erumtamen nihil eorum dixi ei que mandabas ei. **H**ec audiens senior statim prostravit se in terram ad pedes discipuli sui dicens. **E**x hodierna die et deinceps tu michi pater esto et ego discipulus tuus quoniam te cum timore et caritate dei hec agente. et meam et illius fratris animam de peccati laqueo christus dominus liberavit. **P**rovocte eum et san-

cta sollicitudine et intentione discipuli qui perfecte in caritate christi diligebat abbatem suum et anxius timebat ne per invidiam et iracundiam die vicium aliquid tale ageret pater eius? spiritualis et perderet officios labores quos ab invente etate in christi servitio. pro vite eterne precibus laboravit. **I**deoque dominus donavit gratiam suam ut in pace christi pater letarentur. **C**onsilium inter se habuerunt sancti patres et omnes monachi habitantes in heremo scitibi et presenserunt ut beatus pater ysaac presbiter eius ordinaret in ecclesia que in ipsa heremo sita est ubi convenit die et hora statuta multitudo monachorum qui in ipsa heremo quiescunt. **A**udiens autem supradictus abbas ysaac benedictum filium fugit in egiptum et abscondit se in quodam agro inter fructecta: arbitrans indignum se esse presbiterio. **Q**uem plurimum fratres monachi sequebantur ut comprehenderent eum. **C**um autem applicuissent ad vesperas in eodem agro ut reficeretur fatigati de itinere: erat enim nox. dimiserunt a se illi qui eis sumptus portabant itineris ut pascere. **C**um autem pascere a se illi pervenit in locum ubi supradictus abbas ysaac latitabat. **C**umque eluxisset dies requerentes monachi a se illi pervenerunt ad eundem locum ubi senior se occultaverat. et admirantes valde divinarum dispensationem comprehendentes ligati et circumstringere voluerunt eum et ita perducere. **V**enerabilis autem senior non permisit dicens. **I**am non possum contradicere vobis. quia forsitan voluntas dei est ut licet indignus suscipiam ordinem presbiterij. **E**rat quidam in cenobio iam senex. probatissimus monachus et gravissimam egritudinem incurrit. perfectusque nimia et intolerabili infirmitate per longum tempus laborabat in doloribus multis nec invenire poterat fratres qui succurrerent egritudini eius: quoniam ea que necessitas infirmitatis eius expecebat non habebat in monasterio. **A**udiens autem quedam formula dei de afflictione infirmitatis eius deprecabatur patrem monasterij ut eum ad cellulam suam tollerent et ministrarent ei: maxime quia facilius invenire posset in civitate que necessaria eius egritudini videbantur. **P**recepit ergo pater monasterij

ut portarent eum fr̄es ad cellulam famule
 dei. **I**psa vero cum om̄i veneratōe suscipi
 ens eum p̄pter nomen dñi ministrabat ei. et
 p̄pter retributōem mercedis eterne quam
 credebat a x̄po saluatore nostro se acceptu
 ram. Cuncq; p̄ tres annos sedule obseq̄re
 tur et ministraret famulo dei. cepunt boies
 m̄te corrupti s̄m scabiem mentis sue suspi
 cari q̄ non sinceram h̄eret senioz cōsciāz d̄
 virgine que ministrabat ei. **A**udiēs aut̄ bec
 senioz exorabat d̄nitatem x̄pi dicens. **T**u
 dñe deus noster qui solus cognoscis om̄
 nia et vides q̄ multi dolores sunt egritu
 dinis et miserie mee. et afflictōnes tante in
 firmitatis que me ita tāto p̄sumunt tpe vt
 necessarium babeā obsequium hui⁹ famu
 le tue. que michi p̄pter nomen tuum mini
 strat. tribue ei dñe deus meus p̄dignā mer
 cedem in vita eterna sicut dignatus es p̄
 ter bonitatem tuam p̄mittere his qui p̄
 ter nomen tuum egenis et infirmis suū ex
 hibent misterium. **C**um autem appropin
 quasset dies transitus eius de hoc mundo
 p̄uenerunt ad eum q̄ plurimi sancti senioz
 res et fr̄es de monasterio. et dixit eis senioz
Obscuro vos patres et fr̄es vt cum defun
 ctus fuero tollatis bacculum meum et plā
 tate eum sup sepulcr̄ meum. et cum radices
 miserit feceritis fructus: tunc scietis quia
 mūda est consciā mea a famula dei q̄ mini
 strat michi. **S**i aut̄ non fr̄oduerit scitote qz
 non sum mundus ab ea. **C**um ergo vir dei
 exisset de corpe s̄m p̄ceptuz eius sancti se
 niozes plantauerūt bacculū eius super se
 pulcr̄ eius et fr̄oduit. accedentibz tpe. ptu
 lit fructum. et admirati sunt oēs glorifican
 tes deum. **A**d tale enim miraculum etiam
 de vicinis regionibz multi venientes ma
 gnificabāt gratiam saluatoris. **N**ā et nos
 ipsam arbutulam vidimus et b̄ndiximus
 dñm: qui p̄tegit omnes in sinceritate et ve
 ritate sibi seruiētes

**Explicit liber de p̄uersatōne optia san
 ctōz patrum. et p̄sequens secūda ps hu
 ius operis**